

İstiklal Marşı'nın Kabulünün 100. Yılı Anısına

ÖZET KİTABI

ABSTRACT BOOK

UTAS

3. ULUSLARARASI TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON TURKOLOGY STUDIES

14-16 Ekim 2021 / 14-16 October 2021

Van / Türkiye

utas.yyu.edu.tr

3. ULUSLARARASI TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

3. INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF TURKOLOGY STUDIES

(UTAS III)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Van Yüzüncü Yıl University, Van, Türkiye

14-16 Ekim 2021 / October 14-16, 2021

Web sayfası / Web Page: utas.yyu.edu.tr

SEMPOZYUM BİLGİLERİ / SYMPOSIUM INFORMATION

e-ISBN 978-975-7616-78-8

Yayın Editörleri / Publishing Editors

Dr. Öğr. Üyesi Ferit Yücebaş

Dr. Öğr. Üyesi Vural Öntürk

Kapak Tasarım / Cover Design

Doç. Dr. Halit Yabalak

Web Tasarım / Web Design

Doç. Dr. Halit YABALAK

Doç. Dr. Tolga ÖNTÜRK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları

Van Yüzüncü Yıl University Press

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
SEMPOZYUM KÜNYESİ	1
(SYMPOSIUM INTRODUCTION)	1
SEMPOZYUM ADI / NAME OF SYMPOSIUM	1
3. ULUSLARARASI TÜRKOLJİ ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU	1
SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI	1
(HONORARY CHAIR)	1
ONUR KURULU	1
(HONORARY COMITTEE).....	1
DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI.....	1
SEMPOZYUM GENEL SEKRETERİ	1
DÜZENLEME KURULU.....	2
(ORGANIZATION COMMITTEE)	2
SEKRETERYA.....	2
(SECRETARIAT)	2
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	3
BİLDİRİ ÖZETLERİ	8
(PAPER ABSTRACTS).....	8
Kazak Dilinin Uzaktan Eğitiminde Dijital Teknolojiler.....	9
Kuruluş ve Yükseliş Döneminde Gazneliler Devleti Hanedan Üyelerinde Vefa Anlayışı ..	11
Edebiyat ve Mekân Bağlamında Necati Tosuner'in Romanları Üzerine Bir Değerlendirme ..	13
Türkiye'de Muhafazakâr Düşünürlerin Ütopik Devlet Anlayışları: Necip Fazıl Kısakürek ve Sezai Karakoç Örneği.....	15
Göç'ün Yer İsimlendirmeleri Üzerine Etkisi: Kasımoğlu Mahallesi Örneği.....	17
Büyük İpek Yolu Büyük Bozkırın Manevi Hazinesidir.....	19
Kazak Dilinde Coğrafi İsimler ve Kavramların Antropomorfik Metaforları.....	21
Tatar Tiyatrosu'nun gelişimi: Oyun Yazarı Ayaz İshaki ve Sanatçı Ve Yönetmen Gabdullah Kariyev	22
From the History of Kazakhstan's Entry into the Soviet Federation in the Period of 30s of the Twentieth Century.....	24

Genç Psikolojisi Eğitiminin Geleceğimiz İçin Önemi	25
İki Ateş Arasında: Osmanlı-Safevi Mücadelesinde Kızılbaz Türkmenler	26
Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocuklarla Aile Durumlarının Farkları.....	28
Devlet Kayıtlarına Göre Mehmet Akif'in Son Dönemleri.....	30
Yaşar Kaplan'ın Öykücülüğü.....	32
1916 Ayaklanması Sırasında Ulusal Bilinç Dirilişi	36
Dijital Kazakistan: Modern Teknolojiler Aracılığıyla Mevcut Dönüşümün Analizi.....	38
Türkiye Türkçesinde Çok Anlamlılık	39
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Aracılığıyla Yabancı Uyruklu Öğrencilere Kazak Dili Eğitimi	41
Pakistan ve Türkiye Devletlerinin Diplomatik İlişkilerinin Pakistan Postası Dergisi Kapsamında Çözümlemesi	43
Çocuk Medyasında Metinlerarasılığın İzleri.....	47
Bozkırlı Türk Topuluklarında Halk-Yönetim İlişkilerine Dair.....	49
Tefsirin Tekniği Tekniğin Tefsiri: Elmalılı Hamdi Efendi'nin <i>Hak Dini Kur'an Dili</i> Tefsirinde Teknik ve Teknoloji Tasavvuru	51
Kehf Suresindeki Bahçe Kıssasında Kişilik Betimlemesi.....	53
Türkolojide Modern Eğilimler; Dil ve Kültür İlişkisi.....	55
Milli Mücadele Dönemi'nde Mehmet Akif Ersoy'un Milli Bilinç Oluşturma Çabaları.....	56
Bir Minör Edebiyat Örneği: Sevim Burak	58
Orta Asya'da Dinî Meseleler: Ahmed Hazini Eserindeki «Özbek Şiddeti»	60
Sanat Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin Manevi Dünya Görüşünü Şekillendirmeye Yönelik Yenilikçi Yaklaşımlar	61
Leyla Hanım ve Şeref Hanım Divanlarında Tarih Manzumeleri.....	64
Mobile applications as a motivational tool in teaching English.....	66
Dede Korkut Destanının Yeni Şafak Gazetesi Çerçevesinde Eleştirel Söylem Analizine Tabi Tutulması.....	67
Çağdaş Türk Resminde Mezar Taşı Betimlemeleri	69
Yozgatlı Hüznî'nin Nasihat-nâmesine Değerler Perspektifinden Bir Bakış.....	71
Türk Sinemasında Ritüeller: Adak Filmi	73
Hizan ve Çevresi Ziyaret Yerleri ve Menkıbeleri	75
Osmanlı İmparatorluğun'da Bir Ünlü Arnavut Devlet Adami: Turhan Paşa.....	77
Kazakistan Halk Meclisinin Kazakistan Toplumunun Birleştirilmesinde Rolü (Cumhuriyetin Kuzey Bölgesi'nin Materyalleri Temelinde)	79
Ali Nutkî'nin Hz. Hüseyin Mersiyesi	82

Hacı Safvet Efendi ve Günümüze Ulaşan El Yazısı Bir Nota Dair	84
Profesör Kudaibergen Zhubanov'un Eserlerinde Dilsel İşaret Teorisinin Sorunları.....	86
(Mefhum, Mana) Kavramın İletişimsel İşlevi.....	88
Kazak Entelijansiyasının Bağımsızlık Hareketi.....	91
Kafkasya'da İki Yol Arasında Rekabet: Zangezur Koridoru ve Tahran-Erivan-Batum Yolu Projeleri	93
The Role of the Newspaper "AK Zhol" in Forming the National Consciousness	95
Aktivist Alash Sultanbek Kozhanov'un İlkeleri	96
Ulusun Milli Kimliğinde Ulusal Mantalite Özelliklerinin Rolü	97
Kemel Tokayev's Personality and Heritage in Kazakh Literature	98
Yoksulluk Temi Bağlamında Hasan İzzettin Dinamo'nun <i>Savaş ve Açlar</i> Romanı Üzerine Bir İnceleme	99
Felsefe Öğretim Metodolojisinin Yaratıcı Düşünme Yöntemleri	101
"Manevi Diriliş" (Ruhani Jangıruv) Projesinin Sosyo-Felsefi İçeriği	102
Türkçede "Pahalı/Ucuz" Anlamındaki Kelimeler Üzerine	104
Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşında Sina-Filistin ve Suriye Cephelerini Kaybetmesine Dair Genel Bir Değerlendirme	105
Peyami Safa'nın Fatih-Harbiye Romanında Kültür Buhranı Ve Direnç Noktaları	107
Orkun Dergisinde Kore Savaşı ve Türk Milliyetçilerinin Savaş Vurgusu.....	109
Sivil Toplumun Sosyal Dönüşümü Bağlamında Sosyal Mühendislik Araçları	111
Rodosçuk'ta (Tekfurdağı) Aile: 17. Yüzyıl Başları (Şer'iyye Sicillerine Göre)	112
Avrasya Türk Halklarının Tarihi ve Kültürü Alanında Türk Araştırmacıların Başlıca Çalışma Alanları (Örneğin «Türk Dünyası El Kitabı»)	113
Qılman İlkin Musayev'in "Türk Ordusu Bakıda" Adlı Eseri Işığında 1917-1920 Yılları Arasında Bakü Şehri'nde Yaşananlar	116
Muhammed Ali Arslan Özet	116
Türk Kökenli Kazakça ve Moğolca Dillerinin Dilsel Sürekliliği	118
Kutadgu Bilig'de kullanılan meslek ve unvan isimleri	119
Akçadağ Halıcılığı.....	121
Şiirin Merhamet Kanatları: Divan Şiirinde Afnameler	122
Gelibolulu Sürûrî'nin <i>Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin</i> Adlı Eserinde Berâat-ı İstihlâl Sanatının Kullanımı.....	125
Alexandre Dumas'ın Seyahatnamesinde İmam Şamil	127
Van Kenti ve Yakın Çevresindeki Kırsal Mahallelerde Demografik Yapı ve Nüfusun Eğitim Durumunun 1990-2020 Arasındaki Değişimi	129

Van Kent Mizahında Bir İroni Ustası: Metin Barlık.....	133
Somut Olmayan Kültürel Miras Aktarımında Dîvânu Lugâti't-Türk Üzerine Bir Değerlendirme.....	135
Klasik Türk Şiirinde Yer Alan “Pîl-i Sepîd” Tamlaması Üzerine	137
Türkiye’deki Seyir Geleneğinin Türk Sineması’na Etkileri	139
Kazak Tarihçisinin Kaderi	141
Milenyum Sonrası Edebiyatın Yükselen Eğilimi Ekoeleşitiri Ve Kavramları.....	141
AK Parti’nin Seçim Zaferini Sağlayan Başlıca Faktörler (2002-2015).....	143
Jochi Ulus Döneminde Kahramanlık Destanı	146
Sanat Eserlerini Zenginleştirmenin Bir Aracı Olarak Özbek Halk Deyimleri.....	149
Pamir-Van Kırgızlarının Anısına	150
Kazak Halk Biliminde Derleme Çalışmaları.....	152
19.Yüzyılda Osmanlı Ülkesindeki Kadın ABCFM Misyonerleri.....	153
Kitâb-ı Melhame’de Konuşma Dilinin Yazı Diline Yansıması.....	155
Âşık Paşa ve Nidâi’nin Eserinde İnsanı Ölümsüzleştiren Oğullar.....	157
Kuzey Kazakistan Ovası Kazaklarının Cenaze Ayini ve Bazı Tarihsel ve Etnik Paralellikleri	159
Nursan Alimbai Smagulov Bolat	159
İslam İktisadi Düşüncesi Üzerine Bir Değerlendirme.....	160
Son Dönem Osmanlı Aydınından Pierre Loti’ye Bakmak.....	162
Muhafazakâr Basında İsrâf (1946-1960).....	165
XX. Yüzyıl Başlarında Van Ve Çevresinde Sel Baskınları	165
Bağımsız Kırgızistan’ın İlk Devrimi: Lale Devrimi	167
Müzik Dersinin Uzaktan Eğitiminde Kullanılan Yöntemler.....	171
Kazakistan Bağımsızlığının 30. Yıldönümü ve Ulusal Tarih Araştırmalarının Önemli Unsurları.....	172
1980-2002 Arası Türkiye Bulgaristan İlişkileri	173
“Hars, Medeniyet, Temeddün”: Ömer Seyfettin’de Modernleşme Fikrinin Teorik Temelleri	175
Osmanlı Dönemi Manzum Tiyatrolarında Dil ve Üslup.....	177
Irak Türkmen Türkçesinde Çocuk Oyun Adlarının Söz Varlığına Katkısı.....	178
Eski ile Yeni Arasında Sıkışmış Bir Hayalperest: Fahim Bey.....	180
Eski Türklerde Spor Kültürü	182
Kültürler Geçidinde Kazak Dilinin Konumu	184

Eski Türk Tarihi ve Asya Türk Tarihi Araştırmaları Bağlamında Xianbei Ulusu Tarihinin Önemi	186
Fantastik Ve Bilimkurgu Ekseninde Bir Macera Romanı: Yeryüzünde Sesler	188
Kentsel Kalkınmada Sanat Festivallerinin Rolü Ve Önemi.....	190
“Kazakistan -2050” Stratejik Programının Eğitim Alanında Gelişimi İçin Beklentileri	192
Philosophical Heritage of the Turkic World and Topical Problems of Kazakh Philosophy..	193
Tugelbayeva Gulmira Ergeshov Erzhan Smagulov Kairat	193
Su Beihai'nin "Kazakların Genel Tarihi" Yazmasının Türk Tarihi Araştırmalarındaki Önemi	194
İstanbul Türk Ocağı'nın (1912-1931) Sosyal Ve Kültürel Faaliyetleri.....	195
Mcluhan'ın Medya Kuramı Çerçevesinde Sözlü Kültürün ‘Geri Dönüş’ü Üzerine Bir Çalışma: Tipografik İnsan ve Siber-Deyimler	197
“Karaçi Sözcüğü Üzerine İnceleme”.....	199
Sultan Behramşâh Dönemi Gazneli Dış Politikası.....	201
Mehmet Akif Ersoy’un <i>Bülbül</i> Şiirinde İslami Duyarlılık.....	203
Van Mimarisinin İktisadi Ölçekte Sorgulanabilirliği.....	205
Cemil Süleyman Alyanakoğlu’nun Kurun Gazetesindeki Lübnan’la İlgili Yazıları Üzerine Bir İnceleme	207
Fonlarda Orta Asya Türk Halklarının Tarih ve Kültürüne İlişkin Koleksiyonlar.....	209
Girit Tarihi Ve Turhan Paşa	211
Kazak Kültürü: Yedi Ata Geleneğinin Önemi	213
Üniversitede Okuma Sürecinde Öğrencilerde Yaratıcı Düşüncenin Gelişimi	218
Toplum ve Küreselleşme Sorunları.....	220
Edebi Eğitimin Etkinliğini Arttırmada Sağır Pedagog-Öğrencilerin Mesleki Eğitimi Sorunu- Bir Araştırma Nesnesi Olarak	222
Geleceğin Çevirmenlerinin Dilsel Ve İletişimsel Yetkinliğinin Oluşumunda Pedagojik Teknolojilerin Kullanımının Olumlu Etkisi	225
Türk Çocuk Edebiyatı: Ortaya Çıkış ve Gelişme Faktörleri	228
“Dijital Kazakistan” Programı Kapsamında Eğitim Alanındaki Başarılar	230
SERĞİ AFİŞİ	231

SEMPOZYUM KÜNYESİ

(SYMPOSIUM INTRODUCTION)

SEMPOZYUM ADI / NAME OF SYMPOSIUM

3. ULUSLARARASI TÜRKOLJİ ARAşTIRMALARI SEMPOZYUMU

SEMPOZYUM ONURSAL BAşKANI

(HONORARY CHAIR)

Prof. Dr. Hamdullah şEVLİ

(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü)

ONUR KURULU

(HONORARY COMITTEE)

Prof. Dr. Refik TURAN

Prof. Dr. Metin AKKUş

Prof. Dr. Muhsin MACİT

Prof. Dr. Bolat Eşmuhametuli KUMEKOV

Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR

Prof. Dr. İslam JEMENEY

Dr. Yılmaz ÖNAY

DÜZENLEME KURULU BAşKANLARI

(ORGANIZATION COMMITTEE CHAIRMANS)

Prof. Dr. Bekir KOÇLAR

Doç. Dr. Halit YABALAK

SEMPOZYUM GENEL SEKRETERİ

(GENERAL SECRETARY OF SYMPOSIUM)

Doç. Dr. Tolga ÖNTÜRK

DÜZENLEME KURULU
(ORGANIZATION COMMITTEE)

- Prof. Dr. Yakup CİVELEK (Türkiye)
Doç. Dr. Alsu SHAMSUTOVA (Rusya/Tataristan)
Doç. Dr. Cavid QASIMOV (Azerbaycan)
Doç. Dr. Ganizhamal KUSHENOVA (Kazakistan)
Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK (Türkiye)
Doç. Dr. Murat YILMAZ (Türkiye)
Doç. Dr. Metin EREN (Türkiye)
Doç. Dr. Nazgul ISABAEVA (Kırgızistan)
Doç. Dr. Zeinep ZHUMATAYEVA (Kazakistan)
Dr. Öğr. Üyesi Afif ATAMAN (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Ferit YÜCEBAŞ (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Vural ÖNTÜRK (Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Karlygash ASHİRKHANOVA (Kazakistan)
Dr. İrfan POLAT (Türkiye)
Dr. Metin ŞARDAĞ (Türkiye)

SEKRETERYA
(SECRETARIAT)

- Dr. Öğr. Üyesi Uğur Bozkurt
Arş. Gör. Ömer ERTÜRK
Arş. Gör. Yunus ÖZDURGUN
Meiramkul İSSAYEVA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU
(SCIENTIFIC AND ADVISORY COMMITTEE)

Prof. Dr. Abdulmecit CANATAK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdullah DUMAN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Adalet TAHİRZADE	(Bakü Avrasya Üniversitesi- Azerbaycan)
Prof. Dr. Ahmet BURAN	(Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet KARTAL	(Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Alfina SIBGATULLİNA	(Adnan Menderes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali DUYMAZ	(Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali YAKICI	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Asem NAUŐABAYEVA HEKİMOĞLU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Prof. Dr. Beyhan KESİK	(Giresun Üniversitesi)
Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ	(Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Bekir ESKİCİ	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Birsen ÇEKEN	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Cevdet YILMAZ	(Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Cihangir DOĞAN	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Çiğdem ÜNAL	(İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Prof. Dr. Dilaver DÜZGÜN	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Ekrem ARIKOĞLU	(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdoğan BOZ	(Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Faruk KAYA	(AĞrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Funda KARA	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülhan ATNUR	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Hacer TOPRAKTAŐ ÜSTÜNER	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Hakkı YAZICI	(Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Halil KOCA	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Abbas seyidov	(AMEA Azerbaycan)
Prof. Dr. Hasan Ali ESİR	(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Prof. Dr. Hayati AKYOL	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Henryk JANKOWSKI	(Adam Mickiewicz Üniversitesi-Polonya)
Prof. Dr. Hüseyin BAYDEMİR	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim DİLEK	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. İhsan BULUT	(Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. İhsan BULUT	(Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmet AKOVA	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Kadir TEMURÇİN	(Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof. Dr. Kazım HACIMEYLİÇ	(Sarajeva Güzel Sanatlar Akademisi- Bosna Hersek)
Prof. Dr. Kenan ARINÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr Kübra Aliyeva	(Amea Azerbaycan)
Prof. Dr. Mehmet Akif CEYLAN	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet KARATAŞ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof.Dr. Mehmet Şirin ÇIKAR	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Mesut DOĞAN	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin AKKUŞ	(Düzce Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Muhsin MACİT	(Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat KARABULUT	(Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa ERDOĞAN	(Yıldırım Bayezit Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa TANÇ	(Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuran TAŞLIGİL	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU	(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman AKANDERE	(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Prof. Dr. Osman KUNDURACI	(Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Özer KÜPELİ	(İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Paşa KERİMOV	(Milli İlimler Akademisi- Azerbaycan)
Prof. Dr. Ramazan KAPLAN	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ramiz ASGAROV	(Bakü Devlet Üniversitesi-Azerbaycan)
Prof. Dr. Rubin ZEMON	(Sosyo-Kültürel Antropoloji Enstitüsü- Makedonya)
Prof. Dr. Saliha KODAY	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Selahattin BEKKİ	(Kırşehir Üniversitesi)
Prof. Dr. Selami KILIÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Sevil SARGIN	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Serkan İLDEN	(Kastamonu Üniversitesi)
Prof. Dr. Sulaiman KAYIPOV	(Sincan Pedagoji Üniversitesi-Çin Halk Cumhuriyeti)
Prof. Dr. Süheyla AKOVA	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Temirbek Musakeev	(Kırgız Cumhuriyeti Devlet Sanatçısı)
Prof. Dr. Tuncay ÖĞÜN	(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Ünal ÖZDEMİR	(Karabük Üniversitesi)
Prof. Dr. Vahit TÜRK	(İstanbul Kültür Üniversitesi)
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Yavuz BAYRAM	(Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Zahanna YUSHA	(Rusya Bilimler Akademisi)
Prof. Dr. Zeki KODAY	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeki TAŐTAN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Ziya AVŐAR	(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
<i>Prof. Dr. Zoran Matevski</i>	(Center For Intercultural Studies and Research, Director, N. Macedonia)
Prof. Dr. Zilola Khudaybegrenova	Taşkent
Doç. Dr. Ahmet ÜSTÜNER	(İstanbul Üniversitesi)

Doç. Dr. Ali Akın AKYOL	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Aynura Çandıbayeva	(Kırgız Devlet Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Aydın ZOR	(Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Aynur İbrahimova	(Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi)
Doç. Burul Mambetova	(Kırgız Devlet Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Cavid QASIMOV	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR	(Bakü Yunus Emre Enstitüsü Müdürü)
Doç. Dr. Çağatay AKENGİN	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Fethi DEMİR	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Gültekin AKENGİN	(Hacıbayram Üniversitesi)
Doç. Dr. Habibe ALİYEVA	Milli Azerbaycan Tarihi Müzesi
Doç. Dr. H. Serdar MUTLU	(İnönü Üniversitesi)
Dr. Ilirjana Kaceli (Demirlika)	(Elbasan Üniversitesi/Arnavutluk)
Assoc. Prof. Dr. Jaloliddin Zaynievich MİRZAEV	(Termez State University, Uzbekistan)
Doç. Dr. Ömer OBUZ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan KURDOĞLU	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer ZAIMOĞLU	(Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Tahir ZORKUL	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Rahmi TEKİN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Paki KÜÇÜKER	(Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Recep DEMİR	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Ruhi KONAK	(Kastamonu Üniversitesi)
Doç. Dr. Tahir KAHHAR	(Özbekistan Devlet Cihan Dilleri Üniversitesi-Özbekistan)
Doç. Dr. Selda ERATALAY	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÇELEBİOĞLU	(Artvin Çoruh Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Fuad AİZADE	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İ.M.V. Noyan GÜVEN	(Kastamonu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi <i>Marlen ADİLOV</i>	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sait ÇALKA	(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sait EBİNÇ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hatice COŞKUN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Murat KEKLİK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nurullah KARTA	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ömer DEMİRBAĞ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi A. Semih BİREL	(Bülent Ecevit Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sevgül TÜRKMENOĞLU	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İsa IŞIK	Muş Alpasrlan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ümit POLAT	(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Dr. Shawky Hassan Ahmed Abdo SHABAN	(Kahire Üniversitesi-Mısır)
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AYTAÇ	(Selçuk Üniversitesi)
Dr. Aisulu Koponova	(Kırgızistan)

BİLDİRİ ÖZETLERİ

(PAPER ABSTRACTS)

Kazak Dilinin Uzaktan Eğitiminde Dijital Teknolojiler

Aliya Zakaria-R. J. Abnasyrova¹

Özet

Eğitim sisteminin kitlesel olarak uzaktan eğitime geçişi, dünya için benzeri görülmemiş bir süreçtir. Tüm dünyaya yayılan salgının sadece sağlığımızı değil, eğitimi de önedilimli ölçüde etkilediği açıktır. Bu bağlamda, eğitim sistemine yeni teknolojilerin dâhil edilmesi giderek daha önemli bir gereklilik haline geliyor ve yöntemlerin iyileştirilmesi ihtiyacı daha da artıyor.

Dersi uzaktan organize eden bir öğretmen, öğrencilere iş ve beceriler konusunda eğitebilmeli, modelleme, didaktik oyunlar düzenleyebilmeli ve bilgi taşıyıcılarına tamamen hâkim olmalıdır.

Dünya toplumunun Kazakistan'a olan ilgisi, Kazak dilinin yabancı dil olarak öğretilmesinin önemini artırmıştır. Son on yılda Kazak dili, birçok ülkedeki üniversitelerde yabancı dil olarak öğretilmektedir.

Makalede, yabancı uyruklu öğrencilere dijital teknolojileri kullanarak Kazak dilinin uzaktan ve çevrimiçi öğreniminde kullanılan çeşitli programlarda geliştirilen ödevler sunulmuştur. Bu ödevleri kullanarak yabancı dil öğrenenlerin Kazak diline olan ilgilerini ve öğretimin etkinliğini artırabiliriz.

Eğitimin dijitalleştirilmesinin temel amacı, rekabet gücünü arttırmak, eğitim ve öğretim sürecini hızlandırmak ve basitleştirmektir. Çalışmamızda, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin dersle ilgili motivasyonunu arttırmada ne tür yöntemlerin sunulabileceği ve bu yöntem temelinde dijital teknolojiyi kullanarak ödevleri nasıl çözülebileceği anlatılmaktadır.

Uzaktan eğitimin rolü eğitim alanında çok önemlidir, çünkü bu sistem aracılığıyla öğretmenlerimiz ve öğrencilerimiz dünya genelinde gerekli bilgiye ulaşmada, bilimsel ve yaratıcı çalışmalarını geliştirmede, küresel bilgi alanında bilgilerini derinleştirmede geniş bir fırsatlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kazak Dili, Uzaktan Eğitim, Dijital Teknoloji, İkinci Dil.

¹ YL. Ö. Süleyman Demirel Üniversitesi, aliya_zakariya@mail.ru-raikhan.abnassyrova@sdu.edu.kz

Digital Technologies in Remote Education of the Kazakse Language

Abstract

The massive transition of the education system to distance education is an unprecedented process for the world. It is clear that the epidemic, which has spread all over the world, has a significant impact not only on our health, but also on education. In this context, the inclusion of new technologies in the education system is becoming an increasingly important requirement, and the need for improving methods becomes even greater.

A teacher who organizes the lesson at a distance should be able to train students in business and skills, organize modeling, didactic games, and fully master the carriers of knowledge. The interest of the world community in Kazakhstan has increased the importance of teaching Kazakh language as a foreign language. In the last decade, Kazakh language has been taught as a foreign language in universities in many countries.

In the article, assignments developed in various programs used in distance and online learning of Kazakh language using digital technologies were presented to foreign students. By using these assignments, we can increase the interest of foreign language learners in Kazakh language and the effectiveness of teaching. The main purpose of digitization of education is to increase competitiveness, accelerate and simplify the education and training process. In our study, it is explained what kind of methods can be offered to increase the motivation of students about the course in the distance education process and how to solve their homework using digital technology on the basis of this method. The role of distance education is very important in the field of education, because through this system our teachers and students offer a wide opportunity to reach the necessary knowledge around the world, to develop their scientific and creative work, to deepen their knowledge in the field of global knowledge.

Keywords: Kazakh Language. Distance Education, Digital Technology, Second Language.

Kuruluş ve Yükseliş Döneminde Gazneliler Devleti Hanedan Üyelerinde Vefa Anlayışı

Abdullah Duman²

Özet

Gazneliler Devleti (963-1186), Sâmânîler Devleti (819-1099)'nde yetişmiş Türk gulamlar tarafından kuruldu. Alp Tegin tarafından 351/963'de kurulan devlet, Sebük Tegin (977-997) ve oğlu Mahmud (998-1030) döneminde Sâmânîleri gölgede bırakacak bir güce ulaştı. Buna rağmen 389/999 yılına kadar Sâmânîler Devleti'nin vasalı bir statüde kaldı. Sultan Mahmud'un 389/999'da Merv'de Sâmânîler Devleti birleşik ordusuna karşı kazandığı zaferle bağımsız hale gelen devlet yine aynı hükümdarın 421/1030 yılındaki vefatına kadar cihanşümül hale geldi. Sâmânîler Devleti ise Batı Karahanlı hükümdarı İlig Han'ın 389/999'da Buhârâ'ya girmesi ile tarihe karıştı.

Tebliğimizde ilk olarak her ne kadar daha güçlü olsalar da kuruluş ve yükseliş dönemlerinde Gazneliler Devleti hanedan üyelerinin Sâmânîler Devleti'ne karşı duydukları sadakatin ilginç hadiselerine yer verilecektir. Bu nakiller eşliğinde Gazneli Devleti hanedan üyelerinin Sâmânîler Devleti'nin yıkılmasında birinci dereceden etkili olmadıkları gibi bir vefa borcu olarak Batı Karahanlı hükümdarları Buğra Han (öl. 382/992-993) ve İlik Han (öl. 403/1012-1013)'a karşı bu devleti nasıl korudukları ortaya konmaya çalışılacaktır.

Bildirimizde ayrıca Gazneliler Devleti hanedan üyelerinin devletin çıkarları söz konusu olduğunda kendi çıkarlarını ikinci plana atışları ile ilgili örnekler aktararak devlete olan sadakatleri ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gazneliler Devleti, Sâmânîler Devleti, Karahanlılar Devleti, Nüfuz Mücadeleleri, Vefa, Sadakat.

The Understandings of Loyalty of the Gaznevids State Dynasty Members During the Foundation and Rise Period

Abstarct

The Ghaznavides State (963-1186) was founded by Turkish gulams who had grown up in the Samanids State (819-1099). Founded by Alp Tegin in 351/963, the state reached a power to overshadow the Samanids during the reign of Sebük Tegin (977-997) and his son

² Prof. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, abduman@yyu.edu.tr

Mahmud (998-1030). Despite this, it remained as a vassal of the Samanids State until 389/999. The state, which became independent with the victory of Sultan Mahmud against the combined army of the Samanids State in Merv in 389/999, became world-wide until the death of the same ruler in 421/1030. Meanwhile, the Samanids State disappeared into history when the Western Karakhanid ruler Ilig Khan entered Bukhara in 389/999.

In our paper, interesting incidents of the loyalty of the dynasty members of the Ghaznavides State to the Samanids State during the establishment and rise periods of the Ghaznavides State, although they were stronger, will be included. In the light of these events, it will be tried to reveal that the dynasty members of the Ghaznavides State were not primarily effective in the collapse of the Samanids State. Again within the framework of these events, it will be tried to reveal how they protected this state against the Western Karakhanid rulers Buğra Han (d. 382/992-993) and İlik Han (d. 403/1012-1013) as a debt of loyalty.

In our paper, it will also be tried to reveal the loyalty of the Ghaznavides State dynasty members to the state by giving examples of putting their own interests in the background when the interests of the state are in question.

Keywords: Ghaznavides State, Samanids State, Karakhanides State, Influence Struggles, Loyalty, Adherence.

Edebiyat ve Mekân Bağlamında Necati Tosuner'in Romanları Üzerine Bir Değerlendirme

Abdulmecit Canatak³ Dilan Özkaplan⁴

Özet

Edebi eserin anlam arayışına yön veren mekân tasavvuru kendi içerisinde bir bütünlüğün ifadesi olarak tanımlanabilmektedir. Mekân edebi eserde var olan ya da var olması istenen gerçekliğe dayanak hükmündedir. Toplumsal ya da bireysel nesnellığe dayalı vaka zinciri bu gerçekliğin izleri ile aydınlığa kavuşur. Karakter tasvirinin yardımcı unsuru olarak yer edinen mekân edebi eserin odak figürlerine ya da yardımcı karakterlere yön verme özelliğine de sahiptir. Odak figürlerin beklentileri, yalnızlıkları, hayal kırıklıkları, sevinçleri ya da üzüntüleri mekâna sirayet eder. Bu sayede geçmiş, şimdi ve gelecek zaman düzleminde şekillenen vaka halkaları mekân tasavvuru ile insan ruhunun anlam arayışını gözler önüne serer. Edebi eserde mekân iletilmek istenen duygu ve düşüncelerin çok daha ötesinde derin anlamlara imkân sunar.

Çalışmamızda Necati Tosuner'in romanlarında (Sancı..Sancı.., Bana Sen Söyle ve Yalnızlıktan Devren Kiralık) mekân unsurunun yukarıda belirtilen özellikleri ele alınacaktır. Tosuner'in adı geçen eserleri kurgunun odağında ana olaylara bağlı olarak anlam kazanan mekân öğesinin farklı boyutları ile ele alınmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Necati Tosuner, Edebiyat ve Mekân, Mekân.

An Evaluation of Necati Tosuner's Novels in the Context of Literature and Space

Abstract

The conception of the place that leads the literary work's search for meaning can be described in itself as an expression of integrity. The place is based on the reality that exists or is intended to exist in the literary work. The case chain, based on social or individual objectivity, is illuminated by traces of this reality; the space, which has a place as an auxiliary element of character depiction, also has the ability to direct focal figures or supporting characters of literary work. The expectations, loneliness, disappointments, joys, or sorrows of

³ Prof. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, acanatak@yyu.edu.tr,

⁴ YL. Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, dilan.ozkaplan@hotmail.com

focus figures follow the place. Thus, the case rings shaped in the plane of past, present, and future reveal the search for meaning of the human spirit through the conception of space. In the literary work, the space opens up deep meanings far beyond the emotions and thoughts intended to be transmitted.

In our work, Necati Tosuner's novels Sancı...Sancı... (Pain...Pain...) Bana Sen Söyle (You Tell Me) and Yalnızlıktan Devren Kiralık (For Sublease, Because of Loneliness) include examining the space element with the above mentioned features. Tosuner's aforementioned works make it inevitable that the different dimensions of the space element, which takes meaning depending on the main events in the focus of fiction, will be considered.

Keywords: Necati Tosuner, Literature and Space, Space.

Türkiye’de Muhafazakâr Düşünürlerin Ütopik Devlet Anlayışları: Necip Fazıl Kısakürek ve Sezai Karakoç Örneği

Ahmet İşler⁵

Özet

Antik çağlardan günümüze ideal bir toplumun ve devletin nasıl olması gerektiği hususunda farklı ütopya lar ileri sürülmüştür. Bu doğrultuda tarihte bilinen ilk ütopya Platon’un Devlet’idir. Milattan önceye dayanan “Devlet” kendinden sonraki düşünürlerin ilham kaynağı olurken toplumların dinleri, kültürleri, dönemin siyasal ve iktisadi unsurları da bu düşüncelerin oluşumunda etkili olmuştur. Özellikle Thomas More’un 1516’da yayınladığı Ütopya adlı eseri, Francis Bacon’un 1627’deki Yeni Atlantis’i, Tommaso Campanella’nın Güneş Ülkesi (1643) adlı eseri Batı’da bu geleneğin izlerini taşımaktadır. İslam dünyasında ise ideal toplum ve erdemli bir devletin yapısını temellendiren Farabi’nin El-Medinetü’l Fâzıla (941-942) adlı eseri, İslam düşünce tarihinin önemli yapıtlarından biridir.

Bu çalışmada yakın tarihimizin önemli şahsiyetlerinden Necip Fazıl Kısakürek’in “Başyücelik Devleti” ve Sezai Karakoç’un “İdeal Devlet” adlı düşünceleri ele alınacaktır. Necip Fazıl’ın Başyücelik Devleti, Tanzimat Dönemi’yle başlayan çöküşten kurtuluşun, aynı zamanda “öze dönüş”ün iddiasıdır. Başyücelik devletini insanlığın binlerce yıllık tecrübeleri arasında en ideal devlet sistemi olarak nitelendiren Kısakürek, bu ütopya yı “ileri cumhuriyet” şeklinde nitelendirmiştir. Sezai Karakoç ise, “Diriliş” kavramı çerçevesinde El-Medinetü’l Fâzıla’sını aramaktadır. Karakoç’un nazarında erdem devleti olan bu sistem, bir ırka veya sınıfa bağlı politik bir devlet değil, İslami esaslara dayalı, insan ve toplumu İslam’ın ruhuyla diri tutacak bir ülküdür. Hem Kısakürek hem de Karakoç, ideal devlet olarak Osmanlı Devleti’ni Devlet-i Aliye yapan vasıflarına göndermede bulunmakta ve dönemin yönetim biçimlerine sıcak bakmamaktadır. Çalışmada düşünürlerin fikirleri, çıkarttıkları Büyük Doğu ve Diriliş adlı dergiler etrafında içerik analizi yapılarak diğer ütopik devlet anlayışları ile karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kavramlar: Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, Başyücelik Devleti, İdeal Devlet.

⁵ Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, ahmet_isler@hotmail.com

Utopian State Concepts of Conservative Thinkers in Turkey: The Case of Necip Fazıl Kısakürek and Sezai Karakoç

Abstract

Different utopias have been proposed from antiquity to the present day in terms of what an ideal society and state should be like. Accordingly, the first known utopia in history is Plato's "Republic". While Republic, which dates back to B.C., was a source of inspiration for later thinkers, the religions, cultures, political and economic elements of the period were also influential in the formation of these ideas. In particular, Thomas More's Utopia, published in 1516, Francis Bacon's New Atlantis in 1627 and Tommaso Campanella's The City of the Sun (1643) bear traces of this tradition in the West. In the Islamic world, Farabi's "Al-Madina al-fadila" (941-942), which is based on the structure of an ideal society and a virtuous state, is one of the important works of Islamic thought history.

In this study, the thoughts of Necip Fazıl Kısakürek, one of the most important figures in our recent history, "The State of Başyücelik" and Sezai Karakoç's "Ideal State" will be discussed. Necip Fazıl's The State of Başyücelik is the claim of salvation from the collapse that began with the Tanzimat Period, as well as the "return to the essence". Kısakürek characterized the State of Başyücelik as the ideal state system among the thousand years of experience of humanity and described this utopia as an "advanced republic". On the other hand, Sezai Karakoç seeks his Al-Madina al-fadila within the framework of the concept of "resurrection". According to Karakoç, this system, which is a state of virtue, is not a political state that depends on a race or class, but an ideal based on Islamic principles that will keep people and society alive with the spirit of Islam. Both Kısakürek and Karakoç refer to the qualities that made the Ottoman Empire an ideal state, Devlet-i Aliye, and do not take kindly the forms of governance of the period. In the study, the ideas of the thinkers will be analyzed for content on the journals called The Great East and Resurrection and compared with other utopian concepts of the state.

Keywords: Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, The State of Başyücelik, Ideal State.

Göç'ün Yer İsimlendirmeleri Üzerine Etkisi: Kasımoğlu Mahallesi Örneđi⁶

Ahmet Öntürk⁷

Özet

Göç, en genel ifadeyle insanların yaşamış oldukları yeri bırakıp başka bir coğrafyaya yerleşme hadisesidir. Göç etmek tarih boyunca var olan ve neredeyse her toplumun geçmişinde yaşamış olduğu bir olgudur. İnsanların göç etmelerinde kıtlık, salgın, savaşlar vb. unsurlar etkili olabilir. İnsanlar göç ederken temelde yaşamış oldukları zorluklardan kurtulup göç edecekleri yerde daha iyi bir yaşam bulma umuduyla yer değiştirirler.

Göç eden toplumlar, göç ettikleri bölgeye kendi kültürleri, yaşayışları, sosyal ve tarihi özelliklerine göre isimler verirler. Bu bakımdan yer isimleri yaşanan bölgenin sosyal, coğrafi, kültürel vb. özelliklerini yansıması açısından oldukça önemlidir. Göçen toplumun yeni yerleşmiş olduğu bölgeye isimler vermesi yer-yön belirleme, yaşanan yere bir isim kazandırarak onu anlamlı kılma açısından da değerlidir.

Ayrıca verilen isimler kültürel ve coğrafi bir hafıza kazandırır. Yer isimlendirmeleri her zaman dilsel ve kültürel olarak bir yer üzerindeki kültürel bir kimlik olması dolayısıyla anlamlıdır. Çalışmada Kasımoğlu Mahallesi örneklem alınarak bu bölgedeki yer isimlerinin nasıl oluşmuş olduklarını halk bilimsel olarak kaynak kişilerin ifadeleri doğrultusunda incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kasımoğlu, Yer İsimleri, Kültür.

The Effect of Migration on Place Naming: The Case of Kasımoğlu Neighborhood

Abstract

Migration, in the most general terms, is the event of leaving the place where people lived and settling in another geography. Migration is a phenomenon that has existed throughout history and has lived in the past of almost every society. Famine, epidemic, wars, etc., in the migration of people. factors can be effective. When people migrate, they basically

⁶ Bu çalışma tarafımızdan yapılmakta olan "Küresünniler'de Göç ve Küresünni Halk Kültürü" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

⁷ Doktora Ö., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, onturk-ahmet@hotmail.com

change places in the hope of getting rid of the difficulties they have experienced and finding a better life in the place where they migrate.

Immigrant societies give names to the region they migrated according to their own culture, lifestyle, social and historical characteristics. In this respect, place names are social, geographical, cultural, etc. of the region where they live. It is very important in terms of reflecting its characteristics. Giving names to the region where the immigrant society has settled is also valuable in terms of determining the place and direction, giving a name to the living place and making it meaningful.

In addition, the names given give a cultural and geographical memory. Place naming is always linguistically and culturally meaningful as it is a cultural identity on a place. In the study, Kasımoğlu District was taken as a sample and how the place names in this region were formed were examined in accordance with the statements of the people scientifically.

Keywords: Migration, Kasımoğlu, Place Names, Culture.

Büyük İpek Yolu Büyük Bozkırın Manevi Hazinesidir

Akmaral Dosjanova⁸ Botagöz Ali⁹

Özet

Bu makale, “İpek Yolu ekonomik kuşakı” projesinin küresel toplumdaki rolünü, kültürel ve ekonomik projenin önemini ayrıntılı olarak analiz etmektedir. Ayrıca “Tek kuşak ve tek yol” projesinin özünü, içeriğini bilimsel olarak analiz etmektedir. Avrasya ekonomik Birliğinin kapsamı, ekonomik etkinliği ve kültürel ve sosyal geleceği inceleniyor. 21. yüzyılın önemli bir projesi, tüm Avrasya alanı üzerinde faydalı bir etki yaratmaya yönelik büyük İpek Yolu'nun modernizasyonu ve başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi araştırılmış. İhracat piyasası, yatırımın kaynağı, Çin ile Batı ülkeleri arasındaki “Tek kuşak ve tek yol” projesindeki en büyük ticaret ortakları analiz ediliyor. Aynı zamanda, 15. yüzyıla kadar tek ticaret yolu olarak hizmet eden Büyük İpek Yolu, dünya medeniyetlerinin önemli bir başarısı olarak görülüyor. Büyük İpek Yolu gerçekten Batı ve Doğu'nun büyük kültürlerinin diyalogu ve büyük dinlerin buluşma yeri.

Anahtar Kelimeler: Büyük İpek Yolu, Büyük bozkırın manevi dirilişi, Orta Asya, kültür, felsefe, tarih, Rönesans.

The Great Silk Road is the Spiritual Treasure of the Great Steppe

Abstract

This article analyzes the role of the Silk Road economic belt project in global society and the importance of the cultural and economic project in detail. It also scientifically analyzes the essence and content of the "One belt and one road" project. The scope, economic efficiency and cultural and social future of the Eurasian Economic Union are examined. An important project of the 21st century, the modernization and successful realization of the great Silk Road aimed to have a beneficial effect on the entire Eurasian area has been explored. The export market, the source of investment, the largest trading partners in the "One belt and one road" project between China and Western countries are analyzed. At the same time, the Great

⁸ Doktora Ö. Kazak Abılay han Uluslararası İlişkiler ve Dünya Dilleri Üniversitesi, kmaral.doszhanova@mail.ru

⁹ Doktora Ö. Kazak Abılay han Uluslararası İlişkiler ve Dünya Dilleri Üniversitesi, bota.alieva@mail.ru

Silk Road, which served as the only trade route until the 15th century, is seen as an important achievement of world civilizations. The Great Silk Road was indeed the meeting place of the great cultures of the West and the East and the meeting of the great religions.

Keywords: Great Silk Road, spiritual resurrection of the great steppe, Central Asia, culture, philosophy, history, renaissance

Kazak Dilinde Coğrafi İsimler ve Kavramların Antropomorfik Metaforları **Alma Adisheva¹⁰**

Özet

Makalede, Kazak dilindeki antropomorfik metaforlarla ilgili konu incelenmiştir. Kazak dilindeki coğrafi kavram ve kavramların tanımlanmasında ve adlandırılmasında antropomorfik metaforların nasıl kullanıldığı gösterilmiş ve antropomorfik metafor türlerinin sınıflandırılması verilmiştir. Ayrıca, insan antropometrik ilkenin rehberliğinde çevremizdeki dünyayı isimlendirirken ve modellerken, dünya görüşünü dış dünyaya yansıtır ve böylece bir metafor sürecini gerçekleştirmede katkıda bulunur.

Anahtar Kelimeler: antropomorfik Metaforlar, Antropomorfizm, Dünya Görüşü, Adlandırma.

Geographical Names and Concepts in Kazakse Language Anthroporphic **Metaphors**

Abstract

In the article, the subject of anthropomorphic metaphors in Kazakh language has been examined. It is shown how anthropomorphic metaphors are used in defining and naming geographical concepts and concepts in Kazakh language and the classification of anthropomorphic metaphor types is given. Also, while man names and models the world around us, guided by the anthropometric principle, he projects his worldview to the outside world and thus contributes to the realization of a metaphoric process.

Keywords: Anthropomorphic Metaphors, Anthropomorphism, Worldview, Nomination.

¹⁰ Doktora Ö., Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi, Almatı/KAZAKİSTAN

**Tatar Tiyatrosu'nun gelişimi: Oyun Yazarı Ayaz İshaki ve Sanatçı Ve Yönetmen
Gabdullah Kariyev
Alsu Shamsutova¹¹**

Özeti

Tatar Tiyatrosu, 1906'da profesyonel tiyatro olarak resmileştirildi. Ayrı bir kurum olarak oyun ve eğlencenin içinde yer alan “sahne sanatının” şekillenmesindeki Tatar aydınlarının rolü büyüktür. Aralarında sanatçı, yönetmen, oyun yazarı Gabdullah Kariyev ve 20. yüzyıl başı Tatar edebiyatının en önemli şahsiyetlerinden biri olan Ayaz Iskhaki de vardır.

Çalışmanın amacı, 20. yüzyıl başlarında yeni bir edebi ve sanatsal düşüncenin oluşumu ile karakterize edilen Tatar tiyatrosunun oluşumuna bu iki önemli şahsiyetin katkısını incelemektir.

Amaç temelinde, yeni bir tür sahne eserini (dramaturji olarak) tanıtmak için çalışan yazar Ayaz İshaki'nin eserlerini incelenmektedir. Ve tiyatro olarak yeni bir tür kültürel aktiviteni tanıtan “Sayar” tiyatro topluluğu başkanı Gabdullah Kariyev'in de katkısını incelenmektedir. Bu 1917'deki Bolşevik İhtilali'nden önce ve ondan sonra iki önemli şahsiyetin dostluklarını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Çalışmasının konusu, 1918'den önce Gabdullah Kariyev'in sahnesinde yer alan Ayaz İshaki'nin dramatik eserleri ve Ayaz İshaki'nin Gabdullah Kariyev hakkındaki Bolşevik İhtilali'nden önce yazılmış olan makaleleri. Ayrıca Ayaz İshaki'nin Bolşevik İhtilali'nden sonra Almanya'nın Berlin şehrinde “Yana Milli Yul” dergisinde Tatarca olarak yazılan makaleleri de önemli. Ayaz İshakî tarafından bunların yer verilmiş olmasının muhtelif sebepleri vardır. Edibin drama eserleri aracılığı ile halkı bilgilendirme, bilinçlendirme amacı gütmesi ve bu düşünce doğrultusunda hareket etmiş olması da etkili olmuştur.

Keşfedilen sonuçlar, Gabdullah Kariyev'in Tatar tiyatrosunun tanıtımına ve Ayaz İshaki'nin dramatik eserlerine büyük katkıda bulunduğu iddiasının temelini oluşturuyor. G.Kariyev'in hatırası olarak Ayaz İshaki'ya hediye olarak verdiği altın saat bulunmaktadır ve bu saat şimdi Tataristan Ulusal Müzesi'nde tutuluyor. Gabdullah Kariyev'in önderliğindeki tiyatro ve Ayaz İshaki'nin dramaturjisi, halk arasında yeni bir kültür türünün oluşumunda güçlü bir araç haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tatar Tiyatrosu, Tatar Edebiyatı, Ayaz İshakî, Sanatçı ve Yönetmen Gabdullah Kariyev, Sahne.

¹¹ Doç. Dr. Tataristan Bilimler Akademisi, aatlas1@mail.ru

**Creation of the Tatar theater: Playwrighter Gayaz Iskhaki and actor and director
Gabdullah Kariev**

Abstract

Tatar Theater was announced as a professional institute only in 1906. The Tatar intelligentsia has played very integral role in the creation of ‘performing art’. The director and playwright Gabdullah Kariev and the main figure of Tatar literature Gayaz Iskhaki are especially emphasized among others.

The purpose of the research is to study the contribution of two main personalities to the formation of Tatar Theater in the early twentieth century. The theater formed a new type of literary and artistic thinking. And the author has studied the work of Gayaz Iskhaki to popularize a new form of the stage word as a dramaturgy. The life and work of the head of the theater troupe "Sayyar" Gabdullah Kariev were also studied. We studied their creative friendship before and after the Bolsheviks’ Coup of 1917.

The subject of the author's study are the dramatic works of Gayaz Iskhaki, which were staged by Gabdullah Kariev before 1918, articles by Gayaz Iskhaki about Gabdullah Kariev, which were also written before 1918. The articles of Gayaz Iskhaki, written after his departure to Europe, were also studied in the magazine ‘Yana Milli yul’ (Berlin, Germany).

Discovered results served as the basis of the statement that Gabdullah Kariev made a huge contribution to the promotion not only of the Tatar Theater, but also of the dramatic works of Gayaz Iskhaki. Gayaz Iskhaki kept a gold watch presented by the director, as a memory of Gabdullah Kariev. (The watch is kept now in the National Museum of Republic Tatarstan).

The theater has become a powerful tool for the formation of a new type of culture among the people under the leadership of Gabdullah Kariev and the dramaturgy of Gayaz Iskhaki.

Keywords: Creation of The Tatar Theater, Tatar Drama, Playwright Gayaz Iskhaki, Actor and Director Gabdulla Kariev, Stage.

From the History of Kazakhstan's Entry into the Soviet Federation in the Period of 30s of the Twentieth Century

Auanasova Alima Musirovna¹² Nurpeisov Yerkesh Kaliyevich¹³

Abstract

By the mid-1930s, the Soviet Union had grown stronger both ideologically and economically. The centralization of power with the strengthening of the dictatorship of the personal power of the leader of the Bolshevik party, Stalin, coupled with party totalitarianism, reduced the role of the union republics in the political and economic spheres. In such a situation, the ideological myth of the complete victory of socialism was actively introduced into the mass consciousness of Soviet society in the sense that the restoration of capitalism was no longer possible. It was supported by the abolition of private property and massive repressions that claimed the lives of hundreds and thousands of citizens. In the conditions of mass terror, a totally state-owned economy and the formation of a Soviet-style federation, the proclamation of another union republic within it was to testify to the invariability of Lenin's course of ensuring the right of nations to state self-determination. The previous fears, arising among the leaders of the center, if any, have already lost their urgency.

Keywords: History of Kazakhstan's, Soviet Federation, ideologically

¹² The Institute of State History under the Committee of Science, the Ministry of Education of the Republic of Kazakhstan, Professor. auanasova_a@mail.ru

¹³ Associate Professor. Candidate of Law, nurela@ya.ru

Genç Psikolojisi Eğitiminin Geleceğimiz İçin Önemi Asyllan ZHEKSENBİN¹⁴

Özet

Kazakistan'ın bağımsızlığını kazanması, yeni devletin gençliğinin etik ve ahlaki, vatansever yetiştirilmesi konularını gündeme getirdi. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, bağımsızlığın ilk yıllarının durgunluğu, suç, uyuşturucu bağımlılığı ve alkolinin artmasının yanı sıra toplumda yeni değerlerin ortaya çıkmasına neden oldu. Şu anda ülkede birden fazla dili bilen, modern bilgi teknolojilerini bilen, belirli bir amaca yönelik çabalayan genç bir nesil büyüyor. Bu kuşağı desteklemek ve evrensel insan değerleri kavramını şekillendirmenin gerekli olduğu doğrudur. Ancak o zaman, belirli grupların ve sınırlı insanların değil, bir bütün olarak toplumun refahıyla ilgilenen eğitilmiş, ahlaki vatandaşlar büyüyecektir. Anavatanlarını seven, buranın tarihine ve diline saygı duyan, içinde yaşayan ulusların ve ulusların kültürüne saygı duyan, ancak karşılıklı güven ve anlayış ruhuyla yetiştirilen ortak değerlere sahip olduklarını anlayan vatandaşlar her zaman dünyaya açık, meraklı, bilgi ve bilim hakkında tutkulu olacak, yabancı eylemlerden kaçınacak ve halklarını içtenlikle seveceklerdir. Geleceğimiz gençlerimizin ellerinde. Ülkeye yön verecek, ülkenin geleceğinin ve geleceğinin önünü açacak gençlerin yetiştirilmesine özel önem verelim. Bugünün talebi, gençler arasında milli bilincin oluşması ve halkımızın yüzyıllar boyunca biriktirdiği manevi değerleri temelinde yetiştirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Psikoloji, Genç Psikolojisi, Gençlik Politikası.

ЖАСТАР ПСИХОЛОГИЯСЫ БІЛІМІНІҢ БОЛАШАҒЫМЫЗ ҮШІН МАҢЫЗЫ

Қазақстанның тәуелсіздік алуы жаңа мемлекеттің жастарын этикалық және адамгершілік, отаншылдық тәрбиелеу мәселелерін алға шығарды. Кеңес Одағы ыдыраған соң, тәуелсіздік алғашқы жылдарындағы тоқырауында қылмыс, нашақорлық, маскүнемдіктің саны көбейсе, екінші жағынан қоғамда жаңа құндылықтар орнай бастады. Қазір елімізде бірнеше тілді меңгерген, заманауи ақпараттық технологияларды білетін белсенді, белгілі бір мақсатқа ұмтылатын жас ұрпақ өсіп келеді. Бұл ұрпақты қолдап, әмбебап адами құндылықтар ұғымын қалыптастыру қажет екені рас. Сонда ғана белгілі бір топтардың, шектеулі адамдардың емес, жалпы қоғамның өркендеуіне мүдделі сауатты, өнегелі азаматтар өсіп шығады. Өз Отанын сүйетін, осы жердің тарихы мен тілін құрметтейтін, ондағы өмір сүріп жатқан ұлттар мен ұлыстардың мәдениетін сыйлайтын, бірақ ортақ құндылықтары бар екенін түсінетін, өзара сенім мен түсіністік рухында тәрбиеленген азаматтар әрқашан әлемге ашық, ізденімпаз, білім мен ғылымға құмар, жат қылықтардан аулақ және өз халқын шын сүйетін болады. Біздің болашағымыз біздің жастарымыздың қолында. Ел тізгінін қолға ұстайтын, елдің болашағы мен келешегіне сара жол салатын жасұрпақ тәрбиесіне үлкен мән беріп берейік. Жастардың бойына ұлттық сананы қалыптастыру және халқымыздың ғасырлар бойы жинақталған рухани құндылықтары негізінде тәрбиелеу бүгінгі күннің талабы болып табылады.

Түйін Сөздер: Психология, Жастар Психологиясы, Жастар Саясаты.

¹⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kazak Çalışma ve Sosyal İlişkiler Akademisi, madina-mikka@mail.ru

İki Ateş Arasında: Osmanlı-Safevi Mücadelesinde Kızılbaş Türkmenler

Ayşe Duygu Tanriverdi¹⁵

Özet

10.yy'da hız kazanan Müslümanlaşma sürecinde medrese eğitiminden uzak kalan göçebe Türkmenlerin bir kısmı, İslamî şeklen benimsemelerine rağmen, eski Türk inançlarına bağlılıklarını koruyarak Sünni İslam'dan çeşitli noktalarda ayrılmışlardır. Bu Türkmen boyları, Anadolu'ya kitlesel göçlerinin ardından, 13. yy'da Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda da önemli rol oynamışlardır. Ancak, Osmanlı Devleti'nin kurumsallaşması sürecinde yerleşik hayata geçişin hız kazanması, Sünni İslam'ın hâkimiyetinin artması ve çoğunlukla devşirme kökenli bir bürokrasinin etkinlik kurmasıyla beraber başlangıçtaki merkezi rollerini kaybetmeye başlayan Türkmenler yeni arayışlara girmişlerdir. Bunun sonucunda, tarikat yapılarını devlete dönüştürmekte olan Safevilerin en önemli destekçisi haline gelmişlerdir. Bu ittifakın kurulmasında, özellikle, kozmopolit bir bürokrasi ve Sünni İslam'a dayanan Osmanlı devlet yapısına karşılık Türk kimliğini ve heterodoks inanç unsurlarını ön plana çıkaran Şah İsmail'in liderliği etkili olmuştur. Süreç içinde "Kızılbaş" adını alan Safevi destekçisi Türkmenler dinsel inançları ve taşıdıkları isyan potansiyeli nedeniyle Sünni Osmanlı topraklarında dışlanmışlardır. Diğer taraftan, özellikle 16. yy boyunca Safevi Devleti'nin şekillenmesinde ve Osmanlı-Safevi mücadelesinde önemli roller oynamışlardır. Bu çalışmanın temel tezi, Türkmenlerin Osmanlı-Safevi mücadelesinde oynadığı rolün sadece inançsal aidiyetlerinden kaynaklanmayıp, iktidar paylaşımına yönelik bir amacı gerçekleştirmeye yönelik olduğudur.

Anahtar Sözcükler: Osmanlı, Safevi, Şah İsmail, Kızılbaş, Türkmen.

Between Two Fires: Qizilbash Turkmens in the Ottoman-Safavid Struggle

Abstract

During the process of Islamization that accelerated in the 10th century, some of the nomadic Turkmens, who stayed away from the madrasah education, differed from Sunni Islam at various points by maintaining their adherence to their old Turkish beliefs, although they adopted Islamic tenets formally. After their mass migration to Anatolia, these Turkmen

¹⁵ Dr. Çukurova Üniversitesi, dvigo@cu.edu.tr

tribes also played an important role in the establishment of the Ottoman State in the 13th century. However, during the institutionalization of the Ottoman State, with the acceleration of the transition to settled life, the increasing dominance of Sunni Islam and the establishment of a bureaucracy of mostly devshirme origin, the Turkmens started to lose their initial central role and searched for new paths. As a result, they became the most important supporters of the Safavids who were transforming their religious order to a state. In the establishment of this alliance, the leadership of Shah Ismail, who emphasized the Turkish identity and heterodox beliefs against the Ottoman state that was based on a cosmopolitan bureaucracy and Sunni Islam, has been very effective. The Turkmens who supported the Safavids, took the name "Kızılbaş" in the process and were excluded in the Sunni Ottoman lands due to their religious beliefs and their potential for rebellious activities. On the other hand, they played important roles in the formation of the Safavid State and in the Ottoman-Safavid struggle, especially during the 16th century. The main thesis of this study is that the role played by the Turkmens in the Ottoman-Safavid struggle is not only due to their religious affiliation, but also motivated by the purpose of power sharing.

Keywords: Ottoman, Qızılbaş, Safavid, Shah Ismail, Turkmen.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocuklarla Aile Durumlarının Farkları
Aslan Elvira Aslanovna¹⁶ Mukasheva Anar Beketbayevna¹⁷

Özet

Makalenin yazarları, özel eğitim ihtiyaçları olan erken ve ilköğretim okul öncesi çocuklarını yetiştiren modern ailelerin özelliklerinin, ebeveynlerin çocukların gelişimi için düzeltici ve pedagojik teknolojilere olan ihtiyacının araştırılmasına adanmıştır. Psikolojik ve pedagojik danışmanlık sırasında, yazarlar, ebeveynlerin özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarına yönelik ilk tutumlarını belirlemiş ve tanımlamıştır.

Anahtar kelimeler: Özel ihtiyaçları olan çocuklar, psikolojik ve pedagojik danışmanlık, ebeveyn pozisyonları, anketler, ilk yardım.

**ЕРЕКШЕ БІЛІМДІ ҚАЗЕТ ЕТЕТІН БАЛАЛАРЫ БАР ОТБАСЫНЫҢ
ПОЗИЦИЯЛАРЫНЫҢ ТҮРЛІЛІГІ**

түйіндеме

Аннотация. Мақалада авторлар арнайы білім беру қажеттіліктері бар ерте және кіші мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеп отырған қазіргі заманғы отбасының арнайылықтарын, ата-аналардың балаларды дамыту үшін түзету-педагогикалық технологияларға деген қажеттіліктерін зерттеуге арналған. Психологиялық-педагогикалық кеңес беру барысында авторлар ата-аналардың арнайы білім беру қажеттіліктері бар баласына қатысты бастапқы ұстанымдарын анықтады және сипаттады.

Түйінді сөздер. Арнайы білімді қажет ететін бар балалар, психологиялық-педагогикалық кеңес беру, ата-аналық позициялар, сауалнамалар, ерте көмек.

Unique Character of Parental Position and Family of Children with Special Educational Needs

¹⁶ Doktora Öğrencisi Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi.

¹⁷ Öğretim Üyesi, Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi.

Abstract. The article is devoted to the study of the characteristics of a modern family raising children of early and junior preschool age with special educational needs, the needs of parents in correctional and pedagogical technologies for the development of children. In the process of psychological and pedagogical counseling, the author identified and described the starting positions of parents in relation to their child with special educational needs.

Keywords. Children with special educational needs, the family of a child with developmental disabilities, psychological and pedagogical counseling, parenting positions, questionnaires, early assistance.

Devlet Kayıtlarına GÖre Mehmet Akif'in Son Dönemleri

Bekir Koçlar¹⁸

Özet

Mehmet Akif Mısır'a gittikten sonra sürekli olarak devlet tarafından takip edilmiş ve bu takipler kayıt altına alınmıştır. Bu süreçte Mehmet Akif'in hem Mısır'daki faaliyetleri hem de kurduğu ilişkiler üzerinde durulmuştur. Bu kayıtlarda devletin Akif hakkındaki görüşleri ortaya konulmaktadır. Bu takip neticesinde Akif'in Türkiye hassasiyeti ortaya çıkmakta ve Türkiye aleyhine gelişen oluşumlarda destekleyici bir rol almadığı görülmektedir. Hastalığının son derece ilerlemiş olduğu dönemde Akif birçok Türkiye ve rejim muhalifi unsurlarla görüşme yapmış olmasına rağmen hiçbir zaman bu unsurlarla devlete karşı işbirlikçi bir ilişki içerisine girmemiştir. Bütün kırgınlıklarına rağmen devlet hassasiyetini ortaya koymuş, bu hassasiyeti hayatına da yansımıştır. Bu durum devlet kayıtlarında da açık bir şekilde görülmektedir. Akif son dönemlerinde, yazmış olduğu Safahat kitabını Türkiye'ye getirmeye çalışmış olup bunun için yoğun bir çaba sarf etmiştir.

Bu tebliğde bu kayıtlar üzerinden bir Akif portresi çizilecek dönem ile ilgili tespitlerde bulunmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Akif, Rejim, Mısır, Devlet, Takip, Muhalif.

The Last Periods of Mehmet Akif According to State Records

Abstract

After Mehmet Akif went to Egypt, he was constantly followed by the state and these follow-ups were recorded. In this process, both the activities of Mehmet Akif in Egypt and the relations he established were emphasized. In these records, the state's views on Akif are revealed. As a result of this follow-up, Akif's sensitivity to Turkey emerges and it is seen that he does not take a supportive role in the developments against Turkey. Although Akif had meetings with many opponents of Turkey and the regime during the period when his illness was extremely advanced, he never entered into a cooperative relationship with these elements

¹⁸ Prof. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, koclarb@gmail.com

against the state. Despite all his resentments, he showed his state sensitivity, and this sensitivity was reflected in his life. This is clearly seen in the state records. In his last years, Akif tried to bring the book Safahat he wrote to Turkey and made a great effort for this.

In this paper, it will be tried to make determinations about the period in which a portrait of Akif will be drawn through these records.

Keywords: Mehmet Akif, Regime, Egypt, State, Pursuit, Opposition.

Yaşar Kaplan'ın Öykücülüğü

Bilal Demir¹⁹

Özet

Yaşar Kaplan (d.1952) 1970'lerin edebiyat ortamında öykü yazmaya başlamış, İslâmî değerler bağlamında bir öykü anlayışı içinde bulunmuştur. 1976-1977 yılları arasında *Edebiyat* dergisi ile *Aylık Dergi*'de yayınladığı öykülerini 1982 yılında *Birinci Kitap* adıyla yayımlar. 1979-1980 arasında *Aylık Dergi*'de yayınladığı öykülerini ise yine 1982'de *İkinci Kitap* adıyla yayımlar. Daha sonra 1991 yılında yayınladığı *Canhıraş* kitabıyla öykü yazmayı bırakan Kaplan, İslâmcılık ideolojisi etrafında metinlerini yazar. Öykülerinde dönemin siyasal ve sosyal olayları bağlamında konular işleyen yazar, Batı, modernite ve kent hayatı bağlamında konular işler. Özellikle İslâmî değerler odaklı yazan Kaplan, İslâmî duyarlılık öykü anlayışını sürdürme gayreti içerisinde bulunmuştur. Metaforlara dayalı bir dil ve anlatıma dayanan öykülerinde Kaplan, özellikle çatışma unsuru ve hüznün atmosferi ile metinlerini kurgulamaktadır.

Bu çalışmada Yaşar Kaplan'ın öykü kitaplarından hareketle öykü anlayışı, öykü konuları değerlendirilecek olup yazarın öykücülüğü incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Yaşar Kaplan, Öykü, Birinci Kitap, İkinci Kitap.

Yaşar Kaplan's Storytelling

Abstract

Yaşar Kaplan (b.1952) started to write short stories in the literary environment of the 1970s and found a sense of story in the context of Islamic values. He published his stories, which he published in the *Edebiyat* magazine and the *Aylık Dergi* between 1976-1977, under the name of the *Birinci Kitap* in 1982. He published his stories, which he published in the *Aylık Dergi* between 1979-1980, under the name of *İkinci Kitap* in 1982. Kaplan, who stopped writing short stories with the book *Canhıraş* published in 1991, writes his texts around the ideology of Islamism. The author, who deals with the political and social events of the period in his stories, deals with the subjects in the context of the West, modernity and urban life. Kaplan, who writes with a focus on Islamic values, has made an effort to maintain an Islamic sensitive understanding of stories. In his stories, which are based on a language and narrative

¹⁹ Arş. Gör. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, bilaldemir@yyu.edu.tr

based on metaphors, Kaplan constructs his texts, especially with the element of conflict and an atmosphere of sadness.

In this study, based on Yaşar Kaplan's story books, his understanding of story, story topics will be evaluated and the author's storytelling will be examined.

Keywords: Yaşar Kaplan, Story, Birinci Kitap, İkinci Kitap.

Van'da Şifa Aranan İki Mekân Örneği: Demir El Ağacı ve Romatizma Kuyusu

Bilal Öztekin²⁰

Özet

İnsanlık, en eski çağlarından bu yana içerisinde yaşadığı dünyayı anlamaya çalışırken manevi dünyadan destek alır. Anlamadığı, korktuğu, kendisini aciz hissetmesine sebep olacak olayları sıklıkla yüce bir güce, kutsala ve metafizik olgulara atfeder. Doğrudan temas edemediği bu kutsalın ancak yansımalarını görür ve dolaylı bir bağ geliştirir. Bu kutsallık zamanda, mekânda, insanlarda ve nesnelere görülebilir ve bunların tümü kutsalın yansımaları olarak değer kazanır.

Kutsallık atfedilen ağaçlar ve çevrelerindeki toprağın, dini ve geleneksel referanslara dayandırılan bir bağdaştırmayla şifa aranan mekânlar haline gelmesi rastlanan bir durumdur. Aynı şekilde dağ başları, mağaralar ve kuyular da dini ve kültürel referanslara dayandırılarak kutsal mekân haline gelebilirler. Kutsalla kurulan bağlantı ve kadim geçmişten geldiği söylenen anlatılar bu yerlerin şifa mekânı olarak işlerlik kazanmasına hizmet eder. Bu mekânların kendisi ve buralarda gerçekleştirilen uygulamalar resmi din söyleminde, çoğu zaman, hurafe, batıl inanç ve boş inanç biçiminde nitelenir. Buna rağmen gündelik hayat içerisinde yaygınlığını sürdüren ve belli açılardan büyüsel özellikler taşıyan bu uygulamalarla karşılaşılır. Bu çalışmada, egzamanın bir türü olan ve Van'da halk arasında "demir el" olarak isimlendirilen hastalığa şifa olduğuna inanılan Demir El Ağacı ile Romatizma Kuyusu olarak bilinen ve çeşitli vücut ağrılarına iyi geldiğine inanılan kuyu inceleme konusu yapılacaktır. Bu iki mekân etrafında şekillenen halk inanışları ile büyüsel niteliği olan uygulamalar ele alınacaktır. Ağacın ve kuyunun bulunduğu bölgede yaşayanlar ve bu mekânları ziyaret edenlerle yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi kıstaslar olmadan görüşmeler yapılacak ve elde edilen bulgular halk bilimi kuramları ve yaklaşımları çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halk İnançları, Ağaç Kültü, Kuyu, Şifa.

²⁰ Arş. Gör. Muş Alparslan Üniversitesi, b.oztekin@alparslan.edu.tr

Examples of Two Places to Seek Healing in Van: Demir El Ağacı and Romatizma Kuyusu

Abstract

People get support from the moral world while trying to understand the world they live in since the earliest times. They often attributes events that they do not understand, that they fear, that make their feel helpless, to a higher power, the sacred, and metaphysical phenomena. They see only the reflections of this sacred, which he cannot contact directly, and develops an indirect bond. This holiness can be seen in time, space, people and objects, and all of these gain value as reflections of the sacred.

It is a common situation that the trees attributed to holiness and the soil around them become places where healing is sought with a reconciliation based on religious and traditional references. Likewise, mountain tops, caves and wells can also become sacred places based on religious and cultural references. The connection with the sacred and the narratives that are said to come from the ancient past serve to make these places functional as healing places. These places themselves and the practices performed there are often described as superstition in official religious discourse. Despite this, these practices, which continue to be widespread in daily life and have magical properties in certain respects, are encountered.

In this study, Demir El tree that is believed to cure the disease, which is a type of eczema and is also known as "iron hand" among the people in Van, and the well called Romatizma Kuyusu, which is believed to be good for various body aches, will be examined. Folk beliefs and magical practices related to these two places will be discussed. Interviews will be conducted with the people living in the area where the tree and the well are located, and those who visit these places, without criteria such as age, gender, educational status, and the findings will be evaluated within the framework of folklore theories and approaches.

Keywords: Superstition, The Tree Cult, Well, Healing.

1916 Ayaklanması Sırasında Ulusal Bilinç Dirilişi

Bizhanov Asylzhan Samigollauly²¹

Özet

1916 yılında Kazakistan ve Orta Asya'da Çarlık Rusyası'nın sömürge politikasına karşı ulusal bir kurtuluş hareketi yaşandı. Ayaklanmanın ana nedenleri doğrudan ekonomik ve politik konularla ilgiliydi. Sömürge baskısının yoğunlaşmasında, yerel halkın topraklara el koymasında, çarlık hükümetinin yeniden iskan politikasında, vergi ve diğer harçlardaki aşırı artışta ve genel nüfusun sosyal statüsündeki keskin düşüşte kendini gösterdi. I. Dünya Savaşı. Ayaklanmanın başlangıcı 1916'da Çar II. Nicholas tarafından yapıldı. 25 Haziran kararnamesi motive edildi. Kararnameye göre, Kazakistan, Orta Asya ve Sibirya'nın bir kısmının (19 ila 43 yaşları arasında) "kasırğa halklarının" adamlarından 400 bin kişi (Kazaklar dahil) cephenin arkasına (savunma inşaatı) gönderildi. ve askeri yollar, hendek kazma vb.). Yaklaşık 240 bin).

Kraliyet kararnamesini protesto eden halk, geleneksel iktidarı yeniden kurarak sömürgecilğe karşı savaştı. Ülkenin seçilmiş hanları ayaklanmada birleştirici bir rol oynadı. Kasım ayında bir monarşi kurarak halk, sömürge yönetiminden kurtularak siyasi özgürlük ve bağımsızlık arayışına girdi. Saf göçebeliğin olduğu bölgelerde bağımsızlık ruhu yüksekti ve Kazak yolunu seçen kendiliğinden kuvvet geleneksel siyasi yapıyı ve geleneksel siyasi yapıyı kullandı. özgürlüğe ulaşmak için silahlı mücadele yöntemi. 1916 ayaklanması Kazakistan'daki ilk ulusal kurtuluş hareketiydi. Bu da yirminci yüzyılın başında Kazakların dünyada egemenlik ve vatanseverlik için çabalayan sömürge ülkeler arasında yer almak istediklerinin bir kanıtıdır.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, Ulusal Bilinç, Orta Asya

National Consciousness Revival During the 1916 Uprising

Abstract

In Kazakhstan and Central Asia in 1916 there was a national liberation movement against the colonial policy of tsarist Russia. The main reasons for the uprising were directly related to economic and political issues. It was manifested in the intensification of colonial

²¹ LN Gumilyov ENU, asylzhanbizhanov@gmail.com

oppression, the seizure of land by the local population, the resettlement policy of the tsarist government, the excessive increase in taxes and other levies, and the sharp decline in the social status of the general population due to World War I. The beginning of the uprising was in 1916 by Tsar Nicholas II. The decree of June 25 was motivated. According to the decree, 400 thousand people (including Kazakhs) from the men of the "whirlwind peoples" of Kazakhstan, Central Asia and part of Siberia (between 19 and 43 years old) were sent to the rear of the front (construction of defenses and military roads, digging trenches, etc.). About 240 thousand) [1, p. 187].

Protesting against the royal decree, the people fought against colonialism by re-establishing traditional power. The country's elected khans played a unifying role in the uprising. By establishing a monarchy in November, the people freed themselves from colonial rule and sought political freedom and independence. In areas with pure nomadism, the spirit of independence was high, and the spontaneous force that chose the Kazakh path used the traditional political structure and the method of armed struggle to achieve freedom. The uprising of 1916 was the first national liberation movement in Kazakhstan. This, in turn, is evidence of the fact that at the beginning of the twentieth century, the Kazakhs want to be among the colonial countries that are striving for sovereignty and patriotism in the world.

Keywords: National Consciousness, Kazakhstan, Central Asia

Dijital Kazakistan: Modern Teknolojiler Aracılığıyla Mevcut Dönüşümün Analizi

Botagöz Nurumbetova²²

Özet

Makale, Kazakistan'daki dijital finans sektörünün 2022 yılına kadar planlanan finans sektöründe önemli bir rol oynayan ve ödeme hizmetleri pazarının gelişmiş altyapısı ile etkin bir şekilde işleyen aktif bir finans topluluğunun oluşumunu belirtmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finans, Piyasa, Para, Ekonomi, Dijitalleşme.

Digital Kazakhstan: Analysis of Current Transformation Through Modern Technologies

Abstract

The article highlights the formation of an active financial community in the digital finance sector in Kazakhstan, which plays an important role in the planned financial sector until 2022 and effectively works with the developed infrastructure of the payment services market.

Keywords: Finance, Marketing, Money, Economics, Digitalization.

²² Öğr. Gör. D.A.Kunaev Avrasya Hukuk Akademisi

Türkiye Türkçesinde Çok Anlamlılık Burhan Baran²³

Özet

Sözcüklerin çoğu başlangıçta tek anlama sahipken zamanla buna ek olarak yan ve mecaz anlamlar da kazanmaktadır. Ayrıca sözcüğün kazandığı terim anlamlar, halk dilinde veya argo olarak kullanılışı, deyim, atasözü, birleşik kelime içinde kazandıkları anlamlar sözcüklerin anlam alanını genişletmektedir. Böylelikle sözcüklerin kullanıldıkları cümlelere göre onlarca anlamı ortaya çıkabilmektedir. Sözcüklerin bu özelliğine çok anlamlılık adı verilir. Çok anlamlılık sözcüklerin yukarıda sözünü ettiğimiz bütün anlamlarını içermektedir. Örneğin Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'te bak- fiiline 17 anlam verilmiştir. Bu fiil 17 atasözü, deyim, birleşik fiil ve birleşik isim içinde de geçmektedir. Al- fiilinin anlamsal alanını 33 anlamla birlikte 31 atasözü ve deyim, birleşik fiil ve birleşik isim içinde kullanılan anlamları oluşturmaktadır. Çıkmak fiili ise 56 anlamla madde başı yapılmıştır. İsimlerden el ve yol 6, göz 13 anlamla madde başı olarak alınmış; ayrıca bu kelimeler pek çok deyim, atasözü, birleşik fiil ve birleşik isim içinde kullanılmıştır. İşte bu bildiride Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük esas alınarak Türkiye Türkçesinde sözcüklerin çok anlamlılık özellikleri örneklerle açıklanmaktadır. Bildirinin amacı Türkçenin çok anlamlı sözcüklere sahip olması sayesinde zengin bir anlam alanının olduğu ve bunun eşsiz bir ifade gücü oluşturduğunu göstermektir.

Anahtar Sözcükler: Türkiye Türkçesi, Çok Anlamlılık, Anlam Zenginliği.

Many Meaning in Turkey Turkish

Abstract

While most of the words have a single meaning at the beginning, they gain additional and figurative meanings over time. In addition, the term meanings of the word, its use in the colloquial or slang, the meanings they gain in idioms, proverbs, and compound words expand the meaning area of the words. In this way, dozens of meanings of words can be revealed according to the sentences in which they are used. This feature of words is called polysemy. Polysemy includes all the meanings of words mentioned above. For example, in the Turkish Language Institution Current Turkish Dictionary, the verb bak- has 17 meanings. This verb is

²³ Doç. Dr. Dicle Üniversitesi, burhanbaran516@gmail.com

also used in 17 proverbs, idioms, compound verbs and compound nouns. The semantic field of the verb Al- consists of 33 meanings and the meanings used in 31 proverbs and idioms, compound verbs and compound nouns. The verb to quit is made per item with 56 meanings. Hand and path 6, eye 13 meanings are taken as per item from the names; In addition, these words are used in many idioms, proverbs, compound verbs and compound nouns. In this paper, the polysemy features of words in Turkey Turkish are explained with examples based on the Turkish Language Institution Current Turkish Dictionary. The aim of the paper is to show that Turkish has a rich meaning area thanks to its polysemous words and this creates a unique expressive power.

Keywords: Turkey Turkish, Polysemy, Richness of Meaning.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Aracılığıyla Yabancı Uyruklu Öğrencilere Kazak Dili Eğitimi

D.S.Yesaly²⁴ R.J.Abnasyrova²⁵

Özet

Yabancı uyruklu öğrencilerin Kazak dilini öğrenmesinde daha iyi netice sağlamakta geleneksel eğitim yöntemleri yetersiz kalmaktadır. Günümüzün yüksek teknoloji bilgi dünyasında, öğrencilerin iletişim, mesleki ve eğitim faaliyetlerinin başarılı bir şekilde uygulanması için gerekli bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeyi sağlayan yeni yöntem, teknoloji ve araçlara ihtiyaç duyarlar.

Makalemizde, yabancı uyruklu öğrencilere dil eğitimi sırasında bilgi ve iletişim teknolojileri yardımıyla ders yöntemini farklı bir türde şekillendirmek ele alınmaktadır. Bu teknolojileri etkin bir şekilde uygulayarak yabancı uyruklu öğrencilerin Kazak dilini öğrenmeye olan ilgilerini artırabiliriz. Makalede, dil öğrenimi alan öğrenciye ders öğretme yöntemlerini ve orada kullanılan çeşitli oyun ve görevleri özetleyeceğiz. Çalışmamızda, öğrencilerle doğrudan iletişim kurmanın yanı sıra, öğretmenlerin gençler tarafından sıklıkla kullanılan çeşitli platformlar aracılığıyla da dersle ilgili farklı ödevler gerçekleştirebileceği anlatılmaktadır.

Yabancı uyruklu öğrencilerine Kazak dili öğretiminde zengin kelime temeline dayalı çeşitli oyunlar, yöntemler ve bilgisayar programları da kullanarak, dil öğrenenlerin ilgisini artırabilir ve zamanı rasyonel olarak kullanabiliriz.

Bilgi ve iletişim teknolojileri yardımıyla ders yürütmenin, zamanı verimli kullanılmasını, öğrencilerin özgürce düşünmesini, zihni gelişmesini ve kolektif faaliyetlerin yetiştirilmesini sağlamayı amaçladığı bilinmektedir.

Kazakça'yı yabancı dil olarak öğretirken, herhangi bir konuda sözcüksel olarak asgari düzeyde becermek için konuşma eylemlerine (dinleme, okuma, yazma, konuşma) yönlendirilir. Amacımız, dili, her türlü iletişim faaliyetini kapsayan koordineli bir yöntemle öğretmektir. Makale, bu konuları ayrıntılı olarak ele almakta ve ilk derslerden alıntılar alıntılar sunmaktadır.

²⁴ Doktora Ö. raikhan.abnassyrova@sdu.edu.kz

²⁵ Dr. Öğr. Üyesi Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi, danagul.yessaly@sdu.edu.kz,

Anahtar Kelimeler: Kazak Dili, Multimedya, Bilgi ve İletişim Teknolojisi, Yabancı Uyruklu Öğrenci, Konuşma Faaliyetleri.

Kazakse Language Education for Foreign Students Through Information and Communication Technologies

Abstract

Traditional education methods are insufficient to provide better results for foreign students to learn Kazakh language. In today's high-tech world of information, students need new methods, technologies and tools that enable them to develop the necessary knowledge, skills and abilities for the successful implementation of communication, vocational and educational activities.

In our article, it is discussed to shape the lesson method in a different way with the help of information and communication technologies during language education for foreign students. By applying these technologies effectively, we can increase the interest of foreign students in learning Kazakh language. In the article, we will summarize the methods of teaching the language learner and the various games and tasks used there. In our study, it is explained that in addition to communicating directly with students, teachers can also perform different assignments related to the lesson through various platforms frequently used by young people.

We can increase the interest of language learners and use time rationally by using various games, methods and computer programs based on rich vocabulary in teaching Kazakh language to foreign students. It is known that teaching with the help of information and communication technologies aims to use time efficiently, to enable students to think freely, to develop their minds and to train collective activities. When teaching Kazakh as a foreign language, it is directed to speech actions (listening, reading, writing, speaking) to achieve minimal lexical skill in any subject. Our aim is to teach the language in a coordinated way that covers all kinds of communication activities. The article considers these topics in detail and offers excerpts from the first lectures.

Keywords: Kazakh language, multimedia, information and communication technology, foreign student, speaking activities

Pakistan ve Türkiye Devletlerinin Diplomatik İlişkilerinin Pakistan Postası Dergisi Kapsamında Çözömlenmesi

Davut řahbaz²⁶

Özet

Türkiye ve Pakistan, kuruluş dönemlerinden itibaren uluslararası mecralarda, siyasi ve sosyo-ekonomik alanlarda birbirlerine koşulsuz destek olmuş ve olmaya devam eden iki dost ve kardeş ülke olarak nitelenir. İki devlet, tek millet olarak sloganlaştırılan dostluk bağlarının aynı zamanda tarihi bir yanı da mevcuttur. Hindistan'da kurulan Türk devletleri, Hindistan Müslümanları ile kurmuş olduğu kültürel ve yönetsel ilişkiler vasıtasıyla bu bölgenin dili, dini ve kültürünü şekillendirmiştir. Pakistan'ın resmi ve ulusal dili olan Urdu dili Hindistan'da kurulmuş Türk devletlerinin Hindistan Müslümanlarına ve günümüz Pakistan Devleti vatandaşlarına bırakmış olduğu en değerli miraslardandır. Pakistan'da bunun yanı sıra günümüzde Türk tarihi ve kültürüne ait birçok önemli değer mevcuttur.

Türkiye-Pakistan Kültür Derneği ve Türkiye'de bulunan Pakistan Büyökelçiliği tarafından 1953 yılından itibaren yayımlanmaya başlanan 'Pakistan Postası' dergisi, ilk dönemlerde on beş günde bir, 1962 yılında itibaren ise aylık olmak üzere Türk ve Pakistanlı okuyucularla buluşturulan, Pakistan devletinin resmi yayınıdır. 'Pakistan Postası' dergisinde Pakistan'ın iç ve dış siyaseti, ekonomisi, kültürü, güncel gelişmeleri ve edebiyatı hakkında güncel ve tarihi bilgiler yer almakta, bunun yanı sıra, Pakistan-Türkiye arasındaki siyasi, ekonomik, kültürel, edebi ve sosyal ilişkiler ayrıntılarıyla işlenmektedir. Yerel ve uluslararası basım-yayın organlarında yer almayan, sadece Pakistan Postası dergisinde yer alan yazılar, görseller, söylemler, konuşmalar, ortak basın açıklamaları, karşılıklı diplomatik, siyasi, ekonomik, kültürel ve edebi ziyaretler, yayımlandığı döneme ışık tutmakta, keşfedilmeyi bekleyen içerikler sunmaktadır.

Pakistan Postası dergisinde yer alan içerikler, Türkiye ve Pakistan Devletlerinin dönemsel diplomatik ilişkilerini çözümlemeye ve günümüze kadar uzanan dostluk bağlarının oluşumunun ve gelişiminin gözlemlenmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. Bu dergide yayımlanan yazılar, aynı zamanda dönemin ulusal ve uluslararası tarihi ve siyasi konjonktürünü okumaya ve yorumlamaya da katkı sağlaması açısından önemlidir.

Bu çalışmada, 1955-1960 yılları arasında Pakistan Postası dergisinde yer alan ve Türkiye-Pakistan Devletlerinin diplomatik ilişkilerine ışık tutan yazılı ve görsel içeriklerin

²⁶ Doç. Dr. Ankara Üniversitesi, dsahbaz@ankara.edu.tr

bilimsel kriterler ışığında çözümlenmesi hedeflenmektedir. Dergide yer alan içerikler analiz edilerek, iki ülkenin birbirlerine karşı sergilediği siyasi ve diplomatik dil, dönemsel ve küresel gelişmeler de dikkate alınarak incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Türkiye, Pakistan, Pakistan Postası, Diplomatik, Analiz.

Analysis of the Diplomatic Relations of the States of Pakistan and Turkey in the Scope of the Pakistan Post Magazine

Abstract

Turkey and Pakistan are described as two friendly and brotherly countries that have supported and continue to support each other unconditionally in international media, political and socio-economic fields since their establishment. The ties of friendship, which was made as a slogan as two states and one nation, also have a historical side. The Turkish states established in India shaped the language, religion, and culture of this region through the cultural and administrative relations they established with the Muslims of India. Urdu, the official and national language of Pakistan, is one of the most valuable legacies left by the Turkish states established in India to the Muslims of India and the citizens of today's Pakistani State. In addition to this, many important values are belonging to Turkish history and culture in Pakistan today.

The *Pakistan Post* magazine, which has been published since 1953 by the Turkey-Pakistan Cultural Association and the Pakistan Embassy in Turkey, is the official publication of the Pakistani state, which was introduced to Turkish and Pakistani readers once every fortnight in the first periods and monthly since 1962. *Pakistan Post* magazine contains current and historical information about Pakistan's domestic and foreign politics, economy, culture, current developments, and literature, as well as the political, economic, cultural, literary, and social relations between Pakistan and Turkey. The articles, visuals, discourses, speeches, joint press statements, mutual diplomatic, political, economic, cultural, and literary visits that are not included in local and international publications, but only in the *Pakistan Post* magazine, shed light on the period of its publication and offer content waiting to be discovered.

The contents of the *Pakistan Post* magazine play an important role in analyzing the periodic diplomatic relations between Turkey and Pakistan and in observing the formation

and development of friendship ties that extend to the present day. The articles published in this journal are also important in terms of contributing to reading and interpreting the national and international historical and political conjuncture of the period.

In this study, it will be tried to analyze the written and visual contents of the *Pakistan Post* magazine between 1955-1960, which shed light on the diplomatic relations of Turkey-Pakistan States, in light of scientific criteria. The contents of the magazine will be analyzed, and the political and diplomatic language of the two countries against each other will be examined by taking into account periodic and global developments.

Keywords: Turkey, Pakistan, Pakistan Post, Diplomatic, Analysis.

Göçebe Bir Toplumda Cinsiyet Tabakalaşması: Sosyo-politik Yön

Özet

Elmira Kagazbayeva²⁷ Botagöz Ali²⁸

Bu makalede, göçebe toplumdaki toplumsal cinsiyet tabakalaşmasına (Kazakistan tarihi örneğinde) sosyo-politik açıdan bakacağız. Çalışma fikri: kadınlar her zaman toplumda önemli pozisyonlar almış ve sosyo-politik sürecin seyrini aktif olarak etkilemiştir. Göçebe kültürde bir kadına özel bir saygı vardı. Anne hukukunun gelenekleri, dünyanın birçok göçebe devletinin sosyal temellerini tanımlamıştır. Kadın, uluslararası ilişkilerin kalitesi ve seviyesinde önemli bir faktördü, barışa ve kültürün yayılmasına katkıda bulunuyordu. Böylece, Orta Asya'nın sultanları ve hanları ile Kazak Hanlığı arasında hanedan evlilikleri yoluyla, Orta Asya halklarının manevi, kültürel ve ideolojik olarak bir araya gelme süreci gerçekteymişti. Kaynakları derinlemesine incelerken, tarihi materyalleri tanıtırken, bozkır politikasının büyük ölçüde kadınların varlığı tarafından belirlendiği hakkında birçok örnek bulabilirsiniz.

Araştırmacılar göçebe bir toplumdaki kadınların önemli bir sosyal konuma sahip oldukları sonucuna varmışlardır. Bu nedenle, vatanseverlik tarihinin yeni bir anlayışına, göçebe toplumun sosyo-politik gelişimindeki kadınların rolünün derin ve objektif bir incelenmesine ihtiyaç olduğunu belirlemişlerdir.

Anahtar Sözcükler: göçebe toplum, kadınlar, anne hukuku, devlet.

²⁷ Doç. Dr. Kazak Abılay han Uluslararası İlişkiler ve Dünya Dilleri Üniversitesi, kagazbaeva.e@gmail.com

²⁸ PhD Kazak Abılay han Uluslararası İlişkiler ve Dünya Dilleri Üniversitesi, bota.alieva@mail.ru

Çocuk Medyasında Metinlerarasılığın İzleri*

Emine Ulu Aslan²⁹ Bayram Baş³⁰

Özet

21.yüzyılın okuryazarlık eğilimleri teknolojinin gelişmesi ve popüler kültürün etkisiyle medya okuryazarlığı gibi alanlara doğru kaymış, bu süreçte medyada içerik üretme noktasında dönüşümler yaşanmıştır. Bu gelişmeler çocuklara yönelik sinema filmlerini de etkilemiş, insanlığın ortak mirası olan masallar, efsaneler, tarihi olaylar veya daha önce oluşumu tamamlanmış metinler (edebiyat, tiyatro, sinema, roman vb.) yeniden ele alınarak üretim sürecine girmiştir. Sinema içeriğinde kullanılan bu metinlerin olayları, karakterleri, dönemi gibi birçok bileşeni değiştirilmiş, farklı alt okumalarla metinler yeniden yazılmış, metin sorgulanabilir hale gelmiştir. Bu amaçla kullanılan metinlerin en geniş örneklerinden biri masallardır. Özellikle son yıllarda herkes tarafından bilinen klasik peri masallarının geleneksel biçimdeki sonları alt üst edilmiş, iyi-kötü, güzel-çirkin olmak üzere tek yönlü bilinen kahramanlarının karakter gelişimleri tekrar merceğe alınmış ve bunlar toplumsal cinsiyet algıları, doğa-insan ilişkileri, sosyo-ekonomik boyutlar gibi birçok temayla ilişkili olarak dönüşüme uğramıştır. Yeniden üretilmiş bu metinlerde her bir hedef kitlenin ne aldığından daha çok, bir önceki metinden “farklı” ve ondan “yeni” olarak ne anlam bulacağı, bunları nasıl ilişkilendireceği önem kazanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, 2018 yılında gösterime girmiş *Yakışıklı Prens (2018)* filminde masalların dönüşümünü incelemek, metinlerarasılığın hangi boyutlarda, ne şekilde ve neden gerçekleştiğini tespit etmek, bunları yeni okuryazarlık süreçlerinin gerektirdiği beceriler açısından değerlendirmektir.

Anahtar Sözcükler: Çocuk Medyası, Masal, Metinlerarasılık.

* Bu çalışma "Çocuk Medyasında Dönüştürülen Masalların Eleştirel Düşünme ve Medya Okuryazarlığı Becerilerine Etkisi" başlıklı devam etmekte olan doktora tezinden üretilmiştir"

²⁹ Arş. Gör. Muş Alparslan Üniversitesi- e.ulu@alparslan.edu.tr

³⁰ Prof. Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi- bayrambas@gmail.com

Traces of Intertextuality in Children's Media

Abstract

The literacy tendencies of the 21st century have shifted towards areas such as media literacy with the development of technology and popular culture, and in this process, there have been transformations at the point of producing content in the media. These developments have also affected cinema films for children, and tales, legends, historical events or previously completed texts (literature, theatre, cinema, novel, etc.) that are the common heritage of humanity have been reconsidered and put into the production process. Many components of these texts used in the film content, such as events, characters and period, have been changed, the texts have been rewritten with different sub-readings, and the text has become questionable. One of the largest examples of texts used for this purpose is fairy tales. Especially in recent years, the traditional endings of classical fairy tales, which are known to everyone, have been turned upside down. The character development of the one-way known protagonists is re-focused and these have been transformed in relation to many themes such as gender perceptions, nature-human relations, socio-economic dimensions. In these reproduced texts, it has gained importance what meaning each target audience will find as “different” from the previous text and “new” from it, and how they will relate them.

The aim of this study is to examine the transformation of fairy tales in the movie *Charming (2018)*, to determine in which dimensions, how and why intertextuality occurs, to evaluate them in terms of the skills required by the new literacy processes.

Keywords: Children’s Media, Fairy Tale, Intertextuality.

Bozkırlı Türk Topuluklarında Halk-Yönetim İlişkilerine Dair

Emin Kırkıl³¹

Özet

Tarih boyunca halk-yönetim ilişkileri çağ ve toplumlara göre birtakım farklılıklar göstermiştir. Modern çağlara gelindiğinde cumhuriyet, vatandaşlık, demokrasi gibi insan hak ve hürriyetlerinin gelişerek yasal güvenceye kavuşmuş olduğu bilinmektedir. Daha çok modern çağların ve batı uygarlığının terminolojisi olarak lanse edilen bu tür hak ve yetkilerin önceki toplumlarda özellikle doğu toplumlarında nasıl bir yere sahip olduğu genellikle göz ardı edilmiştir. Bu nedenle erken dönem doğu toplumlarında genellikle mutlak egemen bir hükümdarın kesin otoritesinin geçerli olduğu, yönetilen halkın yönetim karşısında korumasız ve yöneticinin insafına mahkum olduğu kanaati zihinlerde ciddi şekilde kök salmıştır. Oysaki her toplum tarih boyunca kendi yaşam biçimine ve geleneklerine uygun bir yönetim-halk ilişkileri modeli geliştirmiş ve siyasal sistemini de buna göre şekillendirmiştir

Bildirimizde, Orta Asya bozkırlarında boylar halinde yaşanan Türk topluluklarında halk-yönetim ilişkilerinin hukuki çerçevesi ile yönetici- halk arasındaki ilişkilerin dayandığı yasal yapı ve aracı yapılar ortaya konulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Bozkırlı Türkler, Kut, Siyasal Yapı, İktidar.

On Public-Government Relations in Steppe Turkish Communities

Abstract

Throughout history, public-government relations showed some differences according to eras and societies. When it comes to modern times, it is known that human rights and freedoms such as republic, citizenship and democracy developed and gained legal security. The place of such rights and powers, which are presented as the terminology of modern times and western civilizations, was generally ignored in previous societies especially in eastern societies. For this reason, in the early eastern societies, the belief that the absolute authority of an absolute sovereign ruler was valid and that the ruled people were unprotected against the government and condemned to the mercy of the ruler was deeply rooted in the minds.

³¹ Doç. Dr. Manisa Celal Bayar Üniversitesi, eminkirkil@hotmail.com

However, every society developed a government- public relations model suitable for its own lifestyle and traditions throughout history and shaped its political system accordingly.

The current study discusses the legal framework of public- government relations in Turkish communities living as tribes in the steppes of Central Asia and the legal structure and intermediary structures on which relations between the ruler and people were based.

Keywords: Steppe Turks, Kut, Political Structure, Power.

Tefsirin Tekniği Tekniğin Tefsiri: Elmalılı Hamdi Efendi'nin *Hak Dini Kur'an Dili* Tefsirinde Teknik ve Teknoloji Tasavvuru
Enes Şahin³²

Özet

Türk modernleşme tecrübesinde asrileşmenin istikameti hususunda farklı bir yön tahayyül ve tavsiye eden her meşrepten müellifin teknik ve teknolojiyi olumladığı malumdur. Devlet ve toplumun ikbali hususunda bambaşka zihniyetlere sahip olanlar dahi mesele teknik ve teknoloji olduğunda aynı noktada bir araya gelir. Batı medeniyetinin Batı tekniği ve Batı ahlakı olarak parçalı bir şekilde tasavvur edildiği bu zihniyet, Batı'nın ahlakının değil fakat tekniğinin ithalini Türk asrileşmesi için bir zaruret olarak tasavvur eder. Tekniğin edinilmesinin zarureti bu doğrultuda ispatı üzerine kalem oynatılan en önemli hususlardan biri haline gelir. Bu durum doğrudan asrileşmede usul üzerine fikir üreten metinlerde görüldüğü kadar dini eserlerde de kendisini gösterir. Bu hususta en önemli örneklerden biri de Elmalılı Hamdi Efendi'nin *Hak Dini Kur'an Dili* serlevhalı tefsiri olur. Elmalılı Hamdi Efendi İslam'ın itikat ve muamelata taalluk eden alanlarında gelenekçi bir portre çizer. Mesele teknik ve teknoloji olduğunda yer yer gelenekçi bakışı muhafaza ederken yer yer modernist söylemlere kayan bir dil kullanır. Bu doğrultuda söylem analizi yönteminin kullanıldığı çalışma, modern dönem Türk düşüncesinde teknik ve teknoloji tasavvurunu Elmalılı Hamdi Efendi'nin *Hak Dini Kur'an Dili* isimli tefsiri etrafında tetkik etmektedir. Çalışma neticesinde ulaşılan sonuç Türk modernleşmesinin bir neticesi olarak ortaya çıkan teknikçi zihniyetin dini metinlere dahi sirayet ettiği ve Elmalılı Hamdi Efendi'nin de tüm gelenekçi tavrına rağmen bu zihniyetten etkilendiği olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türk Modernleşmesi, Teknik ve Teknoloji, Elmalılı Hamdi Efendi, Hak Dini Kur'an Dili.

Technique of Tafsir and Tafsir of Technique: Technical and Technological Understanding of Elmalılı Hamdi's Tafsir of *Hak Dini Kur'an Dili*

Abstract

Everybody knows that technology and technique has been accepted by thinker from every aspect who dreams and recommend different methods for modernization in Turkish public. Even people who have different mindsets about public's and state's future is build consensus when the subject is technique and technology. This mindset that been divided and

³² Dr. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, enes.sahin@dpu.edu.tr

understood as West morals and West technique evaluates importing not West's moral but its technique is a must. In this direction, obligation of obtaining the technique becomes a subject that must be thought for its proving. This situation shows itself in texts which produce thoughts on modernization as well as it is seen in religious texts. One of the most important examples in this respect is Elmalılı Hamdi's tafsir of *Hak Dini Kur'an Dili*. Elmalılı Hamdi shows a identity of traditionalist on Islam's believes and applications. When technique and technology is the matter, he sometimes uses a language that preserves traditionalist vision, and sometimes modernist discourses. The study that uses discourse analysis method in this direction has been examined around Elmalılı Hamdi's tafsir of *Hak Dini Kur'an Dili* in technology and technique discourse in Turkish thought of modern era. As a conclusion of study, the technical mindset which occurred due to modernization of Turkish public has affected even religious texts. Elmalılı Hamdi was also affected by this mindset despite all his traditionalist vision.

Keywords: Turkish Modernization, Technique and Technology, Elmalılı Hamdi Efendi, Hak Dini Kur'an Dili.

Kehf Suresindeki Bahçe Kıssasında Kişilik Betimlemesi

Eşref İnan³³

Özet

Kur'an örneklendirme yaparken, toplumda önce bazı sorunları dile getirir. İnsanlar için takip edilmesi gereken yolu söyler. Daha sonra yapılan tavsiyeyle insanlar tercihlerini yaparlar. Her zaman iyilik, güzellik ve adaleti tercih edenlerin kazandığı ifade edilir. Burada da zengin, şımarık inkârcı bir kişinin mal ve servetiyle övüdüğü bir kişilik sergilenmektedir. Karşısında ise hayırsever ve mütevazı bir kişiden bahsedilmektedir. Zengin olan, servetin verdiği sarhoşlukla arkadaşına karşı büyüklük taslar. Diğer ahiretin olduğunu ve rabbine itaat etmesi gerektiğini söyler ve onu iknaya çalışır. Ona Allah'ın servetini yok edebileceğini söyler ve neticede de bu gerçekleşir. Büyüklük taslayıp malıyla şımaran kişi pişmanlık içindedir ve yaptığı hatasını sorgulamaktadır. Kur'an, dünya hayatının da böyle olduğunu belirtir.

Kıssaların temel mantığında mesaj değeri farklı bir anlatımlar dile getirilmektedir. Bu da zihne kalıcı bir anlam gözetilmesi kazandırmaktadır. Yüce Allah burada önemli bir kişilik tasviri yaparak istenilen kazanıma kapı aralamaktadır. Kıssa gerçekliği ise insanların hedef kişiliğe temel teşkil etmede oldukça önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kıssa, Kişilik, Betimleme.

Personality Description in the Story of Garden in Sure Kehf

Abstract

While exemplifying, The Koran primarily expresses some problems in the community It tells the way which should be followed for people ,then people make their choice though the made advice It is expressed that those who prefer favor,beauty and justice always win. In this article a personality whose a wealthy,spoiled and disbelief young boasting with his wealth and goods is exhibited.On the ofher hand ,it mentions about a charitable and humble person ,too while the wealthy person humiliates his friend by relying on his fortune,the other person tells there hereafter and he must obey God and tries to convince him .He tells God may destroy his

³³Öğretmen, MEB Van, e.hamzainan@gmail.com

wealth and it happens eventually .The arrogant person who brags goods would regret and think his mistake .The Koran states that worldly life is like.

In the basic logic of the stories, the message value is to express different expressions. This gives the mind a permanent sense of meaning. Almighty Allah is opening the door to the desired gain by depicting an important personality here.

The reality of the story, on the other hand, is very important in forming the basis of the target personality of the people.

Key Words: Story, personality, description.

Türkolojide Modern Eğilimler; Dil ve Kültür İlişkisi
Farida Orazakynkyzy³⁴ Nyrkassym Asimbai³⁵ Bissenbayeva Zhanat³⁶

Özet

Kazakistanlı Türkologlar arasında Türk Dilbilimi alanındaki bilimsel temaslar, Avrasya bilim okulları ve geleneklerinin işbirliğinin devamının bir örneğidir. Sibiryaya ve Kazak araştırmacılar arasında en verimli işbirliği deneysel fonetik, morfolojik ve sözdizimsel araştırma alanında gerçekleştirilmiştir. Türk Dilbilimi alanındaki genç araştırmacıların yanı sıra tanınmış Kazak Türkologlarının katıldığı ortak uluslararası projeler sayesinde, Avrasya topraklarındaki Türkologlar arasındaki bilimsel temaslar arttı. Türkçe nesli tehlikede olan yerli dillerin belgelenmesi, modern Dilbilimin en önemli görevlerinden biridir.

Anahtar kelimeler: Türk Dilbilimi, Türk dilleri, tehlike altındaki diller, dil belgeleri, dil külliyyatı.

Modern Trends in Turcology; Language and Culture Interrelation

Abstract

Scientific contacts in the field of Turkic Linguistics among Turcologists from Kazakhstan are an example of continuation of cooperation of Eurasian scientific schools and traditions. The most productive cooperation between Siberian and Kazakh researchers was conducted in the field of experimental phonetic, morphological and syntactic research. Scientific contacts between Turkologists in the territory of Eurasia have grown thanks to joint international projects in which well-known Kazakh Turkologists alongside young researchers in the field of Turkic Linguistics are participating. Documentation of Turkic endangered indigenous languages is one of the most important tasks of modern Linguistics.

Keywords: Turkic Linguistics, Turkic languages, endangered languages, language documentation, language corpus.

³⁴Dr. Öğr. Üyesi

³⁵Doktora Ö.

³⁶Dr. Öğr. Üyesi

Milli Mücadele Dönemi'nde Mehmet Akif Ersoy'un Milli Bilinç Oluşturma Çabaları

Ferit Yücebaş³⁷

Özet

Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'ndan yenik ayrılınca Anadolu'nun büyük bir kısmı işgal edilmeye başlandı. Bu durum Türk milletinin birlikte hareket etmesi gerektiği anlayışını ortaya çıkardı. Bu dönemde Mehmet Akif Ersoy vatan, millet ve din birlikteliğinin önemine dikkat çeken vaaz ve yayınları ile önemli bir işlevi yerine getirdi. Akif'in Milli Mücadele yıllarındaki faaliyetleri bu bakımdan önemli bir yere sahiptir. O, ülkenin içinde bulunduğu durumu her ortamda dile getiren ve milletin birlikte mücadele etmesi için çalışan biriydi. Bütün olumsuzluklara rağmen milletin ümitsizliğe düşmemesi gerektiğini söyleyen Akif'in, bu zorlu sürecin atlatılacağına olan inancı tamdı. Mehmet Akif Ersoy, milletin emperyalist devletlerin hilelerine kapılmamalarını, ülkenin bağımsızlığı için bütün olumsuzluklara rağmen ellerinden gelen gayreti göstermeleri gerektiğini vurgulayan biridir. Kendini milletine adayan Akif, milli marş için yapılan yarışmada birinci gelmesine rağmen ödül olarak konan parayı almamıştır. O, bu parayı "Darülmesai"ye bağışlamıştır. Akif'in yazmış olduğu ve Türk milletinin ortak heyecan ve hassasiyetini anlatan İstiklal Marşı, emperyalist devletlere karşı verilen şanlı mücadelenin kaleme alınmış en güzel örneklerinden biridir. Mehmet Akif Türk milletinin birlikte hareket etmesi halinde düşmanın yenileceğine, tek kurtuluşun batı emperyalizmine karşı inanç ve silahla mücadelede olduğuna gönülden inanan bir kişidir. O, en kötü koşullarda bile milletin korkmadan birleşmesi gerektiğini ve bu bağlamda Türk, Kürt, Arap, Çerkez, Laz herkesin aynı amaç için birlikte mücadele etmesi gerektiğini vurgulamaya çalışmıştır.

Mehmet Akif Ersoy, birçok yazısında olduğu gibi Sebil'ür-Reşad dergisinde yayınlanan "Ye'se Düşen Müslüman Değildir" yazısında da dönemin atmosferini açıklayarak milli birliğin önemine vurgu yapmıştır. Onun yazıları ülkenin birçok yerine ulaştırılmış, cephedeki askerlere gönderilmiş, tekrar tekrar okunmuştur. Milli Mücadele'ye her anlamda destek vermeye çalışan Mehmet Akif Ersoy, milli şuur bilincini Anadolu insanına aşılacak için uğraşmıştır. Bu özelliği ile Milli Mücadele Dönemi'nde önemli bir şahsiyet olarak karşımıza çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Akif Ersoy, Milli Mücadele, Milli Birlik.

³⁷ Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ferityucebas@yyu.edu.tr

Mehmet Akif Ersoy's Efforts to Create National Consciousness in the National Struggle Period

Abstract

When the Ottoman Empire was defeated in the First World War, a large part of Anatolia began to be occupied. This situation revealed the understanding that the Turkish nation should act together. During this period, Mehmet Akif Ersoy fulfilled an important function with his sermons and publications that drew attention to the importance of the unity of homeland, nation and religion. Akif's activities during the years of the National Struggle have an important place in this regard. He was someone who expressed the situation in the country in every environment and worked for the nation to struggle together. Saying that the nation should not fall into despair despite all the negativities, Akif had full faith that this difficult process would be overcome. Mehmet Akif Ersoy is someone who emphasizes that the nation should not fall for the tricks of the imperialist states and that they should do their best for the independence of the country despite all the negativities. Dedicating himself to his nation, Akif did not receive the prize money, although he came first in the competition for the national anthem. He donated this money to "Darülmesai". The National Anthem, written by Akif and describing the common excitement and sensitivity of the Turkish nation, is one of the best examples of the glorious struggle against the imperialist states. He is a person who sincerely believes that if the Turkish nation acts together, the enemy will be defeated and that the only salvation lies in the struggle against western imperialism with faith and weapons. Akif tried to emphasize that even in the worst conditions, the nation should be united without fear, and in this context, Turkish, Kurdish, Arab, Circassian, Laz everyone should fight together for the same purpose. As in many of his articles, he emphasized the importance of national unity by explaining the atmosphere of the period in his article "Those who are hopeless are not Muslims" published in the journal Sebil'ür-Reşad. His writings were delivered to many parts of the country, sent to the soldiers at the front, and read over and over on pulpits and pulpits. His writings were sent to many parts of the country, sent to the soldiers at the front and read again and again. Mehmet Akif Ersoy, who tried to support the National Struggle in every sense, tried to instill the consciousness of national consciousness in the Anatolian people. With this feature, he appeared as an important figure in the National Struggle Period.

Keywords: Mehmet Akif Ersoy, National Struggle, National Unity.

Bir Minör Edebiyat Örneği: Sevim Burak*

Fethi Demir³⁸ Harun Arvas³⁹

Özet

Sevim Burak, Türk edebiyatı içerisinde kendine has üslubu olan yazarlardan biridir. Adı, Minör edebiyatla anılan Burak, birçok türde eser vermiştir. Özellikle kültür ve sanat kamuoyunun mesafeli yaklaştığı bir türde yazmış olması dikkat çekicidir. Minör edebiyat, minör bir dilde üretilen eserleri kapsamaz, daha ziyade, bir azınlığın majör bir dilde ürettiği eserleri tarif etmek için kullanılır. Dünyanın birçok yerinde azınlıkların kendi dillerinde çeşitli kültürel, politik, sosyal, etnik ve pedagojik sebeplerden ötürü yazamamaları bu edebiyatın çıkış noktasıdır. Nitekim böyle bir yaklaşımdan doğan Minör edebiyat, pek çok ülkede geniş yankılar uyandırmış ve kendisine güçlü temsilciler bulmuştur. Türkiye gibi imparatorluk bakiyesi bir ülkede, bu türden eserlere rastlamak da kaçınılmazdır. Sadece Türk edebiyatının edebiyatta değil; sanatın ve kültürün diğer şubelerinin güçlü ve renkli bir tarihî birikim sağlamış olması biraz da bu çok kimlikli, çok kültürlü dokudan kaynaklanır. Bu bağlamda Minör edebiyatın Türkiye'deki temsilcilerinden birisi de Sevim Burak'tır. Türkiye'nin ve İstanbul'un kozmopolit çevrelerinde yetişen Burak, bir taraftan 1960'ların kaotik atmosferinde modernleşmeye çalışan ülkenin gerilimlerini öte taraftan bu gerilimlerin azınlıkların dünyasında nasıl bir algıya dönüştüğünü kendi hayatı çerçevesinde ve eserleri aracılığıyla betimlemeye çalışır. Sonuç olarak gerek içerik gerekse dil ve üslup bakımından Minör edebiyat içerisinde değerlendirilebilecek eserler ortaya çıkar. 2000'li yıllar ve sonrasında daha da önemli bir konu haline gelen Minör edebiyat çalışmaları da göz önünde bulundurulursa Sevim Burak'ın eserlerindeki Minör söylemi incelemenin ne kadar gerekli olduğu daha da anlamlı hale gelir. Bu çalışmada Türkiye'de Minör edebiyatın önemli temsilcilerinden Sevim Burak'ın eserleri türün kriterleri bağlamında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sevim Burak, Minör Edebiyat, Yersizyurtsuzlaşma, Modern Türk Edebiyatı.

* Bu bildiri Van YYÜ BAP Birimi tarafından desteklenen SYL-2018-6628 kodlu Sevim Burak'ın Eserlerinde Minör Edebiyatın İzleri başlıklı proje kapsamında üretilmiştir."

³⁸ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mfethi_demir@yahoo.com,

³⁹ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, arvasharun@gmail.com

An Example of a Minor Literature: Sevim Burak

Abstract

Sevim Burak is one of the authors with a unique style in Turkish literature. Burak, whose name is mentioned in Minor literature, has produced works in many genres. It is noteworthy that he wrote in a genre such as Minor literature that the culture and art public approached distantly. Minor literature may not be defined as the literature of a minor language, but rather as literature made by a minority in a major language. Minor literature is the starting point of minor literature, where minorities in many parts of the world cannot write in their own language due to various cultural, political, social, ethnic and pedagogical reasons. As a matter of fact, Minor literature, which emerged from such an approach, had wide repercussions in many countries and found strong representatives for itself. One of the representatives of minor literature in Turkey is Sevim Burak. Burak, who grew up in the cosmopolitan environments of Turkey and Istanbul, tries to describe the tensions of the country, which was trying to modernize in the chaotic atmosphere of the 1960s, on the one hand, and how these tensions turned into a perception in the world of minorities, within the framework of his own life and through his works. As a result, works that can be evaluated in Minor literature in terms of content, language and style emerge. Considering the Minor literature studies, which became an even more important issue in the 2000s and later, it becomes even more meaningful how necessary it is to examine the Minor discourse in Sevim Burak's works. In this study, it is to examine the traces of Minor literature in the works of Sevim Burak, who is the representative of Minor literature in Turkish literature.

Keywords: Sevim Burak, Minor literature, delocalization, Modern Turkish literature.

**Orta Asya'da Dinî Meseleler: Ahmed Hazini Eserindeki «Özbek Şiddeti»
Ganizhamal KUSHENOVA⁴⁰**

ÖZET

Ahmet Hazinî, XVI yüzyılda Mâverâünnehir'de doğup büyüyen, sufi tarikat şeyhlerinden biridir. Hem Sufi hem Yeseviye hem de Nakşbendiye tarikatlerine şeyhlik yapmıştır. XVI yüzyılda Mâverâünnehir'de ortaya çıkan siyasî hadiseler sebebiyle Buhara'dan Anadolu'ya taşınmıştır.

İstanbul'da Osmanlı padişahının huzuruna çıkan Şeyh Ahmet Hazini, Osmanlı sultanının hizmetinde bulunmuştur. Osmanlı padişahı şeyhi devlet hazinesinden maaşa bağlamıştır.

Anadolu'da yaşayan birçok meşhur âlim, târihçi, edip ve mutasavvıfları arasında Mâverâünnehir'li mutasavvıf Ahmet Hazinî Yeseviyye ve Nakşbendiyye tarikatlerinin ortak şeyhi olarak şeyhlik kurmuştur. Ahmet Hazinî iki tarikatin şeyhi olmasına rağmen kendisini hep Yeseviye şeyhi olarak tanıtmıştır. Eserlerinde özellikle Yeseviye tarikatine ağırlık vermiştir.

Ahmed Hazinî Orta Asya ve Osmanlı tasavvuf edebiyatının gelişmesine büyük katkılarda bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Hazinî, Sufi, Buhara, Anadolu, Özbek Şiddeti.

Problems of Sufism: Uzbeks Violence in the Manuscript Ahmet khazini

Abstract

Akhmed Khazini is a scientist, Sufi, sheik who lived in XVI century in Mauerannahr. He earned the degree of Yasaviyya and Nakshbandiyya tarikats' sheik. In XVI century the sheik moved from Bukhara to Anadoly because of political situations in Maverannahr.

Sheik Akhmed Khazini was accepted by Osman Sultan in Istanbul, and he served Osman Sultan. Osman Sultan gave him wages from state budget.

Akhmed Khazini – sufi from Maverannahr, lived in Anadoly among very famous scientist, historian, writers and sufies, as a sheik of Yasaviyya and Nakshbandiyya tarikats was engaged in irshad. Even he was a Sheik of two tarikats, he named himself as a Sheik of Yasaviyya. He paid especially great attention to Yasaviyya tarikat.

Akhmed Khazini made a great contribution to the development of sufism literature in Central Asia and Osman state.

Keywords: Ahmed Hazini, Sufi, Bukhara, Anatolia, Uzbeks Violence

⁴⁰ Doçent Dr., L.N.Gumilev Avrasya Milli Üniversitesi, kushenova_gi@enu.kz,

Kazakistan'da Orta Sınıfın Oluşum Dinamikleri

Gulnar Tazhibayeva⁴¹

Öz

Bu makalede bağımsızlığın kazanılmasından sonra Kazakistan'da orta sınıfın oluşum dinamikleri incelenecektir. Bu amaçla Kazakistan'ın birçok açıdan en önemli şehirlerinden biri olan Nur-Sultan'da sosyolojik bir araştırma yapılmış ve çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmadaki temel amaç bağımsızlık sonrasında piyasa ekonomisine geçen Kazakistan'ın toplumsal ve ekonomik açıdan yaşadığı dönüşümü ortaya koyabilmek ve bu doğrultuda orta sınıfın oluşumu, özellikleri ve değişimini kavrayabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, Orta sınıf, Yeni Orta Sınıf, Sosyal Yapı, Sosyal Değişim, Sosyal Gruplar

Abstract

In this article, the dynamics of the formation of the middle class in Kazakhstan after the independence were analyzed. For this purpose, a sociological research was conducted in Nur-Sultan, which is one of the most important cities of Kazakhstan in many respects, and various results were reached. The main purpose of the study is to reveal the social and economic transformation of Kazakhstan, which switched to a market economy after independence, and to cover the formation, characteristics and change of the middle class in this direction.

Keywords: Kazakhstan, Middle Class, New Middle Class, Social Structure, Social Change, Social Groups

⁴¹ İstanbul Üniversitesi, Doktora Ö. didar85_2009@mail.ru

Sanat Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin Manevi Dünya Görüşünü Şekillendirmeye Yönelik Yenilikçi Yaklaşımlar
G.Alzhanov⁴² A. Smanova⁴³

Özet

İşbu makalede, sanat eğitimi alanındaki öğrencilerin manevi dünya görüşünü şekillendirmeye yönelik yenilikçi yaklaşımlar veya yöntemler ele alınacaktır. Günümüzde yenilikçi eğitim sistemleri mesleki eğitim için büyük fırsatlar yaratmaktadır. Toplumun kaliteli yeni bilgi durumu, bireyin ruhsal gelişiminin mantığını nesnel olarak değiştirir. Bu şartlar altında, insanların manevi ihtiyaçlarının karşılanması kaynağı, sanat eğitiminin taşıyıcısı ve etnos'un manevi kültürünün kaynağı olan etnotasarımın bir bilim olarak önemi artmaktadır. Etnotasarıma dayanan manevi bir dünya görüşünün oluşumunda sanat eğitiminin ayırt edici özellikleri sanatsal ve pedagojik yönelim, bireysel iradeye dayalı gelişimi, öğrencinin kişiliğinin entelektüel, duygusal, motivasyonel, örgütsel ve teknolojik, sosyal yönünü geliştirmek olarak nitelendirilir. Bu nedenle, manevi bir dünya görüşü oluşturma süreci, yüksek okulda bir uzmanın yetiştirilmesinde önemli bir yönelimdir. Bununla birlikte, öğrencinin kişiliğinin manevi potansiyelini ve gelişimini izlemek için yenilikçi yaklaşımlar veya yöntemler hazırlamak zorlu bir süreçtir. Dünya görüşü genellikle bir insanın dünyaya ve dünyadaki başka insanların bulunduğu yere bakış açılarının, kendisine karşı tutumunu belirleyen ve kişiliğini şekillendiren bir sistemdir. Bu nedenle, sanat eğitimi alanında uzmanlaşan öğrencilerin manevi dünya görüşünün oluşumunun modern toplumun ciddi sorunu olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: etnotasarım, dünya görüşü, manevi dünya görüşü, yöntem, yenilikçi yaklaşımlar.

Innovative Approaches For Forming the Spiritual World View of Students on the Basis of Ethno-Design

Abstract

This article, innovative approaches to the formation of the spiritual worldview of students on the specialty of art education are considered. Today, innovative approaches to education offer great opportunities for vocational education. Qualitatively new information state of society objectively changes the logic of the spiritual worldview of individuals. In such conditions, the importance of art education as a source of satisfaction of people's spiritual

⁴² Abay Kazakh National Pedagogical University, alzhanov_82@mail.ru,

⁴³ Abay Kazakh National Pedagogical University, smanova_s@mail.ru

needs and ethno-design as a science that is the translator of the spiritual culture of an ethnos increases. A specific feature of art education in the formation of a spiritual outlook on the basis of ethnodesign is that it develops the artistic and pedagogical orientation, strong-willed purposefulness, intellectual, emotional, motivational, organizational, technological, social aspects of the student's personality. Therefore, the process of forming a spiritual worldview is an important direction in the training of specialists in higher education. It is also difficult to develop innovative approaches in tracking the student's spiritual potential and development. World outlook is a system of views on the world and the place of man in this world, which largely determines the person's attitude to this world, to other people, to himself and forming his personal structures. Proceeding from this, the formation of the spiritual worldview of students on the specialty of art education is an actual problem of the society for today.

Key words: ethno-design, world outlook, spiritual worldview, approach, innovative approaches.

Leyla Hanım ve şeref Hanım Divanlarında Tarih Manzumeleri⁴⁴

Gözde Dede Temizaltın⁴⁵

Özet

Divan şiirinde anlam kadar anlamı hünere bağlı olarak ifade etme anlayışı da yaygındır. Hüner göstermeye bağlı sanatlardan biri de tarih düşürmedir. Konuya uygun söz söylemek ve ebcet hesabı kullanarak olay veya durumun yılını düşürmek, bunu yaparken de vezne uymayı gerektiren tarih kıt'ası yazmak şairler/şaireler için şiire dair ustalıklardandır.

Çalışmamıza konu olan Leyla Hanım ve şeref Hanım XIX. yüzyılda yaşayan şairelerdir. Her iki şaire de ebcet hesabı kullanarak tarih kıt'aları yazmış ve bu alandaki hünelerini ortaya koymaya çalışmışlardır. Özellikle on sekizinci asırda revaç bulan tarih düşürme sanatı aynı zamanda şairlerle muhatapları arasında ilişki ve yakınlık kurma araçlarından biridir.

Bu çalışmamızda XIX. yüzyıl kadın şairleri Leyla Hanım ve şeref Hanım'ın biyografileri hakkında bilgi verilecektir. Ebcet hesabı ve tarihi gelişimi hakkında özet bilgi sunulacak ve söz konusu şairelerin yazdıkları tarih kıtaları şekil ve içerik bakımlarından incelenecektir. Şairelerin tarih şiirlerini hangi olaylar veya durumlar için kaleme aldıkları belirtilecektir. Bu münasebetle şiiri hangi bakımlardan hüner ve hangi bakımlardan sosyal ilişki aracı olarak kullandıkları tespit edilmeye çalışılacak ve tarih kıtalarının işlevselliği hakkında bilgi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ebcet, Leyla Hanım, şeref Hanım, Tarih Düşürme, Kıta.

The Couplets with Dates from Leyla Hanım's and şeref Hanım's Divans

Abstract

In Divan poetry, the understanding of expressing the meaning depending on the skill is as common as the meaning. One of the arts that depends on ingenuity is chronogram. Speaking appropriate words to the subject and reducing the year of the event or situation by

⁴⁴ Bu çalışma Van YYÜ' de 2019 yılında Doç. Dr. Recep DEMİR danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

⁴⁵ Doktora Ö. MEB Van, gozde_1412@hotmail.com

using the abjad calculation, while doing this, writing a history verse that requires complying with the cashier is one of the mastery of poetry for poets/poets.

Leyla Hanım and Şeref Hanım, which are the subject of our study, are the poets living in the XIX. century. Both poets wrote historical stanzas using abjad calculation and tried to reveal their skills in this field. The art of chronogram, especially popular in the eighteenth century, is also one of the means of establishing relations and intimacy between poets and their interlocutors.

In this study, Information will be given about the biographies of Leyla Hanım and Şeref Hanım, the women poets of the 19th century. Summary information about the abjad account and its historical development will be presented, and the historical stanzas written by the poets in question will be examined in terms of form and content. It will be stated for which events or situations the poets wrote their historical poems. In this connection, it will be tried to determine in which ways they use poetry as a skill and in what ways they use it as a means of social relations, and information about the functionality of the history continents will be presented.

Keywords: Abjad, Leyla Hanım, Şeref Hanım, Date Chronogram, Stanza.

Mobile applications as a motivational tool in teaching English

Guldensin Rakhimbekova⁴⁶

Abstract

The article discusses the issues of using mobile technologies in teaching foreign languages to students. The necessity of mobile device usage in the process of motivating students along with the development of students' fluency in speaking, due to the fact that speaking is believed to be one of the core elements in gaining the language fluency. One of the most important issues of the methodology is the search for the most effective teaching methods and techniques. So, foreign language teachers traditionally use in their work various means of visualization in order to intensify the learning process. With the advent of the era of technological progress, methodologists and linguodidacts turned their scientific interest to the widely available technical means as a tool to make teaching foreign languages more interesting and effective.

In addition, the article describes mobile applications as a mean of forming and developing students' motivation to learn a foreign language.

Keywords: foreign language, development of speaking skill, learning process, communication in a foreign language, mobile applications, communicative situation.

⁴⁶ Assos Prof, S. Seifullin Kazakh Agrotechnical University, Kazakhstan, grahimbekova@mail.ru

Dede Korkut Destanının Yeni Şafak Gazetesi Çerçevesinde Eleştirel Söylem Analizine Tabi Tutulması

Güngör Başdinç⁴⁷

Özet

Hayatın sürekliliğinin sağlanması, öğretilerin aktarılması, pekiştirilmesi açısından kültür işlevsel bir değerdedir. Kültürel süreçlere bağılı olarak folklor, insan yaşamının temelinde yer alan, hayatın her alanında zemin oluşturan yaratımlardandır. Kültürün bütünlüklü bir yapıda varlığını sürdürmesi, yayılıp genişlemesinde ve aktarılmasında dil ana unsurlardan biridir. Dil üzerinden oluşan sözlü kültür ürünleri, geçmişten bugüne toplumun var olma biçimlerini ve aidiyetin oluşma temelini oluşturmaktadır. Kültürel ürünlerin kullanılma biçimine bakılarak belirli ölçülerde toplum yapısı incelenebilir. Araştırmanın amacı yazılı medyada halkbilimsel içerik taşıyan bir haberin analiz edilmesi; buna bağılı olarak gazetenin halk bilimsel haberlere yaklaşım tarzı olarak ele alınmıştır. Analiz edilecek medya söylemi içerisindeki halkbilimine dair veriler, kültür ve folklor alanlarının odağında analiz edilecektir. Araştırmanın kapsamı, Yeni Şafak gazetesinde halkbilimine dair içerik barındıran bir haberin, medya dili üzerinden analiz edilmesi olarak belirlenmiştir. Her gazetenin bir yayın politikası buna bağılı olarak her gazetenin bir ideolojisi olduğu varsayımından hareketle bahse konu gazete analiz çalışması için tercih edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, halkbilim, medya, eleştiri, söylem.

Subjecting the Dede Korkut Epic to Critical Discourse Analysis Within the Framework of the New Safak Newspaper

Abstract

Culture has a functional value in terms of ensuring the continuity of life, transferring and reinforcing teachings. Depending on cultural processes, folklore is one of the creations that are at the foundation of human life and that form the basis in all areas of life. Language is one of the main elements in the continuation, expansion and transmission of culture in an integrated structure. Oral cultural products, which are formed through language, form the basis of the existence of the society and the formation of belonging from the past to the

⁴⁷ YL. Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, gungor172@gmail.com

present. The social structure can be examined to a certain extent by looking at the way cultural products are used. The aim of the research is to analyze a news with folkloric content in the print media; accordingly, the newspaper's approach to folk scientific news was handled as a style. The data on folklore in the media discourse to be analyzed will be analyzed in the focus of culture and folklore fields. The scope of the research was determined as the analysis of a news containing folklore content in Yeni Şafak newspaper, through the language of the media. Based on the assumption that each newspaper has an editorial policy and accordingly, each newspaper has an ideology, the newspaper in question was chosen for analysis.

Keywords: Culture, folklore, media, criticism, discourse.

Çağdaş Türk Resminde Mezar Taşı Betimlemeleri

Halit Yabalak⁴⁸

Özet

Türk inanç ve kültürünün temel unsurlarından biri olana mezar taşları, kökenleri İslamiyet öncesine dayanan ve kadim Türk toplulukları tarafından önem arz edilen unsurlardır. Ölümden sonra dirilme inancıyla şekillenen mezar geleneği Türklerde yaşam biçimi haline dönüşen kültürel ve sanatsal bir boyut kazanmıştır. Göktürklerde balballar şeklinde biçim kazanan mezar taşları İslamiyet'in kabulü ile görünüm ve içerik değişikliği yaşamış kültürel ve sanatsal bir mahiyet kazanmıştır. Çağdaş Türk resim sanatı içerisinde mezar taşı temasının ele alınması kültürel bir aktarımın ötesinde estetik bir tercih olmuştur. Çağdaş Türk sanatçısı temeli ölüm olan mezar imgesini estetik bir biçime dönüştürme sürecinde özellikle mezar taşlarının form özelliklerini koruyarak yerel bir imgenin evrensel sanat formuna dönüşümünü sağlamışlardır. Çağdaş Türk sanatçıları Cihat Burak, Süleyman Saim Tekcan, Rauf Tuncer ve Ahmet Altan'ın mezar taşı temalı resimleri incelenmiş, sanatçıların özgün yorumlamaları ve plastik yaklaşımları irdelenmiştir. Mezar taşı betimlemelerinin ikonografik çözümlenmeleri yapılarak sanatçıların mezar taşı imgesine yaklaşımları değerlendirilmiştir. Literatür araştırmaları ve resimler üzerine yapılan çözümlenmeler sonucunda Türk ressamların mezar taşı imgesini ele alırken plastik bir ifade aracı olan mezar taşlarının sembolik anlatımlarının kültürel kodlar çerçevesinde gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Mezar taşı, Türk inancı, kültür

Tombstone Depictions in Contemporary Turkish Painting

Abstract

Tombstones, which are one of the basic elements of Turkish faith and culture, have their origins before Islam and are important elements by ancient Turkish communities. The burial tradition, which was shaped by the belief of resurrection after death, has gained a

⁴⁸ Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, halityabalak@yyu.edu.tr

cultural and artistic dimension that has become a way of life for Turks. Tombstones, which took shape in the form of balloons in Göktürks, have undergone a change in appearance and content with the adoption of Islam and have acquired a cultural and artistic character. Addressing the tombstone theme in contemporary Turkish painting has been an aesthetic choice beyond a cultural transfer. In the process of transforming the grave image, the basis of which is death, into an aesthetic form, contemporary Turkish artists have ensured the transformation of a local image into a universal art form, especially by preserving the form characteristics of tombstones. The tombstone-themed paintings of contemporary Turkish artists Cihat Burak, Suleyman Saim Tekcan, Rauf Tuncer and Ahmet Altan were examined, and the original interpretations and plastic approaches of the artists were examined. Iconographic analyses of the tombstone depictions were carried out and the artists' approaches to the tombstone image were evaluated. As a result of literature studies and analysis of paintings, it was determined that the symbolic expressions of tombstones, which are a plastic means of expression, were performed within the framework of cultural codes when considering the tombstone image of Turkish painters.

Keywords: Tombstones, Turkish faith, culture

Yozgatlı Hüznî'nin Nasihat-nâmesine Değerler Perspektifinden Bir Bakış

Hulusi Eren⁴⁹

Özet

Klasik Türk edebiyatında farklı nazım şekilleriyle yazılmış birçok tür bulunmaktadır. Bunlardan biri de nasihat-nâmelerdir. Daha çok didaktik bir karakter arz eden bu tür, Türk edebiyatına İran ve Arap edebiyatından geçmiştir. Nasihat-nâmelerde şairler okuyucuya sosyal, siyasi, dinî ve ahlaki konularda birtakım mesajlar verir. Temel kaynağı Kuran ve hadisler olan bu mesajların amacı birey ve toplumu irşad edip olgun insan yetiştirmektir.

Yunus Emre'nin yazmış olduğu Risâletü'n-Nushiyye Anadolu sahasında yazılmış ilk nasihat-nâme örneği olarak gösterilir. Süregelen yüzyıllarda telif ve tercüme olarak çok sayıda nasihat-nâme yazılmıştır. Dede Ömer Rüşenî, Şeyh İbrahim Gülşenî, Eşrefoğlu Rûmî, Sinan Paşa, Nidâî, Birgivî Mehmet Efendi, Cemâlî, Güvâhî, Nâbî ve Sünbülzâde Vehbî'nin nasihat-nâmeleri de bu türün önemli örneklerindedir.

Mesnevi nazım şekliyle müstakil bir eser olarak yazılan nasihat-nâmeler dışında divanlarda nasihat-nâme türünde kaleme alınmış manzumelere de rastlanmaktadır. Bunlardan biri de 20. yüzyıl şairlerinden Yozgatlı Hüznî'nin oğlu Abdullah Ebu'l-Kasım için yazdığı nasihat-nâmesidir. 142 beyitten müteşekkil olan manzumede şair, oğluna hitaben sosyal, ahlaki ve dinî değerler üzerinden öğütler vermektedir. Bu çalışmada Hüznî'nin mezkur nasihat-nâmesi değerler perspektifli bir bakış açısıyla tahlil edilecektir.

Anahtar Sözcükler: Değerler Eğitimi, Klasik Türk Edebiyatı, Nasihat-nâme, Yozgatlı Hüznî.

⁴⁹ Dr. Öğr. Üyesi Muş Alparıslan Üniversitesi, hulusieren@gmail.com

A View on Yozgatlı Hüzni's Advice Book from the Perspective of Values

Abstract

There are many genres written in different verse styles in classical Turkish literature. One of them is advice books. This genre which has a more didactic character has passed into Turkish literature from Iranian and Arabic literature. In advice books poets give some messages to the reader on social, political, religious and moral issues. The purpose of these messages, the main source of which is the Qur'an and hadith is to guide the individual and society and to raise mature people.

The Risâletü'n-Nushiyye written by Yunus Emre is shown as the first example of advice book written in the Anatolian field. In the ongoing centuries, many advice-nâmes have been written as copyright and translation. Advice books of Dede Ömer Rûşenî, Şeyh İbrahim Gülşenî, Eşrefoğlu Rumi, Sinan Paşa, Nidaî, Birgivi Mehmet Efendi, Cemâlî, Güvahi, Nâbî and Sünbülzâde Vehbi are also important examples of this type.

Apart from the advice books written as a stand alone work in the form of masnavi verse, there are also poems written in the form of advice-nâme in the divans. One of them is the advice book he wrote for Abdullah Ebu'l-Kasım, the son of Yozgatlı Hüzni, one of the 20th century poets. In the poem, which consists of 142 couplets, the poet gives advice to his son on social, moral and religious values. In this study, Hüzni's advice book will be analyzed from a perspective of values.

Keywords: Values Education, Classical Turkish Literature, Advice Book, Hüzni from Yozgat.

Türk Sinemasında Ritüeller: Adak Filmi

İbrahim Demir⁵⁰ Afif Ataman⁵¹

Özet

İnanç ve ritüellerin Anadolu'da yaşayan insanların hayatında her zaman önemi olmuştur. Kökenleri eski çağlara da dayansa günümüzde form değiştirerek ya da aslını koruyarak kültürün bir parçası haline gelmişlerdir. Türkiye'nin her bölgesinde kendine özgü ritüellerin ve inanç biçimlerinin olduğunu görmekteyiz.

İnancın ve ritüellerin temel motivasyon kaynaklarından biri tanrıya duyulan korkudur. Bu korku kimi zaman doğa felaketlerinde, kimi zaman insanların başına gelen musibetlerden ayyuka çıkmıştır. İnsanlar da tanrıların gazaplarını korunmak ve kendilerini onlara ispatlamak için en değerli varlıklarını feda edecek ritüellere başvurmuştur. Ele alacağımız Atıf Yılmaz'ın Adak (1979) filmi 1960'lı yıllarda Erzincan'ın Tercan ilçesinin Kargın köyünde bir babanın oğlunu Hz. İbrahim'in kıssasından etkilenerek tanrıya kurban ettiği gerçek olaydan yola çıkılarak yapılmıştır. Bu gerçek olay zamanın Türkiye'sinde çokça tartışılmıştır. Doktorlar, avukatlar, siyasi partiler, din alimleri, hakimler, halk, kısaca herkes kendi açısından değerlendirmelerde bulunmuştur. Aynı cevap verilmese de aynı soru sorulmuştur: "Günümüz Türkiye'sinde nasıl olur da bir baba oğlunu tanrıya kurban eder?"

Yönetmen Atıf Yılmaz da oğlunu tanrıya kurban eden Müslim Koca'nın hikâyesinden yola çıkarak, bir aydın sorumluluğuyla "adak" ritüelini "bir cinayetin anatomisi" niyetiyle yarı belgesel yarı film olarak etraflıca tartışmıştır. Yılmaz bu gerçekliğe uygun olarak daha önce sinemamızda denenmemiş olanı deneyip, olayın gerçek tanıklarına röportajlarıyla yer vermiş ve olayın gerçekleştiği yörenin kültürünü, inancını olduğu gibi beyazperdeye yansıtmıştır. Yılmaz'ın filmi yaparken ki temel dinamiği, Müslim'in oğlunu adak adamasının nedenlerini araştırmaktır. Bu araştırma anlatımı için, filmin atmosferi gerçekçi öğelerle güçlendirilmiştir. Ayrıca filmde Türk kültürüne ait birçok ritüele de yer verilmiştir. Filmde geçen bu ritüeller: Kurşun dökme, erkek çocuğun sünneti, imam nikâhı, yağmur duası, adak, kurban, kına ve boyna cevşen asılmasıdır. İşte bu çalışmamızda Türk sineması ile halk ritüellerini birlikte değerlendirecek, Müslim karakterinin eylemini ve "adağın anatomisini" tartışacağız.

Anahtar Kelimeler: Ritüel, Adak, Atıf Yılmaz, Türk Sineması.

⁵⁰ Y.Lisans Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ibrahimdemired@hotmail.com,

⁵¹ Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, afifataman@gmail.com

Rituals in Turkish Cinema: The Sacrifice Film

Abstract

Beliefs and rituals have always been important in the lives of people living in Anatolia. Although their origins date back to ancient times, they have become a part of the culture by changing their form or preserving their original form today. We see that every region of Turkey has its own unique rituals and forms of belief.

One of the main motivations of belief and rituals is the fear of god. This fear has sometimes emerged from natural disasters and sometimes from the calamities that befell people. People also resorted to rituals that would sacrifice their most valuable assets to protect themselves from the wrath of the gods and to prove themselves to them. Atıf Yılmaz's *The Sacrifice* (1979) film, which we will discuss, is a father's son in the Kargın village of Erzincan's Tercan district in the 1960s. It was made on the basis of the real event that İbrahim, influenced by his story, sacrificed to God. This real event has been widely discussed in Turkey of the time. Doctors, lawyers, political parties, religious scholars, judges, the public, in short, everyone made their own evaluations. Although the same answer was not given, the same question was asked: "How can a father sacrifice his son to God in today's Turkey?"

Based on the story of Muslim Koca, who sacrificed his son to God, Director Atıf Yılmaz discussed the "sacrifice" ritual as a semi-documentary semi-film with the intention of "the anatomy of a murder" with the responsibility of an intellectual. In accordance with this reality, Yılmaz tried what has not been tried in our cinema before, gave place to the real witnesses of the event with his interviews and reflected the culture and belief of the region where the event took place on the cinema screen. Yılmaz's main dynamic while making the film is to investigate the reasons for Muslim's sacrificed his son. For this research narrative, the atmosphere of the film is reinforced with realistic elements. In addition, many rituals of Turkish culture are also included in the film. These rituals in the movie are: Lead casting, circumcision of the boy, imam marriage, prayer for rain, vow, sacrifice, henna and hanging it on the neck. In this study, we will evaluate Turkish cinema and folk rituals together, and discuss the action of the Muslim character and the "anatomy of the sacrifice".

Keywords: Ritual, Sacrifice, Atıf Yılmaz, Turkish Cinema.

Hizan ve Çevresi Ziyaret Yerleri ve Menkıbeleri

İlamettin Çetin⁵²

Özet

Hizan eskiden beri beylerin, ağaların, şeyhlerin şehriydi. Coğrafi koşullar ve şartların, sosyal yapının bunda rol oynadığı bu durum, bölgenin kültürüne yansımıştır. Zor bir coğrafyada (dağların ardında/arasında) ayakta kalmaya çalışan Hizan'ın bu kültürünün izlerini halen buranın şehrinde, beldelerinde ve bucaklarında bulmak mümkündür. Gerek maddi kültür unsurlarına gerekse manevi kültüre dayanan bu yapı farklı alanlarda tezahür eder. Bu yapının dikkatlere yansımış ve ilgi odağı olmuş oluşumlarından biri de ziyaretlerdir. Halkın bolca ziyaret ettiği ziyaret yerlerinin İslam Dinine göre olan ve sonradan oluşan uygulamaları vardır. Evliya merkadlarının ziyaret edilmesiyle ruhlarına fatiha, yasin bağışlanır, bunun yanında belli sıkıntıların giderilip dileklerinin yerine getirilmesi beklenir. Bütün bu uygulamalar ve inanışlar tevessüle dayanır. Bu uygulamalar ve ziyaret sıklığına göre ziyaretler etrafında bazı menkıbeler anlatılmaktadır. Çalışmada önce ziyaret yeri hakkında tanıtıcı bilgi verilecek, ardından bu ziyaret için yapılan uygulamalarla menkıbelerine geçilecektir. Bu çalışmada Hizan ve çevresinin ziyaret yerlerinin ve menkıbelerinin konusunun seçilmesi, Hizan'ın evliyalarının çokluğu, ülke çapında ve dünya çapında ünlenmiş entelektüel âlimlerin olmasıdır. Hizan ve çevresinin ziyaretlerinin menkıbelerini ele alan bu seminerde alan araştırması yöntemi uygulanmıştır. Ziyaretlerin hepsi gezilmiş, halktan kişi ve kaynak kişilerle görüşülmüştür. Bu mekânların yanında velilere ait diğer kalıntı, bu zamana ait yapılar da incelenmiş ve bilgi toplanılmıştır. Yerinde gözlem ile fotoğraf ve kaynak kişilerin derlemesi esas alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Hizan, Ziyaret, Menkıbe.

Tomb Locations of Hizan and its Surrounding and its Legend

Abstract

Hizan was a city of gentlemen, aghas, sheikhs for a long time. This situation, in which geographical conditions and situations and social structure play a role in this, has been reflected in the culture of the region. It is possible to find the traces of this culture of Hizan,

⁵² Öğretmen, Bitlis-Hizan Fatma Aliye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, asafcetin13@gmail.com

who tries to survive in a difficult geography (behind / between the mountains), in the city, towns and sub-districts of this region. This structure, which is based on both material culture elements and spiritual culture, manifests in different fields. One of the formations of this building that has been the focus of attention and interest are the ‘Tombs’. The places visited by the public abundantly have practices that are in accordance with the religion of Islam and which are formed afterwards. With the visits of the saint tombs, fatiha and yasin are donated to their souls, besides, certain troubles are eliminated and their wishes are expected to be fulfilled. All these practices and beliefs are based on tawassul. Some legends are told around these practices and visits according to the frequency of visits. Some legends are told around these practices and tombs according to the frequency of visits. In the study, introductory information will be given about the place of tomb first, and then the legends and the practices will be passed made for this tomb. In this study, the purpose of the selection of the places and legends of Hizan and its surroundings is the existence of the majority of Hizan's saints, the nation-wide and world-wide famous intellectual scholars. The field research method was applied in this seminar, which deals with the legends of the tombs of Hizan and its surroundings. All of the tombs were visited, people from the public and resource persons were interviewed. In addition to these places, other remains belonging to the saints and the buildings belonging to this time were also examined and information was collected. It is based on on-site observation and compilation of photographs and resource persons.

Keywords: Hizan, Tomb, Legen.

Osmanlı İmparatorluğun'da Bir Ünlü Arnavut Devlet Adami: Turhan Paşa

İlirjana Kaceli Demirlika⁵³ Cavid Qasimov⁵⁴

Özet

Pırmetli Turhan Paşa, Osmanlı İmparatorluğu'nun ünlü memur ve diplomatlarından biriydi. Kendisi 1839 yılında (bazı kaynaklara göre 1847 yılında doğmuştur) Arnavutluğ'un Pırmetli kasabasında doğmuştur. Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, kendisini zor durumlardaki birçok yönetim sorununu çözmeye bir siyasetçi ve diplomat olarak yetiştiren uluslararası hukuk ve iktisad hakkında özel bilgiler edindi. Sahip olduğu bilgi ve becerilere dayanarak, Osmanlı Dışişleri Bakanlığı'nda üst düzey bir memur olmayı başarmış ve Roma, Madrid, Paris ve St. Petersburg gibi birçok tanınmış Avrupa başkentinde imparatorluk diplomatı olarak görev yapmıştı.

Pırmetli Turhan Paşa, Osmanlı Devleti'nin yıkılması döneminde Arnavutluğ'un siyasi sorunları ile ilgilenmiş ve 1914 yılında Arnavutluk Prensiğinin başbakanı olmuştur. Siyasi kariyeri boyunca üç kez Arnavutluk Başbakanı seçilmişti.

Bu çalışmanın amacı, Arnavut asıllı bu önemli şahsiyetin yaşamı ve faaliyeti hakkında Arnavut ve yabancı arşivlere dayalı veriler sunmaktır. Bu çalışmada, dönemin Avrupa diplomasi çevrelerinde de bilinen bu şahsiyetin hukuk, diplomasi ve uluslararası ilişkiler alanındaki rolü ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Turhan Paşa, Diplomat, Siyasetçi, Arnavutluk Başbakanı.

Turhan Pasha a Famous Albania Stateman in the Ottoman Empire

Abstract

Turhan Pasha Përmeti was one of the famous officials and diplomats of the Ottoman Empire. He was born in 1839 (according to some sources, he was born in 1847) in the town of Përmeti, to Albania. After graduating from the Faculty of Law, he gained private knowledge of international law and economics that trained him as a politician and diplomat in resolving many managerial issues of difficult situations. Based on the knowledge and skills he

⁵³ Dr. İnsan Bilimler Fakültesi, ilirakaceli@gmail.com, cavidqasimov@yyu.edu.tr

⁵⁴ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, cavidqasimov@yyu.edu.tr

possessed, he managed to become a senior official in the Ottoman Ministry of Foreign Affairs, serving as an empire diplomat in several well-known European capitals such as Madrid, Paris and St. Petersburg.

Turhan Pasha Përmeti dealt with the political problems of Albania during the collapse of the Ottoman Empire and became the prime minister of the Albanian Principality in 1914. During his political career, he was elected Prime Minister of Albania three times.

The object of this paper is to bring data on the life and activity of this important personality of Albanian origin based on Albanian and foreign archives. In this paper will be evaluated the role of this personality in the field of law, diplomacy and international relations, which was also known in the circles of European diplomacy of the time.

Key words: Turhan Pasha, Diplomat, Politician, Albanian Prime Minister.

Kazakistan Halk Meclisinin Kazakistan Toplumunun Birleştirilmesinde Rolü (Cumhuriyetin Kuzey Bölgesi'nin Materyalleri Temelinde)

Ilyasova Gaukhar S.⁵⁵

Özet

Kazakistan Cumhuriyeti'ndeki farklı ülkelerin halklarının dostluğu ana servet olarak kabul edildi. Kazakistan Cumhuriyeti 30 yıllık bağımsızlık sırasında korunmuş ve artmıştır. Hem ülke hem de bölgedeki tüm milletlerden temsilcileri arasındaki denge ilişkileri, çokuluslu devlet ve toplumun benzersiz bir gelişme modeli yaratmasına izin verdi.

Bu makale Kuzey bölgesi örneğinde Kazakistan Cumhuriyeti'nin toplumunu birleştirirken Kazakistan halkının topluluğunun rolünü analiz etmektedir. Yazar, çalışmayı, 100'den fazla milletin temsilcilerinin yaşadığı Cumhuriyetin kuzey bölgesindeki demografik verileri analiz ederek çalışmayı yürütür.

Bağımsızlık kazandıktan sonra Kazakistan Cumhuriyeti, ulusal bir devlet veya çok uluslu devlet olarak kalkınma stratejisi seçimine baktılar. Cumhuriyetin oluşumunun çok uluslu bir devlet olarak tarihi durumu, toplumun sosyal organizasyonunu birleştirmeyi amaçlayan daha fazla gelişme stratejisi belirlemiştir: milliyetin milliyetine veya dini sahibine rağmen, bir parçası, vatandaşlığının vatandaşı Kazakistan ve Kazakistan halkı.

Kazakistan halkının montajı 25 yıldönümünü kutladı. Makale Kazakistan halkının meclisinin Kazakistan toplumunda büyük bir ün kazandığını ve ülkede önemli bir rol oynadığını göstermiştir.

Makalede, etnik göstergeye göre Cumhuriyetin kuzey bölgesi sakinleri açıklanmaktadır. Çalışma, Kazakların bölgenin nüfusunun sadece yarısı olacağını ortaya koydu. Ülkenin kuzey bölgesinin nüfusu temel olarak Slav milletinin temsilcileri - Ruslar, Ukraynalılar, Belarussular; Türk Dili Etnik Grupları - Tatarlar, Bashkirler, Azerbaycan, vb. Bölgenin politik ve kültürel yaşamına aktif vatandaşlık ve katılım etnokültürel merkezler sunmaktadır. Nüfus sayımına dayanarak, insan sayısı, Özbekler, Azerbaycan, Ermeniler, İnguşlar, özellikle göçmenlerin gelişi nedeniyle göçmen sayısı tarafından artmıştır.

Kazakhstani kamu politikası modeli, interhnic tolerans ve sosyal uyum ilkelerine dayanmaktadır. Model, Sovyet sonrası alandaki durumlar arasında benzersizdir. Interhnic Communication dili olarak Rusya'nın yasama tanıtımı, kültürdeki çeşitlilik dışında, Kazakistan'ın tek bir insanının oluşumunu sağlamıştır. Devlet Başkanı ve Kazakistan

⁵⁵ L.N. Gumilyov Avrasya Ulusal Üniversitesi, gauhartas81@mail.ru

Cumhuriyeti Hükümeti'nin interetnik politikasının yetkili uygulanması Kazakistan'da barış ve uyum sağlamaya izin verdi. Meclisin gelişmesinin mantıksal yönü, çeşitli etnik grupların Kazakistan halkına kademeli olarak konsolidasyonu yapıldı.

Anahtar Söcükler: Kazakistan'ın Tarihi, Kazakistan Halkının Montajı, Kazakistan Toplumu, Kuzey Kazakistan.

The Role of the Assembly of Kazakhstan's People in the Consolidation of Kazakh Society (Based on the Materials of the Northern Region of the Republic)

Abstract

For 30 years of Independence, the Republic of Kazakhstan has been able to preserve and increase the main wealth – the peoples' friendship of different nationalities. The establishment of parity relations between representatives of all nationalities both in the republic and in the region allowed creating a unique model of the development of a multi-ethnic state and society.

This article analyzes the role of the Assembly of Kazakhstan's people in the consolidation of the Kazakh society of the republic on the example of the northern region. The author carries out research by analyzing statistical sources, demographic data for the northern region of the republic, on the territory of which representatives of more than 100 nationalities live.

After gaining Independence, the Republic of Kazakhstan faced a choice of development strategy - as a mono-ethnic state or as a multi-ethnic state. The historical conditionality of the republic formations a multi-ethnic state determined the further development strategy which assumes the consolidation of society on the basis of citizenship: every citizen of Kazakhstan should realize himself/herself as a citizen of his/her homeland, a part of the Kazakh people and the Kazakh society, regardless of ethnic or religious affiliation.

It is shown that the Assembly of Kazakhstan's people which celebrated its 25th anniversary has a great authority in the Kazakh society and plays a consolidating role in the country.

The article presents the characteristics of the population of the republic northern region by ethnic indicator. The study found that Kazakhs represent less than half of the region's population. The population of the northern region of the country is represented mostly by representatives of the Slavic nationality-Russians, Ukrainians, Belarusians; it is also

represented by Turkic-speaking ethnic groups-Tatars, Bashkir's, Azerbaijanis, etc. Active citizenship and participation in the political and cultural life of the region is represented by ethno-cultural centers. Based on the data of the 2009 census, it was found that mainly due to the influx of migrants to the region, the number of Tajiks, Uzbeks, Azerbaijanis, Armenians, Ingush increased.

The Kazakh model of state policy, based on the principles of interethnic tolerance and social harmony, is unique among the states of the post-soviet space. The introduction of Russian language as the language of interethnic communication by law ensured the formation of a unified Kazakh people, not excluding its diversity in culture. The competent implementation of the interethnic policy by the Head of State and the Government of the Republic of Kazakhstan made it possible to preserve peace and harmony on the Kazakh land. The logical direction of the Assembly's development was the gradual consolidation of different ethnic groups into a single civil community – the Kazakh people.

Keywords: History Of Kazakhstan, Assembly Of Kazakhstan's People, Kazakhstan Society, Northern Kazakhstan.

Ali Nutkî'nin Hz. Hüseyin Mersiyesi

İhsan ŞEHİTOĞLU⁵⁶

İslam tarihinin en hazin olayı Hicri 61 yılının Muharrem ayında Kerbela'da peygamber evladı Hz. Hüseyin ve beraberindeki küçük topluluğun acımasızca katledilmesidir. Bu hadise İslam tarihinde çok güçlü bir yankı oluşturmuştur. Hz. Hüseyin'in öldürülmesiyle son bulan bu can yakıcı olay matem atmosferini her asra taşımış ve bu olay üzerine mersiyeler kaleme alınmıştır. Anlatımlar İslamî edebiyat literatüründe Makteli Hüseyin adıyla yeni bir türün oluşumunu sağlamıştır.

Maktel-i Hüseyinlere Osmanlı sahasındaki şairler de oldukça ilgi göstermiş ve birçok eser verilmiştir. Fuzûlî'nin Hadikatü's-Süedâ'sı içten ve coşkun anlatımıyla bunların başında gelir. Kerbela mersiyesi yazma geleneğini sürdüren şairlerden biri de 20. yüzyıl şairlerinden Ali Nutkî'dir. Ali Nutki Baba olarak da bilinen şair, Bektaşî postnişinidir. Ali Nutki'nin Kerbela mersiyesi Ravza-i Mübareke-i Nebevideki Âlem-i Menam Hazreti Hüseyin adlı müstakil eserdir. Eser on bentli bir tercî-i bent ve yedişer beyitten oluşan iki gazelden oluşmaktadır. Bu çalışmada söz konusu eserin transkripsiyon alfabesiyle yeni yazıya aktarımı yapılarak eser, yapısal ve tematik yönden incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Hz. Hüseyin, Kerbela, Maktel, Ali Nutkî.

Ali Nutki's Hz. Hussein Lamentation

The saddest event in the history of Islam was in the month of Muharram in the year 61 Hijri, in Karbala, the son of the prophet Hz. Hussein and the small community with him are brutally murdered. This event had a very strong echo in the history of Islam. This painful event, which ended with the murder of Hüseyin, carried the atmosphere of mourning to every century and elegies were written on this event. The narrations provided the formation of a new genre in Islamic literature called Maktel-i Hüseyin.

Poets in the Ottoman field also showed great interest in Maktel-i Hüseyin and many works were given. Fuzûlî's Hadikatü's-Süedâ is one of them with its sincere and enthusiastic

⁵⁶Dr. Öğr. Üyesi Muş Alparslan Üniversitesi, i.sehitoglu@alparslan.edu.tr

expression. Ali Nutki, one of the 20th century poets, is one of the poets who continue the tradition of writing the Karbala lament.

The poet, also known as Ali Nutki Baba, is a Bektashi sheikh. Ali Nutki's Karbala lament is a detached work called Ravza-i Mübareke-i Nebevideki Âlem-i Menam Hazreti Hüseyin. The work consists of a tercî-i bent with ten stanzas and two ghazals, each consisting of seven couplets. In this study, the work will be analyzed structurally and thematically by transferring the work in question to the new script with the transcription alphabet.

Keywords: Hz. Hussein, Karbala, Maktel, Ali Nutkî

Hacı Safvet Efendi ve Günümüze Ulaşan El Yazısı Bir Nota Dair

İsa IŞIK⁵⁷

Özet

19. yüzyılda Türk şiiri, şekil ve muhteva yönüyle birtakım değişikliklere uğrasa da divan şiiri, etkisini sürdürmeye devam etmiştir. Bunun bir örneği de 20. yüzyılın hemen başında vefat eden Hacı Safvet Efendi'dir. Kendi el yazısıyla yazmış olduğu ve şu an elimizde bulunan şiirler bunun göstergesidir. Bu şiirlerden hareketle onun divan şiiri geleneğinden etkilendiği görülmektedir.

Bu çalışmada 19. yüzyılın ikinci yarısı ile 20. yüzyılın hemen başında yaşamış, divan şiiri etkisinde kalan, kaynaklarda kendisiyle ilgili malumat bulunmayan Hacı Safvet Efendi ve el yazısı notuyla ilgili bazı bilgiler verilecek ve bahsi geçen nottaki şiirlerin kime/ kimlere ait olduğu tartışılacaktır. Elde edilen bilgiler Hacı Safvet Efendi'nin kendi el yazısıyla yazdığı şiirlere ve oğlu Necmettin Günersel'in babasıyla ilgili yazdığı notlara, ayrıca torunu İsmet Günersel'in oğlu Tarık Günersel'den elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiir, Divan Şiiri, Hacı Safvet Efendi.

About Hacı Safvet Efendi and a Handwritten Note That Has Survived Today

Abstract

Although Turkish poetry underwent some changes in terms of form and content in the 19th century, divan poetry continued to maintain its influence. An example of this is Hacı Safvet Efendi, who died just at the beginning of the 20th century. The poems that he wrote in his own handwriting and which we have now are an indication of this. Based on these poems, it is seen that he was influenced by the tradition of divan poetry.

In this study, some information will be given about Hacı Safvet Efendi, who lived in the second half of the 19th century and at the beginning of the 20th century, who was influenced by divan poetry, about whom there is no information in the sources, and also some information will be given about handwritten note and it will be discussed to whom the poems

⁵⁷ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, i.isik@alparslan.edu.tr

in the mentioned note belong. The information obtained is based on the poems that Hacı Safvet Efendi wrote in his own handwriting and the notes written by his son Necmettin Günersel about him, as well as the information obtained from his grandson İsmet Günersel's son Tarık Günersel.

Keywords: Poetry, Divan Poetry, Hacı Safvet Efendi.

Profesör Kudaibergen Zhubanov'un Eserlerinde Dilsel İşaret Teorisinin Sorunları

J. K. Baltabaeva⁵⁸

Özet

Kazak dilbiliminin bilimsel ve teorik kurucusu Profesör K. Zhubanov'un bıraktığı mirasa ne kadar çok bakarsak, bilimsel çalışmaları o kadar derin ortaya çıkacaktır. Bu makalede, Profesör K.Zhubanov'un eserlerinde dilsel işaret teorisinin görüşü tartışılacaktır. Dilsel göstergenin genel teorisinin Ferdinand de Saussure ile başladığı bilinmektedir. Dilsel göstergeyi iki yönlü bir fenomen olarak ele almış ve içsel içeriği gösteren, dışsal ses ifadesini ise gösterilen olarak adlandırmıştır. Araştırmacı, dilsel gösterge kavramının ve onun dışsal sağlam görünümünün, dilsel göstergeyi temsil eden nesne ile adı arasındaki bağlantı olmadığını, kavramının insan zihninde olduğunu, yani dilsel göstergeyi temsil eden nesne arasında hiçbir bağlantı olmadığını kanıtlamıştır. İşareti ve adı. K.Zhubanov, müziğin her bir olguyu benzer imgelerle anlatırken, dilin onu bir işaret sistemiyle, yani hiçbir şekilde bu olgulara benzemediğini iddia etti. Örneğin, «жорға»/zhorga” sözcüğündeki ж, о, р, ғ, а seslerinin bileşimi, ambiyans, hareket ve yürüyüşten farklıdır. Bilim adamının bahsettiği farkın, Ferdinand de Saussure'ün dilsel göstergenin göstereni ile gösterileni arasında doğal bir bağlantı olmadığı görüşüyle örtüştüğü açıktır. K. Zhubanov, dil fenomenlerini ayırt edebilseniz bile, dilin işaretini bilmeden kelimelerin anlamını anlamamanın zor olduğu konusunda uyardı. Bilim adamı, fenomenlere aşina olsanız bile, ancak her dilde bu fenomenleri yansıtan farklı işaretler sistemine aşina değilseniz, açıkçası, dili bilmiyorsanız fenomenin işaretlerini anlayamayacağımıza dikkat çekti. K.Zhubanov, anlamlarının aynı olmasına rağmen seslerin farklı olmasına rağmen aynı kelime olmadığını belirterek, insan ve insan kelimelerinin aynı anlama gelse de seslerin farklı olmasına dikkat çekti. İki kelime. Sadece bir ses farklı olsa da, bir ses az ya da çok olsa, hatta sadece sesin sırası farklı olsa bile kelimelerin birbirinden farklı olabileceğini vurguladı. Seslerin niceliği ve niteliği konusu, dildeki sadece birkaç sesin farklı yer düzenine ve farklı olgulara maruz kalması nedeniyle bir dilde binlerce kelimenin oluştuğunu göstermektedir. Bilim adamının bu bulguları, dilsel gösterge teorisinde dilde işaret özgürlüğü ilkesini doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Profesör K. Zhubanov, Dilsel İşaret Teorisi, Dil bilim

Problems of the linguistic sign theory in the works of Professor Kudaibergen Zhubanov

⁵⁸ Prof. Dr. Abay Milli pedagojik Üniversitesi

Abstract

The more we look at the heritage left by the scientific and theoretical founder of the Kazakh linguistics, professor K.Zhubanov, the deeper his scientific works will be revealed. The view of the linguistic sign theory in the works of Professor K.Zhubanov will be discussed in this article.

It is known that the general theory of linguistic sign begins with Ferdinand de Saussure. He considered the linguistic sign as a two-sided phenomenon and called the internal content as *signifier* and the external sound expression as *signified*. The researcher proved that the concept of linguistic sign and its external sound view is not connection between the object representing the linguistic sign and its name, but the concept of it is in the human mind, i.e. there is no connection between the object representing the linguistic sign and its name.

K.Zhubanov claimed that while music describes each phenomenon through similar images, language expresses it with a system of sign, that is, in no way similar to these phenomena. For example, the composition of the sounds *ж, о, р, з, а* in the word «жорға»/zhorga” is different from *amble, movement, and walk*. It is obvious that the difference mentioned by the scientist coincides with Ferdinand de Saussure’s position that there is no natural connection between the signifier and the signified of the linguistic sign.

K. Zhubanov warned that even if you can distinguish the phenomena of language, it is difficult to understand the meaning of words without knowing the sign of language. The scientist pointed out that even if you are familiar with the phenomena, but not familiar with the system of different signs in each language that reflect those phenomena, frankly speaking, if you do not know the language, you cannot understand the signs of the phenomenon.

K.Zhubanov added that though the meanings are the same, but the sounds are different, they are not the same word, and he pointed out that although the words *man* and *human being* have the same meaning, but the sounds are different, they are two words. He highlighted that words can be different from one another even if only one sound is different, or one sound is more or less, or even only the order of the sound is different. The topic about quantity and quality of sounds shows that thousands of words are formed in one language due to the fact that only few sounds in the language are exposed to different place order and different phenomena. These findings of the scientist confirm the principle of freedom of sign in language in the theory of linguistic sign.

Keywords: Profesör K. Zhubanov, sign theory, linguistics

(Mefhum, Mana) Kavramın İletişimsel İşlevi

Kalbike Yessenova⁵⁹ Mussa İsmailov⁶⁰

Özet

Bu makalede, kavram (tanım, mefhum) konusu, kavramın iletişimsel ve pragmatik işlevi, iletişim sürecinde belirlenen, kültürlerarası iletişim, kişilerarası iletişim örnekleriyle işlenmiştir.

İki kişi arasındaki konuların farklı olması doğaldır çünkü tanıdıklar arasındaki varsayımlar on yıl önce veya geçen hafta gündeme gelmiş konuların devamı olabilir. İletişimciler için daha iyi anlaşılabilir olan “ana konu”, “aynı hikâye”, “aynı konu” gibi gizli aktuel eylemlerden oluşabilir. Kişilerarası iletişimin de resmi çeşitleri vardır. Resmi kişilerarası iletişimde konuşma sanatı (etiği) kuralına uymak zorunludur.

Kavramsal iletişim, yalnızca sözlü veya sözsüz kullanımda değil, aynı zamanda genel iletişim görgü kurallarında da kendini gösterir. Gelenek olarak geliştirilen diplomatik görgü kurallarının iletişimsel anlamı özellikle dikkat çekicidir. Bu açıdan bakıldığında, iletişimcilerin niyetlerine, motivasyonlarına, pragmatik hedeflerine, konuşma eylemine bağlı olarak her türlü iletişim türü özel bir karaktere sahip olabilir.

Ahantar kelimeler: Komunikasyon (İletişim), Kavram (Mefhum), Kişilerarası İletişim, Grup İletişimi

⁵⁹Prof. Dr. Kazakh National Pedagogical University, rector@kaznpu.kz

⁶⁰Öğr. Gör. Kazakh National Pedagogical University, , rector@kaznpu.kz

Communicational Function of the Concept (Mefhum, Mana)

Abstract

The article deals with the problem of concept, the communicative and pragmatic function of the concept and it is proved by examples, which are determined in the communicative process, intercultural communication, interpersonal communication.

It is natural that the topics between the two people are different, because the presuppositions between acquaintances may be a continuation of the topics raised ten years ago or last week. Understandable to communicators, the "mother issue (ana maselesi)" may consist of hidden illocutionary acts, such as "the same story (sol angime)" "the same topic (sol baiagybirtakyrp)" There are also formal forms of interpersonal communication. Speech ethics is strictly observed in formal interpersonal communication.

Conceptual communication is manifested not only in verbal or nonverbal usage, but also in general communication etiquette. The communicative meaning of diplomatic etiquette, which has become a tradition, is especially special. From this point of view, any type of communication can have a special character, depending on the intentions, motives, pragmatic goals of the communicators, the act of speech.

Keywords: Communication, Concept, Intrapersonal Communication, Group Communication

Semiotic Analysis of Jewelry in Traditional Culture

Kurmanbayeva Lyazzat⁶¹ Sarbassova Aizhamal⁶²

Resume. The article analyzes the semiotic status of jewelry in the traditional culture of Kazakhstan as culturologically, reveals their connections with nature, communication, social memory, social skills and ethnicity. The studied artifacts of jewelry art belong to the system of symbolic languages, where styles and sacred ones are an exception. In the context of historical evolution, jewelry of the studied Kazakhstan is of interest to researchers, understanding the sacred meaning of centuries-old traditions and living in harmony with them is important for our contemporaries. In the artifacts of the steppe people, in the traditions, culture and everyday life, the foundations of the worldview, respect for the elderly, assistance to the younger, hospitality to an unknown traveler are formed, and the court's decision on disputed issues is based on the principles of morality and good will of the Kazakhs.

Keywords: jewelry, nomads, semiotics, ornament, sacral.

ҚАЗАҚТЫҢ ДӘСТҮРЛІ МӘДЕНИЕТТЕГІ ЗЕРГЕРЛІК БҰЙЫМДАРЫНЫҢ СЕМИОТИКАЛЫҚ МАҢЫЗДАРЫ

Аннотация. Бұл мақалада Қазақстанның дәстүрлі мәдениетіндегі зергерлік өнер туындыларының семиотикалық мәртебесі мәдениеттанулық тұрғыдан сарапталды және олардың табиғаты коммуникациясының, «әлеуметтік жады», «әлеуметтік дағды» тетігі рөлінің және этникалыққа сай ерекшеліктердің арасындағы байланыстары анықталды. Зергерлік өнердің зерттелетін артефактілері таңбалы тілдер жүйесіне жатады, мұнда стильдік және киелі сипатының басымдылығы ерекшелік танытады. Тарихи эволюцияның мән-мәтінінде зерттелетін Қазақстанның зергерлік бұйымдары зерттеушілер үшін қызығушылық тудырады. Ғасырлық дәстүрлердің киелі мәнін ұғу және олармен үйлесімділікте өмір сүру біздің замандастарымыз үшін маңызды. Дала адамдарының артефактілерінде, киелі дәстүрлерінде, мәдениетінде және күнделікті тұрмысында дүниетанымның негіздері қалыптасқан, соған сай үлкенді құрметтеу, кішіге көмек көрсету, белгісіз жолаушыға қонақжайлылық білдіру қазақтардың өзара қатынастарының адамгершілік пен ізгіліктің қағидаттарына негізделгендігін білдіреді.

Түйін сөздер: зергерлік өнер, көшпенділер, семиотика, орнамент, сакральды.

⁶¹ Master, Academy of Logistics and Transport. klt2302@mail.ru

⁶² Associate Professor, Satbayev Kazakh National Technical University. aizhamal_09@mail.ru

Kazak Entelijansiyasının Bağımsızlık Hareketi

Kapiza TUKENOVA⁶³ Galim MALIK⁶⁴ Symbat ILGIDAEVA⁶⁵

Özet

XX. yüzyılda Kazak toplumu mücadelelerle doluydu. Bu mücadeleler Rus İmparatorluğu'nun emperyalizmine ve Ruslaştırma politikasına karşıydı. Bu dönemde Kazak halklarının geleceği tehlikedeydi. Bu şartlar altında Kazak aydınları, Kazak toplumu için mücadele etmeye başlar. Emperyal gücün sömürgeci boyunduruğuna karşı Kazak aydınları, ulusal, kültürel ve siyasi taleplere dayalı demokratik bir karaktere sahipti. Kazak aydınlarının hareketinin ideolojisiydi. Kazak aydınları hareketinin oluşumu, Rus sömürgesi altındaki Kazak halkının dayanılmaz ve sömürgeci yükleri, zayıf sosyo-politik durumundan kaynaklanmıştır. Emperyal gücün toplumsal hayatın tüm alanlarını Ruslaştırmayı hedeflediği sömürge politikası, Kazak halkının imparatorluk altında krize ve çıkmaza girmesine yol açtı. Bu, Kazak aydınlarını özgürlük için savaşmaya kızdırdı.

XX. yüzyılın başlarında Türk milletlerinin tarihinde milli bilincin uyanması ile birlikte çarlık rejiminin milli, kültürel ve siyasi ihtiyaçlara dayalı sömürge politikasına karşı bir mücadeleye öncülük ettiği açıktır. Diğer Türk milletlerinin başını çektiği milli bağımsızlık mücadelesi ve özellikle Kazak milletinin mücadelesi Rus imparatorluğunun siyasi tarihinde farklı bir iz bırakmıştır. Rus eğitim kurumlarında eğitim gören Kazak gençliğine bu fikir aşılanmıştır. Çarlık tarım politikaları, Kazak topraklarının yeni gelenler için kitlesel olarak kamulaştırılması ve kitlelerin artan yoksullaşması, eğitilmiş Kazakları profesyonel düzeyde siyasete girmeye, ulusal kurtuluş fikrini beslemeye ve somut gündemi olan bir siyasi parti kurmaya zorladı. Kazak aydınları, Rusya İmparatorluğu'nun her yerini ele geçiren bu harekete aktif olarak katıldılar. Elbette Kazak aydınlarının amacı milletin bağımsızlığıydı. Kazak istihbarat fikirlerinin yükselişi, 1905 Rus Devrimi'nin fikirlerinden etkilenmiştir. Yukarıda bahsedilen 1905-1907 yıllarında gerçekleştirdiğim Rus devrimi, Kazak bozkırında milli hareketi zorunlu kılmıştır. Bokeikhanov'un 1910'da yayınlanan "Cumhuriyette modern ulusal hareket türleri" makalesi, hareketlerin 1905'ten beri hızlandığını, iki siyasi yönün oluştuğunu gösteriyor: ilk yön batı tipi sosyal gelişmeyi takip etti ve ikincisi İslami ve ulusal gelişmeyi izledi. Müslümanların birliği.

⁶³ Dr. Öğr. Üyesi Kazak Ulusal Teknik Üniversitesi, galim.malik@mail.ru

⁶⁴ Öğr. Gör. Abai Kazak Ulusal Üniversitesi, ilgidaeva.s@kaznmu.kz

⁶⁵ Öğr. Gör. S.D.Asfendiyarov Kazak Ulusal Tıp Üniversitesi

Anahtar Kelimeler: Kazak aydın hareketi, Kazak aydını, Kazak milleti, Alaş partisi, hükümet, özerklik.

Independence Movement of Kazakh Intelligentsia

Abstract

In XXth century Kazakh society was full of struggles. These struggles were against the imperialism of the Russian Empire and its Russification policy. Kazakh peoples future was in danger in this period. Under these circumstances Kazakh intelligentsia starts to struggle for the sake of Kazakh society. Kazakh intelligentsias against the colonialist yoke of imperial power had democratic character based on the national, cultural and political demands. It was the ideology of the movement of Kazakh intelligentsias. The formation of the Kazakh intelligentsias movement was caused by intolerable and colonizing burdens, poor socio-political situation of Kazakh people under Russian colony. The colonial policy the imperial power aimed at Russification of all spheres of social life led to the crisis and stalemate life of Kazakh people under the empire. This angered the Kazakh intelligentsias to fight for freedom.

It is clear that at the beginning of XXth century in the history of Turkic nations with the awakening of national awareness was led a struggle against colonial policy of tsarist regime based on the national, cultural and political requirements. National struggle for independence led by other Turkic nations and especially struggle of Kazakh nation left a different mark in the political history of Russian empire. Kazakh youth being taught in Russian educational institutions were inculcated with this idea. Tsarist agrarian policies, mass expropriation of Kazakh lands for the newcomers, and increasing impoverishment of the masses compelled educated Kazakhs to enter politics on a professional level, nurture the idea of national liberation, and organize a political party with a concrete agenda. Kazakh intelligentsias took an active participation in this movement, which captured throughout Russian Empire. Surely the purpose of Kazakh intelligentsias was the independence of nation. The rise of Kazakh intelligence ideas was affected by the ideas of Russian revolution I in 1905. Above-mentioned Russian revolution I held in 1905-1907 years enforced the national movement in Kazakh steppe. The article of Bokeikhanov “The modern types of national movements in the republic” published in 1910 indicates that movements accelerated since 1905 there were formed two political directions: the first direction followed the western type of social development, and the second followed the Islamic and national unity of Muslims.

Keywords: Kazakh intellectuals movement, Kazakh intellectuals, Kazakh nation, Alash party, government, autonomy.

Kafkasya’da İki Yol Arasında Rekabet: Zangezur Koridoru ve Tahran-Erivan-Batum Yolu Projeleri

Keisuke WAKIZAKA⁶⁶

Özet

Kafkasya Doğu ve Batı’yı ve Rusya ve Ortadoğu’yu birbirleriyle bağlayan çok önemli konumda yer almaktadır. Bu yüzden bu bölgedeki yollar ile ulaşım üzerinde küresel ve bölgesel güçler eski zamandan beri birbirlerine karşı mücadele vermektedir. Özellikle 2020 yılındaki İkinci Karabağ Savaşı’ndan sonra Zangezur Koridoru’nun açılması gündemdeyken İran ve Rusya gibi ülkeler bu projeye karşı çıkmakta ve bu projeye karşı Tahran-Erivan-Batum yolu projesini gündeme getirmeye çalışmaktadır. Böylece Kafkasya’daki ulaşım ve yollar üzerindeki uluslararası çatışma tekrar alevlenmeye doğru gitmektedir. Bu çalışmanın ana konusu Zangezur Koridoru ve Tahran-Erivan-Batum Yolu projeleri arasındaki rekabetin Türkiye’ye muhtemel etkisidir. Bu iki yol projesi çok güncel konu olduğundan dolayı konu ile ilgili bilimsel çalışmalar neredeyse hiç yoktur ve Bu çalışmanın Kafkasya jeopolitiği ile ilgili yeni bir bakış sağlaması beklenmektedir. Bu çalışma Rusya, İran ve Ermenistan’ın Zangezur Koridoru’nun açılmasını istememekte olup ona karşı Tahran-Erivan-Batum yolu projesini gündeme getirmeye çalıştığını, Gürcistan’ın da bu projeye olumsuz bakmadığını ve Bu projenin Türkiye için “ikinci Türkmençay-Gülistan faciası” olacağını ileri sürmektedir.

Anahtar Sözcükler: Zangezur Koridoru, Tahran-Erivan-Batum Yolu, Kafkas Jeopolitiği.

⁶⁶Dr. Öğr. Üyesi İstanbul Gelişim Üniversitesi kwakizaka@gelisim.edu.tr

The Rivalry Between Two Roads in the Caucasus: The Projects of Zangezur Corridor and Tehran-Yerevan-Batum Road

Abstract

The Caucasus locates at a very important point connecting East and West and Russia and Middle East with each other. Therefore global and regional powers have been struggling against each other over roads and transport in the region. Especially, after the Second Karabahg War in 2020, States such as Russia and Iran is trying to bring Tehran-Yerevan-Batum Road Project against Zangezur Corridor Project while the opening of Zangezur Corridor is in agenda. İn this way, international conflict over roads and transport in the Caucasus began to flare up again. The main topic of this work is the possible influence of the rivalry between Zangezur Corridor and Tehran-Yerevan-Batumi Road Projects on Turkey. Because these projects are timely theme, few scientific researches about the theme exist and this work aims to provide a new perspective to geopolitics in the Caucasus. This work will argue that Russia, Iran and Armenia is preparing Tehran-Yerevan-Batum Road Project against Zangezur Corridor Project, that Georgia is not against Tehran-Yerevan-Batum Road Project and that the project will be “the second tragedy of Turkmenchay-Gulistan.

Keywords: Zangezur Corridor, Tahran-Yerevan-Batumi Road, Geopolitics in the Caucasus.

The Role of the Newspaper "AK Zhol" in Forming the National Consciousness

Koigeldieva Zauresh Zhasharaliyeva⁶⁷

30 years since founding the independent state of Kazakhstan, which achieved the sovereignty of the country, which our ancestors dreamed of for centuries. It is known that in the history of independent Kazakhstan, in the process of formation and development of culture and literature, the role of Alash press and journalism of the early twentieth century is specific [1,3-p].

There were publications that became the main theme of heroism and insurance interests that left their mark on the path of the contradictory development in the society. In Kazakh society, the beginning of the twentieth century was a time when the national problem was raised, the top of the country rose, the theme of unity was touched upon. The main task of the periodical press was to inform society, to awaken national consciousness, to respond to complex issues. In the awakening the love for Motherland, there was a large proportion of publications born during that period. One of the publications that contribute to the forming the national consciousness is the newspaper "Ak Zhol".

The publication "Ak Zhol" at one time not only reported on the deplorable situation of the Kazakh-Kyrgyz people, but also recorded the ways of struggle. On the way to saving the ignorant people from hunger, the newspaper served from deep soul.

⁶⁷ PhD student, L.N. Gumilyov Eurasian National University zauuuuuu@mail.ru

Aktivist Alash Sultanbek Kozhanov'un İlkeleri

Madi Besbayev⁶⁸ Akbilek Mynbayeva⁶⁹

Özet

Halkın destekçisi olan büyük adamımız Sultanbek Kozhanov da pedagojik faaliyetlerde bulunmuştur. Sosyo-politik işlerle uğraşan, geleceğinden endişe duyan, öğretime büyük önem verdi. Ortaokullarda ve mesleki eğitim kurumlarında çevirmen, yayıncı, öğretmen olarak çalıştı. Öğretimdeki organizasyon becerileriyle öne çıkan genç bilim adamı, Kazak-Kırgız Enstitüsü'nü kurdu.

Makale refah, emek, yaratıcılık, öğretim yılı, ulusal lider, halk figürü S. Kozhanov'un pedagojik görüşleri konularını tartışıyor. S. Kozhanov, ülkemizin geleceğini önemseyen milletimizle gurur duymaktadır.

Anahtar Kelimeler: S. Kozhanov, Alash, Eylemci, Öğretmen, Yetiştirme, Vatansever.

Principles of Activist Alash Sultanbek Kozhanov

Absract

Our public figure, the great man Sultanbek Kozhanov, who was a supporter of the nation, was also engaged in pedagogical activity. Engaged in socio-political work, worried about his future, paid great attention to teaching. He worked as a translator, publicist, teacher in secondary schools and professional educational institutions. The young scientist, distinguished by his organizational skills in teaching, founded the Kazakh-Kyrgyz Institute.

The article discusses the issues of welfare, labor, creativity, years of teaching, pedagogical views of the national leader, public figure S. Kozhanov. S. Kozhanov is proud of our nation, who cared about the future of our country.

Keywords: S. Kozhanov, Alash, Activist, Teacher, Upbringing, Patriot.

⁶⁸ Öğr. Gör. South Kazakhstan State Pedagogical University/KAZAKHİSTAN

⁶⁹ Öğr. Gör. South Kazakhstan State Pedagogical University/KAZAKHİSTAN

Ulusun Milli Kimliğinde Ulusal Mantalite Özelliklerinin Rolü

Madina SHOINZHANOVA⁷⁰

Özet

Her ulusun kendine özgü ulusal bir karakteri vardır. Kuşkusuz, nüfusun ulusal karakteri yerel çevreye, sosyal duruma, coğrafi ve iklimsel istikrara bağlıdır. Ulusalkarakter, bir edebi eserdeki bir kahramanın ulusal karakter, psikolojisi, düşüncesi ve belirli bir halkı temsil eden karakterin özgünlüğüdür. Bu nitelik, özellikle sanatta ve edebi eserlerde bir kişinin imajında görülebilir. Bilim adamlarına göre, ulusalkarakter, ulusal görgü ve terbiye ile oluşur. Belli bir ulusun eğitim pratiğinde şekilleniyor ve bu ulusun kendi dilinde yürütüldüğünü iddia ediyor. Çalışmada ulusal kimliği oluşturan. Ulusal karakter, ulusal zihniyet ve ulusal terbiye gibi önemli unsurlara yer verilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ulusal Karakter, Ulusal Zihniyet, Ulusal Terbiye.

ХАЛЫҚТЫҢ ҰЛТТЫҚ ЕРЕКШЕЛІГІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ МЕНТАЛИТЕТ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІНІҢ РӨЛІ.

Әр халықтың өзіне тән мінезі болады ол ұлттық характер. Халықтың ұлттық характері тұрақтаған жергілікті ортаға, қоғамдық жағдайға, географиялық, климаттық тұрақтылыққа байланысты болатыны сөзсіз. Ұлттық характер – әдеби шығармадағы кейіпкердің ұлттық сипатымен ерекшеленген мінез бітімі, оның белгілі бір халықтың өкілі екендігін танытатын психологиясы, ойлауы және сөйлеу өзгешелігі. Әсіресе өнерде, әдеби шығармаларда адам бейнесінен бұл қасиетті көруге болады. Ғалымдардың пайымдауынша ұлттық мінез, ұлттық тәрбиеден қалыптасады. Өйткені ол белгілі бір ұлттың тәрбиелік тәжірибесінде қалыптасып, сол ұлттың өз тілінде жүргізіледі деген пікір айтады. Мақалада ұлттық бірегейлікті қалыптастырған: ұлттық мінез, ұлттық менталитет және ұлттық тәрбие сияқты маңызды элементтер қамтылған.

Түйін Сөздер: Ұлттық Мінез, Ұлттық Менталитет, Ұлттық Тәрбие.

⁷⁰ Doktora Öğrencisi Farabi Kazak Milli Üniversitesi, madina-mikka@mail.ru

Kemel Tokayev's Personality and Heritage in Kazakh Literature
Shakiyev Madiyar Nurzhanovich⁷¹

Abstract

Annotation: In the article, the author examines the main moments in the life of Kemel Tokayev, which influenced his formation as a person, a warrior, a writer, a prominent citizen and a representative of the Kazakh intelligents. The author paid attention to the events that unfolded in the Kazakh steppes in the 30-40s of the twentieth century, which directly influenced the fate of the Kemel Tokayevs' family. The author emphasizes that in the works of writer the characters of the great period are studied in depth in accordance with the passage of time, and brought to our national literature the original characters, unexpected types and unique characters. The article also tells about the author's innovative characters and adventure works, which are attractive and pave the way for the next generation. It is very important to know the personality of Kemel Tokayev, to know his historical role, to study him. People like Kemel Tokayev are a great source of our history and culture. The importance of Kemel Tokayev's personality in Kazakh history was the main reason for writing this article.

Keywords: Kemel Tokayev, Personality, Heritage

⁷¹ PhD ENU, madiyar.shakiev@mail.ru

Yoksulluk Temi Bağlamında Hasan İzzettin Dinamo'nun *Savaş ve Açlar* Romanı Üzerine Bir İnceleme

Mahir Karacar⁷²

Özet

Hasan İzzettin Dinamo, 1909 yılında Trabzon'un Akçaabat ilçesine bağlı Ahanda köyünde doğmuştur. Babası ve ağabeyi Birinci Dünya Savaşı'nda şehit olunca büyük bir yoksulluk çekmiştir. Sanatçının yaşadığı bu zor günler eserlerine de yansımıştır. *Savaş ve Açlar* romanı sanatçının çocukluk yıllarından izler taşıyan otobiyografik bir romandır. Romanda Temel Çavuş, yedi yıl askerlik yaptığı Yemen'den döndükten sonra ailesini de yanına alarak İstanbul'a yerleşmiştir. Temel Çavuş burada tutunamamış, ailesinin geçimini sağlamak üzere tekrar Trabzon'a dönmeye karar vermiştir. Dönüş yolunda bir tanıdığı ona Samsun'da çalışmayı teklif etmiştir. Temel Çavuş, bu teklifi kabul ederek Samsun'da çalışmaya başlamıştır. Ancak kaldıkları köyde sıtma illetiyle boğuşan aile sıtmadan kurtulmak için köyü terk etmiştir. Şehirde tarla kiralayıp bir kulübeye yerleşen aile açlıkla mücadele edebilmek için büyük bir savaş vermiştir. Temel Çavuş, karısı Şakire ve büyük oğlu Ali bütün gün bahçede çalışarak hayat mücadelesi verirken Birinci Dünya Savaşı patlak vermiş ve Temel Çavuş askere alınmıştır. Böylece aile için tehlike çanları çalmaya başlamıştır. Ancak romanda asıl kırılma Ali'nin de askere alınmasıyla olmuştur. Henüz on beş yaşında olan Ali, asker kaçağı diye ihbar edilince yaşı küçük olmasına rağmen askere alınmıştır. O da cephede babası gibi şehit düşünce Şakire ve altı çocuğu için felaket günleri gelip çatmıştır. Yoksulluk ve açlığa üç çocuğunu kurban veren Şakire, kalan üç çocuğunu kurtarmak için onları Darüleytam'a vermiştir ve birkaç gün sonra kendisi de ölmüştür. Romanda açlık ve yoksulluk oldukça trajik bir şekilde işlenmiştir. Yoksulluğun ve açlığın temel nedeni olarak da savaş gösterilmiştir. Zaten kıt kanaat geçinen aileler savaşta genç erkeklerini de yitirince açlığın kucığına düşmüşlerdir. Romanda Şakire ve ailesinin trajedisi odak alınsa da bütün şehit ailelerinin aynı kaderi paylaştığı açık bir dille ifade edilmektedir. Bu çalışmada Hasan İzzettin Dinamo'nun *Savaş ve Açlar* romanında savaşın meydana getirdiği büyük ekonomik ve sosyal çöküntü anlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: I. Dünya Savaşı, Yoksulluk, Hasan İzzettin Dinamo.

⁷² Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, karacar22@hotmail.com

**An Analysis on Hasan İzzettin Dinamo's Novel *War and Hungry People (Savaş ve Açlar)*
Within the Context of Poverty**

Abstract

Hasan İzzettin Dinamo was born in 1909 in the village of Ahanda in the Akçaabat district of Trabzon province. These difficult days that the novelist went through were also reflected in his works. The novel *War and Hungry People (Savaş ve Açlar)* is an autobiographical novel that carries traces of the artist's childhood years. In the novel, Sergeant Temel settled in Istanbul, taking his family with him after he returned from Yemen, where he had served in the military for seven years. Sergeant Temel could not hold on here and decided to return to Trabzon again to provide for his family. On the way back, an acquaintance offered him to work in Samsun. Sergeant Temel accepted this offer and started to work in Samsun. However, the family struggling with malaria in their village left the village to get rid of malaria. The family, who rented a field and settled in a hut in the city, fought a great war to fight hunger. While Sergeant Temel, his wife şakire and his eldest son Ali were fighting for their lives by working in the garden all day, World War I broke out and Sergeant Temel was drafted into the military. Thus, alarm bells began to ring for the family. However, the real break in the novel was when Ali was called to the army. Ali, who is only fifteen years old, was drafted into the army despite his young age when he was reported as a deserter. When he was martyred like his father at the front, the days of disaster came for şakire and her six children. şakire, who sacrificed her three children to poverty and hunger, gave them to Darüleytam to save her remaining three children and died a few days later. Hunger and poverty are dealt with in a very tragic manner in the novel. War has been shown as the main cause of poverty and hunger. Families who already earned bare living, lost their young men in the war and suffered from hunger. Although the tragedy of şakire and his family is focused in the novel, it is clearly stated that all families of martyrs share the same fate. In this study, the great economic and social collapse caused by the war has been tried to be explained in Hasan İzzettin Dinamo's novel *War and Hungry People (Savaş ve Açlar)*.

Keywords: World War I, Poverty, Hasan İzzettin Dinamo.

Felsefe Öğretim Metodolojisinin Yaratıcı Düşünme Yöntemleri

Makpal Jekebayeva⁷³. Nurgül Tattıbek⁷⁴

Özet

Bu makale yaratıcı, üretken, eleştirel düşünmenin önemini açıklamaktadır. Ayrıca, modern eğitim sisteminde bu yöntemin kullanım özellikleri analiz edilecektir. Bu yöntem, öğrencilere verilen belirli bir ödevlere göre değerlendirilecektir. Birincisi, antik çağ mitlerini, Kazak efsanelerini içeriğini anlatmak ve dünya görüşlerinin açıklamasını ortaya çıkarmaktır. İkincisi, dünya oluşumuna karşı dini görüşlerin analizi ve mevcut dini durum hakkında açık bir tartışma yapmaktır. Üçüncüsü, "Felsefe" ve "Eski Doğu Felsefesi" konusunuyla ilgili terim ve kavramlarını yeniden ele almak. "Antik Felsefe" konusundaki akımların ana içeriğini ve temsilcilerini özetlemek ve yazılı olarak sunmak. Ders içerisindeki üç konu üzerine 20 sözcüklü bulmacaları derlemek. İşlenen konularla ilgili test sorularını hazırlamak. Her öğrenci, 15 soru hazırlar ve bu sorulara öğrencinin cevapları ile ilgili bilgisi öğretmen tarafından kontrol edilerek doğrulanır, vb.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcılık, Eleştirel Düşünme, Felsefe Konusu, Metodoloji, Öğrenciler.

New Orientations of the Methodology of Teaching Philosophy on the Basis of Creative and Productive Thinking

Abstract

The article describes the special significance of creative, creative, productive, critical thinking. The peculiarities of the application of modern education in the system are analyzed. It is shown in specific assignments for students. First, show the worldview content in ancient myths and in Kazakh philosophy. Second, an analysis of the religious worldview and an open discussion about contemporary religious situations. Thirdly, rethink the terms and concepts "The subject of philosophy" and "Philosophy of the Ancient East". independently write about the currents and directions on the topic "Ancient philosophy." compile a glossary of 20 items. prepare test questions. Each student prepares 15 questions, does not show answers, and requires that he himself knows the answers. The teacher immediately checks it.

Key words: Creativity, Critical Thinking, Subject Of Philosophy, Methodology, Students, Materials.

⁷³ Doç. Dr. Kazak Ablai Han Üniversitesi-S.J. Asfendiyarov Kazak Milli Tıp Üniversitesi, 81makpal@mail.ru

⁷⁴ Öğr. Gör Kazak Ablai Han Üniversitesi-S.J. Asfendiyarov Kazak Milli Tıp Üniversitesi,

“Manevi Diriliş” (Ruhani Jangıruv) Projesinin Sosyo-Felsefi İçeriği

Makpal Jekebayeva⁷⁵ Saltanat Tursunbayeva⁷⁶

Özet

Makalenin içeriği, manevi canlanmanın yeniden amacını ayrıntılı olarak açıklarmak, milli kimliğin korunmasının yollarını, halkımızın barış ve refaiinde, ulusal esenliğin, birliğin hüküm sürdüğü rekabetçi, başarılı bir ülke olma yolunda karşı karşıya kaldığı yolları ve görevleri detaylı bir şekilde incelemekten ibarettir. Manevi canlanma süreci tam zamanında alınmış olumlu bir karar olarak nitelendirilmektedir. Rekabet piyasasında ayakta durabilmek, dünya çapında tanınmış ve manevi kemale ermiş bir ülke olmak cumhurbaşkanının asıl hedeflerindedir. Dolayısıyla bu, cumhurbaşkanının gençlere yeni bir ivme ve inisiyatif verme ve geleceğe hazırlanma girişimidir.

Kazak halkının milli kimliği yüzyıllar boyunca oluşmuş ve sağlam bir şekilde yerleşmiştir, bu nedenle Kazak ruhu türlü sıkıntılardan kurtulabilen ayırt edici bir özelliğe sahiptir. İnsanımızın bu niteliklerini yansıtan formül, tüm maddi zenginliklerden, insani değerü yüksek tutması bakımından farklılık göstermektedir.

Milli kimlik kavramı, milli kodun karakteristik özelliklerinden biridir. Nedir bu milli kimlik? Bu kategorileri yazmanın amacı, genç nesle bu kavramların tarihsel, felsefi, sosyal, küresel, etik, ahlaki, siyasi, ekonomik açılardan anlamlarının derin bir analizini ve derin manasını vermektir.

Anahtar kelimeler: Manevi Canlanma (Ruhani Jangıruv), Rekabet Gücü, Pragmatizm, Milli Birlik, Bilimin Hakim Olması, Kazakistan'ın Evrimsel Gelişimi, Bilinçli Olmak, Küresel, Etik, Ahlak, Siyaset.

⁷⁵ Doç. Dr. Kazak Ablai Han Üniversitesi-S.J. Asfendiyarov Kazak Milli Tıp Üniversitesi, 81makpal@mail.ru

⁷⁶ Öğr. Gör. Kazak Ablai Han Üniversitesi-S.J. Asfendiyarov Kazak Milli Tıp Üniversitesi

Socio-Philosophical Content of the Program “Spiritual Revival”

Abstract

The content of the article describes in detail the purpose of spiritual renewal, ways to preserve national identity, peace and harmony in the country, national prosperity, unity, prosperity, unity, prosperity, prosperity and unity. The process of spiritual revival is recognized as a timely and positive decision. It is the noble dream of the President to become a competitive, world-renowned and developed spiritually mature country. Thus, the President's initiative to give young people a new impetus is an attempt to prepare for the future.

The national identity of the Kazakh people has been formed and firmly established over the centuries, so it has a special quality that saves the Kazakh spirit from any shocks. The formula that reflects that quality of our people differs in that it puts human values above all material wealth.

And the concept of national identity is one of the clear features of the national code. What is national identity? The purpose of writing these categories is to be able to analyze and convey the meaning of these concepts to the younger generation in historical, philosophical, social, global, ethical, moral, political, economic terms.

Keywords: Spiritual Revival, Competitiveness, Pragmatism, National Identity, The Triumph Of Knowledge, The Evolutionary Development Of Kazakhstan, Openness Of Consciousness, Global, Ethical, Moral, Political.

Türkçede “Pahalı/Ucuz” Anlamındaki Kelimeler Üzerine

Marlen Adilov⁷⁷

Özet

Kazakçada “ucuz, pahalı, ücretsiz, bedava” anlamında birçok kelime kullanılmaktadır. Örneğin, “pahalı” manasında *awır, bagalı, kımbat, kundi, narıktı, puldı* sözcükleri kullanılırken “ucuz” anlamında *arzan, ıldıylaw, jeñil, koldaw, tömenkol, ujız* kelimeleri mevcuttur. Bununla birlikte “ücretsiz” manasında *akı-pulsız, anşeyin, beker, borıssız, bos, jay, pulsuz, satuwsız, sawdasız, tegin, tek* sözcükleri kullanılmaktadır. Bu kelimelerin çoğu Türkçedir. Bazılarının kökeni Farsça veya Arapçadır. Bu bildiri Kazakçada kullanılan “pahalı/ucuz” anlamındaki kelimelerin kökeni hakkındaki görüşler ortaya konulacaktır ve Türk lehçeleri söz varlığıyla karşılaştırılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türk Lehçeleri, Kazakça, Ucuz, Pahalı, Ücretsiz.

About the words meaning “expensive/cheap” in the Turkic languages

Abstract

In the Kazakh language, many words are used that mean cheap, expensive, free. For example, in the sense of expensive, words like “agyr”, “bagaly”, “qymbat”, “qundy”, “puldy” are used. And in the sense of cheap, words like “arzan”, “jenil”, “qoldau”, “tomenqol”, “ujyz” are used. However, in the sense of free, only the words “pulsyz”, “ansheyin”, “beker”, “boryshsyz”, “bos”, “zhai”, “satusyz”, “tegin” are used. Most of these words are of Turkic origin. There are also words of Arabic and Persian origin. This report will present opinions on the origin of words used in the Kazakh language in the meaning of “expensive/cheap”, and will be compared with the presence of words in the Turkic languages.

Keywords: Turkic Languages, Kazakh, Cheap, Expensive, Free.

⁷⁷ Dr. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, marlen.adilov@gop.edu.tr

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşında Sina-Filistin ve Suriye Cephelerini Kaybetmesine Dair Genel Bir Değerlendirme

Mehmet BİÇİCİ⁷⁸

Özet

İngiltere'nin I. Dünya savaşında lojistik bir yer olarak Süveyş Kanalı kullanması Osmanlı Devleti ile mücadele etmeye sevk etmiştir. İki taraf arasında 1915-1917 yılları arasında I. ve II. Kanal muharebeleri olmuştur. Osmanlı Devleti'nin mağlup olması üzerine Sina yarımadası ve Mısır'ın diğer önemli noktaları İngilizlerin eline geçmiştir. Daha sonra Türk birliklerinin Gazze'nin doğusundaki Tellüşşeria ve Cemame'ye çekilmiştir. İngiltere, 26 Mart 1917 yılında Osmanlı ordusuna karşı taarruza geçmiştir. I. Gazze muharebesinde Osmanlı ordusunun mukavemeti karşısında çekilmek zorunda kalmıştır. II. Gazze muharebesinde Fransa ve İtalya'nın da desteğini alarak yeniden taarruz etmesine rağmen başarılı olamamıştır. Ancak III. Gazze muharebesinde Arap işbirlikçileri ile birlikte hareket eden İngiltere, 8 Aralık 1917 yılında Kudüs başta olmak üzere Filistin'i tamamen ele geçirmiştir. Filistin'den sonra Şam'da Bağımsız Arap Devleti'nin kurulmasını isteyen İngiltere, 25 Ekim'e kadar yaptığı muharebeleri kazanmıştır. Ancak 26 Ekim'de Halebin kuzeyindeki Müslimiye bölgesinde yapılan muharebede Mustafa Kemal Paşa komutasındaki Türk birliklerinin mücadelesi İngiltere'nin ilerleyişini durdurmuştur. Böylece Anadolu'nun tehdit altına girmesini engellemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sina, Filistin, Mustafa Kemal.

A General Evaluation on the Ottoman Empire's Loss of Sinai-Palestine and Syria Fronts in World War I

Abstract

Britain used the Suez Canal as a logistics place during the World War I and this led them to struggle with the Ottoman Empire. Between the years 1915-1917 A.D., first and second Canal wars took place. After the defeat of the Ottoman Empire, the Sinai Peninsula and other strategic places of Egypt passed to the British. Then, Turkish troops withdrew to Telluseria and Cemame in the east of Gaza. The Britain, started an attack on the Ottoman army on March 26, 1917. In the First Battle of Gaza, they had to withdraw because of the

⁷⁸ Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi, bicici@gantep.edu.tr

strong defense of Ottoman army. In the Second Battle of Gaza, although Britain attacked again with the support of France and Italy, they did not succeed. However, in the Third Battle of Gaza, Britain acted and attacked together with the Arab collaborators, and completely captured Palestine, especially Jerusalem, on December 8, 1917. Britain, who wanted the establishment of an Independent Arab State in Damascus after Palestine, had won all the battles until October 25. However, the struggle of Turkish troops under the command of Mustafa Kemal Pasha in the Muslimiyeh region, the north of Aleppo, stopped the advance of British army on October 26. Thus, Anatolia was prevented from being threatened.

Keywords: Sinai, Palestina, Mustafa Kemal.

Peyami Safa'nın Fatih-Harbiye Romanında Kültür Buhranı Ve Direnç Noktaları

Mehmet Fatih Amcalar⁷⁹

Özet

Edebî anlatıların toplum ve bireydeki değişime yaptıkları tanıklık, birçok yönüyle dikkat çekmiştir. Özellikle Türk romanı özelinde, konuyu ilginç kılan bir tarihsel ve kültürel süreç söz konusudur. Resmi olarak Tanzimat Fermanı ile başlayan fakat çok daha öncesine dayanan bu değişim; büyük bir toplumun hızlı dönüşümünü, buna dönük arzusunun, karşıtlığını, farklılaşan kültürel süreci ve bunun karşısında konumlanmaya çalışan direnç noktalarını ihtiva etmektedir. Kompleks, gerekçelendirilmesi ve reddedilmesi nedenleriyle sunulan bu değişimin tartışıldığı, enine boyuna değerlendirildiği birçok romandan söz etmek mümkündür. Değişim anlamında dönemin içerdiği gelişmeler, roman türü açısından önemli bir konu olmuştur. Osmanlı son döneminde bu konuya odaklı romanların içerdiği tartışma zemini, Osmanlı toplumundan Cumhuriyet toplumuna evirilişinde giderek derinleşir ve buna bağlı olarak da söylem farklılaşır. Çünkü bunun temelinde kültür buhranının farklı yansımaları, bunun giderek ağır bir sancıya dönüşümü, bireysel ve toplumsal krizler, deneyimlenen trajediler bulunur.

Sözü edilen değişimi ve bununla ilgili unsurları yansıtan romanlardan biri Peyami Safa'nın Fatih-Harbiye romanıdır. Tanzimat öncesi ve sonrasında meydana gelen değişimlerle oluşan kültür buhranını yansıtan romanda bu durum, kişi, mekân, kişilerin davranış ve söylemlerinde somutlaşır. Bunun gibi direnç noktaları da aynı şekilde konumlanır. İkisinin arasındaki tartışma ve buna eşlik eden gerilim, aynı anda ve toplumun genelini yansıtan bir toplumsal çevrede gerçekleşir. Kişilerin yakınlıkları, mekânın seçimi, söylemin bir yüzyıldan fazladır süregelen karşıt kavramlar üzerine temellendirilmesi romanı, ayrı bir yere koyar. Bundan ötürü roman, birçok bakımından önemli hususlar içermektedir. Bir nevi Safa'nın romanı, komplike bir sorunu kişi, mekân ve söylem bazında belirginleştirmekle, kültür buhranının sebep olduğu kültürel tahribatı, bireysel doyumsuzluğu, toplumla uyumsuzluğu açığa vurur. Buna paralel olarak eserde kişi, mekân ve söylem üzerinden direnç noktaları da zincirleme şeklinde birbirine yaslanarak vurgulanır. Bu çalışmayla Fatih-Harbiye romanının kültür buhranı ve direnç noktaları ekseninde okunup tartışılarak konunun görünür kılınması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fatih-Harbiye, Roman, Değişim, Kültür Buhranı, Direnç Noktaları, Osmanlı, Cumhuriyet.

⁷⁹ Öğretmen, Erçek Çok Programlı Anadolu Lisesi, m.fatihamcalar@gmail.com

Cultural Decrease and Points of Resistance in Peyami Safa's Fatih-Harbiye Novel

Abstract

The testimony of literary narratives to the change in society and the individual has drawn attention in many ways. Especially in the Turkish novel, there is a historical and cultural process that makes the subject interesting. This change, which officially started with the Tanzimat Fermanı, but dates back much earlier; It contains the rapid transformation of a large society, its desire for it, its opposition, the differing cultural process and the resistance points that try to position itself against it. It is possible to talk about many novels in which this change, which is presented for reasons of complexity, justification and rejection, is discussed and evaluated in detail. The developments in the period in terms of change have been an important issue in terms of the novel genre. The discussion ground contained in the novels focused on this subject in the last period of the Ottoman Empire gradually deepens as it evolves from the Ottoman society to the Republican society, and accordingly, the discourse differs. Because, on the basis of this, there are different reflections of the cultural crisis, its transformation into a heavy pain, individual and social crises, and experienced tragedies.

One of the novels reflecting the mentioned change and related elements is Peyami Safa's Fatih-Harbiye novel. In the novel, which reflects the cultural crisis that occurred with the changes that took place before and after the Tanzimat, this situation is embodied in the person, place, behavior and discourse of the people. Like this, resistance points are positioned in the same way. The discussion and accompanying tension between the two take place simultaneously and in a social environment that reflects the general society. The proximity of the people, the choice of the place, the basis of the discourse on the opposite concepts that have been going on for more than a century, sets the novel apart. Therefore, the novel contains important aspects in many respects. In a way, Safa's novel reveals the cultural destruction, individual dissatisfaction, and incompatibility with the society caused by the cultural crisis, by making a complicated problem clear on the basis of person, place and discourse. Parallel to this, the points of resistance in the work are emphasized by leaning on each other in the form of a chain over the person, place and discourse.

With this study, it is aimed to make the subject visible by reading and discussing the Fatih-Harbiye novel on the axis of cultural crisis and resistance points.

Keyword: Fatih-Harbiye, Novel, Change, Cultural Crisis, Resistance Points, Ottoman, Republic.

Orkun Dergisinde Kore Savaşı ve Türk Milliyetçilerinin Savaş Vurgusu

Mehmet Nuri Elçi⁸⁰

Özet

1950 yılında yayın hayatına başlayan Orkun Dergisi 1952 yılına kadar iki yıl aralıksız yayımlanmıştır. Tek Parti döneminde Türklerin asıl özelliklerinden uzaklaştırılmaya çalışıldığını iddia eden Türk Milliyetçileri, bir araya gelerek “var olmak için savaşmak gerektiğinin” vurgusunu yapmışlardır. Kore Savaşı’nı Türklerin yeniden doğuşu için bir şans olarak görmüşlerdir. Tek parti döneminde Türkiye’nin savaşlardan uzak tutularak milli benliğinden koparılmaya çalışıldığını, Türklerin kimliklerinden uzaklaştırıldığı iddia edilmiştir.

Dergi, savaşçı ruhun gençlik için hava kadar lüzumlu bir ihtiyaç olarak görmüştür. Savaşın modası geçmiş olsa bile Türkleri bir arada tutmak ve Dünyada söz sahibi olmak için vazgeçilmez olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, savaş karşıtı olanları vatan haini olarak değerlendirmiştir.

Kore Savaşı, tarih sayfalarında başköşeye yerleştirilmiş Malazgirt Savaşı, Niğbolu, Kosova, Ridaniye, Mohaç ve Sakarya Savaşları ile eşdeğer tutulmuştur. Kore Savaşından sonra Türkiye’ye yapılan iltifatlardan Türk milletinin dünyada söz sahibi olabilmesinin yegâne yolun savaş olduğu sonucu çıkarılmıştır.

Orkun Dergisinin yayımlandığı dönemde Kore Savaşı’nın çıkması büyük bir şans olarak görülmüştür. Türk tarihinin geçmişi hatırlatılarak tekrar Çin’e doğru bir yolculuk yapılması heyecan verici bir tesadüf olarak ele alınmıştır. Ancak, bu defa savaş Çin’e karşı değil Türkiye’nin bu dönemdeki en büyük düşmanı komünist Rusya’ya karşı yapılması Türk Milliyetçilerinin hedeflerine ulaşmasının yolu olarak görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kore Savaşı, Savaş, Türk Milliyetçiliği.

⁸⁰ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mehmetnurielci@gmail.com

Korean War and Turkish Nationalists' Emphasis on War in Orkun Magazine

Abstract

Orkun Magazine, which started its publication life in 1950, was published continuously for two years until 1952. Turkish Nationalists, who claimed that Turks were trying to be removed from their original characteristics during the One-Party period, came together and emphasized that "it is necessary to fight for existence". They saw the Korean War as a chance for the rebirth of the Turks. It has been claimed that in the One-Party period, Turkey was kept away from wars and tried to be separated from its national identity, and Turks were removed from their identities.

The magazine stated that the warrior spirit is a necessity for youth as necessary as air. He emphasized that even if war is outdated, it is indispensable to keep the Turks together and have a say in the world. He also regarded those who were against the war as traitors.

The Korean War has been placed at the center of the history pages and has been equated with the Battle of Manzikert, Niğbolu, Kosovo, Ridaniye, Mohaç and Sakarya Wars. From the compliments made to Turkey after the Korean War, it was concluded that the only way for the Turkish nation to have a say in the world is war.

In the period when Orkun Magazine was published, the outbreak of the Korean War was seen as a great chance. Reminding the past of Turkish history, making a trip to China again was considered as an exciting coincidence. However, this time, making the war not against China, but against communist Russia, Turkey's biggest enemy in this period, was seen as the way for the Turkish Nationalists to reach their goals.

Keywords: Korean War, War, Turkish Nationalism.

Sivil Toplumun Sosyal Dönüşümü Bağlamında Sosyal Mühendislik Araçları

Merey Muratova⁸¹ Meiramkul İSSAYEVA⁸²

Özet

Makale, Kazakistan Cumhuriyeti'nde sosyal mühendislik ve sosyo-politik yönetimin etkinliğini değerlendirmeye, yeni bir sosyal gerçekliği planlamaya ve tasarlamaya, hükümet organları ve sivil toplum arasındaki etkileşim modellerini incelemeye, dönüşümde sosyo-mühendislik yöntem ve teknolojilerini analiz etmeye ayrılmıştır. toplum.

Anahtar Kelimeler: sosyal mühendislik, sosyal planlama, sosyal projelendirme, sosyal tahmin.

Social Engineering Tools in the Context of Social Transformation of Civil Society

Abstract

The article is devoted to assessing the effectiveness of social engineering and socio-political management in the Republic of Kazakhstan, planning and designing a new social reality, studying models of interactions between government bodies and civil society, analyzing socio-engineering methods and technologies in transforming society.

Keywords: social engineering, social planning, social projecting, social forecasting.

⁸¹ Doktora Ö. Nur-Sultan-KAZHAKHSTAN

⁸² Öğretim Görevlisi,, miraisa@mail.ru

Rodosçuk'ta (Tekfurdağı) Aile: 17. Yüzyıl Başları (Şer'iyye Sicillerine Göre)

Merve Akbulut Güler⁸³

Özet

Bu çalışmada 1601-1606 yılları arasında yer alan Rodosçuk şehrinin adı, coğrafyası, iklim çeşitliliği ve Osmanlı Devleti tarafından ele geçirilmesi gibi konular ele alınmıştır. Bunun yanı sıra aile, sosyal yapı ve sosyal yapıyı etkileyen olaylara yer verilmiştir. Rodosçuk halkının aile yapısı genel olarak çekirdek aileden oluşmaktadır. Tek eşliliğin yaygın olması ve ev içinde bulunan nüfusun beş altı kişiyi geçmemesi belgelerde rastlanılan önemli konulardan biridir. Ailenin temelini oluşturan evlilik müessesesi, kadın ve erkeğin birbirini beğenerek, anlaşarak ve ailelerinin rızasını alarak gerçekleştirilmiştir. Buna rağmen evliliklerde olumsuz örneklere de rastlanılmıştır. Evliliğin gereksinimleri içerisinde yer alan nafaka ve mehir, her aile tarafından vermeye çalışılmış ailelerin maddi durumlarına göre altın, para veya ev eşyası şeklinde verilmiştir. Kadının toplum içinde asıl ihtiyaçlarının karşılanması için bu konuya ehemmiyet verilmiştir. Rodosçukta sosyal yapı ve sosyal hayatı etkileyen olumsuz olaylar oldukça yaygındı %45'lik dilimde ilk sırayı adam yaralama ve öldürmeler alırken ikinci sırayı ise %40'lık dilim ile hırsızlık takip ediyordu bunların dışında eşkıyalık, aldatma ve diğer olaylara da rastlanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Rodosçuk, Şer'iyye Sicilleri, Mehir, Aile, Nafaka.

Family in Rodosçuk (Tekfurdağı): 17th Century (According to Şer'iyye Registers)

Abstract

In this study, subjects such as the name of the city of Rodosçuk, which took place between 1601-1606, its geography, climate diversity and its capture by the Ottoman Empire were discussed. In addition, the events affecting the family, social structure and social structure were included. The family structure of the people of Rodosçuk was generally composed of nuclear families. It is evaluated in the documents that monogamy is common and the population in the house does not exceed five or six people. Although the marriage,

⁸³ Doktora Ö. Van Yüzüncüyıl Üniversitesi, merveguler2205@gmail.com

which forms the basis of the family, was realized with the consent of the two families, the men and women liked and agreed with each other, but negative examples were also encountered. Alimony and mehir, which are among the requirements of marriage, were given in the form of gold, money or household goods, depending on the financial status of the families that were tried to be given by each family. This issue has been given importance to meet the essential needs of women in society. Negative events affecting the social structure and social life were quite common in Rodoscuk, while injuring and killing took the first place in the 45% segment, while the second was followed by theft with 40%.

Keywords: Rodoscuk, şer'iyye Registers, Mehir, Family, Alimony.

Avrasya Türk Halklarının Tarihi ve Kùltürü Alanında Türk Araştırmacıların Başlıca Çalışma Alanları (Örneğin «Türk Dünyası El Kitabı»)

Moryakova Malika⁸⁴

Özet

Bu makale, Türk araştırmacıların Avrasya Türk halklarının tarihine ve kültürüne adanan eserlerinin analizine ayrılmıştır. Çalışmamızın bir parçası olarak, Türk araştırmacıların koleksiyonu “Türk Dünyası El Kitabı” adlı üç ciltlik temel baskıdaki materyallerin incelenmesine dayalı olarak Türk halklarının kültür ve tarihinin en ilginç ve karmaşık yönleri tespit edilmiştir. Makalenin yazarı, Türk tarih yazımındaki ana dikkatin esas olarak antik dünyadaki Türk halklarının (örneğin Hunlar) ve erken Orta Çağların (Türk kaganatları, Turgeshler, vesaire.). Muhtemelen bu durum, 1920-1930'da Türkiye'de ortaya çıkan Türk halkının kimliği ve tarihsel ve etnik kökenlerinin aranması gibi akut bir sorunla bağlantılıdır. Türk insanının Avrasya uzayındaki yerini belirlemek için tasarlanan «Türk Tarih Kurumu»nun («Türk Tarih Kurumu») Türkiye'de iki savaş arası dönemde devletin inisiyatifıyla ortaya çıkması tesadüf değildir.

Anahtar Kelimeler: kültür, göçebe kabileler, Türk tarihçiliği, etnopolitik tarih, Türk halkları, Orta Asya, Türkiye.

⁸⁴ Doktora Ö. Al-Farabi Kazakh National University, malika-94kz@mail.ru

The Main Areas of Work of Turkish Researchers in the Field of History and Culture of the Turkic Peoples of Eurasia (For Example «Türk Dünyası El Kitabı»)

Abstract

This article is devoted to the analysis of the works of Turkish researchers devoted to the history and culture of the Turkic peoples of Eurasia. As part of our work, the most interesting and complex aspects of the culture and history of the Turkic peoples have been identified based on the study of materials in the fundamental three-volume edition, the collection of Turkish researchers «Türk dünyası el kitabı». The author of the article comes to the conclusion that the main attention in Turkish historiography is paid mainly to the history and culture of the Turkic peoples of the ancient world (for example, the Huns) and the early Middle Ages (Turkic kaganats, Turgeshes, etc.). Presumably, this circumstance is connected with the acute issue of the identity of the Turkish people, which arose in Turkey in 1920–1930, and the search for its historical and ethnic roots. It is no coincidence that it was during the interwar period in Turkey that the «Turkish Historical Society» («Türk Tarih Kurumu») emerged on the initiative of the state, designed to determine the place of the Turkish people in the Eurasian space.

Keywords: culture, nomadic tribes, Turkish historiography, ethnopolitical history, Turkic peoples, Central Asia, Turkey.

Qılman İlkin Musayev'in "Türk Ordusu Bakıda" Adlı Eseri Işığında 1917-1920 Yılları Arasında Bakü Şehri'nde Yaşananlar

Muhammed Ali Arslan⁸⁵

Özet

XX. Yüzyılın başlarında Güney Kafkasya'daki Bolşevik ve Ermeni Taşnakları tarafından bölgedeki Müslüman-Türk nüfusa karşı yapılan zulüm ve baskılar gün geçtikçe katliama dönüşmüştür. Osmanlı Devleti yapılan bu müdahaleleri bertaraf etmek amacıyla, ileride "Kafkas İslam Ordusu" ismiyle anılacak bir ordunun oluşmasını sağlamıştır. Nuri Paşa komutanlığında oluşturulan Kafkas İslam Ordusu Azerbaycan'a doğru harekete geçmiş ve Bakü'ye kadar ilerleyerek Kafkasya'da yeni bir düzen kurmuştur. Azerbaycan halkı tarafından bölgenin kurtarıcısı olarak kabul edilen Kafkas İslam Ordusu, kısa sürede barış ve huzur ortamı gerçekleştirmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın olduğu ve insanlık tarihinde unutulmayacak vakaların yaşandığı bu dönem, XX. Yüzyılın Meşhur Azerbaycan Yazarı ve Yerel Tarihçisi Qılman İlkin Musayev'i de küçük yaşlarda etkilemiştir. Qılman İlkin Musayev, küçük yaşlarda yaşadığı olayları unutmamış, o dönem olup bitenleri daha sonra yazıya dökmüştür. Qılman İlkin Musayev'in bu çalışmalarından bir tanesi de hatırat tarzında yazdığı ve Kafkas İslam Ordusu'nu konu edinmiş "Türk Ordusu Bakıda" adlı eseridir. Hatırat şeklinde, sıra dışı bir anlatım ve perspektif ile yazılan bu eser 1917-1920 yılları arasında Kafkasya'da ve özellikle Bakü Şehri'nde yaşananlara ışık tutmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Qılman İlkin Musayev, Türk Ordusu Bakıda, Hatırat, Bakü Şehri.

in the Light of Qılman İlkin Musayev's "Turkish Army in Bakıda" What Happened in Baku Between 1917-1920

Abstract

XX. The persecution and oppression of the Muslim-Turkish population in the region by the Bolshevik and Armenian Dashnaks in the South Caucasus at the beginning of the century turned into massacres day by day. In order to eliminate these interventions, the Ottoman Empire ensured the formation of an army that would be known as the "Caucasian Islamic Army" in the future. The Caucasian Islamic Army, which was formed under the command of Nuri Pasha, took action towards Azerbaijan and advanced to Baku and

⁸⁵ ali-6504@hotmail.com

established a new order in the Caucasus. The Caucasian Islamic Army, accepted as the savior of the region by the Azerbaijani people, achieved peace and tranquility in a short time. This period, in which the First World War took place and there were unforgettable events in the history of humanity, XX. He also influenced the famous Azerbaijani Writer and Local Historian of the 20th Century, Qılman İlkin Musayev at a young age. Qılman İlkin Musayev did not forget the events he experienced at an early age, and later wrote down what happened at that time. One of these works of Qılman İlkin Musayev is his work titled "Turkish Army in Bakı", which he wrote in the style of memoir and was about the Caucasian Islamic Army. Written in the form of a memoir, with an extraordinary narrative and perspective, this work sheds light on what happened in the Caucasus and especially in Baku City between 1917-1920.

Keywords: Qılman İlkin Musayev, Turkish Army in Baku, Memento, Baku City.

Türk Kökenli Kazakça ve Moğolca Dillerinin Dilsel Sürekliliği
Mukhambetov Zhomart İbatullaoęlu⁸⁶

Özet

Bu makalede Kazakça ve Moğolca Türk kökenli dillerin dil sürekliliği ile dilin tarihi, bu iki dilin Türk kökenli tarihsel sürekliliği ile ilgili sorunlar, dilin tarihi ve gelişiminin seyri, sorunları, özelliklerine vurgulanacaktır. Kazakçanın Türk dilleriyle aynı kökene sahip olduğu, ana dillerden biri olduğu bilinmektedir. Makalede ayrıca kazak dilinin türkolojideki özellikleri ve yeri, dilin tarihi, gelişim yolları ve dilin özellikleri hakkında bilgiler yer almaktadır. Uzun süredir devam eden tarihsel akrabalık belirtileri, Türk kökenli Kazakça ve moğolca dillerinin

⁸⁶ Prof. Dr. H. Dosmuhammedov Devlet Üniversitesi, Mukhambetov72@mail.ru

yakınlaşması ve bu iki dil arasındaki çok sayıda akrabalık kelimesine ilişkin tarihsel ve dilsel verileri içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dilbilimi, Türkoloji, Genioloji, Kelime, Fonetik, Dil Sürekliliği, Kazak, Moğol Dilleri, Kabile Dilleri, Yabancı Dillerden Giren Kelimeler.

Linguistic Continuity of Turkish Original Kazak and Mongolic Languages

Abstract

In this article, the language continuity of Kazakh and Mongolian languages of Turkic origin and the history of the language, the problems related to the historical continuity of these two languages with Turkic origin, the history and development of the language, its problems and features will be emphasized. It is known that Kazakh has the same origin with Turkic languages and is one of the main languages. The article also includes information about the features and place of the Kazakh language in Turkology, the history of the language, its development paths and the features of the language. It contains historical and linguistic data on long-standing historical signs of kinship, convergence of Turkic-based Kazakh and Mongolian languages, and a large number of kinship words between these two languages.

Keywords: Linguistics, Turkology, Geniology, Vocabulary, Phonetics, Language Continuity, Kazakh, Mongolian Languages, Tribal Languages, Words From Foreign Languages, Etc.

Kutadgu Bilig'de kullanılan meslek ve unvan isimleri

Müminova Oydin Kurbanovna⁸⁷

Makale Yusuf Hos Khojib'in Kutadgu Bilig'de kullandığı kariyer ve unvan isimlerini tartışıyor. Eserden örnekler, kariyer ve unvan adlarının sözcüksel ve anlamsal özelliklerini açıklar.

Anahtar kelimeler: han, han, tevrat, vezir, kral, elçi, sayman, Malik.

Career and title names used in Kutadgu Bilig by

⁸⁷ Doç. Dr. UzWLU'nun doktoru.

Annotation. The article discusses the career and title names used by Yusuf Hos Khojib in Qutadgu Bilig. Examples from the work explain the lexical and semantic features of career and title names.

Key words: khan, khan, torah, minister, king, ambassador, treasurer, Malik.

“Қутадғу билиг” асарида қўлланган мансаб ва унвон номлари

Аннотация. Мақолада Юсуф Хос Ҳожибнинг “Қутадғу билиг” асарида қўлланган мансаб ва унвон номлари ҳақида фикр юритилган. Асардан келтирилган мисоллар асосида мансаб ва унвон номларининг лексик-семантик хусусиятлари ёритилган.

Калит сўзлар: хокон, хон, тўра, вазир, подшоҳ, элчи, хазиначи, малик.

Akçadağ Halıcılığı

Murat Çabaz⁸⁸

Özet

Akçadağ halılarının en büyük özelliği farklı motifleri ve insanlarımızın kendi ürettikleri yünden, kök boyalarla boyayarak elde ettikleri ipleri kullanmalarındır. Akçadağ halılarının hemen tamamında halının iskeletini oluşturan çözgü de yün iplerden oluşmaktadır. Böylece tamamen kök boyalarla boyanmış ve tamamen yünden dokunan halılardır. Akçadağ halıları 27.32 derece kaba kaliteli, bir desimetrekaresinde (dm²) 700 civarında düğüm bulunan halılardır. Yörede kullanılan halı ve kilim dokuma teknikleri ve motifler açısından bakıldığında Türk tarihi içerisinde Hunlardan, Göktürklerden beri kullanılan ortak motiflerin kullanıldığı görülmektedir. Kürecik ve Ören halılarında hâkim renk kırmızıdır. Kırmızı ile birlikte siyah veya lacivert de sıkça kullanılmaktadır. İpleri boyamak yerine mümkün olduğu kadarıyla yünlerin tabii renklerinden faydalanılması için azami çaba gösterilmektedir. Kürecik halı ve kilimlerinde daha çok geleneksel motifler kullanılmaktadır. Bir odanın zemininin döşenmesinde odanın büyüklüğüne göre iki veya üç adet, ince ve uzun halılar tercih edilmektedir. Bu halılar iki parça ise aynı desenlerde; eğer üç parça olacaksa kenarlara gelen kısımlardaki aynı desenlerle ortaya gelecek halı daha ince ve farklı desenlerde dokunmaktadır. Bu parçaların her birisine “kanat” denilmektedir. Akçadağ halılarında elibelinde kız, hayat ağacı, çakmak; kenar bordürlerinde çeşitli stilize çiçek ve bitki motifleri, baklava motifleri, deveboynu, yaba-ok/yay olarak adlandırılan motifler ile yörede “cer deseni” veya “kirmen ucu” denilen yarım elibelinde kız motifleri sıkça kullanılmaktadır. Eli belinde kız motifi daha küçük motifler halinde de yapılmakta ve bu motiflere Kürne köylerinde “çengel motifi”, Kürecik köylerinde ise “kirmen ucu motifi” olarak isimlendirilmektedir. Bu motifler halı veya kilimin orta kısımlarında kullanıldığı gibi daha sade şekilleri kenar bordürlerinde kullanılmaktadır. Halılarımızda daha çok ortasında büyük bir motifin bulunduğu “Göllü”, geometrik özellikle kare veya dikdörtgen şekillerle bölünmüş halılara “Dolaplı” adı verilmektedir. Seccade tarzı dikdörtgenin uzun kenarlarından birisinin yuvarlak veya üçgen şekilde sonlandırıldığı tarz halılara “Mihraplı” veya “Camili” halı adı verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Malatya, Akçadağ, Halı, Motif, Dokuma.

⁸⁸ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, muratcabaz@yyu.edu.tr

Akçadağ Carpets

Abstract

The most important feature of Akçadağ carpets is that they use different motifs and threads obtained by our people from the wool they produce by dyeing them with root dyes. The warp, which forms the skeleton of the carpet in almost all of the Akçadağ carpets, consists of wool threads. Thus, they are carpets that are completely dyed with root dyes and woven entirely from wool. Akçadağ carpets are 27.32 degree coarse quality carpets with around 700 knots in one square decimeter (dm²). When we look at the carpet and rug weaving techniques and motifs used in the region, it is seen that common motifs used since the Huns and Gokturks have been used in Turkish history. The dominant color in Kürecik and Ören carpets is red. Along with red, black or navy blue is also frequently used. Instead of dyeing the threads, maximum effort is made to make use of the natural colors of the wool as much as possible. More traditional motifs are used in Kürecik carpets and kilims. When laying the floor of a room, two or three thin and long carpets are preferred depending on the size of the room. If these carpets are in two pieces, they are in the same patterns; If there are three pieces, the carpet that will come out with the same patterns on the edges is woven in thinner and different patterns. Each of these parts is called a "wing".

On Akçadağ carpets, the girl in her hand, the tree of life, the lighter; Various stylized flower and plant motifs, lozenge motifs, gooseneck, yaba-arrow/bow motifs and half-elibel girl motifs called "cer pattern" or "kirmen tip" in the region are frequently used on the border borders. The motif of a girl with her hand on her waist is also made in smaller motifs, and these motifs are called "hook motif" in Kürne villages and "kirmen tip motif" in Kürecik villages. These motifs are used in the middle parts of carpets or rugs, as well as in the border borders of their simpler shapes. Our carpets are called "Göllü", which has a large motif in the middle, and "Dolaplı", the carpets divided by geometrically square or rectangular shapes. The carpets in which one of the long sides of the prayer rug style rectangle is rounded or triangular is called "Mihraplı" or "Camili" carpet.

Keywords: Malatya, Akçadağ, Carpet, Pattern, Weaving.

Şiirin Merhamet Kanatları: Divan Şiirinde Afnameleler

Murat Öztürk⁸⁹

Özet

Osmanlı'da şiir sadece estetik anlayış ve beğenilerin değil aynı zamanda siyaset ve patronajın da belirlediği bir zeminde üretim alanı bulmaktaydı. Şiirin sosyal hayata bakan özelliği bu yönüyle pek çok edebi türün ortaya çıkmasını ve onun anlaşılmasını sağlamıştı. Afnameler de şairlerin patronlarla hayat ve ölüm/ sürgünle ihsan arasındaki ilişkilerini yansıtan sosyal ve siyasal içerikli türlerdendir. Şairlerin hayat hikâyelerinin yanı sıra şiir alanındaki üretim süreçlerinin, sanatlarına etki eden duygusal durumların bilinip anlaşılmasını sağlayan şiirlerdir. İlk örnekleri 14. asırda görülen tür, Osmanlı'nın son dönemlerine kadar şair-patron sanatçı-yönetici ilişkilerini dışa vuracak şekilde var olagelmıştır. Bu çalışmada türün genel özellikleri, Osmanlı klasik şiiri tarihindeki belli başlı metinleri ve şiirle hayat arasındaki ilişkiyi açıklayacak bazı örnekleri dikkatlere sunulacaktır. Afnamelerin şairin sanatsal yönelimine etkisi, ceza veya sürgün sebepleri, patronların tepkileri gibi harici unsurlara değinilecektir. Yine şiir metinlerinin içeriği, türle ilgili ifade unsurları ve benzer türlerle ilişkileri de genel olarak değerlendirilecektir. Afnamelerin dini, sosyal ve siyasal ilişkileri, Osmanlı bürokrasisindeki bazı davranış ve tercih sebeplerini ne şekilde yansıttığı, klasik şiirin anlaşılmasına hangi bakımlardan etki ettiği de açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Afname, Patronaj, Şiir, Sürgün, Sosyal Hayat.

Poem's Wings of Mercy: Afnames in Divan Poetry

Abstract

In the Ottoman Empire, poetry found its production area on a ground determined not only by aesthetic understanding and tastes, but also by politics and patronage. The social life aspect of poetry, with this aspect, led to the emergence and understanding of many literary genres. Afnames are also genres with social and political content, reflecting the poets' relations between bosses and life and death/exile. Besides the life stories of the poets, they are the poems that enable to know and understand the production processes in the field of poetry and the emotional states that affect their art. The genre, the first examples of which were seen in the 14th century, existed until the last periods of the Ottoman Empire in a way to express the poet-patron artist-manager relations. In this study, the general characteristics of the genre,

⁸⁹Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, muratozturk@gmail.com

the main texts in the history of Ottoman classical poetry and some examples that will explain the relationship between poetry and life will be presented to attention. External factors such as the effect of afnames on the poet's artistic orientation, the reasons for punishment or exile, and the reactions of the bosses will be discussed. Again, the content of the poetry texts, the elements of expression related to the genre and their relations with similar genres will be evaluated in general. It will also be tried to explain how the afnames reflect the religious, social and political relations, some behavior and preferences in the Ottoman bureaucracy, and in what ways they affect the understanding of classical poetry.

Keywords: Amnesty, Patronage, Poetry, Exile, Social Life.

Gelibolulu Sürûrî'nin Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin Adlı Eserinde Berâat-ı İstihlâl Sanatının Kullanımı⁹⁰

Murat Öztürk⁹¹ Tolga Öntürk⁹²

Özet

Berâat-i istihlâl, nazım veya nesir şeklinde yazılmış edebî bir esere, o eserin içeriğini yansıtacak şekilde sanatlı ve güzel bir üslupla başlamaya denir. Bu sanatın gayesi, yazılan yeni bir eserin güzelliğini, özgünlüğünü ve değerini eserin dibâce kısmında ortaya koymaktır. Klasik Türk edebiyatında başta mesneviler olmak üzere pek çok eserde bu sanata rastlanmaktadır. Fuzûlî'nin *Leylî vü Mecnûn*'u, Şeyh Galib'in *Hüsn ü Aşk*'ı gibi eserlerde bu sanatın kullanıldığı görülür.

Gelibolulu Sürûrî'nin *Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin* adlı eseri, Türk edebiyatında muamma üzerine kaleme alınmış önemli şerhlere aittir. 15. yüzyılda yaşamış olan İranlı şair Mir Hüseyin Nişâbûrî'nin muamma risalesine yazılan bu şerh, muamma tertip ve çözümünü hakkında barındırdığı kaide ve usuller yönüyle çok kıymetli olup Türk edebiyatında muammanın tanınıp gelişmesi açısından da önemli rol oynamaktadır. Gelibolulu Sürûrî, bu önemli eserine başlarken muamma ile ilgili olan "tahsil, teshil, tekmil ve tezyil" gibi işlemleri Allah'ı, kâinatı ve insanı anlamak ve anlatmak için kullanır. Bunu yaparken de berâat-i istihlâl sanatı yaparak eserin içeriğine dair güzel ve belîğ bir dille bilgiler verir. Çalışmamızda *Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin* adlı bu eserde berâat-i istihlâl sanatının kullanımını incelenecektir.

The Use of the Art of Berâat-ı İstihlâl in Gelibolulu Sürûrî's *Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin*

Abstract

Berâat-i istihlâl is called to begin a literary work written in verse or prose with an artistic and beautiful style that reflects the content of that work. The aim of this art is to reveal the beauty, originality and value of a new work written in the dibâce part of the work. In classical Turkish literature, this art can be found in many works, especially masnavis. It is

⁹⁰ Bu çalışma, 2019 yılında tamamlanan ve Van YYÜ Bilimsel Araştırmalar ve Projeler Birimi tarafından SDK-2018-6806 kodu ile desteklenen "Sürûrî'nin Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin Adlı Eseri (İnceleme-Tenkitli Metin)" başlıklı doktora tezimizden üretilmiştir.

⁹¹ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, muratozturk8@gmail.com,

⁹² Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ,onturk_tolga@hotmail.com

seen that this art is used in works such as Fuzûlî's Leylî vü Mecnûn and Şeyh Galib's Hüsn ü Aşk.

The work named Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin written by Sürûrî from Gelibolu is one of the important commentaries on the enigma in Turkish literature. This commentary on the enigma treatise of the Iranian poet Mir Hüseyin Nişâbûrî, who lived in the 15th century, is very valuable in terms of the rules and procedures it contains about the arrangement and solution of the enigma, and plays an important role in the recognition and development of the enigma in Turkish literature. While starting this important work of Gallipolilu Sürûrî, he uses the processes related to the enigma such as "collection, teshil, perfection and illumination" to understand and explain God, the universe and man. While doing this, he gives information about the content of the work in a beautiful and eloquent language by making the art of berâat-i istihlâl. In our study, the use of the art of berâat-i istihlâl will be examined in this work called Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin.

Alexandre Dumas'ın Seyahatnamesinde İmam Şamil

Murat Yıldızbař⁹³

Özet

XIX. Yüzyıl Fransız edebiyatının ünlü romancılarından biri de Alexandre Dumas Pere (Baba) olmuştur. Kendisi ünlü yazar olmakla beraber tutkulu bir seyyah olarak dünyanın çeşitli ölkelerinde bulunmuştur. Bulunduğu ölkelerle ilgili çok ilgin seyahatnameler kaleme alan Dumas okuyucu kitlesinin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Kendisinin en önemli Seyahatnamesi Kafkasya ile ilgilidir. 1858 yılında Çarlık Rusya'nın başkenti *Sankt-Peterburg*, şehrinde bir süre bulunduktan sonra, devlet yetkililerinin izniyle Kafkasya seferine çıkmıştır. Kafkasya'nın çeşitli şehirlerinde bulunan Dumas, aynı zamanda buranın ünlü insanları ile de görüşmede bulunmuştur. 1859 yılında Kafkasya seferini tamamlayarak Fransa'ya dönen Dumas, kaleme aldığu günlüklerini "Kafkasya" ("Le Caucase, 1859") ismiyle kitap olarak yayınlamıştır. Kafkasya seyahatnamesi Fransa okurlarından çok iyi bir ilgi görmüştür. Özellikle de Seyahatnamede Çarlık Rusya'ya karşı 25 seneden fazla mücadele veren İmam Şamil'le ilgili kısım daha çok ilgi odağu olmuştur.

14-16 Ekim 2021 tarihinde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin ev sahipliğinde düzenlenecek olan Uluslararası Türkoloji Araştırmaları Sempozyumu'na (UTAS III) sunmak istediğim bildiride ünlü Fransız yazar Alexandre Dumas Pere'nin (Baba) Kafkasya Seyahatnamesinde İmam Şamil'le ilgili yer alan bilgilerin değerlendirmesini yapmayı düşünöyoruz.

Anahtar Sözcükler: Kuzey Kafkasya, Alexandre Dumas, İmam Şamil.

⁹³ Doktora Ö. T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı, yildizbasmurat288@gmail.com

Imam Shamil in the Travel Book of Alexandre Dumas

Abstract

XIX. One of the famous novelists of the 19th century French literature was Alexandre Dumas Pere (Father). Although he is a famous writer, he has been to various countries of the world as a passionate traveler. Dumas, who wrote very interesting travelogues about the countries he was in, managed to attract the attention of the readership. His most important Travel Book is about the Caucasus. In 1858, after staying in the city of Saint-Peterburg, the capital of Tsarist Russia, for a while, he went on a Caucasian expedition with the permission of the state authorities. Dumas, who was in various cities of the Caucasus, also met with the famous people of this region. Dumas, who returned to France after completing the Caucasus expedition in 1859, published his diaries as a book under the name "Caucasus" ("Le Caucase, 1859"). The Caucasus travel book has received a lot of attention from France readers. Particularly, the part in the Seyahatname about Imam Shamil, who fought against Tsarist Russia for more than 25 years, became the focus of attention.

In the paper that I would like to present to the International Symposium on Turcology Studies (UTAS III), which will be hosted by Van Yüzüncü Yıl University on October 14-16, 2021, I want to evaluate the information about Imam Shamil in the Caucasus Travel Book of the famous French writer Alexandre Dumas Pere (Father). we think.

Keywords: North Caucasus, Alexandre Dumas, Imam Shamil.

Van Kenti ve Yakın Çevresindeki Kırsal Mahallelerde Demografik Yapı ve Nüfusun Eğitim Durumunun 1990-2020 Arasındaki Değişimi

Murat Yılmaz⁹⁴

Özet

Bu çalışmada Van kenti ve yakın çevresindeki kırsal mahallelerde demografi yapı ve nüfusun eğitim durumunun 30 yıldaki değişimi incelenmiştir. Çalışmanın amacı kentte ve kentin yakın çevresinde demografik yapı ve nüfusun eğitim durumunda 30 yıllık süreçte meydana gelen değişimi ortaya koymaktır. Bu amaçla TÜİK verilerinde yararlanarak 1990 ve 2000 yılı genel nüfus sayımı verilerinden Van merkez ilçede nüfusun yapısı ve eğitim durumu ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca 2020 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ve Ulusal Eğitim İstatistikleri verilerinden yararlanılarak İpekyolu, Tuşba ve Edremit ilçelerinin demografik yapısı ve bu ilçelerdeki nüfusun eğitim durumu ortaya çıkarılmıştır. Bu sayede Van kenti ve yakın çevresinde demografik yapı ve eğitim durumunun 20. yüzyıl sonları ile 21. yüzyıl başlarındaki değişimi tespit edilmiştir.

2013'te yürürlüğe giren 6360 sayılı büyükşehir yasasına bağlı olarak daha önceki Van merkez ilçenin bölünmesiyle İpekyolu ve Tuşba ilçeleri kurulmuştur. Bu nedenle 2020 yılındaki demografik yapı ve eğitim durumu verileri hesaplanırken Van kentinin merkez ilçeleri konumundaki yeni kurulan İpekyolu ve Tuşba ilçeleri ile kentin yakınındaki Edremit ilçesinin verilerinden yararlanılmasının faydalı olacağı düşünülmüştür.

1990 yılı verilerine göre Van merkez ilçesinin nüfusu 207.870 olup bu nüfusun 153.111'i Van kentinde, 54.759'u ise merkez ilçe sınırları içindeki kırsal yerleşmelerde yaşamaktaydı. Diğer bir ifade ile merkez ilçedeki nüfusun yaklaşık %73,7'si Van kentinde, geri kalan 26,3'ü ise yakın çevredeki kırsal yerleşmelerde yaşamaktaydı.

1990 yılı verilerine göre Van merkez ilçede nüfusun %48,4'ü 0-14 yaş grubundan, %49,9'u 15-64 yaş grubundan ve %1,8'is ise 65+ yaş grubundan oluşmaktaydı. 1990 yılı verilerine göre Van merkez ilçede okuma-yazma bilenlerin oranı %65,8 olup bunların %9,3'ü ortaokul, %10,2'si lise ve dengi okul, %3'ü ise yüksek öğretim kurumlarından mezundu.

2000 yılında Van merkez ilçenin nüfusu 356.371'e çıkarken bu nüfusun %43,9'u çocuk nüfustan, %53,8'i çalışma çağındaki nüfustan ve %2,4'ü ise yaşlı nüfustan

⁹⁴Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, myilmazcog@yyu.edu.tr

oluşmaktaydı. 2000 yılı verilerine göre Van merkez ilçede okuma-yazma-bilenlerin oranı %87,6 iken bunların %10,4 ilköğretim-ortaokul, %12,2'si lise ve %4,6'sı ise yüksek öğretim kurumlarından mezundu.

2020 yılı verilene göre İpekyolu ilçesinin nüfusu 334.470; Tuşba ilçesinin nüfusu 162.153 ve Edremit ilçesinin nüfusu da 128.557'ydi. Kısaca 2020 yılı verilerine göre Van kenti ve yakın çevresinde 625.180 kişilik nüfus bulunmakta olup bu nüfusun %31,8'i çocuk, %64,2'si çalışma çağında ve %4'ü ise yaşlı nüfustan oluşmaktaydı. 2020 yılı verilerine göre İpekyolu, Tuşba ve Edremit ilçelerinde nüfusun okuma-yazma oranı %95,3 iken bu ilçelerde okuma-yazma bilenlerin %31,9'u ortaokul-ilköğretim, %19,4'ü lise ve dengi, %13,1'i ise yüksek öğretim kurumu mezunuydu.

Verilerden de anlaşılacağı üzere 1990-2020 döneminde Van kenti ve yakın çevresinde nüfusun yapısında ve eğitim durumunda önemli değişimler yaşanmıştır. 30 yıllık süreçte çocuk nüfus oranı %48,4'ten %31,8'e inerken çalışma çağındaki nüfusun oranı yaklaşık %50'den %64'e, yaşlı nüfus oranı da %1,8'den %4'e çıkmıştır. Aynı süreçte nüfusun bağımlılık oranı %100,5'ten %55,8'e inmiştir. Yine 1990-2020 döneminde Van kenti ve yakın çevresinde okuma-yazma oranı %65,8'den %95,3'e çıkmış, aynı süreçte okuma-yazma bilenlerin içinde lise mezunu oranı %10,2'den %19,4'e ve üniversite mezunu oranı da %3'ten %13,1'e yükselmiştir. 1990-2020 döneminde nüfusun eğitim durumu incelendiğinde okuma-yazma bilme oranı ile ortaokul, lise ve üniversite mezunu oranı cinsiyete göre farklılık göstermekte olup bu oranlar kadın nüfusta oldukça düşüktü.

Anahtar Kelimeler: Van Kenti, Demografik Yapı, Eğitim Durumu.hnnö

The Change of Educational Status and Demographic Structure of Population in the Van City and Its Immediate Surrounding Rural Areas Between 1990-2020

Abstract

In this study, the demographic structure and the change in the educational status of the population in the city of Van and its surrounding rural neighborhoods in 30 years were examined. The aim of the study is to reveal the demographic structure and the change in the education level of the population in the city and its immediate surroundings in a 30-year period. For this purpose, the population structure and education level of the central district of Van were revealed from the 1990 and 2000 general population census data by using TUIK

data. In addition, the demographic structure of İpekyolu, Tusba and Edremit districts and the educational status of the population in these districts were revealed by using the data of the Address Based Population Registration System and National Education Statistics for the year 2020. In this way, the change in the demographic structure and educational status of the city of Van and its surroundings at the end of the 20th century and the beginning of the 21st century has been determined.

İpekyolu and Tusba districts were established with the division of the previous Van central district, depending on the metropolitan law numbered 6360, which entered into force in 2013. For this reason, it was thought that it would be beneficial to use the data of the newly established İpekyolu and Tusba districts, which are the central districts of the city of Van, and the Edremit district, which is close to the city, while calculating the demographic structure and educational status data in 2020.

According to 1990 data, the population of the central district of Van was 207,870 and 153.111 of this population lived in the city of Van and 54,759 lived in rural settlements within the borders of the central district. In other words, approximately 73.7% of the population in the central district lived in the city of Van, while the remaining 26.3 lived in rural settlements in the immediate vicinity.

According to 1990 data, 48.4% of the population in the central district of Van consisted of 0-14 age group, 49.9% was 15-64 age group and 1.8% was 65+ age group. According to 1990 data, the literacy rate in the central district of Van was 65.8%, and 9.3% of them graduated from secondary school, 10.2% from high school or equivalent, and 3% from higher education institutions.

While the population of the central district of Van increased to 356,371 in 2000, 43.9% of this population consisted of children, 53.8% of the population of working age and 2.4% of the elderly population. According to 2000 data, while the rate of literate people in the central district of Van was 87.6%, 10.4% of them graduated from primary-secondary school, 12.2% from high school and 4.6% from higher education institutions.

According to 2020 data, the population of İpekyolu district is 334,470; The population of Tusba district was 162,153 and the population of Edremit district was 128,557. In short, according to 2020 data, there is a population of 625.180 people in the city of Van and its immediate surroundings, of which 31.8% is children, 64.2% is of working age and 4% is

elderly population. According to the data of 2020, while the literacy rate of the population in İpekyolu, Tusba and Edremit districts is 95.3%, 31.9% of those who can read and write in these districts are secondary school-primary school, 19.4% are high school or equivalent, 13.1% One of them was a graduate of higher education institution.

As it can be understood from the data, there have been significant changes in the structure of the population and educational status in the city of Van and its immediate surroundings during the 1990-2020 period. In the 30-year period, while the proportion of child population decreased from 48.4% to 31.8%, the ratio of the working age population increased from approximately 50% to 64%, and the ratio of the elderly population increased from 1.8% to 4%. In the same period, the dependency ratio of the population decreased from 100.5% to 55.8%. Again, in the 1990-2020 period, the literacy rate in Van city and its immediate surroundings increased from 65.8% to 95.3%, and in the same period, the rate of high school graduates among those who could read and write increased from 10.2% to 19.4%. and the rate of university graduates increased from 3% to 13.1%. When the education level of the population is examined in the 1990-2020 period, the literacy rate and the rate of secondary school, high school and university graduates differ according to gender, and these rates were quite low in the female population.

Keywords: Van City, Demographic Structure, Educational Status.

Van Kent Mizahında Bir İroni Ustası: Metin Barlık⁹⁵

Mustafa Elik⁹⁶

Özet

Mizah tarih boyunca sosyal hayatta önemli roller üstlenmektedir. Yalnızca insanları güldürmekle kalmaz olayları ve durumları muhkem bir zeminde tartışılmasını sağlayan, sorgulayan, eleştiren ve dikkat çektiren birçok yöne sahiptir. İroni mizahın zirveye ulaştığı noktada nüansları yakalamada incelik gerektiren bir ayrıntı sanatıdır. Aynı zamanda ironi mizahı değerli kılan; incelik ve zekâ gerektirmesiyle anlaşılması güç bir muamma şeklini almaktadır. Profesyonel stand-up komedyenleri dışında kültür içerisinde halk mizahını devam ettiren ve ayakta tutan birçok önemli mizah ustası vardır. Bu ustaların söz ustalıkları, nüktedanlıkları ve geçmiş kültürü aktarmaları açısından dikkat çekilmesi gereken kültürel değerlerdir. Mizah ustaları, çoğu zaman bildiği bir şeyi bilmiyormuş gibi görünerek insanları ve durumları gözlemleyip yönlendirmek ve onları düşünmeye sevk ederek doğruya ulaştırmak, kültürel bağları benimsetmenin yanında maziye dikkat çekirmek gibi birçok fonksiyonda işlev görmektedirler.

Bu çalışmada, Van kent kültüründe önemli bir ironi ustası olan Metin Barlık'ın sanatında ironiyi kullanma yöntemleri, nüktedanlığı, kelime seçimi, söylem analizi ve ironi tuzakları gibi noktalar üzerinde durulacaktır. Çalışma, Metin Barlık'ın sanatını icra ettiği ortamlara gidilerek performansı sırasında nitel araştırma yöntemlerinden gözlem ve görüşmeden elde edilen verilerle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mizah, İroni, Mizah Ustası, Kültür, Performans.

A Master of Irony in Van City Humor: Metin Barlık

Abstract

Humor has played an important role in social life throughout history. Not only does it make people laugh, it also has many aspects that make it possible to discuss events and situations on a solid ground, question, criticize and draw attention. Irony is an art of detail that requires finesse in capturing the nuances where humor reaches its peak. At the same time,

⁹⁵ Bu çalışma tarafımızdan yapılmakta olan “*Van Kültüründe Mizah İcracıları ve İcraları*” adlı doktora çalışmasından üretilmiştir.

⁹⁶ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi,

irony makes humor valuable; it takes the form of an enigma that is difficult to understand, requiring subtlety and intelligence. Apart from professional stand-up comedians, there are many important humorist who maintain and sustain folk humor in the culture. These masters are cultural values that should be noted in terms of their mastery of words, humor and conveying the past culture. Humorist perform many functions such as observing and directing people and situations by pretending they don't know what they know most of the time, guiding them to the truth by prompting them to think, and drawing attention to the past as well as adopting cultural ties.

In this study, the methods of using irony in the art of Metin Barlık, an important master of irony in Van urban culture, his wit, word choice, discourse analysis and irony traps will be emphasized. The study was examined with the data obtained from observation and interview, which is one of the qualitative research methods, during the performance of Metin Barlık to the environments where he performs his art.

Keywords: Humor, Irony, Humorist, Culture, Performance.

Somut Olmayan Kùltürel Miras Aktarımında Dîvânu Lugâti't-Türk Üzerine Bir Değerlendirme

Mustafa Eren⁹⁷

Özet

Somut olmayan kùltürel mirasın korunması çalışmaları dâhilinde UNESCO, 2003 yılında bir sözleşme hazırlayarak kabul etmiş ve Türkiye de bu sözleşmeye 2006 yılında taraf olmuştur. Bu sözleşmede amaç somut kùltürel varlıkların haricinde kalan kùltürel unsurları koruma altına almak ve yaşatmaktır. Sözlü gelenek ve aktarımlar, geleneksel yemekler ve kıyafetler, tören ve kutlamalar, geleneksel el sanatları, oyunlar gibi alanlardaki uygulama, anlatım, bilgi ve beceriler ile araç ve gereçler bu kapsama girmektedir. Somut olmayan kùltürel mirasın korunması ve yaşatılmasının ilk adımı bu ürünleri tespit etme, derleme ve kayda geçirmedir. 1072-1074 yılları arasında yazılan Dîvânu Lugâti't-Türk, somut olmayan kùltürel mirasın derlendiği ve kayda geçirildiği ilk eser olması itibariyle Türk edebiyatı ve kùltürü açısından çok önemlidir. Bu eser, somut olmayan kùltürel mirasımıza ait birçok unsuru yaklaşık bin yıllık bir geçmişten günümüze aktararak yaşatılmasını sağlamıştır.

Bu çalışmada somut olmayan kùltürel mirasın aktarılması ve yaşatılmasında Dîvânu Lugâti't-Türk'ün önemi örneklerle açıklanmaya çalışılmış, Dîvânu Lugâti't-Türk'te geçen somut olmayan kùltürel unsurların günümüz ile karşılaştırmaları yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Somut Olmayan Kùltürel Miras, Dîvânu Lugâti't-Türk, Kùltür, Aktarım.

⁹⁷ Dr. Ordu TOBB MTA, kutaymustafa@hotmail.com

An Evaluation of Dîvânu Lugâti't-Türk in the Transfer of Intangible Cultural Heritage

Abstract

Within the scope of the protection of intangible cultural heritage, UNESCO prepared and accepted a convention in 2003 and Turkey became a party to this convention in 2006. The purpose of this contract is to protect and preserve cultural elements other than tangible cultural assets. Practice, expression, knowledge and skills, and tools and equipment in areas such as oral traditions and transmissions, traditional meals and clothes, ceremonies and celebrations, traditional handicrafts, games are included in this scope. The first step in preserving and sustaining intangible cultural heritage is to identify, compile and record these products. Dîvânu Lugâti't-Türk, written between 1072-1074, is very important in terms of Turkish literature and culture, as it is the first work in which the intangible cultural heritage is compiled and recorded. This work has ensured that many elements of our intangible cultural heritage are kept alive by transferring them from a past of about a thousand years to the present.

In this study, the importance of Dîvânu Lugâti't-Türk in the transfer and survival of intangible cultural heritage has been tried to be explained with examples, and the intangible cultural elements in Dîvânu Lugâti't-Türk have been compared with today.

Keywords: Intangible Cultural Heritage, Dîvânu Lugâti't-Türk, Culture, Transfer.

Klasik Türk Şiirinde Yer Alan “Pîl-i Sepîd” Tamlaması Üzerine

Mustafa Kılıç⁹⁸

Özet

Klasik Türk Şiirinde yer alan bazı kelimelerin veya tamlamaların sözlüklerdeki anlamlarından hareketle diliçi çevirileri yapıldığında yine de beyitlerde anlaşılmayan yerler kalmaktadır. Bu muğlak beyitlerin çözümünde mezkûr Şiir geleneğinin altı yüz yıllık kültürel birikiminin dışında, kolektif bellekte aktarılan veya edebî metinler aracılığıyla taşınan, aslı unutulmuş, pek çok mitsel öge yer almaktadır. Klasik Türk Şiirinin model olarak kabul ettiği İran Şiirinde yer alan mitolojik ögelerin dışında, bu edebiyat geleneğinde Eski Mezopotamya ve Hint mitlerinden de izler bulmak mümkündür. Bu bağlamda klasik Türk Şiirinde yer alan pîl-i sepîd/fil-i sefid tamlaması dikkat çekicidir. Kelimelerin sözlük anlamından hareketle “beyaz fil” olarak Türkçeye aktarılabilen bu tamlama beyitlerde hükümdarlık sembolü bağlamında kullanılmaktadır. Fars Şiirinde de benzer şekilde yer alan bu tamlama, Hint mitolojisindeki tanrı Indra'nın bineği, beyaz fil Airavata'yı hatırlatmaktadır. Airavata, Brahma'nın sağ elindeki yumurta kabuğundan çıkan ilk ilahi fildir. Vedalarda da fil kraliyet ihtişamının bir simgesidir ve Indra file benzetilir. Bu simgecilik, Ganeşa'da da varlığını sürdürür ve Budha, çoğu kez fil diye adlandırılır.

Hem edebî metinler hem tasvir sanatları aracılığıyla kültürler arası geçişi tespit edilebilen bu “beyaz fil” motifi, klasik Türk Şiirinde de belli sembolik değerler etrafında işlenmektedir. Beyitlerde yer alan beyaz filler hükümdarlık simgesi olarak çoğunlukla taht simgeçiliğiyle alakalıdır. “Pîl-i sefid” tamlamasının geçtiği beyitlerde fil üzerine kurulmuş bir tahttan söz edilir veya fil üzerinde oturan bir hükümdar betimlenir.

Bu bildiride beyaz fil anlamına gelen “pîl-i sepîd/fil-i sefid” tamlamasının Hint mitolojisindeki izleri sürülecektir. Örnek beyitlerden hareketle Hint mitlerindeki tanrı Indra'nın bineği olan beyaz fil Airavata'nın, klasik Türk Őiirindeki beyitlerde kullanımı ele alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Pîl-İ Sepîd, Beyaz Fil, Klasik Türk Şiiri, Mitoloji.

⁹⁸ Arş. Gör. Muş Alparslan Üniversitesi, m.kilic@alparslan.edu.tr

On the Phrase "Pîl-i Sepîd" in Classical Turkish Poetry

Abstract

When the intralingual translations of some words or phrases in classical Turkish poetry are made based on their meanings in the dictionaries, there are still unintelligible places in the couplets. In the solution of these ambiguous couplets, apart from the six-hundred-year cultural accumulation of the aforementioned poetry tradition, there are many mythical elements, the original of which has been forgotten, transferred in the collective memory or carried through literary texts. Apart from the mythological elements in Iranian poetry, which is accepted as a model by classical Turkish poetry, it is possible to find traces of Ancient Mesopotamian and Indian myths in this literary tradition. In this context, the phrase pîl-i sepîd/fil-i sefid in classical Turkish poetry is remarkable. Based on the dictionary meaning of the words, this phrase, which can be translated into Turkish as "white elephant", is used in the context of the symbol of monarchy in couplets. This phrase, which is similarly included in Persian poetry, reminds of the white elephant Airavata, the mount of the god Indra in Indian mythology. Airavata is the first divine elephant to emerge from the eggshell in Brahma's right hand. In the Vedas, too, the elephant is a symbol of royal splendor and Indra is likened to an elephant; this symbolism persists in Ganesha, and the Buddha is often called an elephant.

This "white elephant" motif, whose cross-cultural transition can be determined through both literary texts and depiction arts, is also processed around certain symbolic values in classical Turkish poetry. The white elephants in the couplets are mostly related to the throne symbolism as a symbol of sovereignty. In the couplets where the phrase "Pîl-i sefid" is used, a throne built on an elephant is mentioned or a ruler sitting on an elephant is depicted.

In this study, traces of the phrase "pîl-i sepîd/fil-i sefid", which means white elephant, in Indian mythology will be traced. Based on the sample couplets, the use of the white elephant Airavata, the mount of the god Indra in Indian myths, in the couplets of classical Turkish poetry will be discussed.

Keywords: Pil-I Sepîd, White Elephant, Classical Turkish Poetry, Mythology.

Türkiye’deki Seyir Geleneğinin Türk Sineması’na Etkileri

Mustafa Mert Atalar⁹⁹

Özet

Ülkemizde çağdaş tiyatro, batı ülkelerine nazaran oldukça geç bir dönemde gelişmiştir. Bu yüzden halkın seyir geleneği genel itibariyle yöresel köy oyunları ve geleneksel halk tiyatrosuyla şekillenmiştir. Şamanik kökenlere sahip köy oyunları İslamiyet’in de etkisiyle şekil değiştirse de doğa kaynaklı karakterini korumuş; geleneksel halk tiyatrosu ise doğu sanatlarının ortak niteliği olan simgecilikten etkilenecek gelişmiştir. Türk sanatı içindeki dramatik türler, Anadolu’nun çok kültürlü yapısının bir yansıması olarak ortaya çıkmışlardır. Bu türler, halkın çeşitli kesimlerince sahiplenip yaşatılmışlar ve Türk halkının seyir geleneğine etki etmişlerdir. Dramatik yapı anlamında kuvvetli olmayan bu türler, genel olarak dağınık ve bütünlük içermeyen yapıya sahiptirler. Ancak içerdikleri biçimsel özellikler kaynağını Anadolu kültüründen aldığı için, batılı anlamda tiyatro ülkemize girdikten sonra bile varlıklarını sürdürmüşlerdir. Türk sineması ise, ekonomik yapısı gereği seyirciye bağımlı bir yapı arz ettiği için halkın seyir geleneğini göz önünde bulundurarak yükselmiştir. Bu çalışmada, Türkiye’deki seyir geleneğini oluşturan türler incelenerek bunların Türk sineması üzerindeki etkileri karşılaştırmalı örneklerle incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk sineması, Seyirci, Tiyatro, Drama.

The Effects of the Tradition of Drama in Turkey on Turkish Cinema

Abstract

Contemporary theater in our country developed quite late compared to western countries. For this reason, the people's drama tradition has generally been shaped by local village plays and traditional folk theatre. Even though village plays with shamanic origins changed shape with the influence of Islam, they preserved their nature-based character; on the other hand, traditional folk theater, developed by being influenced by symbolism, which is the common feature of eastern arts. Dramatic genres in Turkish art emerged as a reflection of the multicultural structure of Anatolia. These genres have been owned and kept alive by various sections of the people and have influenced the watching tradition of the Turkish people. These

⁹⁹ Dr. Öğr. Üyesi Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, mert.atalar@msgsu.edu.tr

types, which are not strong in terms of dramatic structure, generally have a scattered and non-uniform structure. However, since the stylistic features they contain take their source from the Anatolian culture, they continued their existence even after western theatre entered our country. Turkish cinema risen by taking into account the drama tradition of the people, as it has a structure that is dependent on the audience due to its economic structure. In this study, the genres that forms the drama tradition in Turkey are examined and their effects on Turkish cinema are examined with comparative examples.

Keywords: Turkish Cinema, Audience, Theatre, Drama.

Kazak Tarihçisinin Kaderi

N.K. Dyusenova¹⁰⁰ S.I. Iglıkova¹⁰¹

Özet

Makale, yirminci yüzyılın 40-50'lerindeki siyasi baskıya atıfta bulunuyor. Bu dönemde tarih, edebiyat ve dil alanındaki bilimsel çalışmalar sert eleştirilere maruz kalmıştır. Bu tartışmaların sonucu, ünlü bir bilim adamı, tarihçi E.Bekmakhanov olan tarih bilimleri doktoru unvanından mahrum bırakılması oldu. Ermukhan sadece ailesinde değil, bilimde de birçok zorlukla karşılaştı. Makalemizde bunun hakkında konuşacağız.

Anahtar Kelimeler: Kazak tarihi, siyasi baskı, ideoloji

The Fate of the Kazakh Historian

Abstract

The article refers to the of political repression in the 40-50s of the twentieth century. During this period, scientific works in the field of history, literature, and language were subjected to harsh criticism. The consequence of these discussions was the deprivation of the title of doctor of historical sciences, a famous scientist, historian E.Bekmakhanov.

Keywords: Kazakh history, political repression, ideology

Milenyum Sonrası Edebiyatın Yükselen Eğilimi Ekoeleştirme Ve Kavramları

¹⁰⁰ Doç. Dr. Kazakistan Cumhuriyeti Merkez Devlet Müzesi, nur_sulu18@mail.ru

¹⁰¹ Doktora öğrencisi, öğretmen, Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi, igilikkyzy@mail.ru

Nahide Ece Süslü¹⁰²

Özet

Ekolojizm; insanın doğa ile ilişkisini, canlıların hem kendi aralarındaki hem de doğayla ilgilerini sosyal düzlemde bütüncül bir yaklaşımla ele alan düşünce akımıdır. İçinde bulunulan çağ, küreselleşmenin etkisi altındadır. Küreselleşmeyi tüm yönleriyle anlamak, tetiklediği sorunları tespit etmek için edebî ürünlere başvurmak gerekir. Özellikle küreselleşmenin doğurduğu çevre kirliliği, organik yaşamın deformasyonu, iklim değişiklikleri, salgınlar, depremler, seller, taşkınlar gibi ekolojik sorunlar son dönemlerde edebiyatın da ilgi duyduğu başlıca konular hâline gelmiştir. Bu çalışmada, Milenyum sonrası küreselleşen edebiyatın ana yönsemelerinden ekolojizmi ve ekoeleştiriye küresel yazından ve Türk edebiyatından örneklerle temel kavramlarını genel hatlarıyla açıklamak amaçlanmıştır. Ekolojizm; iklim değişikliği, türlerin yitimi, çevre kirliliği, genetiği değiştirilmiş gıdalar ve bunların organizmalara olumsuz etkileri gibi 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sanayileşme faaliyetlerinin artmasıyla birlikte ortaya çıkan bu sorunları merkeze almakta; güncel kronik sorunlar, doğal olarak edebî ürünlerin muhtevasına da sirayet etmektedir. Ekoeleştiri diye adlandırılan edebî ürünlerin çevre ile olan ilişkisini inceleyen disiplinler arası bir yaklaşımın varlığı da bu güncel süregelen konuların yansımasıdır. Ekoeleştiri, en genel tanımıyla insan ve doğa-çevre arasındaki ilişkiyi anlatan eserleri/anlatıları irdeleyen, kritik eden bir yöntemdir. Küresel edebiyat çağı/akımı/tarzı diye nitelenen alanda ekofeminizm, posthümanizm, postmodern/postdenge, yeni maddecilik ile ekoeleştirin felsefi temelleri tartışılmış; derin ekoloji, insanmerkezcilik-Kartezyen, hayvan hakları, ekoahlak, biyobölgecilik, Gaia, siborg, seküler kıyamet vb. gibi ekoeleştiriye oluşturan temel kavramlar açıklanmış ve ekolojizmin küreselleşen edebiyatın yükselen eğilimi olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Ekolojizm, Ekoeleştiri, Küresel Edebiyat, Milenyum Sonrası.

The Rising Tendency of Post Millennium Literature, Ecocritics and Concepts

Abstract

¹⁰² YL. Ö. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nahideecesulu@gmail.com

Ecology is a movement of thought that deals with the relationship of man with nature, the relations of living things both among themselves and with nature, on a social plane with a holistic approach. The current era is under the influence of globalization. In order to understand globalization in all its aspects and to identify the problems it triggers, it is necessary to refer to literary products. In particular, ecological problems such as environmental pollution caused by globalization, deformation of organic life, climate changes, epidemics, earthquakes and floods have recently become the main topics of interest in literature. In this study, it is aimed to explain the basic concepts of ecology and ecocriticism, which are the main trends of the post-Millennium globalizing literature, with examples from global literature and Turkish literature. Ecology puts these problems such as climate change, extinction of species, environmental pollution, genetically modified foods and their negative effects on organisms, which have emerged with the increase in industrialization activities since the second half of the 20th century and current chronic problems naturally affect the content of literary products. The existence of an interdisciplinary approach that examines the relationship between literary products and the environment, called ecocriticism, is also a reflection of these current ongoing issues. Philosophical foundations of ecofeminism, posthumanism, postmodern/postbalance, new materialism and ecocriticism were discussed in the area called global literary age/movement/style. The basic concepts that make up ecocriticism such as deep ecology, anthropocentrism-Cartesian, animal rights, eco-morality, bioregionalism, Gaia, cyborg, secular apocalypse have been explained and it has been seen that ecology is the rising trend of globalizing literature.

Keywords: Ecology, Ecocriticism, Global Literature, Post-Millennium.

AK Parti'nin Seçim Zaferini Sağlayan Başlıca Faktörler (2002-2015)

Namig Mammadov¹⁰³

Özet

Bu çalışmada, Türkiye'nin şimdiki Cumhurbaşkanı R. T. Erdoğan'ın liderliğinde AKP'nin zafere ulaşmasını sağlayan ana faktörler üzerinde durulmuştur. Çalışma AKP'nin seçim zaferinin genelleştirilmiş analizine tercih edilmiştir. 14 Ağustos 2001'de RT tarafından kurulan AKP, 3 Kasım 2002'de yapılan ilk genel seçimde iktidara geldi. Oyların %34'ünü alan AKP ile birlikte %19'unu alan CHP oy, Parlamento'da temsil edilen ikinci parti oldu. Önceki hükümetlerde koalisyon şeklinde temsil edilen DLP, MHP ve MP dahil diğer tüm partiler Meclis'te temsil edilemedi. 2002-2015 döneminde R. T. Erdoğan ve AKP adına ilgili seçim başarılarının sayısı 12'dir. Genel olarak AKP'nin seçimlerdeki başarıları incelendiğinde en önemli unsurları şu şekilde gruplamak mümkündür: Bu faktör, Türk siyasi hayatından partilerin toplum içinde benimsenmesinde belirleyici bir role sahiptir. M.K. Atatürk, İ. İnönü, A. Menderes, T. Özal, A. Türkeş, N. Erbakan vb. Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli tarihi kimlikleridir. Liderler partilerini her zaman ileriye taşımışlardır ve partileri de isimleriyle anılmaktadır. Toplumun geniş kitleleri bu politikacıları destekledi. Bu aynı zamanda AKP lideri R. T. Erdoğan açısından da karakteristiktir. 2002-2015 dönemindeki tüm seçimlerde lider faktörü, seçim başarılarının tartışmasız bir göstergesidir. Bu gerçek hem taraftar hem de muhalefet tarafından herkes tarafından kabul edilmektedir.

Ekonomik durum ve ekonomik gelişme. Sosyo-ekonomik durum ve ekonomik gelişme, seçimlerin sonucunun belirlenmesinde belirleyici bir role sahiptir. Diğer bir deyişle, ekonomik göstergelerin oy verme davranışı açısından seçimlerle bağlantısı olması, bu konuda AKP'nin ciddi bir başarısı olarak görülüyor. Seçmenlerin hissiyatı veya ideolojik faktörlerin yanı sıra ekonomi de seçimlerde önemli bir rol oynamıştır. Nüfusun birçok katmanını endişelendiren 2000'li yılların başında yaşanan ekonomik krizler, oy verme davranışını belirlemiştir. Diğer bir deyişle AKP ekonomik istikrarın garantörü olarak belirlenmiştir.

Seçimlere üst düzeyde hazırlık. Kamuoyu araştırması, şirketin içeriğinin belirlenmesi, siyasi reklamların ve mitinglerin organizasyonu vb. burada yer almaktadır. AKP, olabilecek en yüksek seçime hazırlanıyor ve sürekli bunlara odaklanmak sonucu etkiliyor. Bu bağlamda, toplumun ihtiyaçlarının ve mevcut siyasi durumun amaçlı kullanılması ve bunlara zamanında cevap verilmesi de önemli bir faktördür.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Seçimler, Seçim Zaferleri, AKP, Önder.

¹⁰³ Dr. Azerbaijan National Academy of Sciences, mammadov.namig@yahoo.com

The main factors that provide the JDP election victories (2002-2015)

Abstract

In this study, the main focus is on the main factors that ensure the victory of the JDP in the leadership of Turkey's current President R. T. Erdogan. The study was preferred to the generalized analysis of the JDP's victory in the elections. Founded on August 14, 2001 by R. T. Erdogan, JDP, came to power in the first general election, which was happened on November 3, 2002. Along with the JDP, which gained 34% of the votes, the RPP, which collected 19% votes, was the second party represented in Parliament. All other parties, including the DLP, NMP and MP, which represented in the previous governments in the form of a coalition, could not be represent in the Parliament.

During 2002-2015 the number of election achievements related to the name of R. T. Erdogan and the JDP is 12.

In general, when the JDP's achievements in the elections are analyzed, it is possible to group the most important factors as follows:

Leader. This factor has a determining role in the adoption of parties from the Turkish political life within the society. M.K. Atatürk, I. Inonu, A. Menderes, T. Ozal, A. Turkesh, N. Erbakan, etc. are important historical identities of the Republic of Turkey. The leaders have always carried their parties to forward and their parties are also known with their name. The widespread masses of society supported these politicians. This is also characteristic in regard of the JDP leader - R. T. Erdogan. In all elections during 2002-2015, leader factor is an undisputed indicator of election achievements. This fact is being accepted by everyone, both in supporters and opposition.

Economic situation and economic development. The socio-economic situation and economic development has a decisive role in determining the issue of the result of elections. In other words, economic indicators have the connection with the elections in terms of voting behavior, is being seen a serious achievement of the JDP in this regard. Along with the feeling of the voters or ideological factors, the economy has also played an important role in the elections. The economic crises in the early 2000s, the concern of many layers of the population, determined the voting behavior. In other words, the JDP has been determined as a guarantor of economic stability.

High level of preparation for the elections. Study of public opinion, identifying the content of the company, organization of political advertising and rallies, etc. are included here. The JDP is preparing for the highest possible level of election and constantly focusing on these are affecting to the result in the end. In this regard, the purposeful use of the society's needs and the existing political situation and responding to them in a timely manner is also an important factor.

Keywords: Turkey, Elections, Election Victories, JDP, Leader.

Jochi Ulus Döneminde Kahramanlık Destanı

Narymbet Gulnur¹⁰⁴ Kushenova Ganizhamal¹⁰⁵

Özet

XIII yüzyılın ilk yarısında Kazak bozkırlarının Jochi ulusuna girmesiyle yeni bir devlet aşamasının başladığı bilinmektedir. Avrasya tarihinde en büyük devletlerden biri olarak önde gelen bir yer işgal eden Altın Orda devleti, ortaçağ kaynaklarında Jochi ulusunu olarak adlandırıldı. Altın Orda sadece askeri gücün değil, aynı zamanda kültür ve medeniyetin de habercisi oldu. Kuşkusuz bu kültürel gelişmenin doruk noktalarından biri de kahramanlık şiiridir. Kahramanların şiiri sayesinde, o dönemin gündelik yaşamının ve gerçek yaşamının açıklanmayan sayfalarını öğrenebiliriz. Makale, Jochi ulusunda ortaya çıkan kahramanlık şiirinin kaynak değerini değerlendirmekte ve yazarın yaklaşımını tanımlamaktadır.

Heroic Epic During the Period of the Jochi Ulus

Abstract

It is known that in the first half of the XIII century, with the entry of the Kazakh steppe into the ulus of Jochi, a new state stage began. The Golden Horde state, which occupied a leading place in the history of Eurasia as one of the largest States, was called the ulus of Jochi in medieval sources. The Golden Horde became a harbinger not only of military power, but also of culture and civilization. Undoubtedly, one of the peaks of this cultural development is the heroic poem. Through the poem of heroes, we can learn the undisclosed pages of everyday life and real life of that era. The article assesses the source value of the heroic poem that originated in the ulus of Jochi, and defines the author's approach.

Keywords: heroic poem, Jochi ulus, the Golden Horde, Er Edige, Ketbuga Zhyrau, Dasht-I Kipchak.

Героический Эпос В Период Улуса Джучи

Аннотация

Известно, что в первой половине XIII века с вхождением казахской степи в состав улуса Джучи начался новый государственный этап. Золотоордынское государство, занимавшее ведущее место в истории Евразии как одно из крупнейших государств, в средневековых источниках называлось улусом Джучи. Золотая Орда стала предвестником не только военной мощи, но и культуры и цивилизации.

¹⁰⁴ L.N. Gumilyov Eurasian National University, n.gulnur_85@mail.ru

¹⁰⁵ L.N. Gumilyov Eurasian National University, jamal-i@mail.ru

Несомненно, одну из вершин данного культурного развития составляет героическая поэма. Через поэму героев мы можем узнать нераскрытые страницы быта и реальной жизни той эпохи. В статье дана оценка источниковедческому значению героической поэмы, возникшей в Улусе Джучи, определен авторский подход.

Ключевые слова: героическая поэма, улус Джучи, Золотая Орда, Ер Едиге, Кетбуга жырау, Дешт-и Кыпчак.

Sanat Eserlerini Zenginleştirmenin Bir Aracı Olarak Özbek Halk Deyimleri

Nazokat Jiyanova Eshquvvavtovna¹⁰⁶

Özet

Bu makale, Özbekçe ifadelerin ulusal bir mülk olarak bilimsel ve teorik olarak incelenmesini, sanatsal çalışmalarını geliştirmenin bir aracı olarak kullanılmalarını ve ayrıca sanatsal ve şiirsel metinlerin metodolojik renklendirilmesini tartışmaktadır.

Anahtar Sözcükler: söz öbeği, bilimsel, kuramsal, sanatsal metin, şiirsel metin, üslupsal renklendirme, küme anlatımı,

Uzbek Folk Phrases as a means of Enriching the Artistic Works

Abstract

Annotation: This article discusses the scientific and theoretical study of Uzbek phrases as a national property, their use as a means of enhancing artistic works, as well as the methodological coloring of artistic and poetic texts.

Keywords: phrase, scientific, theoretical, artistic text, poetic text, stylistic coloring, set expression,

O'zbek xalq iboralari badiiylikni oshiruvchi vosita sifatida

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek tilida mavjud iboralarning xalq mulki sifatida ilmiy va nazariy jihatdan o'rganilishi, badiiylikni oshiruvchi vosita sifatida qo'llanilishi, shuningdek, badiiy va she'riy matndagi uslubiy bo'yoqdorligi xususida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: ibora, ilmiy, nazariy, badiiy matn, she'riy matn, uslubiy bo'yoqdorlik, turg'un birikma, erkin birikma, leksikologiya, nutq birligi, xalq mulki, modal munosabat, psixologik xususiyatlari, axloqiy-estetik xususiyatlari.

¹⁰⁶Dr. Öğr. Üyesi Uzbek State University of World Languages (UzSWLU), Jiyanovanazokat+75@gmail.com.

Pamir-Van Kırgızlarının Anısına

Nazgul Isabaeva¹⁰⁷ Burcu Arduc Boysak¹⁰⁸

Özet

Bu makale, bugün Van ilinde yaşayan Van Kırgızlarının vatanı olan Pamir'in anılarına adanmıştır. Van Kırgızları, tarihte atalarının bıraktığı izlerle her zaman gurur duymuştur. Çeşitli siyasi zulme uğramalarına ve diğer komşu ülkelere yerleşip mülteci olarak kalmalarına rağmen yine de geleneklerini ve özgürlüklerini koruyabildiklerini ve kimseye itaat etmeden yaşadıklarını göstermişlerdir. Pamir Kırgızlarının zorlu yaşam koşulları ve komşu halkların saldırısına uğramaları onlara yaşam iradesi aşlamıştır. Van Kırgızları, atalarının çeşitli zamanlarda Kırgızistan'ın güneyindeki bölgelerden Pamir'e yerleştiğini ve bazı siyasi zulümlere uğradıkları için oraya sığındıklarını biliyorlar. Van Kırgızlarının Pamir ile ilgili anılarındaki Rahmankul Han'ın hayatı ve yaptıkları, her zaman bir örnek olarak kabul edilir.

Pamir Kırgızlarının tarihindeki önemli olaylar arasında Rus birliklerinin Pamirlerin sınırlarına yaklaşması, bazı insanların Çin'e kaçıışı, Pakistan'a göç etmeleri ve günümüz Türkiye'sindeki yaşamları sayılabilir.

Köy büyüklerinin bu konudaki hatıraları, gelecek nesil için büyük eğitim değeri taşıyordu. Van Kırgızlarının felsefi görüşlerinin modern Kırgızistan'da yaşayan Kırgızlardan önemli ölçüde farklı olduğunu belirtmek gerekir. Her birinde Türk halkına karşı sıcak tavırlar ve devlete hizmet için tutku bulunduğu görülmektedir. Genel olarak Van Kırgızları, Türkiye'nin neresinde yaşarlarsa yaşasınlar kültürel değerlerini koruma çabalarıyla her zaman hatırlanan geçmişlerine önemli katkılar sağlamıştır.

Anahtar sözcükler: Pamir, Mülteci, Göç, Vasiyet, Gelenek, Görenek, Hayat.

The Pamir in the Reminiscences of the Van Kyrgyz

Abstract

This article focuses on the memories of the Pamirs, the former homeland of the Van Kyrgyz who are living in the Van province of Turkey today. The Van Kyrgyz have always been proud of the mark made by their ancestors in history. It is illustrated by the fact that, despite various political persecutions, they preserved their customs and freedoms and lived independently even though they were displaced and remained in a refugee-like situation.

¹⁰⁷Doç. Dr. C. Balasagın Milli Devlet Üniversitesi, nazgulia@bk.ru

¹⁰⁸YL. Ö. Aksaray Üniversitesi

This was influenced by their hard life in the Pamirs, as well as unexpected attacks and constant robberies from neighboring peoples that instilled a strong character and political will in this ethnic group. The Van Kyrgyz know that their ancestors resettled to the Pamirs from the southern part of Kyrgyzstan at different times seeking refuge from the political persecution. In the memories of Van Kyrgyz about the Pamirs, the life and deeds of Rakhmankul Khan are always valued as an example.

Significant events in the history of the Pamir Kyrgyz include the arrival of Russian troops at their borders, the flight of some people to China, migration to Pakistan, and their life in modern Turkey.

The memories of the village elders on these occasions were of great educational value for the younger generation. It should be noted that the Van Kyrgyz have significantly different philosophical views as compared to the Kyrgyz living in modern Kyrgyzstan. These views reflect a warm attitude towards the Turkish people and the fact that they live to honestly serve the state. In general, the Van Kyrgyz have made a significant contribution in their past that has always been remembered for their efforts to preserve cultural values regardless of the region in Turkey they live in.

Keywords: Pamir, Refugee, Migration, Will, Tradition, Customs, Life.

Kazak Halk Biliminde Derleme alışmaları

Nazym Shuinshina Meta¹⁰⁹

Özet

Folklor derleme çalışmasının geniş kapsamlı programı 1920 yılların ilk yarısındaki Jetisu, Sırdariya seferlerinin çalışmalarından sonra ele alınmıştır. Bu programı oluştırmada A.Divayev önemli katkıda bulunmuştur. Bu sefere katılan araştırmacılara yön göstererek folklorun bütün türlerini derlemede büyük önderlik göstermiştir. Dolayısıyla, derlemeciler Kazak halk şiirlerinin bütün türlerini yazıya geçirmişlerdir.

XX.Yüzyılın 20-30 yıllarında yeni yönetim devlet başına geçtiğinde halka eğitim vermek amacıyla eğitim ve bilim çalışmaları her yönden gelişmeye başlamıştır. Halkımızın yaşam tarzı, örf ve adetleri, gelenek-görenekleri, geçmişten bugüne kadar süren yaşam tarihinin seceresi denmeye uygun görülen, ulusal estetiğın eleğinden geçerek nesilden nesile, asırlardan asırlara devam eden, ayrıca, değerli hazinelerden biri olan 1920-30 yıllarındaki folklor miraslarını derleme ve yayımlama çalışmalarını eskiden beri kalıplaşmış geleneğın devamı olarak sayabiliriz.

Anahtar kelimeler: Halk Edebiyatı, Derleyiciler, Destan, Masal.

Compilation Studies In Kazakh Folklore

Abstract

The comprehensive program of the folklore compilation study was handled after the studies of the Jetisu and Sırdariya expeditions in the first half of the 1920s. A.Divayev contributed significantly to the creation of this program. He showed great leadership in compiling all genres of folklore by guiding the researchers participating in this expedition. Therefore, the compilers wrote down all genres of Kazakh folk poetry.

In the 20-30 years of the XX. century, when the new administration came to the head of the state, educational and scientific studies began to develop in all aspects in order to provide education to the public. Compiling and publishing the folklore heritage of the years 1920-30, which is considered appropriate to be called the genealogy of our people's life style, customs and traditions, life history from past to present, passed through the sieve of national aesthetics and continued from generation to generation, from centuries to centuries, and which is also one of the valuable treasures. We can count his works as the continuation of the stereotypical tradition.

Keywords: Folk Literature, Compilers, Epic, Fairy Tale.

¹⁰⁹ Öğr. Gör. Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi, nazymsuinsina@gmail.com

19.Yüzyılda Osmanlı Ülkesindeki Kadın ABCFM Misyonerleri

Neşe Coşkun¹¹⁰

Özet

1810 yılında A.B.D’de Boston’da kurulan Protestan evanjelik misyoner kurumu kısa zaman içinde teşkilatlanmasını tamamlayarak, Bible Land denen Anadolu topraklarına kadın ve erkek tebliğciler yollamıştır. Osmanlı Devleti ile Amerikan Hükümeti arasında imzalanan antlaşmalarla bazı haklar ve imtiyazlar sayesinde Amerikan vatandaşları için Osmanlı ülkesi adeta ikinci vatanları olmuştur. Gönderilen misyonerler arasında evli ve bekar kadın tebliğciler de vardır. Hedef kitleye yani Müslüman olmayan Osmanlı tebaasına kadın ve anne kimliği ile örnek olma çabasında olan bu din işçisi kadınlar; özellikle üretilmesi arzulanan örnek Protestan cemaat içinde yer alan kadınlar ve kız çocuklarına hem dini hem de dünyevi hizmet sunmuşlardır. Cemaat içinde inancın ve sosyal hayatın kendini dış müdahale olmaksızın tekrar üretebilmesi için cinsiyet rollerine vurgu yapan bu tebliğciler, misyon istasyonunda kendilerinden beklenen tüm alanlarda görev yapmışlardır. Bire bir iletişimle yani evanjelik tebliğle hem insanların ruhlarına dokunarak onları Hz. İsa’nın dünyaya ikinci kez geleceğinde kuracağı düşünülen birleşik kutsal kilisesine kazanmak amaçlanmış, hem de Amerikan benzeri bir Protestan cemaat üretilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: ABCFM, Kadın, Misyoner, Evanjelizm.

Women Messengers of Abcfm in the Ottoman Lands in the 19th Century

Abstract

ABCFM, the Protestant evangelical missionary institution established in Boston, USA in 1810, completed its organization in a short time and sent messengers to the Anatolian lands called Bible Land. With the treaties signed between the Ottoman Empire and the American Government, messengers got some rights and privileges. Because of these special rights, the Ottoman lands became their second home for American citizens. Among the sent missionaries, there were also married and single women messengers. These women who strive to set an example to the target audience, especially non-Muslim subjects with their female and mother identity; They provided both religious and secular services to women and

¹¹⁰ Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nesecoskun@yyu.edu.tr

girls in the exemplary Protestant community that they wanted to produce. Emphasizing gender roles so that belief and social life can reproduce itself within the congregation, these messengers served in all areas expected of them at the mission station. With one-to-one communication, that is, evangelical declaration, it was aimed to win people's souls by touching the souls of belief; to organize a united and holy church of Jesus Christ and to produce a Protestant community similar to America.

Keywords: ABCFM, Women, Missionary, Evangelism.

Kitâb-ı Melhame'de Konuşma Dilinin Yazı Diline Yansıması

Nimet Kara Kütükçü¹¹¹

Özet

Bu çalışmada, XVI. yüzyılda yazılmış olan Kitâb-ı Melhame adlı eser, konuşma dilinin yazı diline yansıması, alfabe farklılığı, söyleyiş özelliği ve lehçeler arası etkileşim gibi açılardan değerlendirilecektir. Kitâb-ı Melhame, Pervâne bin Abdullah tarafından Sofya'da Hicri 960 (Miladi 1552) tarihinde kaleme alınmış, her bir varakta 9 satır olan 145 varaklık mensur bir eserdir. Melhame; ay ve güneş tutulması, yeni ay görünmesi, şiddetli kar veya yağmur yağması, deprem olması, yıldırım düşmesi gibi doğa olaylarından hareketle gelecekte haber veren metinlerin adıdır. Kitâb-ı Melhame harekeli nesih yazı stili ile yazılmıştır.

Dil, konuşma dili ve yazı dili olarak ikiye ayrılır. Yazı dili konuşmanın kalıplara dökülmüş hâlidir. Konuşma dili ise günlük hayatta insanlarla iletişim kurmak için konuşurken kullanılan dildir. Bu dil doğal olduğu için konuşurken kullanılan cümlelerin kurallı olup olmadığına, kelimelerin doğru sıralanıp sıralanmadığına, söyleyişin doğru olup olmadığına pek dikkat edilmez. Bu sebeple zaman ve sözcük farklılıkları ortaya çıkar. Konuşma dili yazı dilini besleyen en önemli kaynak ve kültür ögesidir. Bu nedenle nadir de olsa yazılı eserlerde konuşma dilinden örnekler görülür. İncelediğimiz metinde genellikle alıntı kelimelerin yazımında Türkçenin tesiri ile bazı değişiklikler olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kitâb-ı Melhame, Konuşma Dili, Yazı Dili, Söyleyiş Özellikleri.

The Reflection of Colloquial Language on Written Language in *Kitâb-ı Melhame*

Abstract

In this study, a work titled Kitâb-ı Melhame, written in the 16th century, will be evaluated in terms of the reflection of colloquial language on written language, alphabet differences, phraseology, and interactions among dialects. Kitâb-ı Melhame was written by Pervane bin Abdullah in Sofia in hijri 960 (Gregorian 1552), and it is a 145-foil prose work, 9 verses in each foil. Melhame refers to the type of works which prophesies the future by observing sun and moon eclipses, appearance of the new moon, bizarre snowing or raining,

¹¹¹Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi, nimetkara@karabuk.edu.tr

earthquakes and streak of lightning. Kitâb-ı Melhame was written in the style of vowel point naksh.

The language is divided into two as spoken and written. The written language is the moulded format of the spoken language. Spoken language is one which people use to communicate in daily life. As this language is natural, it is not paid attention whether the sentences are grammatically true, the words are in syntax, or the saying is right. For this reason, tense and word differences occur. Colloquial language is the most important source and culture element that supplies written language. Thus, colloquial language is seen in written works even it is rare. In the text we analysed, there are some changes in the written formats of words because of the effect of Turkish language.

Keywords: Kitâb-ı Melhame, Colloquial Language, Written Language, Phraseology.

Âşık Paşa ve Nidâî'nin Eserinde İnsanı Ölümsüzleştiren Oğullar

Nuran Öztürk¹¹²

Özet

Edebî eserler incelenirken “iç tenkit ve dış tenkit” gereği, iki yol tutulur. Birisi, tek başına eserin içindekileri tespittir. Diğeri ise eserin kendi türünde yazılmış başka kitaplarla olan benzerliğini tespittir. Birinci yol eser merkezlidir. İkinci yol ise tür/gelenek bilgisine dayanır. Bu çalışmada ikinci yol takip edilmiş ve iki kitapta benzer içerikle anlatılan bir konu karşılaştırılmıştır. Bu eserlerden birisi 14. yüzyılda yazılmış Âşık Paşa'nın (1272-1332) *Garib-nâme* adlı eseri, diğeri ise 16. yüzyılda yazılmış Ankaralı Nidâî'nin (1509-1567?) *Genc-i Esrâr-ı Ma'nî*'sidir. Bu iki kitapta “insanoğlunun ardında bıraktığı oğullar”ın anlatıldığı birer bölüm bulunmaktadır. Her iki eser de anlattıkları ile insanoğlunun “ölümsüzlüğü” nasıl elde edebileceğini öğütlemektedir. Buna bir anlamda “sadaka-i câriye”nin açılımı da denilebilir. Bu konu, dil üslup ve tanımlama bakımından iki eserde de benzer biçimde yer almıştır. Nitekim her iki kitap başkaca benzerlikler de taşımaktadırlar. Her iki eser de öğüt edebiyatı kapsamındadır. Mesnevi biçiminde yazılmıştır. Sayısal simetri ile düzenlenmişlerdir. Aralarında iki yüzyıldan fazla bir zaman dilimi olmasına rağmen her ikisinde de dikkat çekilen konu başlığı haricinde benzerlikler bulunması edebî gelenek açısından ayrıca anlamlıdır. Bu kapsamda, eserlerdeki örneklerle “insanoğlunun ardında bıraktığı/bırakamadığı oğulların kimler/neler olduğu anlatılacaktır. Aynı zamanda iki eserin benzer başka yönlerine de dikkat çekilecektir. Böylelikle edebî geleneğimizin halkalarını tespit ve tanımda benzerliklerden yararlanmanın önemi vurgulanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Âşık Paşa, *Garib-nâme*, Ankaralı Nidâî, *Genc-i Esrâr-ı Ma'nî*, Ölümsüzleştiren Oğullar, Karşılaştırma.

¹¹² Prof. Dr. Çukurova Üniversitesi, nryilmaz@cu.edu.tr

Sons Making Man Immortal in the Works of Açık Pasha and Nidai

Abstract

While examining the literary works, two ways are followed due to "internal criticism and external criticism". One is to identify the contents of the work alone. The other is to determine the similarity of the work with other books written in its own genre. The first way is work-centered. The second way is based on genre/tradition knowledge. In this study, the second way was followed and a subject described in two books with similar content was compared. One of these works is Garib-name written by Açık Pasha (1272-1332) written in the 14th century, and the other is Genc-i Esrar-ı Ma'ni by Nidai from Ankara (1509-1567?) written in the 16th century. In these two books, there is a chapter in which "sons left behind by people" are told. Both works advise how human beings can achieve "immortality" with their narratives. In a sense, this can also be called the expansion of "sadaka-i cariyeye/ charity that continues uninterrupted after death". This subject took place in two works in a similar way in terms of language, style and definition. As a matter of fact, the two books also have other similarities. Both works are in the advice literature. Written in Mesnevi format. They are arranged with numerical symmetry. Despite the fact that there is more than two centuries between them, it is also significant in terms of literary tradition that there are similarities in both of them, apart from the topic that draws attention. In this context, with the examples in the works, it will be explained who/what are the sons left behind by mankind. At the same time, attention will be drawn to other similar aspects of the two works. Thus, the importance of utilizing similarities in identifying and recognizing the rings of our literary tradition will be emphasized.

Keywords: Açık Pasha, Garib-name, Nidai from Ankara, Genc-i Esrar-ı Ma'ni, Immortalizing Sons, Comparison.

Kuzey Kazakistan Ovası Kazaklarının Cenaze Ayini ve Bazı Tarihsel ve Etnik Paralellikleri

Nursan Alimbai¹¹³ Smagulov Bolat¹¹⁴

Özet

Bu makalede, geçiş dönemi ayinlerinden biri olan Kuzey-Kazak ovasındaki Kazakların cenaze töreni ele alınmaktadır. Cenaze törenine ek olarak, belirtilen ana ayinler, bir çocuğun doğumuyla ilgili ayin ve adetlerin yanı sıra evliliğin sona ermesiyle ilgili ayin ve adetleri de içerir. Kazakların cenaze töreninin yapısında en az üç grup element. Bunlar, İslam öncesi, İslami ve geleneksel göçebe ortamla ilişkili unsurları içerir. Bu, hem terminolojide hem de cenaze töreninin bazı özelliklerinde kendini gösterir. Sosyo-ekonomik, doğal faktörün yanı sıra komşu Rus nüfusunun etkisi altındaki Kazakların büyümlü yapıları belirli değişikliklere uğramıştır. Aynı zamanda, Kazakların belirlediği topraklardaki iskele türlerinden biri Rus nüfusundan ödünç alındı.

Anahtar Kelimeler: Cenaze Ayini, Kazaklar, Kuzey-Kazak Ovası, Gümrük, Gelenek.

The Funeral Rite of the Kazakhs of the North-Kazakh Plain and His Some Historical and Ethnic Parallels

Abstract

This article discusses the funeral rite of the Kazakhs of the North-Kazakh plain, which is one of the rites of the transition cycle. In addition to the funeral rite, the specified major rites also include rites and customs related to the birth of a child, as well as rites and customs that are associated with the conclusion of marriage. The author comes to the conclusion about the presence of at least three groups of elements in the structure of the funeral rite of the Kazakhs. These include pre-Islamic, Islamic, as well as elements associated with the traditional nomadic environment. This is manifested both in terminology and in some features of the funeral rite. The magic structures of the Kazakhs under the influence of the socio-economic, natural factor, as well as under the influence of the neighboring Russian population, have undergone certain changes. At the same time, one of the types of scaffolding in the Kazakhs designated territory was borrowed from the Russian population.

Keywords: Funeral Rite, Kazakhs, North-Kazakh Plain, Customs, Tradition.

¹¹³ Central State Museum Of The Republic Of Kazakhstan, Bolat_Alemdar@Mail.Ru

¹¹⁴ Central State Museum Of The Republic Of Kazakhstan

İslam İktisadi Düşüncesi Üzerine Bir Değerlendirme

Nurullah Karta¹¹⁵

Özet

Bu çalışmanın gayesi, İslam ekonomisinin iki temel kaynağı olan Kur'an ile Peygamberimizin "hadis" ve "sünnetinden" hareketle toplum hayatında İslam düşünürlerinin mali politika, para politikası parasal kurumlar, kredi ve kredi araçları, fiyat oluşumu ve fiyat politikaları, piyasa ve piyasa düzenlemeleri, trampa, faiz, devlet bütçeleri, vergilerin servet birikimini teşvik etmek veya engellemek amacıyla kullanılması değerlendirilecektir. Ayrıca İslam hukuku kaynaklarında enflasyon konuları irdelenecektir. İslam ekonomik düşüncesinin ilk kaynağı kuşkusuz "Kur'an"dır. Kur'an'ın birçok ayetlerinde belirtildiği üzere bireyler arasındaki mal alış verişini ve ekonomik ilişkileri bir sözleşme esasına göre düzenlenmiş ve mevki (statü) esasına göre kurulacak ilişkileri reddetmiştir. Piyasalar vardır. Arz ve talep güçleri kabul edilmiştir. Buna karşılık kan bağı veya sosyal durum gibi mevkilere bağlı ilişkiler kabul edilmemiştir. Kur'an'a göre Allah'ın ilk yarattığı, yaratığın tohumu olan akıl son yarattığı ise bu tohumun sahibi olan insandır. Yaratılışın amacı insandır ve insan da ruhunun erdemi nedeniyle insandır. İnsan vücudu, biyolojik düzeyde maddi yaratılışın zaferini, ruh ise hem metafizik ve hem de ruhsal yönden yaratılışın en asil mevkiini oluşturur. İnsan vücuduyla maddi dünyaya, ruhu ile de manevi dünyaya bağlıdır. İnsan, yeryüzünde Allah'ın temsilcisidir. Bu yüzden de Allah'ın yarattığı her şey insanın kullanımına tabi tutulmuştur. İslam dininin karmaşık bir din teorisinden, teolojiden tamamen uzak, duru ve arı bir "monoteizem" (tek tanrı) olduğu, Kur'an-ı Kerim'de mistik hiçbir şey bulunmadığı, mistiklerin O'ndan faydalanamayacakları açıktır. İslamiyet, bireyler olarak insanların bu dünyadaki sağlıklarına, genliklerine, mutluluklarına ve huzurlarına büyük önem vermiştir. Bunun içindir ki İslam iktisadi düşüncesi dünyanın bolluklar ve zenginliklerle dolu olarak yaratıldığını ileri sürmüşlerdir. Haksız kazancın yasaklandığı, İnsanlar arası eşitlik, özgürlük, adalet, hakseverlik, cömertlik, hoşgörülük, karşılıklı saygı, sevgi ve yardımlaşma ilkeleri esas alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam İktisadi Düşüncesi, Kur'an'a Göre Mal Alış Verişi, Piyasa Düzenlemesi, Faiz, Enflasyon.

¹¹⁵ Dr. Öğr. Üyesi Yüzüncü Yıl üniversitesi, nkarta25@gmail.com

An Evaluation on Islamic Economic Thought

Abstract

The aim of this study, the two main sources of Islamic economics based on the Qur'an and the Prophet's "hadith" and "sunnah", Islamic thinkers' financial policy, monetary policy, monetary institutions, credit and credit instruments, price formation and price policies, market and market regulations, barter, interest, state budgets, the use of taxes to encourage or prevent wealth accumulation will be evaluated. In addition, inflation issues in Islamic law sources will be examined. The first source of Islamic economic thought is undoubtedly the Qur'an. As stated in many verses of the Qur'an, the exchange of goods and economic relations between individuals were arranged on the basis of a contract, and Qur'an rejected the relations to be established on the basis of position (status). There are markets. The power of supply and demand is accepted. On the other hand, relations based on position such as blood ties or social status were not accepted. According to the Qur'an, the first creation of Allah, the mind, which is the seed of the creature, and the last creature, the owner of this seed, is the human being. The purpose of creation is human and human is human because of the virtue of his soul. The human body constitutes the triumph of material creation at the biological level, and the soul constitutes the noblest seat of creation, both metaphysically and spiritually. Human is connected to the material world with his body and to the spiritual world with his soul. Human is the representative of God on earth. For this reason, everything created by Allah has been subjected to human use. The religion of Islam is a pure and pure "monoteizen" (single god), completely free from a complex religious theory and theology, that there is nothing mystical in the Qur'an, and that mystics cannot benefit from Qur'an. Islam has given great importance to the health, youth, happiness and peace of people in this world as individuals. For this reason, Islamic economic thought claimed that the world was created full of abundance and riches. It is based on the principles of equality between people, freedom, justice, fairness, generosity, tolerance, mutual respect, love and cooperation, where unjust gain is prohibited.

Keywords: Islamic Economic Thought, Goods Trading According To The Qur'an, Market Regulation, Interest, Inflation.

Son Dönem Osmanlı Aydınından Pierre Loti'ye Bakmak

Ömer Ertürk¹¹⁶

Özet

Asıl adı Louis Marie Julien Viaud olan Pierre Loti, 14 Ocak 1850 yılında Fransa'nın Rochefort şehrinde dünyaya gelmiştir. Asıl mesleği askerlik olmasına rağmen, edebiyat alanında birçok roman kaleme almış ve bu yönüyle tanınmıştır. Osmanlı Devleti'ni tanınması ise ilk kez 1870'te bir deniz subayı olarak görev yaptığı geminin İzmir'e gelmesiyle olmuştur. Bu ilk tanışmadan sonra, dönemin Osmanlı topraklarına birçok kez gelme fırsatı bulmuş ve bu gelişlerinde Osmanlı topraklarında uzun süre kalmıştır. Bu seferlerinin sonuncusunu Ağustos 1913'te gerçekleştiren Loti, bu dönemde patlak veren Balkan Savaşları'na tanıklık etmiş ve Türkler'i müdafaa eden yazılar kaleme almıştır. Yine gerek Ermeni meselesi gerek Sevr Antlaşması gibi konularda Türkler'in haklarını savunan bir tavır sergilemiştir. Bu davranışıyla hem halk hem de Osmanlı eliti tarafından sevilmiş ve saygı görmüştür. Biz bu makalede Pierre Loti hakkında son dönem Osmanlı aydın ve ordu erkânından; Enis Behiç, Ebulula, İsmail Hami, Enver, Talat, Cemal ve Ahmed Muhtar Paşa gibi isimlerin Pierre Loti hakkındaki görüşlerini anlatmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Pierre Loti, Osmanlı Devleti, Düşünce, Ebulula, Enver Paşa.

By Late Ottoman Intellectuals to Look at Pierre Loti

Abstract

Pierre Loti Louis Marie Julien Viaud, who real name, was born 14 January 1850 in Rochefort from the city of France. Despite being a Marine officer by profession, from the field of literature, wrote many novels and has been recognized with this aspect. In 1870 the Ottoman government to recognize for the first time coming to Izmir as a naval officer, has been with his ship. After this first meeting, found the opportunity to come many times to the lands of the Ottoman Empire, and the Ottoman lands in this development remained for a long time. This time last August 1913, performs Loti, which erupted during this period has witnessed the Balkan wars, and the Turks in defending the articles he wrote. Again, issues such as the Treaty of Sevres the Turks on the Armenian issue in a way that defends the rights of he behaved. With

¹¹⁶ Arş. Gör. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, omererturk@yyu.edu.tr

this behavior, loved and respected by both the Ottoman elite and the people he saw. This article by Pierre Loti about late Ottoman intellectuals and military functionaries; Enis Behiç, Ebulula, Ismail Hami, Enver, Talat, Cemal and Ahmed Muhtar Pasha we will try to explain their opinions about the names of Pierre Loti.

Keywords: Pierre Loti, Ottoman Empire, İdea, Ebulula, Enver Pasha.

Mehmet Akif'in şairliğini Hazırlayan Unsurlar

Ömer DEMİRBAę¹¹⁷

Özet

Mehmet Akif, nice sanat erbabında görüldüğü gibi, "trajedinin doğurduğu" bir şairimiz olarak edebiyat sahnesinde boy göstermiştir. İnsani bir rûh hali olan kıskançlık tavrının olumsuzdan olumluya doğru hased, gayret, hamiyet, namus... derecelerinde tonları olduğunu ve bilhassa sevdiğini paylaşmamak azmindeki kıskançlığın nice eserlere konu teşkil ettiğini biliyoruz. Bir samimi mümin ve bir vatan âşığı olan Mehmet Akif, zamanının İslam medeniyetinde yaşanan büyük fetrete ve İslam topraklarının işgaline bizzat şahit olmak gibi dayanılmaz bir ıstıraba uğramıştır. İşte Mehmet Akif'e pek çok eşsiz mısrayı yazdıran, asıl travma budur ve onun şiirlerinin bu açıdan incelenmesi bilimsel bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İstiklal, Milli şair, ızdırıp, sanat ruhu

Elements That Prepared Mehmet Akif's Poetry

Abstract

Mehmet Akif, as seen by many art connoisseurs, appeared on the literary scene as a poet "born by tragedy". We know that the attitude of jealousy, which is a humane state of mind, has tones from negative to positive in the degrees of envy, effort, compassion, honor... and especially the jealousy that is determined not to share what one loves is the subject of many works. Mehmet Akif, a sincere believer and a lover of the homeland, suffered the unbearable pain of personally witnessing the great interregnum in the Islamic civilization of his time and the occupation of Islamic lands. This is the real trauma that made Mehmet Akif write many unique verses, and it is a scientific necessity to examine his poems from this perspective.

Keywords: Independence, National poet, suffering, artistic spirit

¹¹⁷ Dr. Öğr. Üyesi Van YYÜ, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, omerdemirbag59@gmail.com

Muhafazakâr Basında İsrâf (1946-1960)

Ömer OBUZ¹¹⁸ Esmâ BENEK¹¹⁹

Özet

İsrâf, tüketme konusunda haddi aşma olarak tanımlanabilir. Diğer bir deyişle bu kavram doğrudan zamanın, emeğin ya da paranın gereksiz tüketilmesiyle ilgilidir. Nitekim bu durum zamanla giderek artmış ve hatta tüketmek sözümlerine ona mutluluğun temel yöntemi olarak algılanır olmuştur. Böylece insanoğlu için ihtiyacından fazlasını tüketmek bir alışkanlık haline geldi. Doğrusu israf kimilerinin nazarında adeta bir yaşam biçimi oldu. Hem savurganlık hem de lüks tüketim, Cumhuriyet döneminde sıklıkla tartışılan bir konuydu. Batıyla artan ilişkiler, popüler kültür ürünlerinin ülkeye girmesi, israf ve lüks kavramlarının sıklıkla gündeme gelmesini sağladı. Bilhassa Demokrat Parti'nin 7 Ocak 1946'da kurulmasından sonra sayıları artan İslamcı/muhafazakâr dergilerde israf, lüks, lüzumsuz tüketim konuları çeşitli yönleriyle incelendi. Bu çalışmada da 1946-1960 yılları arasında yayınlanan kimi İslamcı/muhafazakâr dergilerin israf ve tüketim konusuna yaklaşımı, eleştirileri ve çözüm önerileri ele alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: İsrâf, Lüks, Muhafazakâr Basın.

Waste in Conservative Press (1946-1960)

Abstract

Waste can be defined as overstepping when it comes to consuming. In other words, this concept is directly related to unnecessary consumption of time, labor or money. As a matter of fact, this situation gradually increased over time and even consuming it became perceived as the basic method of so-called happiness. Thus, it became a habit for mankind to consume more than it needed. In fact, waste has become a way of life in the eyes of some. Both extravagance and luxury consumption were frequently discussed in the Republican era. Increasing relations with the West have led to the entry of popular cultural products into the country, and the frequent mention of waste and luxury. Especially after the establishment of the Democratic Party on January 7 1946, the increasing number of Islamist/conservative magazines examined the issues of waste, luxury and unnecessary consumption in various aspects. In this study, the approach, criticisms and solutions of some Islamist/conservative journals published between 1946 and 1960 on waste and consumption will be discussed.

Keywords: Waste, Luxury, Conservative Press.

XX. Yüzyıl Başlarında Van Ve Çevresinde Sel Baskınları

¹¹⁸ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, omerobuz@yyu.edu.tr

¹¹⁹ YL. Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarih Yüksek Lisans Öğrencisi, benekesma72@gmail.com

Rahmi Tekin¹²⁰ Yağmur Şen¹²¹

Özet

Sel, sürekli bir biçimde yağın yağmurdan ya da eriyen karlardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su anlamına gelmektedir. Bir bölgede toprağı tamamen veya kısmen su altında bırakarak büyük felaketlere sebep olabilmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi iklimsel olarak her ne kadar kurak bilinse de zaman zaman şiddetli yağışlara maruz kalmıştır. Bu yağışlar, beklenenden fazla olmasından dolayı taşkınlara sebep olmuş çevresindeki yapıları, tarım arazilerini ve hayvan çiftliklerini tahrip ederek büyük zararlara yol açmıştır.

Taşrada meydana gelen bu durumlara İstanbul duyarsız kalmamış, mümkün olduğu ölçüde söz konusu afeti, sevk ve idare etmekle beraber önemli derecede maddî yardımda bulunmuştur. Yapılan yardımların bir kısmı aynî bir kısmı da nakdî olmuştur. Sel baskınlarının Van merkezde ciddi manada bir zarar verdiği gözlenmemiştir. Ancak çevredeki bazı kaza ve köylerde halkın bu durumdan oldukça büyük sıkıntılar çektiği Osmanlı Arşiv Kayıtlarından anlaşılmaktadır. Bu yerler, merkeze bağlı Mahmudiye (Saray ve Hoşap) Kazası, Havasor (Gürpınar) Nahiyesi, Timar Nahiyesi ile Pıçar/ Bicar Nahiyesi ve buralara bağlı birçok köydür. Söz konusu çalışma arşiv kayıtları bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Van, Doğal Afet, Sel Baskınları.

Floods in and Around Van at the Beginning of the 20th Century

Abstract

Flood is damage to places where it passes, consisting of constantly falling rain or melting snow. means overflowing water. It can cause great disasters by completely or partially submerging the soil in a region. Although the Eastern Anatolia Region is known to be arid climatically, it has been exposed to heavy rains from time to time. These rainfalls caused floods due to being more than expected and caused great damage by destroying the surrounding structures, agricultural lands and animal farms.

Istanbul did not remain indifferent to these situations that took place in the countryside, and provided significant financial assistance, as well as managing and managing the disaster in question as much as possible. Some of the aid was in kind and some in cash. It

¹²⁰ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, rahmitekin65@gmail.com, zrsen@gmail.com

¹²¹ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, zrsen@gmail.com

was not observed that the floods caused any serious damage in the center of Van. However, it is understood from the Ottoman Archive Records that the people in some townships and villages in the vicinity suffered greatly from this situation. These places are Mahmudiye (Saray and Hoşap) District, Havasor (Gürpınar) District, Timar District and Piçar / Bicar District and many villages connected to these places.

The study in question will be examined in the context of archival records.

Keywords: Van, Natural Disaster, Floods.

Ramazan Keserci¹²²

Özet

Kırgızistan'da Mart 2005'te meydana gelen ve daha sonraları Lale Devrimi olarak adlandırılacak olan bu devrim, bağımsızlık sonrası ilk halk hareketi olma özelliği göstermektedir. Kırgızistan'da meydana gelen devrimin sadece özgürlük ve demokrasi kavramlarıyla açıklanamayacağı bir gerçektir. Öyleyse bu döneme etki eden ABD, Rusya ve Çin gibi aktörlerin olaylara etkileri ve bölgedeki rekabetleri göz önünde bulundurularak daha sağlıklı bakış açısı elde edilebilir. Mart 2005 darbesinin vuku bulmasında, ülkenin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik kriz ana aktör olarak gözükmektedir. Bununla beraber Küresel güçlerin Türkistan coğrafyasındaki Kırgızistan devrimine bir şekilde az veya çok müdahil olmaları mümkün olup olayların seyrinden bu durum açık olarak anlaşılmaktadır. Bu çalışmada bağımsızlık sonrası Kırgızistan'da meydana gelen Lale Devrimi'nin iç ve dış nedenleri ele alınmış, bu hareket objektif bakış açısıyla ve tüm yönleriyle değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Devrim, Kırgızistan, Bağımsızlık, Rusya, ABD.

Independent Kyrgyzstan's First Revolution: The Tulip Revolution

Abstract

This revolution, which took place in March 2005 in Kyrgyzstan and would later be called the Tulip Revolution, is the first popular movement after independence. It is a fact that the revolution in Kyrgyzstan cannot be explained only in terms of freedom and democracy. Then, a healthier perspective can be obtained by considering the effects of the actors such as the USA, Russia and China, who influenced this period, to the events and their competition in the region. The political and economic crisis in the country seems to be the main actor in the occurrence of the March 2005 coup. However, it is possible for the global powers to be more or less involved in the Kyrgyzstan revolution in the geography of Turkestan, and this situation is clearly understood from the course of events. In this study, the internal and external causes of the Tulip Revolution that took place in Kyrgyzstan after independence were discussed, and this movement was tried to be evaluated from an objective point of view and with all its aspects.

Keywords: Devrim, Kırgızistan, Bağımsızlık, Rusya, ABD.

¹²² Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Malik57821@mail.ru

Yahya Kemal'in "Bir Başka Tepeden" ve Necip Fazıl'ın "Canım İstanbul" Şiirlerinde İstanbul Duyguları

Sabri Balta¹²³

Özet

Kültürler ve medeniyetler şehri İstanbul klâsik Türk şiirinde şöhretli şairlerimizin dizelerinde asırlardır yaşayan eşsiz şehirlerden birisi olmuştur. İstanbul, edebiyatımız üzerinde derin tesirler bırakmıştır. Fethinden bu yana pek çok şair tarafından İstanbul üzerine çok sayıda şiir yazılmıştır. Bu şiirlerde şehre ruh veren neredeyse bütün unsurlar şairlerin kendi bakış açılarına göre dile getirilmiştir. Yirminci yüzyıl Türk edebiyatının ve şiirinin büyük sütunlarından Yahya Kemal Beyatlı (1884-1958) ile Necip Fazıl Kısakürek (1904-1983) İstanbul deyince akla ilk gelen şairlerdendir. Yahya Kemal'in "Bir Başka Tepeden" ve Necip Fazıl'ın "Canım İstanbul" şiirleri İstanbul'u en güzel anlatan şiirlerdendir. Tam bir İstanbul hayranı olan Yahya Kemâl "Bir Başka Tepeden" adlı şiirinde İstanbul'a hürmet edercesine 'Aziz İstanbul' sıfatı vererek, şehre büyük bir heybet yüklemeyi ustalıkla başarmıştır. Necip Fazıl ise, "Canım İstanbul" adını verdiği şiirinde İstanbul'u adeta kendisiyle özdeşleştirmiştir. Şair için İstanbul yaşadığı ve rengine büründüğü bir iklim, güzelliğinden bir şey kaybetmeyen bir sevgilidir. Şiir, yansıttığı tarih ve medeniyet ruhu itibarıyla şairin diğer şehir şiirlerinden ayrılmaktadır. Bu çalışmamızda, Yahya Kemal'in "Bir Başka Tepeden" ve Necip Fazıl'ın "Canım İstanbul" şiirlerinde iki şairin İstanbul duygularına yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İstanbul, Yahya Kemal, Necip Fazıl, Şiir.

Istanbul Feelings in Yahya Kemal's "From Another Hill" and Necip Fazıl's "Dear İstanbul" Poems

Abstract

Istanbul, the city of cultures and civilizations, has been one of the unique cities that have lived for centuries in the lines of our famous poets in Classical Turkish poetry. Istanbul has left a deep impact on our literature. Since its conquest, many poems have been written on Istanbul by various poets. In these poems, almost all the elements that give spirit to the city have been expressed according to the poets' own perspectives. Yahya Kemal Beyatlı (1884-1958) and Necip Fazıl Kısakürek (1904-1983), who are among the great pillars of twentieth

¹²³Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, sabri55balta@hotmail.com

century Turkish literature and poetry, are among the first poets that come to mind when Istanbul is mentioned. Yahya Kemal's "From Another Hill" and Necip Fazıl's "Dear Istanbul" poems are among the poems that best describe Istanbul. Yahya Kemâl, a true Istanbul fan, masterfully managed to impose great majesty in his poem "From Another Hill", using the adjective "Saint Istanbul" as if showing respect to Istanbul. He reflected the unique beauty of Istanbul into his poetry from a perspective of history, belief, culture, aesthetics and civilization. Necip Fazıl almost identified Istanbul with himself in his poem he named "Dear Istanbul". Necip Fazıl almost identified Istanbul with himself in his poem "Dear Istanbul". For him, Istanbul is a climate in which he lives and takes on its color, a lover that does not lose anything from its beauty. The poem differs from the poet's other city poems in terms of the history and civilization spirit it reflects. In this study, the feelings of two poets about Istanbul in Yahya Kemal's "Another Hill" and Necip Fazıl's "Dear Istanbul" poems are emphasized.

Keywords: Istanbul, Yahya Kemal, Necip Fazıl, Poem.

Müzik Dersinin Uzaktan Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Saule OSPANGALİYEVA¹²⁴

Özet

Günlük hayatımızda dijital ortam gözlerimizin önünde oluşturuluyor. Eğitim alanında bu sürecin uygulanmasında veliler, öğrenciler ve öğretmenler aktif olarak yer almakta ve öğrencilerin bilgi ve becerileri için yeni gereksinimler belirlenmektedir. Uzaktan eğitim durumu bize bir bütün olarak dijital öğrenme sürecinde teknolojiye güvenmemiz gerektiğini gösterdi.

Eğitim sistemimizde yer alan "Müzik" dersinin, öğrencilerin müzik kültürünün oluşumu ve kişisel yeteneklerinin gelişiminde önemli rolü vardır. Covid-19 beraberinde ortaya çıkan sorunlardan biri de uzaktan eğitim sisteminde kullanılan yöntemlerin yetersizliğidir. Çalışmada, uzaktan eğitim sisteminde, özellikle müzik dersinde kullanılan yöntemlere yer verilmektedir. Ayrıca, Müzik dersinin uzaktan eğitimindeki avantajları ve dezavantajları da gözden geçirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Müzik Dersi, Uzaktan Eğitim Yöntemleri.

МУЗЫКА САБАҒЫН ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУДА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ӘДІСТЕР

Күнделікті өмір тәжірибемізде цифрлық орта біздің көз алдымызда құрылуда. Білім саласындағы бұл процесстің жүзеге асуында ата-аналар, оқушылар, мұғалімдер белсене қатысып, оқушылардың білім-білік дағдыларына жаңа талаптар қойылуда. Қашықтықтан оқыту жағдайы бізге тұтастай цифрлық оқыту процесінде технологияларға сүйену керектігін көрсетті. Мектебімізде компьютерлік сауаттылық 100 пайызды толық құраған жағдайда және мектеп оқушыларының отбасылары интернетпен толық қамтамасыз етілген жағдайда білім мазмұнын беруге цифрлық технологияларды тиімді әдіс-тәсіл ретінде пайдалану, іріктеу мұғалімдер үшін басты мақсаттардың бірі болып табылады.

¹²⁴ Öğretim Görevlisi, Sh.Ualihanov Almatı Lisesi, sospangalieva@bk.ru

Kazakistan Bağımsızlığının 30. Yıldönümü ve Ulusal Tarih Araştırmalarının Önemli Unsurları

Sadykov Tlegen Sadykođlu¹²⁵

Özet

Atalarımızın özgürlük yolunda akıttığı kan ve gözyaşının vasiyeti olan bağımsızlığın 30. yıl dönümü, halkımızın başarılarının bir yansımasıdır. 30 yıl önce bağımsızlığını kazanan Kazakistan, bir kalkınma yoluna girmiştir. Bu dönemde halkın tarih bilinci oluşmuş, özgür bir ülkenin yeni ve yaratıcı nesli yetiştirilmiştir. Elbette bu süre zarfında devletliğimizi güçlendirmek ve bunu dünyaya göstermek için birçok dikkate değer çalışma yapılmıştır.

16 Aralık 1991'de “Kazakistan Cumhuriyeti Bağımsızlık Anayasası” kabul edildi ve dünya tarafından tanınan bağımsız bir devlet statüsü kazandı. Kendi sınırları, dini ve dili, devlet sembolleri ve ulusal değerleri, kültürü ve gelenekleri ile bağımsız laik bir ülke haline gelmiştir.

The 30th Anniversary Of Kazakhstan Independence And Important Elements Of National Historical Research

Abstract

The 30th anniversary of independence, the testament of the blood and tears that our ancestors shed on the road to freedom, is a reflection of the achievements of our people. Kazakhstan, which gained its independence 30 years ago, has embarked on a development path. During this period, the historical consciousness of the people was formed, and a new and creative generation of a free country was brought up. Of course, during this time, many remarkable works have been done to strengthen our statehood and show it to the world.

On December 16, 1991, the “Constitution of the Independence of the Republic of Kazakhstan” was adopted and gained the status of an independent state recognized by the world. It has become an independent secular country with its own borders, religion and language, state symbols and national values, culture and traditions.

¹²⁵ Prof. Dr. L.N. Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi

1980-2002 Arası Türkiye Bulgaristan İlişkileri

Selim Saygın¹²⁶

Özeti

Bir devletin dış politikalarını belirleyen ana unsurların başında jeopolitik konumu, politik ve askeri güç dengesi, dönemin uluslararası sistemi ve ulusal çıkarları gelmektedir. Bu faktörler orta ve uzun vadede bir devletin dış politikasını belirler. Balkan coğrafyasının önemli devletlerinden olan Türkiye ve Bulgaristan arasındaki uzun tarihsel birliktelik ve ortak coğrafyada yaşamaları bu ilişkilerde belirleyici rol oynamıştır. Bu nedenle Türkiye Bulgaristan ilişkileri incelenirken bahsi geçen birliktelik ve ilişkiler ışığında değerlendirilmelidir.

Bulgarların etnik kökenleri, Bulgaristan'daki Türkler ve zaman zaman yaşadıkları sorunlar, Bulgaristan'ın daha önce kurulmuş olan "Büyük Bulgaristan" ideali, Bulgarların yaklaşık beş asır süren Osmanlı Devleti idaresindeki yaşamları, Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı iki devlet arasındaki ilişkilere damga vuran etkilerin başında gelmektedir.

Birbirleri ile sınır komşuları olan Türkiye ve Bulgaristan arasındaki inişli çıkışlı ilişkiler bu iki devletin yalnızca dış politikalarına etki etmemiş aynı zamanda iç politikalarını da ciddi şekilde etkilemiştir. Ayrıca Balkanların önemli iki devletin politikaları diğer balkan devletlerini de önemli ölçüde etkilemekte ve bu coğrafyanın kaderinde önemli rol oynamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bulgaristan, Türkiye, Bulgar Türkleri, Balkanlar.

The relationship Turkey and Bulgaria Between 1980-2002

Abstract

The main factors that determine the foreign policy of a state are its geopolitical position, the balance of political and military power, the international system of the period and its national interests. These factors determine the foreign policy of a state in the medium and long term. The long historical association between Turkey and Bulgaria, twice of the important states of the Balkan geography, and their living in a common geography have

¹²⁶Dr. Gaziantep Üniversitesi, selimsaygin72@hotmail.com

played a decisive role in these relations. For this reason, when examining Turkey-Bulgaria relations, it should be evaluated in the light of the aforementioned unity and relations.

The ethnic origins of the Bulgarians, the Turks in Bulgaria and the problems they have experienced from time to time, the Bulgarian ideal of "Great Bulgaria", the lives of the Bulgarians under the rule of the Ottoman State which lasted for about five centuries, the Balkan Wars and the First World War are the effects that marked the relations between the two states comes first.

The up and down relationships between Turkey and Bulgaria, which are border neighbors with each other, have not only affected the foreign policies of these two states, but also seriously affected their domestic policies. In addition, the policies of the two important Balkan states affect the other Balkan states significantly and play an important role in the fate of this geography.

Keywords: Bulgaria, Turkey, Bulgarian Turks, Balkans.

“Hars, Medeniyet, Temeddün”: Ömer Seyfettin’de Modernleşme Fikrinin Teorik Temelleri

Selin Şahin¹²⁷

Özet

Modernleşme dönemi Osmanlı düşünce dünyasında yenileşmenin nasıl ve ne şekilde olması gerektiğine dair pek çok söylem kendisini göstermiştir. Batıcılık, Türkçülük, İslamcılık gibi düşünme biçimlerini şekillendiren isimler modernleşmenin yöntemine dair fikirlerini yazdıkları metinler ile ortaya koymuşlardır. Batının bütün unsurları ile Türk toplumuna ithal edilmesinden Türk harsı muhafaza edilirken Batı’nın tekniğinin alınmasına ve tekniğin İslam ahlakı ile buluşturulmasına kadar farklı usuller öngören bu fikriyatın içerisinde Ömer Seyfettin’in asrileşme fikri hususi bir öneme sahip olmaktadır. Genellikle “hars ve teknik”, “İslam ve teknik” gibi ikili ayrımların bulunduğu bu dönemde Ömer Seyfettin modernleşme teorisini üçlü bir kategorizasyon etrafında inşa etmiş, doğru şekilde yenileşmenin ancak Türk harsı, İslam medeniyeti ve Batı tekniğinin bir araya getirilmesi ile mümkün olabileceğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda söylem analizi yönteminin kullanılacağı çalışmada Ömer Seyfettin’in çeşitli gazete ve dergilerde yazdığı makaleler çerçevesinde modernleşme fikri ele alacaktır. Çalışma neticesinde varılan sonuç Osmanlı dönemi modernleşmede yöntem literatürü içerisinde Ömer Seyfettin’in üçlü taksiminin genel yaklaşımdan farklı ve Türk toplumsal yapısı için hususi öneme sahip unsurları bir araya getirmek suretiyle işlevsel bir niteliğe sahip olduğu olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Ömer Seyfettin, Hars, Medeniyet, Temeddün.

“Culture, Civilization, Modernization”: Theoretical Basis of Modernization Idea in Ömer Seyfettin

Abstract

In modern Ottoman thought, many discourses has shown itself about innovation which is how and what type should going to happen. The names that shaped the Westernism, Turkism, Islamism ideas has shown their thoughts about modernization methods within the texts they wrote. There are many different foresight method ideas such as importing all Western aspects, importing Western techniques while conservation of Turkish culture, and meeting this technique to Islamic morals. Ömer Seyfettin’s innovation idea has a special

¹²⁷ Dr. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, selin.sahin@dpu.edu.tr

importance besides all of these. Typically, there were dual differentiations such as “culture and technique”, “Islam and technique” in this era. Ömer Seyfettin had built his modernization theory around a triple categorization. He has indicated that the proper innovation should be possible together with Turkish culture, Islamic civilization and Western technique. In this direction, the discourse analysis method has been used in the study. The modernization idea of Ömer Seyfettin which could be find as texts published in newspapers and magazines by him has been discussed. As a conclusion, within Ottoman modernization method literature, Ömer Seyfettin’s triple categorization differs from general approach and has a functional quality by means of bringing aspects together which has special importance for Turkish society.

Keywords: Ömer Seyfettin, Culture, Civilization, Modernization.

Osmanlı Dönemi Manzum Tiyatrolarında Dil ve Üslup

Servet Şengül¹²⁸

Özet

Bilindiği üzere Osmanlıda modern tiyatro 1839'dan sonra gayrimüslimler eliyle başlamış, çeviri yoluyla elde edilen veya adapte eserler sahnelenmiştir. Şinasi'nin Şâir Evlenmesi'yle birlikte Türk tiyatroları da edebi mahfilde görünmeye başlamıştır. Bu dönemde sahnelenmeye müsait birçok eser üretilmişken bazen de çeşitli nedenlerle sadece okunmak üzere metinler yazılmıştır. İkinci Meşrutiyet bir dönem duraklayan tiyatro faaliyetlerini çok güçlü şekilde canlandırmış, özellikle yerli tiyatroların sayısında oldukça artış yaşanmıştır. Son dönem tiyatrolarının en önemli özelliklerinden biri de dil ve üslup anlamda güçlü metinlere sahip olmalarıdır. Tiyatronun Osmanlıya dâhil olduğu andan itibaren nazım olarak yazılmış tiyatro metinleri vardır. Bu metinlerin dil ve üslup açısından nesir tarzında yazılmış olan tiyatrolardan farklı oldukları aşikârdır. Bu çalışma Osmanlı döneminde yazılan ve Ali Haydar, Tepedelenlizâde Hüseyin Kamil, Abdülhalim Memduh, Bulgurluzâde Rıza gibi yazarlara ait geneli latinize edilmemiş bazı tiyatro metinlerini dil ve üslup açısından değerlendirmeye alacaktır.

Anahtar sözcükler: Osmanlı tiyatrosu, manzum tiyatrolar, dil, üslup.

Language and Style in Ottoman Period Poetic Theaters

Abstract

As it is known, modern theater in the Ottoman Empire started by non-Muslims after 1839, and works obtained through translation or adapted were staged. Turkish theaters began to appear in the literary gathering together with Şinasi's Poet Marriage (Şâir Evlenmesi). While many works suitable for staging were produced in this period, sometimes texts were written just to be read for various reasons. The theater activities, which had paused for a while in the Second Constitutional Monarchy, revived very strongly and there was a significant increase in the number of domestic theaters. One of the most important theaters of the last period has strong texts in terms of language and style. There are theatrical texts written in verse from the moment the theater was included in the Ottoman Empire. It is obvious that these texts are different from the theaters written in prose in terms of language and style. This study will evaluate some non-latinized theatrical texts written in the Ottoman period by authors such as Ali Haydar, Tepedelenlizâde Hüseyin Kamil, Abdülhalim Memduh, Bulgurluzâde Rıza in terms of language and style.

Keywords: Ottoman theatre, poetic theaters, language, style.

¹²⁸ Dr. Öğr. Üyesi Muş Alparslan Üniversitesi, s.sengul@alparslan.edu.tr

Irak Türkmen Türkçesinde Çocuk Oyun Adlarının Söz Varlığına Katkısı

Sevda Özen Eratalay¹²⁹ Adnan Kok¹³⁰

Özet

Kültürün önemli unsurlarından olan çocuk oyunları hem zekânın hem de bedensel gelişimin bir göstergesidir. Her milletin kendine özgü çeşitli oyunları vardır ve bu oyunlar yetişkinlere ya da çocuklara göre farklılaşabilir. Eğlence amacı güden oyunlar yetişkinler için bazen bir düğün bazen de bir kutlama göstergesi iken çocuklar için iletişimin sağlanması ya da çocuk gelişiminin bir parçasıdır. Oyunlar bireylerin kendi hayatlarına ve hatta içinde buldukları toplumun kültürüne özel katkılar sunar. Çünkü geçmişin tüm tecrübeleri geleceği oluşturan özel parçalardır. Bu parçalardan biri de şüphesiz çocuklukta oynanan oyunlardır. Bugün teknolojik gelişmelerden olumsuz etkilenen sokak oyunları yerini ne yazık ki kapalı alanlarda bilgisayar ve türevi dijital oyunlara bırakmıştır. Çocuklarda sosyalleşmeyi olumsuz etkileyen bu durum, gün geçtikçe bireyselleşmeye dönüşmüştür. Bu sebeptendir ki insanoğlu günümüzde sosyal bir varlık olmaktan çok bireysel ve bencil bir hale bürünmüştür. İnsanların birbiriyle iyi ilişkiler kurması, paylaşımın gücünü anlayabilmesi, iletişimi daha sağlıklı yürütebilmesi vb. pek çok duyguyu yaşatabilmesi özellikle çocuklukta birliktelik oluşturabilecekleri etkinlikle mümkündür. Bu etkinliklerin başında elbette çocuk oyunları gelir.

Oyunların içeriği, konusu, adı vb. pek çok özelliği bugün farklı disiplinlerin de ilgisini çekmekte ve onlar için çalışma alanı yaratmaktadır. Örneğin; oyunlara psikolojik ya da sosyolojik çerçevede yaklaşım, eğitim bağlamında oyunların bireylere katkısı, farklı kültürlerin oyunlarının karşılaştırılması gibi pek çok araştırma söz konusu çalışmalardan bazılarıdır. Çalışmada Kerkük (Irak) ağzından derlenen metinlerden elde edilen çocuk oyunlarının adları ve içerikleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Çalışmayla Türkiye Türkçesi ve ağızlarına söz varlığı bağlamında yeni sözcükler kazandırılması amaçlanmıştır.

¹²⁹ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

¹³⁰ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

The Contribution of Children's Play Names to the Vocational Existence in Iraq Turkmen Turkish

Abstract

Children's games, which are one of the important elements of culture, are an indicator of both intelligence and physical development. Each nation has its own variety of games, and these games can be different for adults or children. Games with the purpose of entertainment are sometimes a wedding and sometimes a celebration indicator for adults, while for children they are a part of communication or child development. Games make special contributions to the lives of individuals and even to the culture of the society in which they live. Because all the experiences of the past are special pieces that make up the future. One of these pieces is undoubtedly the games played in childhood. Today, street games, which are negatively affected by technological developments, have unfortunately left their place to computer and derivative digital games in closed areas. This situation, which negatively affects the socialization of children, has turned into individualization day by day. For this reason, human beings have become individual and selfish rather than a social being. It is necessary for people to establish good relations with each other, to understand the power of sharing, to conduct communication in a healthier way, etc. It is possible to experience many emotions, especially with the activity that they can create togetherness in childhood. At the beginning of these activities, of course, children's games come.

The content, subject, name, etc. of the games. Many of its features attract the attention of different disciplines today and create a study area for them. E.g; Many researches such as the psychological or sociological approach to games, the contribution of games to individuals in the context of education, the comparison of games from different cultures are some of the studies in question. In the study, information about the names and contents of children's games obtained from the texts compiled from Kirkuk (Iraq) dialect are given. With this study, it is aimed to gain new words in Turkey Turkish and dialects in the context of vocabulary.

Eski ile Yeni Arasında Sıkışmış Bir Hayalperest: Fahim Bey

Sevgöl Türkmenođlu¹³¹

Özet

Abdülhak şinasi Hisar'ın Fahim Bey ve Biz romanı, gelenekle modern arasında kalmışlığı ele alır. Özellikle romanın baş kahramanı Fahim Bey, 19. yüzyıl Osmanlı düşünce hayatında sıkça gündemde olan “eşikte olma” düşüncesini anımsatan bir kahramandır. Romanda Fahim Bey üzerinden anlatılan arafta olma meselesi Osmanlının topyekûn batı karşısında yaşadığı bir durumdur. Yazar, ikbal arzusu içinde olan ama bunun için gerekli girişken mizaca sahip olmayan Fahim Bey üzerinden bir değerlendirme yapar. Bu değerlendirme, bitmekte olan bir medeniyetin yetiştirdiği insan tipinin artık sosyal hayatın içinde yeterince görülebilir olamadığı şeklinedir. Fahim Bey, bir geçmiş zaman insanıdır. Kusurlarıyla ve meziyetleriyle verilen Fahim Bey, zamana uyum sağlayamamış ve yeni dünya düzeninde kendine yer bulamamıştır. Hayatındaki her isteği birer hayalden ibaret kalmıştır. En büyük arzusu diplomatlık olan Fahim Bey, birçok hayali gibi bunu da gerçekteştiremez. Eser, yalnızca Fahim Bey'in hayat hikâyesini anlatmaz. Varoluş, yaşam, ölüm gibi konular üzerinde de birtakım değerlendirmelerde bulunur. Bu çalışmada Fahim Bey ve Biz romanının kahramanı Fahim Bey batı karşısında tutunamayan, yeni dünya düzenine uyum sağlayamayan bir tip olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Abdülhak şinasi Hisar, Fahim Bey ve Biz, Roman, Batı, Medeniyet.

¹³¹ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, se_cabaz@hotmail.com

A Dreamer Stuck Between the Old and The New: Fahim Bey

Abstract

Abdülhak Şinasi Hisar's novel Fahim Bey ve Biz deals with the gap between tradition and modernity. Especially the protagonist of the novel, Fahim Bey, is a hero who reminds of the idea of "be on the threshold", which was frequently on the agenda in the 19th century Ottoman intellectual life. The issue of being in purgatory, which is told through Fahim Bey in the novel, is a situation that the Ottomans lived against the West altogether. The author makes an evaluation on Fahim Bey, who has a desire for success but does not have the enterprising temperament for it. This evaluation is that the human type raised by a dying civilization is no longer visible enough in social life. For this reason, Fahim Bey represents the past. Fahim Bey, who was given with his flaws and virtues, could not adapt to the times and could not find a place for himself in the new world order. Every wish in his life has remained a dream. Fahim Bey, whose greatest desire is to become a diplomat, cannot realize this like many of his dreams. The work does not only tell the life story of Fahim Bey. It also makes some evaluations on subjects such as existence, life and death. In this study, Fahim Bey, the protagonist of the novel Fahim Bey and Biz, will be discussed as a type who cannot hold on to the west and cannot adapt to the new world order.

Keywords: Abdülha Şinasi Hisar, Fahim Bey ve Biz, Novel, West, Civilization.

Eski Türklerde Spor Kültürü

Suha Karaca¹³²

Özet

Türk kültüründe önemli bir yer tutan bedensel aktiviteler savaşçı ruhun, Orta Asya Türk bozkır göçebe yaşamın yansıması olarak ortaya çıkmaktadır. Atlı ve atsız yapılan sporlar günlük yaşamın parçası, dini, milli ve iktisadi merasimlerde eğlence, gösteri amaçlı aktiviteleri kapsamaktadır. Eski Türklerde spor pek çok Türk devletinde farklı çeşitlerde ve tarih boyunca büyük aşamalar kaydederek yapılmıştır. Bu sporlar; güreş, avcılık, atıcılık, binicilik, kılıç, okçuluk, yaya koşuları, atlama, sıklet kaldırma ve lobut atma, gürz ve topuz kullanmak, cirit, çöğen, gökbörü, tepük, tomak, kayak, matrak gibi sporlar olarak bilinmektedir. Türk toplumundaki güç anlayışı alplık kavramı ile tanımlanmıştır. Sağlıklı vücudun tanımı da alpların fiziksel aktiviteleri doğrultusunda çizilmiştir. Alplık ruhunun hem dini hem de toplumsal nitelikleri toplumdaki sportif aktiviteleri belirlemiştir. Türklerde spor-kültür ilişkisini birbirini etkileyen, günümüze kadar süregelen süreç olarak değerlendirmek gerekmektedir. Çalışmada literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmanın amacı spor geçmişimize yönelik bilgileri kültürel süreçte değerlendirme, Türk kültürü içinde yer alan ve bir kısmı evrenselleşen sporların tarihi kaynaklara göre Türk kültür ürünü olduğu açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkler, Spor Kültürü, Orta Asya.

Sports Culture In Ancient Turks

Abstract

Physical activities, which have an important place in Turkish culture, emerge as a reflection of the warrior spirit and the nomadic life of the Central Asian Turkish steppe. Equestrian and non-equestrian sports are part of daily life, religious, national and economic ceremonies, entertainment and show activities. Sports in the ancient Turks was made in many Turkish states in different forms and by making great strides throughout history. These sports; sports such as wrestling, hunting, shooting, horseback riding, swordsmanship, archery, foot running, jumping, weight lifting and pin throwing, using mace and mace, javelin, çöven, gokbörü, tepuk, tomak, skiing, amusing. The understanding of power in Turkish society is defined with the concept of alplik. The definition of a healthy body was drawn in line with the

¹³² Öğr. Gör. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, karaca.suha@yyu.edu.tr

physical activities of the alps. Both the religious and social qualities of the Alpine spirit have determined the sporting activities in the society. It is necessary to evaluate the sport-culture relationship in Turks as a process that affects each other and continues until today. Literature review method was used in the study. The aim of this study is to evaluate the information about our sports history in the cultural process, to explain that sports, which are included in Turkish culture and some of them universalized, are Turkish cultural products according to historical sources.

Keywords: Turks, Sports Culture, Central Asia.

Kültürler Geçidinde Kazak Dilinin Konumu

S.B. Koyanbekova¹³³

Özet

Kültürlerin geçidinde bulunan manevi ve yapısal özellikler, dile (yazıya), gelişmiş ulusal ve sosyal görüşlere dayanır. Bilim adamları, medeniyet ve küreselleşmenin entegrasyonunun, bir değerler, gelenekler, semboller ve yaşam tarzları bütünü olarak kültürle eş anlamlı olduğunu ve doğrudan dil ile ilgili olduğu görüşündedirler. Evrensel bir anlama ve değere sahip olan Batılı yenilik ve kazanımlara dayalı geleneksel toplumdan modern topluma geçişte temel önceliklerden biri, küresel düzeyde kültürler geçidinde milli dilin korunması ve geliştirilmesidir. Milli kültür alanında farklı görüşler oluşsa da aynı ırkın kültürünün, dilinin, milli çıkarlarının, edebiyatının ve biliminin gelişimine, manevi mirasının ihyasına ve tarihteki yerine ayrıca dikkat çekilmektedir. Ulusal dilin devamı olan Kazak dili, halkın sözlü ve yazılı iletişim aracı olarak hizmet eden tarihi bir kategoridir. Kazak dilinin yüzyıllar boyunca oluşan yapısı ve konuşma normları, kurgu biçiminde sistemleştirilmiştir ve sürekli gelişmektedir.

Kazak dilinin statüsü Anayasayla onaylanmıştır ve kamu yaşamının her alanında sosyal ihtiyaçları karşılamaktadır. Kültürün küreselleşmesinde dile olan ilgi her geçen gün artmaktadır.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısındaki araştırmalarda, kültürü dille eşit tutma yöntemi yaygın olarak kullanılmış ve dil, insan yaşamının en önemli belirleyicisi olarak formüle edilmiştir. Küreselleşme sürecinde dil, yalnızca temel bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir üst dil olarak insanın tüm doğasını ve kültürünü yansıtan evrensel bir kavram haline gelmiştir. Kültürün dilden kaynaklandığı göz önünde bulundurulduğunda, medeniyetler arasındaki kültürel ve sosyal farklılıklar kapsar ve modernleşme hem de küreselleşme sürecini işaret eder, çünkü sadece çatışmanın değil, aynı zamanda bir diyalog, etkileşim ve etkili ortaklık kültürünün de temelini oluşturur. Modern Kazak dili, kültürler geçidinde varlığını sürdürmektedir. Herhangi bir milletin tarihi ve kültürünün milletin dilinin yüksekliği, milletin ruhu ile ölçüldüğü aşikardır. Kazak dilinin hem asırlık evrimi hem de modern dünyada var olan dilin doğası ve birikmiş kelime hazinesi açısından bir devlet dili olarak hizmet edebileceği herkesçe kabul edilmiştir. Kazak edebi dili, dünyanın diğer dillerine kıyasla olgun, her türlü kavramı iletebilecek zengin bir kelime hazinesine sahip olmakla beraber,

¹³³ Profesör, K.I.Satpayev Kazak Ulusal Teknik Araştırma Üniversitesi, sarakoyanbekova@gmail.com

dilbilgisi sistematize edilmiş, her dilde kavram ve fikirleri ifade edebilecek bir kapasiteye sahiptir. Kùltùrlerarası iletişim, kùltùrlerarası etkileşim, Kazakistan'ın devlet diline yönelik politikasını yakından takip etmekte ve dũnyada Kazak halkına yönelik ilgi doğurmaktadır. Kùltùrler geçidinde Kazak dilinin konumunu ve rekabet gücünü geliştirmek hepimiz için ayrıca görevdir.

Anahtar Kelimeler: Kùltùrler geçidi, dil statüsü (konum), küreselleşme, kùltùrlerarası iletişim, milli beka, milli dil, rekabet gücü, kùltùrlerarası etkileşim.

Eski Türk Tarihi ve Asya Türk Tarihi Araştırmaları Bağlamında Xianbei Ulusu Tarihinin Önemi

Şükrü Aktaş¹³⁴

Özet

Eski Türk Tarihi, Asya Türk Tarihi araştırmaları, tek bir kaynak dil ve kültürden araştırılmayacak kadar derin ve geniş alandır. Güney Sibirya coğrafyasından, Avrupa'nın içlerine kadar yayılmış vaziyetteki Türk tarihi ve halkları hakkındaki kayıt ve belgelerin incelenmesi ve araştırılması pek çok farklı dilde kayıtlı belgelerin, tarihi nüshaların incelenmesi ve irdelenmesini gerektirmektedir. Bu bağlamda, Türk tarihi araştırmalarının önemli bir disiplini de sinoloji araştırmaları ve dolayısıyla Çin kaynaklarında yer alan Türk Tarihi ile ilgili belgelerdir. İşte tam bu noktada, ortaya çıkan önemli bir örnek Türk ulusu da Xianbeiler'dir. Xianbeiler, Güney Sibirya coğrafyasında yaşamış, uluslardan biridir. Türk halkları tarihi araştırmaları bakımından da düşünöldüğünde, Güney Sibirya, Kuzeydoğu Çin, Kore yarımadasının kuzey bölümüne düşen coğrafyada yaşamış halklar ve son derece önemli bir konudur ve Xianbeiler'in de bu bölgeden neşet etmiş olmaları, Xianbei tarihi, incelemeleri ve araştırmalarını kıymetli kılmaktadır. Ayrıca, Xianbeiler'in, zaman içinde kendi bünyesinden çıkardığı, birtakım boy ve halkların da olmasıyla nedeniyle ki bunların büyük kısmı Türk soylu, boylardır; yaşadıkları coğrafya, dilleri, kökenselel aidiyetleri, kimlikleri gibi pek çok hususun araştırılmasının önemini kat be kat arttırmaktadır. Bu bildiride, Türk tarihi araştırmalarında Sinoloji çalışmalarının konumunu, Sinoloji ve Türkoloji çalışmalarını açısından, bir kuzey halkı olan Xianbeiler'in tarihi, Sinolog perspektifinden, klasik Çin kaynakları temelinde irdelenecek ve sunulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Eski Türk Tarihi, Asya Türk Tarihi, Sinoloji, Türkoloji, Xianbeiler.

¹³⁴ Dr. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, aktas@agri.edu.tr

**In Context of Ancient Turks History and Asian Turks History Research,
The Importance of the History of Xianbei**

Abstract

Ancient Turkish History and Asian Turkish History studies are too deep and wide fields, unable to be researched from a single source language and culture. Examining and investigating the records and documents about the Turkish history and peoples, which have spread from the geography of Southern Siberia to the interior of Europe, requires the examination and examination of documents and historical copies recorded in many different languages. With this respect, one of the important disciplines of Turkish history studies is Sinology studies and therefore documents related to Turkish History in Chinese sources. At this point, an important instance that emerged from Chinese Classical Historical records is the one of the Turkic nation Xianbei's. Xianbei's is one of the nations that lived in Southern Siberia. When the Turkic peoples are considered in terms of historical research, the peoples who lived in the geography of Southern Siberia, Northeast China, the northern part of the Korean peninsula and the fact that Xianbei's originated from this region, make Xianbei history, Xianbei studies and researches valuable. Besides, due to the fact that Xianbei's had some tribes and peoples that he had removed from his body over time, most of them were Turkish (*Turkic*) ancestry; It increases the importance of investigating many issues such as the geography they live in, their languages, their origins, and identities. In this paper, the position of Sinology studies in Turkish (*Turkic*) history studies, besides, the history of Xianbei's, a northern people, in terms of Sinology and Turcology studies, will be examined and presented from the Sinologist perspective, on the basis of classical Chinese sources.

Keywords: Ancient Turks History, Asian Turks History, Sinology, Turcology, Xianbei's.

Fantastik Ve Bilimkurgu Ekseninde Bir Macera Romanı: Yeryüzünde Sesler

Tahir Zorkul¹³⁵ Abdulkadir Öntürk¹³⁶

Özet

En bilindik tanımıyla olağanüstü olayların, durumların ve kahramanların anlatıldığı yazı türü olan fantastik, yapısalcı bir bakış açısıyla ele alındığında bir eserdeki olağanüstü ile tekinsizlik arasında yaşanan kararsızlık anları olarak tanımlanmaktadır. Bilim kurgu, ise gelecekteki bir zamanda oluşabilecek olayların ve durumların, bugünün şartlarında yazarlar tarafından tasarlanmasıdır. Bu eserlerde gelecekteki tasarı ürünü olan dünya, tamamıyla teknolojik unsurlara, makinelere bağılı olmakta ve insan hayatı büyük oranda yapay zekâlar tarafından idare edilmektedir. Bu özelliğıyle distopik çağları ve apokaliptik sonları da içerisinde barındırmaktadır. Bilimkurgu romanlarında istenilen mutlu yaşamlardan ziyade kâbusa dönüşmüş hayatlar anlatılmakta ve kurtarılmayı bekleyen yığınlar konu edinmektedir. Bu tarz romanlar yer yer gizemli ve aklın alamayacağı olaylar ve kişiler ile daha farklı hale gelebilmektedir. Böylelikle fantastik ve bilim kurgu iç içe geçmekte ve maceralı kurgular ortaya çıkmaktadır. Bu yapıtlardan biri Özcan Doğan'ın Yeryüzünde Sesler isimli yapıtıdır. Romanda yaşam çok zor bir noktaya gelmiş, birçok kriz ortaya çıkmıştır. Romanın kahramanı gazeteci Mehmet ise arkadaşıyla birlikte yolculuğa çıkar ve gizemli, macera dolu olayları tanıklık edip aydınlatmaya çalışır.

Bu çalışmada ele alınan roman; fantastik ve bilimkurgu ekseninde incelenerek unsurlarıyla birlikte analizi yapılacaktır.

Anahtar kelimeler: Fantastik, Bilim kurgu, Yeryüzünde Sesler, Gelecek.

¹³⁵ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, tahirzorkul@yyu.edu.tr,

¹³⁶ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, komudus_365@hotmail.com

An Adventure Novel With Fantastic and Science Fiction: Voices on the Earth

Abstract

Fantastic, which is the type of writing in which extraordinary events, situations and heroes are told with its most familiar definition, When considered from a structuralist point of view, it is defined as moments of indecision between the extraordinary and the uncanny in a work. Science fiction, on the other hand, is the design of events and situations that may occur at a future time by the authors in today's conditions. The world, which is the product of the future design in these works, is completely dependent on technological elements and machines and human life is largely governed by artificial intelligence. With this feature, it also includes dystopian ages and apocalyptic endings. In science fiction novels, lives turned into nightmares are described rather than desired happy lives, and the masses waiting to be rescued are the subject. These kinds of novels can become different with mysterious and unimaginable events and people from time to time. Thus, fantasy and science fiction are intertwined and adventurous fictions emerge. One of these works is Özcan Doğan's work called Voices on Earth. Life in the novel has come to a very difficult point, many crises have emerged. The hero of the novel, journalist Mehmet, goes on a journey with his friend and tries to witness and illuminate mysterious, adventurous events.

The novel discussed in this study; It will be analyzed on the axis of fantasy and science fiction, together with its elements.

Keywords: Fantasy, Science Fiction, Voices on Earth, Future.

Kentsel Kalkınmada Sanat Festivallerinin Rolü Ve Önemi

Tevhide Aydın¹³⁷

Özet

Kültür turizminde değerli eserlerin tanıtım ve pazarlanmasında festivaller önemli etkinlikler arasında yer almaktadır. Festivaller, gelenekleri yaşatmak, şehir imajı yaratmak, yerli ve yabancı turistleri çekerek yatırımı cazip hale getirmek ve kentsel büyümeye katkı sağlamak için organize edilen etkinliklerdir. Yöresel el sanatlarının sergilenmesi, halk oyunları, konserler, film ve tiyatro gösterileri, defileler gibi sanatsal etkinlikler dahilinde düzenlenen ve her yıl yapılarak geleneksel hale getirilen festivaller, ev sahipliği yaptığı kente sosyo- ekonomik katkılar sağlamaktadır. Festivaller sadece yapıldığı bölge için değil, o bölgede yaşayan toplum ve ziyaretçileri için de kazanımlarla doludur. Toplumsal yapı içinde yer alan bireye, çevresiyle iş birliği yapma, paylaşma, dayanışma fırsatı verir. Ayrıca festivaller, gerek bölge halkına gerekse, festival için bölgeye gelen ziyaretçilere birlikte hareket etmenin sunduğu eğlenme, öğrenme, rahatlama ve kültürel kaynaşma imkanı sağlar.

Festivaller, kültürel değerlerin günümüzde yayınlanması, gelecek için korunması, sahip olunan bu unsurlar aracılığı ile yöresel, bölgesel ve ulusal tanıtımların yapılarak bu coğrafyaların markalaşmasına, cazibe merkezi haline dönüşmesine, kısacası kültür varlıklarının etkin bir biçimde pazarlanmasına katkı sağlamaktadır. Bu çalışmada sanat festivallerinin kentsel kalkınmada oynadığı roller üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Festival, Kültür Turizmi, Kültür Ekonomisi, Yaratıcı Ekonomi.

¹³⁷ Öğr. Gör. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, taydin@kmu.edu.tr

Urban Development Role and Importance of Arts Festivals

Abstract

Festivals are among the important activities in the promotion and marketing of valuable works in cultural tourism. Festivals are events organized to keep traditions alive, to create a city image, to attract local and foreign tourists, to make investment attractive and to contribute to urban growth. The festivals, which are organized within the scope of artistic activities such as the exhibition of local handicrafts, folk dances, concerts, film and theater performances, and fashion shows, which are held every year and become traditional, provide socio-economic contributions to the city they host. Festivals are full of benefits not only for the region where they are held, but also for the society and visitors living in that region. It gives the individual within the social structure the opportunity to cooperate, share and cooperate with his/her environment. In addition, the festivals provide both the local people and the visitors who come to the region for the festival with the opportunity of entertainment, learning, relaxation and cultural fusion offered by acting together.

Festivals contribute to the publication of cultural values today, to protect them for the future, to make local, regional and national promotions through these elements, to brand these geographies, to turn them into centers of attraction, in short, to effectively market cultural assets. This study will focus on the roles played by art festivals in urban development.

Keywords: Festival, Cultural Tourism, Cultural Economics, Creative Economy.

“Kazakistan -2050” Stratejik Programının Eğitim Alanında Gelişimi İçin Beklentileri

Tolkin AUELGAZINA¹³⁸ Zhanat BEKZHANOVA¹³⁹

Zhakisgul İSSAYEVA¹⁴⁰

Özet

Eğitim ve bilim ülkemizde her zaman önemli konulardır, çünkü ülkenin geleceği eğitilmiş bir neslin elinde olacaktır. Kazakistan Cumhuriyeti'nin Birinci Cumhurbaşkanı mesajlarında her zaman eğitim ve bilim alanında stratejilerle insanlara hitap etti ve bunlardan biri de “Kazakistan - 2050 Stratejisi” oldu. Bu stratejinin içeriğine uygun olarak, Kazakistan Cumhuriyeti 2050 yılına kadar dünyanın en gelişmiş otuz ülkesi arasında yer almalıdır. Devletin daha da geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, yeni ekonomi politikası ilkelerine geçiş, ulusal ekonominin öncü gücü olan girişimciliğin tam desteği için çaba gösterir. Amaç, modern ve etkili bir eğitim ve sağlık sistemi oluşturmaktır.

Anahtar kelimeler: Eğitim, “Kazakistan - 2050 Stratejisi”, Eğitim Siyaseti.

«ҚАЗАҚСТАН -2050» СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДАҒЫ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Білім мен ғылым саласы қашанда еліміздің басты назарындағы өзекті мәселе болып саналады, себебі еліміздің болашағы жастардың білімділігінде, білімді ұрпақты жау алмайды.

Тұңғыш Елбасы өз жолдауларында үнемі білім мен ғылым саласында аса назарда ұстайтын стратегияларын халыққа жолдап отырды, Сондай стратегиясының бірі - «Қазақстан - 2050 Стратегиясы».

Мақаламызды осы стратегияның мазмұнына сай жалғастырсақ: Елбасының пайымдауынша Қазақстан 2050 жылға қарай әлемнің ең дамыған отыз елінің қатарында болуға тиіс. Мемлекеттілікті одан әрі дамыту және нығайтуға, экономикалық саясаттың жаңа қағидаттарына көшуге, ұлттық экономиканың жетекші күші – кәсіпкерлікке жан-жақты қолдау көрсетуге барынша тырысады. Білім беру мен денсаулық сақтаудың қазіргі заманғы және тиімді жүйесін құруға мақсат міндеттер жүктейді.

¹³⁸ Prof.Dr. “Örleu” Araştırma Enstitüsü, a.tolkyn@mail.ru

¹³⁹ Öğretim Görevlisi, “Örleu” Araştırma Enstitüsü, a.tolkyn@mail.ru

¹⁴⁰ Öğretim Görevlisi, Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi, zhana0000@mail.ru

Philosophical Heritage of the Turkic World and Topical Problems of Kazakh Philosophy

Tugelbayeva Gulmira¹⁴¹ Ergeshov Erzhan¹⁴² Smagulov Kairat¹⁴³

Abstract

At present, the issue of the Turkic source of the spiritual life of the Kazakh people, the Turkic philosophical heritage is of fundamental importance for Kazakh philosophy and in general for the self-awareness of Kazakh society. First of all, this is due to the search for national identity in the context of ever-deepening globalization, an objectively heightened interest in their own history and culture, which at present reveal their insufficient knowledge and completeness of knowledge. The latter activates the public interest not only of the Kazakh people, but also of the entire Kazakh society in the problems of the history and culture of the Great Steppe, as well as philosophical reflection on the source and spiritual and cultural roots of Kazakh philosophy, represented by the life-meaning and value-cognitive baggage of the history and culture of the Turks.

Key words: philosophical, heritage, the Turkic, world, problems, Kazakh, philosophy

¹⁴¹ Dr. Kyrgyz State University, nazymsuinsina@gmail.com

¹⁴² Phd student, Kyrgyz State University, nazymsuinsina@gmail.com

¹⁴³ phd student, Kyrgyz State University, nazymsuinsina@gmail.com

Su Beihai'nin "Kazakların Genel Tarihi" Yazmasının Türk Tarihi Araştırmalarındaki Önemi

Tynybek Tileubek¹⁴⁴

Özet

Makale, Çinli bilim adamı Su Beihai'nin "Kazakların Genel Tarihi" adlı el yazmasının Kazak bilimsel dolaşımına uygulanmasını, el yazmasındaki tartışmalı konuların tarih bilimi için önemini tartışıyor.

Araştırma eseri, kronolojik çerçevesi Saki, Usuni, Kangly, Yangtze (Alan), Yueban, Izei, Hunlar ve Türki dönemi, yani eski çağlardan ilk yarısına kadar olan diğer dillere çevrilmemiştir. XX yüzyıl. Eserde bu etnik gruplar ve devletleri, Kazak milletinin ve devletinin kökenleri olarak ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Su Beihai, "Kazakların Genel Tarihi".

The Significance of Su Beihai's Manuscript "The General History of the Kazakhs" in the Study of Turkic History

Abstract

The article discusses the implementation of the manuscript of the Chinese scientist Su Beihai "The General History of the Kazakhs" into the Kazakh scientific circulation, the discussion of the importance of debatable issues in the manuscript for historical science.

The research work has not been translated into other languages, the chronological framework of which includes the Saki, Usuni, Kangly, Yangtze (Alan), Yueban, Izei, Huns and the Turkic period, that is, from ancient times to the first half of the XX century. In the work, these ethnic groups and their states are considered as the origins of the Kazakh nation and its statehood.

Keywords: Su Beihai, "The General History of the Kazakhs".

¹⁴⁴ Doç. Dr. Eurasian National University/ KAZAKHSTAN

İstanbul Türk Ocağı'nın (1912-1931) Sosyal Ve Kùltürel Faaliyetleri

Uğur Bozkurt¹⁴⁵

Özet

Bu çalışmanın amacı İstanbul Türk Ocağı'nın kuruluşundan yıkılışına kadar geçen süreçte yapmış olduğu sosyal ve kùltürel faaliyetlerin özgün değeri hakkında farkındalık oluşturmaktır. Basından ve ocak tüzüklerinden elde edilen bilgilerle ocağın sosyal ve kùltürel yapısı hakkında çıkarımlarda bulunulmuştur.

Türk Ocakları, Osmanlı Devleti'nin son yılları ile Milli Mücadele ve Cumhuriyetin ilk döneminde Türk fikir ve toplum hayatında önemli roller oynamış bir kùltür kuruluşudur. 1912'de kuruluşundan günümüze kadar geçen süre içinde yurt içinde yayılmış şubelerinde gösterdiği sosyal ve kùltürel faaliyetler neticesinde, Türk toplumunda uyanışın, kendine gelişin ve benliğini tanıyışın öncüsü olmuştur.

İstanbul Türk Ocağı, sosyal ve kùltürel faaliyetlerinde o zamana kadar görülmemiş yenilikleri meydana getirerek halkın bilinçlenmesine katkı sağladığı gibi onları bir arada tutan modern bir yaşam tarzıyla buluşturmayı başarmıştır. Nitekim o dönemlerde bunu başarmak kolay olmamıştır. Bu faaliyetlerin başarılı bir şekilde yürütülmesinde Ocağın, sanatkârlara vermiş olduğu değerinde etkisi büyük olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin son döneminde bir kùltür kurumu olarak ortaya çıkmış olan bu dernek siyasetten uzak olmaya çalışmıştır. Ancak dönemin şartları siyasi olaylara bulaşmasına sebep olmuştur. Türk Ocakları'nın 10 Nisan 1931'de feshedilmesi ile birlikte İstanbul Türk Ocağı da kapatılmış ve alacak, borç, menkul, gayr-i menkulleri CHF'ye devredilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Türk Ocağı, Kùltürel, Sosyal, Türk Toplumunu.

¹⁴⁵ Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ugurbozkurt@yyu.edu.tr

Social and Cultural Activities of İstanbul Turk Ocağı (1912-1931)

Abstract

The aim of this study is to raise awareness about the original value of the social and cultural activities that the İstanbul Türk Ocağı carried out in the process from its establishment to its collapse. With the information obtained from the press and the bylaws of the association, inferences were made about the social and cultural structure of the quarry.

Türk Ocakları, is a cultural institution that played an important role in the Turkish ideas and society in the last years of the Ottoman State and the National Struggle and in the first period of the Republic. It was the Pioneer of awakening, self-development and self-awareness in the Turkish society as a result of the social and cultural activities that it showed in its branches spreading throughout the country from its establishment in 1912 until the present day.

İstanbul Türk Ocağı has contributed to the awareness of the public by bringing innovations that have not been seen until that time in its social and cultural activities and it has started to meet with a modern lifestyle that keeps them together. As a matter of fact, it was not easy to achieve at that time. When these activities were carried out successfully, the influence of the İstanbul Türk Ocağı was worthwhile to the artisans.

The last period of the Ottoman Empire, this association which emerged as a cultural institution has tried to stay away from politics. But conditions of the period have led to contamination of the political events. After the abolition of the Türk Ocağı on April 10, 1931, the İstanbul Türk Ocağı was closed down and all its assets and liabilities and movables and immovable were ceded to the Republican People's Party.

Keywords: İstanbul, Türk Ocağı, Cultural, Social, Turkish Society.

Mcluhan'ın Medya Kuramı Çerçevesinde Sözlü Kültürün 'Geri Dönüş'ü Üzerine Bir Çalışma: Tipografik İnsan ve Siber-Deyimler

Ümit Oğur¹⁴⁶

Özet

Toplu halde insanın iletişim ihtiyaçlarını mobilize ederek dönüştüren sosyal medya yazılımları, ortaya yeni bir kültürel dil çıkarmıştır. Bu dil pratik yapısıyla dikkat çekmekte, aynı zamanda Z kuşağı (d. 1997-2012) olarak da tanımlanan dijital yerlilerin küresel anadili olma yaygınlığındadır. İnternetin sosyal hayatı ve bağlantılı tüm değişkenleri domine ettiği çağımızda söz konusu yazılımlar günlük konuşma dilinde iletişimi akıcı hale getiren ve Türk sözlü kültürünün önemli bir bileşeni olan deyimleri de etkilemiştir. Bu anlamda çalışma, dijital çağda ortaya çıkan teknolojiyle ilintili deyimleri, Marshall Mcluhan'ın (1911-1980) medya kuramları ekseninde ele almaktadır.

Dijital uzamda sözlü kültürün, ileri teknoloji cihazların sağladığı yeni araçlar ve bu araçların çoğu İngilizce olan ara yüz sekme adlarıyla yapılandırıldığı görülmektedir. Bu şekilde ortaya çıkan dijital dilin kurulumunun Mcluhan'ın *tipografik insan* kavramsallaştırmasıyla açıklanabileceği düşünülmektedir. Bunun yanında Türk halk edebiyatının anonim ürünlerinden olan deyimlerin bahsi geçen yeni dijital kültür diliyle nasıl geri dönüştürüldüğü incelenmeye değerdir. Ayrıca söz konusu yeni iletişim formları, Türk halkının sözlü kültürünü inşa eden günlük konuşma pratiklerinin elektronik ortamdaki yansımalarını göstermesi bakımından da önemlidir.

Mcluhan; “medya mesajdır” önermesi, “global köy” diyalektiği ve “medya ekolojisi” kuramıyla tanınmaktadır. Özellikle *tetrad* (dörtlü etki) yaklaşımıyla araştırmamıza katkı sağlayacaktır. Çalışmanın öznesi olan deyimler, internet kullanıcıları tarafından dijital terimlerle üretildikleri için siber-deyimler olarak adlandırılmıştır. Siber-deyimler, Mcluhan'ın medya ekolojisi kuramıyla ele alınacak ve bu deyimlerin *tetrad*'ın üçüncü adımı olan “geri dönüş” aşamasıyla nasıl revize edildikleri açıklanmaya çalışılacaktır. Araştırma süresince internet ortamında sıkça karşılaşılan ve artık günlük hayata da yansıyan siber-deyimlerin bir bölümü derlenmiştir. Toplanan veriler üzerinde yapılan incelemeler büyük oranda betimseldir.

Anahtar Sözcükler: Sözlü Kültür, Deyim, Mcluhan, Medya Ekolojisi, Tipografik İnsan.

¹⁴⁶Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, umitoguredb@gmail.com

A Study on the 'Retrieve' of Oral Culture in the Framework of Mcluhan's Media

Theory: Typographic Man and Cyber- Phrases

Abstract

Social media software, which collectively transforms people's communication needs by mobilizing them, has created a new cultural language. This language draws attention with its practical structure, and it is widespread as the global mother tongue of digital natives, who are also defined as Generation Z (b. 1997-2012). In our age, where the internet dominates social life and all related variables, the software in question has also affected phrases that make communication fluent in the daily spoken language and are an important component of Turkish oral culture. In this sense, the study deals with the phrases related to technology emerging in the digital age in the axis of Marshall Mcluhan's (1911-1980) media theories.

It is seen that oral culture in digital space is structured with new tools provided by high-tech devices and interface tab names, most of which are in English. It is seen that oral culture in digital space is structured with new tools provided by high-tech devices and interface tab names, most of which are in English. It is thought that the establishment of the digital language that emerges in this way can be explained by Mcluhan's *typographical man* conceptualization. In addition, it is worth examining how phrases, which are anonymous products of Turkish folk literature, are recycled with the aforementioned new digital culture language. In addition, these new communication forms are also important in terms of showing the reflections of the daily speech practices that build the oral culture of the Turkish people in the electronic environment.

Mcluhan; he is known for his proposition "media is the message", "global village" dialectic and "media ecology" theory. During the research, some of the cyber-phrases that are frequently encountered in the internet environment have been compiled. The analyzes made on the collected data are mostly descriptive.

Keywords: Oral Culture, Phrase, Mcluhan, Media Ecology, Typographic Man.

“Karaçı Sözcüğü Üzerine İnceleme”

Veysi Sevinçli¹⁴⁷ Hami Akman¹⁴⁸

Özet

Türkçede, dile kelime kazandırma yol ve yöntemlerinden biri de yapım eklerinin isim ve fiillerin kök veya gövdelerine eklenmesi ile mümkün olmaktadır. Dünya dilleri arasında sondan eklemeli dillerden biri olan Türkçede, yapım eklerinin rolü de oldukça büyüktür. Bu ekler, getirildiği kök ve gövdelerle kelimenin anlam ilişkisini koparmaz ve bu köklere dayalı yeni kelime türetirler. İşte bu tarife uygun olan örneklerden birisi de bugün için ölçünlü dilde genellikle kullanılmayan, kullanımı bazı ağızlarla sınırlı kalan, “yağmacı, haydut, eşkıya, dilenci” gibi anlamlar içeren “karacı / karaçı” kelimesidir.

Bahse konu olan kelime, tespitlerimize göre ilk defa Karahanlı Türkçesi eserlerinden olan Kutadgu Bilig’de görülmüştür. Kullanıldığı ilk dönemlerdeki anlamını genel olarak koruyan kelime özellikle Çağatay Türkçesinde sıklıkla kullanılmıştır.

Kelimenin etimolojisine dair bazı araştırmacılar tarafından çeşitli görüşler öne sürülmüş olmakla birlikte; S.G. Clauson bunu *kara* “sıradan halk, insanlar” kelimesine bağlamaktadır. Burhan Paçacıoğlu, **karmak* fiiline, Tuncer Gülensoy, *karamak*, İbrahim Taş, **karamak* “yağmalamak” Talat Tekin ise **kar-* / **kara-* “yağmalamak; almak, ganimet bilmek, gasp etmek” fiillerine bağlayarak çeşitli anlamlar yüklemişlerdir.

Bu görüşler ışığında çeşitli kaynaklara dayanılarak bu çalışmada, öncelikle kelimeye getirilen yapım eklerinin özellikleri ile birlikte “karacı / karaçı” kelimesinin tarihî eserlerdeki kullanımı ve etimolojisi üzerinde durulacaktır. Daha sonra araştırmacıların görüşleri de göz önünde bulundurularak kelimenin yapımı ve anlamına açıklık getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, yapım ekleri, karacı / karaçı, Kutadgu Bilig, Çağatay Türkçesi.

¹⁴⁷ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

¹⁴⁸ Doktora Ö. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

“Study About of the Word Karacı / Karaçı”

Abstract

In Turkish, it is possible to add words to the language and one of the methods is to add the suffixes to the noun and verb root or stems. In Turkish, which is one of the agglutinative languages among the word languages, the role of construction suffixes is also quite large. These suffixes do not break the meaning relationship of the word in the roots or stems they are brought from and they derive new words based on the roots. One of the examples suitable for this description is the word “karacı / karaçı”, which is not generally used in written language today, its use is limited to some dialect, and includes meanings such as “looter, bandit, brigand, beggar”. The word in question was first seen in Kutadgu Bilig, one of the Karakhanid Turkish Works, according to our findings. The word, which generally preserves its meaning in the first periods of the use, was frequently used especially in Chagatai Turkish. Although various opinions have been put forward by some researchers about the etymology of the word; S. G. Clauson attributes this to the black word “common people, people”. Burhan Paçacıoğlu attributed various meanings to the verbs *karmak, İbrahi Tas, *karamak “to plunder” and Talat Tekin attributed various meanings to the verbs *kar- / *kara- “to plunder, to take, to loot, to usurp”. In the light of these views, based on various sources, in this study, firstly, the use and etymology of the word “karacı / karaçı” in historical works will be emphasized, together with the characteristics of the suffixes brought to word. Then, taking into account the opinions of the researchers, the construction and meaning of the word will be tried to be clarified.

Keywords: Turkish, derivational suffix, karacı / karaçı, Kutadgu Bilig, Chagatai Turkish.

Sultan Behramşâh Dönemi Gazneli Dış Politikası

Vural Öntürk¹⁴⁹

Özet

1040 yılında Selçuklular ile Gazneliler arasında gerçekleşen Dandanakan Savaşı Gaznelilerin hezimetini ile neticelendi. Savaşın sonra Gazneliler gerileme sürecine girerken Selçuklular Horasan bölgesinde bağımsız bir devlet olarak ortaya çıktılar. Dandanakan yenilgisi her ne kadar Gazneliler için kendi tarihlerindeki en büyük felaketlerden biri olsa da bu devlet yaklaşık 127 yıl daha ayakta kalmayı başardı. Devam eden süreçte Gazneliler Selçuklulara kaptırdıkları toprakları geri almaya çalışsalar da bunda pek bir başarı elde edemediler. Bu durum Gazneli hükümdarlarının iç huzursuzluklarla uğraşmasına ve ilaveten Kuzey Hindistan'ın dış siyasette tek amaç haline gelmesine sebebiyet verdi. Tarihler 1118'i gösterdiğinde saltanat tahtına Behramşâh geçti. O bir müddet kardeşi Arslanşâh ile taht mücadelesi yaşamış ve nihayetinde Büyük Selçuklu sultanı Sencer'in yardımı ile tahta geçmeyi başarmıştı. Ancak bu durum Gaznelilerin Büyük Selçuklu Devleti tabiiyetine geçmesini de beraberinde getirdi. Behramşâh 1118 yılından 1134 yılına kadar nispeten sakin ve refah içinde bir saltanat sürdü. Ancak 1134 yılından sonra Selçuklular ve Gurlular ile girişilen mücadeleler ve dış politikada alınan yanlış kararlar devletin büyük ölçüde yıpranmasına ve Behramşâh'ın vefatından kısa bir süre sonra da yıkılmasına neden oldu. Bu çalışmada Behramşâh'ın tahta geçiş süreci ve onun döneminde Gazneliler Devleti'nin dış politikası ele alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Gazneliler, Büyük Selçuklular, Sultan Behramşâh, Dış Politika.

¹⁴⁹ Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, vuralonturk@yyu.edu.tr

Ghaznavid Foreign Policy in the Period of Sultan Bahramshah

Abstract

The Dandanakan War, which took place between the Seljuks and the Ghaznavids in 1040, resulted in the defeat of the Ghaznavids. After the war, while the Ghaznavids entered a period of decline, the Seljuks emerged as an independent state in the Khorasan region. Although the defeat of Dandanakan was one of the biggest disasters in their history for the Ghaznavids, this state managed to survive for about 127 years. In the ongoing process, the Ghaznavids tried to regain the lands they had lost to the Seljuks, but they could not achieve much success in this. This situation caused the Ghaznavid rulers to deal with internal unrest and furthermore, Northern India became the only goal in foreign policy. When the dates showed 1118, Bahramshah took the throne. He had a struggle for the throne with his brother Arslanşah for a while and eventually succeeded to the throne with the help of the Great Seljuk sultan Sencer. However, this situation brought the Ghaznavids to become the subject of the Great Seljuk State. Bahramshah reigned from 1118 to 1134, relatively calm and prosperous. However, after 1134, the struggles with the Seljuks and Ghurids and the wrong decisions taken in foreign policy caused the state to wear out to a great extent and collapsed shortly after Bahramshah's death. In this study, the process of Bahramshah's accession to the throne and the foreign policy of the Ghaznavid State during his reign are discussed.

Keywords: The Ghaznavids, Great Seljuks, Sultan Bahramshah, Foreign Policy.

Mehmet Akif Ersoy'un *Bülbül* Şiirinde İslami Duyarlılık

Yakup Gelir¹⁵⁰

Özet

Kişiyi; neviyle, tabiatla ilişkilendirerek ona sorumluluk yükleyen ve insanın temel özelliklerinden olan duyarlılık, kavramsal içerik olarak zorunluluk bildirir. Bu özelliklerinden ötürü kavramın kullanımı, dillendirilmesi, dolaşıma sokulması insanın varlığıyla ilintili bir durumdur. İnsan ve evrenle temellendirilen kavrama dair olarak düşünce ve sanat dünyasında dikkat çekici bir kullanım göze çarpar. Düşünce ve sanatın perspektifini genişleten onu estetize edip insani öze temellendiren kavramın birden fazla versiyonu söz konusudur. Dini duyarlılık, doğa duyarlılığı, insani duyarlılık, çevre duyarlılığı bunlardan bazılarıdır. Geniş bir ağ kullanımına sahip duyarlılık biçimlerini Türk şiirinde görmek mümkündür. Bunlar içerisinde dini diğer bir tabirle İslami duyarlılığın güçlü bir söylem olarak belirlendiğine tanık olunmaktadır. Kavramla ilişkilendirilebilecek isimlerden biri Mehmet Akif Ersoy'dur. Yaşadığı dönem itibariyle İslam dünyasındaki büyük olay ve değişimlere şahit Akif'te İslami duyarlılık, sorumluluk olarak belirir. Farklı şiirlerinde konuya değinen şairin bu anlamda yoğun bir içeriğe sahip şiiri *Bülbül*'dür. İslam dünyasına odaklı şiirde, merceğe altına alınan yaşananlardan hareketle şair, kendi sorumluluğunu sorgular. İslami duyarlılık zemininde şekillenen bu sorgulamada kendi payının olabileceğini deklare eden şair, duyarlılığı Müslümanlara teşmil olabilecek şekilde işlemeye çalışır. Bu anlamda İslam coğrafyasında vuku bulan her olay ve onun sonuçları Müslümanlarla ilişkilendirilir. Böylelikle Müslümanların olumsuzluklardaki etkisi tartışılır. Özellikle şiirdeki atmosferin oluşumu, bülbülle gerçekleştirilmeye çalışılan diyalog, kendini sorumlu kılma, kullanılan dilin düşünsel ve duygusal boyutu şiiri duyarlılık açısından ön plana çıkartır. Bu çalışmada *Bülbül* şiirinden hareketle Mehmet Akif Ersoy'daki İslami duyarlılığın ruhsal, düşünsel ve politik iz düşümleri ile sorumluluk yüklenme boyutlarıyla irdelenerek tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Mehmet Akif Ersoy, *Bülbül*, Şiir, İslami Duyarlılık, İslam Dünyası, Sorumluluk.

¹⁵⁰ Dr. Milli Eğitim Bakanlığı Mesut Özata Anadolu Lisesi, yakup.gelir@hotmail.com

Islamic Sensitivity in Mehmet Akif Ersoy's Poetry Of *Bülbül*

Abstract

Person; sensitivity, which is one of the basic characteristics of human and which attaches responsibility to it by associating it with nature, declares necessity as conceptual content. Because of these features, the use, language and circulation of the concept are related to the existence of human beings. There is a remarkable use in the world of thought and art regarding the concept based on man and the universe. There are more than one version of the concept, which widens the perspective of thought and art, aestheticizes it and grounds it with human essence. Religious sensitivity, nature sensitivity, human sensitivity, environmental sensitivity are some of them. It is possible to see the forms of sensitivity with a wide net use in Turkish poetry. Among these, it is witnessed that religious sensitivity, in other words, Islamic sensitivity is determined as a strong discourse. One of the names that can be associated with the concept is Mehmet Akif Ersoy. In Akif, who witnessed the great events and changes in the Islamic world as of the period he lived in, Islamic sensitivity appears as a responsibility. The poet, who touches on the subject in his different poems, has an intense content in this sense, and his poem is *Bülbül*. In poetry focused on the Islamic world, the poet questions his own responsibility based on the experiences that are under the spotlight. Declaring that he can have his share in this questioning, which is shaped on the ground of Islamic sensitivity, the poet tries to process the sensitivity in a way that can be extended to Muslims. In this sense, every event that takes place in the Islamic geography and its consequences are associated with Muslims. Thus, the effect of Muslims on negativities is discussed. In particular, the formation of the atmosphere in the poem, the dialogue that is tried to be realized with the nightingale, making oneself responsible, the intellectual and emotional dimension of the language used bring the poem to the fore in terms of sensitivity. In this study, it is aimed to discuss the Islamic sensibility in Mehmet Akif Ersoy, based on *Bülbül*'s poem, by examining it with its spiritual, intellectual and political projections and the dimensions of taking responsibility.

Keywords: Mehmet Akif Ersoy, *Bülbül*, Poetry, Islamic Sensitivity, Islamic World, Responsibility.

Van Mimarisinin İktisadi Ölçekte Sorgulanabilirliği

Yasemin ÇİFTÇİ¹⁵¹

Özet

Kentsel bir mekanın kurgulanmasının orijininde mimari yatmaktadır. Mimariyi etkileyen unsurlar başta coğrafi koşullar sonrasında sırasıyla estetik, kültür, doğal afetler, çevre... olmak üzere farklılaşabilir; bahsi geçen unsurlar değişse de mimarinin bir kentin iktisadi ölçekte sorgulanabilirliği yetisine sahip olduğu gerçeği değişmeyecektir. Van kentinin mimari esintileri MÖ neredeyse 5500'lere kadar uzanan Mezopotamya uygarlıklarından günümüze ulaşmaktadır. Van ve çevresine hakim olan her uygarlık farklı mimari unsurlar inşa ederek kentin mimari dokusunu belirlemekte ve değiştirmekte etkili olmuştur.

Mimari yapı, iktisadi tarih bağlamında önemli bir tarihi belgedir. Çalışmada Van kentinin mimari dokusu incelenmiş ve bahsi geçen mimari dokunun iktisadi ölçekte etkileri tartişılmıştır. Bu tartişma yapılırken; XIX. yy Van mimarisi temel alınmıştır. Çünkü, XVI. yy ortalarında Osmanlı hakimiyetine giren Van mimarisinde, Osmanlı yansımalarının görölmesi XIX. yy'ı bulmuştur. İlaveten Osmanlı mimarisinin iktisadi ölçekte Van mimarisi üzerinde yarattığı katma değer tespit edilmeye çalışılmıştır. Temel kaynak olarak Hicri 1315 Van Vilayet Salnamesi'nin kullanıldığı bu çalışmada, farklı ikincil kaynaklardan da faydalanılmıştır.

Kadim mimari yapının izlerini taşımakta olan Van kentinin mimari yapısının iktisadi ölçekte yadsınamayacağı gerçeği çalışma neticesinde elde edilen değerli bir çıktıdır.

Anahtar Sözcükler: Van mimarisi, kent, iktisadi ölçek, salname.

¹⁵¹ Dr. Öğr. Üyesi Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, ysmn.ciftci@gmail.com

Interrogability of Van Architecture to Economic Scale

Abstract

Architecture lies at the origin of the construction of an urban space. The factors affecting the architecture can be differentiated in for firstly geographical conditions and then respectively, aesthetics, culture, natural disasters, and the environment; although the mentioned elements may change, the fact that architecture has the ability to query a town on an economic scale will not change. The architectural breaths of Van survive from the Mesopotamian civilizations dating back to almost 5500 BC. Every civilization that dominated Van and its surroundings has been effective in determining and changing the architectural structure of the town by building different architectural elements.

The architectural structure is an important historical document in the context of economic history. The architectural structure of Van was examined and the effects of the mentioned architectural structure on the economic scale were discussed in the study. XIXth century Van architecture based on during this discussion. Because in the Van architecture, which fall under domination of Ottoman in the middle of XVIth century, Ottoman reflections were seen in the XIXth century. In addition, the added value created by Ottoman architecture on Van architecture on an economic scale was tried to be determined. In this study, in which the Hijri 1315 Van Province Yearbook was used as the main source, different secondary sources were also used.

The fact that the architectural structure of Van, which bears the traces of the ancient architectural structure, cannot be denied on an economic scale is a valuable output obtained as a result of the study.

Keywords:, Van architecture, town, economic scale, salname (annual)

Cemil Süleyman Alyanakoğlu'nun Kurun Gazetesindeki Lübnan'la İlgili Yazıları Üzerine Bir İnceleme

Yavuz Selim Uđurlu¹⁵²

Özet

Fecriâti edebî topluluğu içerisinde yer almış olan Cemil Süleyman Alyanakoğlu (1886-1940) hikâye ve roman türündeki eserleriyle tanınmıştır. Yazar, babasının İstanbul'dan sürgün edilmesi sebebiyle çocukluk ve gençlik yıllarını Lübnan ve Suriye'nin çeşitli yerlerinde geçirmiştir. Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı yıllarında çeşitli cephelerde bulunması hem de sonraki dönemlerde doktorluk görevi sebebiyle yurt içinde ve yurt dışında bulunması sayesinde birçok yeri görme imkanı elde etmiştir. Uzun süre İstanbul'daki gazeteler için yazı yazmayan Cemil Süleyman 1934'te İstanbul'a döner ve ilk yazısını 1937'de Kurun Gazetesi'nde yayımlar. Cemil Süleyman ölümüne değin bu gazetede yazılarına devam eder. Yazarın Kurun Gazetesi'ndeki yazılarında çoğunlukla Suriye, Lübnan ve Avrupa ülkeleriyle ilgili izlenimleri yer almaktadır. Bu çalışmada Cemil Süleyman'ın Kurun Gazetesi'ndeki Lübnan'la ilgili yedi adet yazısı konu olarak ele alınmıştır. O, Lübnan'la ilgili yazılarında çocukken orada geçirdiği günleri özlemle anar; bölgenin tarihi, sosyal hayatı ve ekonomik durumu hakkında bilgiler verir ayrıca orayla ilgili izlenimlerini aktarır. Bu makale çalışmasında yazarın hayatı, sanatı ve eserleriyle ilgili bilgiler verilmiş; Kurun Gazetesi hakkında tanıtıcı bilgiler özet bir şekilde aktarılmış; yazarın Kurun Gazetesi'nde yer alan, Lübnan'la ilgili yazılarıyla ilgili açıklayıcı bilgiler sunulmuş ve bu yazılardan alıntılar yapılmıştır. Bu çalışmada Cemil Süleyman Alyanakoğlu'nun Kurun Gazetesi'ndeki Lübnan'la ilgili yazılarının gün ışığına çıkarılması hedeflenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Cemil Süleyman Alyanakoğlu, Kurun Gazetesi, Lübnan.

¹⁵² Dr. Ordu Fen Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, yavuzs.ugurlu52@gmail.com

A Review of Cemil Süleyman Alyanakoğlu’s Articles on Lebanon in Kurun Newspaper

Abstract

Cemil Süleyman Alyanakoğlu (1886-1940), who took place in the Fecriati literary community, was known for his works in the story and novel genre. The author spent his childhood and youth in various places of Lebanon and Syria due to his father’s exile from Istanbul. During the Balkan Wars and the First World War, he had the opportunity to see many places by means of his presence on various fronts and thanks to the fact that he had been at home and abroad while working as a doctor in later periods. Cemil Süleyman, who did not write for newspapers in Istanbul for a long time, returned to Istanbul in 1934 and published his first article in Kurun Newspaper in 1937. Cemil Süleyman continued his writings in this newspaper until his death. The author’s articles in Kurun Newspaper mostly include his impressions of Syria, Lebanon and European countries. In this study, Cemil Süleyman’s seven writings about Lebanon in Kurun Newspaper were discussed as subjects. In his writings about Lebanon, he longs for the days he spent there as a child; he provides information about the history, social life and economic situation of the region and also conveys his impressions about there. In this article, information about the life, art and works of the author was given; Introductory information about Kurun Newspaper is summarized; explanatory information about the author’s articles about Lebanon in Kurun Newspaper was presented and was excerpted the study from these articles. In this study, Cemil Süleyman Alyanakoğlu’s articles about Lebanon in Kurun Newspaper are aimed to be revealed.

Keywords: Cemil Süleyman Alyanakoğlu, Kurun Newspaper, Lebanon.

Fonlarda Orta Asya Türk Halklarının Tarih ve Kültürüne İlişkin Koleksiyonlar

Yermekbayeva Ainur¹⁵³

Özet

Makale, Kazakistan Cumhuriyeti Merkez Devlet Müzesi örneğinde Orta Asya Türk halklarının (Kazaklar, Kırgızlar, Türkmenler, Özbekler vb.) tarihi ve kültürü üzerine koleksiyonu tamamlama sorunları ile ilgilidir. Koleksiyonun yukarıda belirtilen etnik grupların tarihi ve kültürü üzerine kompozisyonu karakterize edilmiştir. Aynı zamanda, etnografik koleksiyonların oluşumunun özelliklerine ve faktörlerine ve ayrıca etnik gruplar arası etkileşim bağlamında bu halkların geleneksel nesnelere yapısındaki ortak ve spesifik unsurların tanımlanmasına büyük önem verilmektedir. Yazar, müzenin etnografik koleksiyonlarının, insanların geleneksel günlük kültürünün çeşitli yönlerini (kıyafetler, gelenekler ve yaşam döngüsünün ritüelleri) yansıttığı sonucuna varıyor ve ayrıca bilimsel ve koleksiyon gezilerinin organizasyonu, satın alma gibi faktörlerin de olduğunu belirtiyor. özel şahıslardan gelen şeyler, yerel yönetim memurlarının katılımı, müze koleksiyonlarının oluşumunda önemli bir etkiye sahipti.

Anahtar Kelimeler: Etnografik Koleksiyonlar, Türk Halkları, Orta Asya, Müze, Tarih, Kültür.

Collections on the History and Culture of the Turkic Peoples of Central Asia in the Funds

Abstract

The article deals with the problems of completing the collection on the history and culture of the Turkic peoples of Central Asia (Kazakhs, Kyrgyzs, Turkmens, Uzbeks, etc.) on the example of the Central State Museum of the Republic of Kazakhstan. The composition of the collection on the history and culture of the above-mentioned ethnic groups is characterized. At the same time, the main attention is paid to the peculiarities and factors of the formation of ethnographic collections, as well as to the identification of common and specific elements in the structure of traditional objects of these peoples in the context of interethnic interaction. The author concludes that the ethnographic collections of the museum

¹⁵³ Al-Farabi Kazakh National University, ainur.kaznu@gmail.com

reflect various aspects of the traditional everyday culture of peoples (clothing, customs and rituals of the life cycle), and also notes that such factors as the organization of scientific and collecting expeditions, the purchase of things from private individuals, the involvement of civil servants of the local administration had a significant influence on the formation of museum collections.

Keywords: Ethnographic Collections, Turkic Peoples, Central Asia, Museum, History, Culture.

Girit Tarihi Ve Turhan Paşa

Zafer Erođlu¹⁵⁴

Özet

Girit adası birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir yerdir. Osmanlı Devleti, stratejik açıdan da önemli bir yer olan Girit'i 17. yüzyılda ele geçirmiştir. Milliyetçi akımlarının başlaması ve bunun adaya sıçraması hem Osmanlı hem de Girit için farklı dönemlerin yaşanacağıının habercisi idi. 19. yüzyılda Girit'teki Rumların isyanların ardı arkası kesilmedi. Zaman zaman yabancı ve büyük devletlerin de müdahalesi isyanların olgunlaşmasını ve alevlenmesine sebep olmuştur. Girit'te görevli olan Osmanlı Devlet adamları buradaki isyanları durdurmak ve sükuneti sağlamak için birçok çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmalar orada var olan ne Rumları ne de Müslüman halkı memnun etmemiştir. Bu devlet adamlarından bir tanesi de Turhan Paşa'dır. Osmanlı Devleti'nde birçok görevlerde bulunan Turhan Paşa, Girit'te ilk olarak vali vekili daha sonra da vali olarak görevlendirilmiştir. Paşanın ilk olarak yapmış olduğu icraatı adayı gözlemek ve raporlar hazırlamaktı. Burada hazırlamış olduğu raporlar dikkate alınmaması Girit'in Osmanlı'nın elinden çıkacağıının habercisiydi.

Anahtar Kelimeler: Girit, İsyân, Osmanlı, Bürokrasi, Turhan Paşa.

¹⁵⁴ Doktora Ö. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, zafersalimoglu@gmail.com

History of Crete and Turhan Pasha

Abstract

The island of Crete is a place that has hosted many civilizations. The Ottoman Empire captured Crete, which is a strategically important place, in the 17th century. The start of the nationalist movements and the spread of this to the island were the harbinger of different periods for both the Ottoman Empire and Crete. In the 19th century, the revolts of the Greeks in Crete did not cease. The intervention of foreign and big states from time to time caused the maturation and exacerbation of the rebellions. The Ottoman statesmen who were in charge in Crete carried out many studies to stop the rebellions and provide peace. These works did not please the Greeks or the Muslim people who were there. One of these statesmen is Turhan Pasha. Turhan Pasha, who held many positions in the Ottoman Empire, was first appointed as the deputy governor and then as the governor in Crete. The first thing the Pasha did was to observe the candidate and prepare reports. The fact that the reports he had prepared here were not taken into account, foreshadowed that Crete would come out of the hands of the Ottomans.

Keywords: Crete, Revolt, Ottoman, Bureaucracy, Turhan Pasha.

Kazak Kùltürü: Yedi Ata Geleneğinin Önemi

Zeinep Zhumatayeva¹⁵⁵ Zhumatayeva Saule¹⁵⁶

Özet

Her ulusun kùltürü, yalnızca ulusal özelliklerini ve özelliklerini karakterize eden ve ulusal özünü ortaya koyan farklı gelenek ve göreneklerden oluşur. Modern dünyada, toplumdaki önemli eğilimlerden biri, yabancı bir kùltüre kapılma isteksizliği ve kişinin kendi kök geleneğiyle temasını kaybetme korkusudur. Kazak kùltürü yüzyıllarca süren çok karmaşık ve ilginç bir gelişme yolundan geçmiş ve yirminci yüzyıla kadar göçebe kalmıştır. Bozkırda yaşam koşulları çok zordu. Bozkırda hayatta kalmak ve refah, insanların dayanıklılığına, gücüne, sağlığına, sabrına, el becerisine ve becerisine bağlıydı. Bu nedenle, ana Kazak gelenekleri ve ritüelleri yaşam, yaşamın önemli aşamaları ve insanların sağlığı ile ilişkilidir. Kazakların en önemli ve kadim geleneklerinden biri de Jeti Ata'dır. Kelimenin tam anlamıyla tercüme "Yedi büyükbaba" anlamına gelir. Jeti Ata, yedinci nesle kadar herkesin atalarını tanımak zorunda olduğu eski bir gelenektir. Bu gelenek nesilden nesile aktararak günümüze kadar korunmuştur. Bu geleneğin önemi neydi ve neden yedi atanızı tanımanız gerekiyordu? Her şeyden önce insan sağlığı, neslin devamı ve milletin bekası için gerekiyordu. Kazaklar ensestten, hastalıkların yayılmasından, özellikle kalıtsal olanlardan, hasta çocukların doğumundan korktular, bu yüzden kendilerine baktılar. Aynı zamanda, bu geleneğe "kan saflığı" adını veren tek sır budur. İkincisi, Jeti Ata sadece bir isimler topluluğu değil, her ailenin, klanın ve bütün bir milletin yıllar içinde oluşmuş kronolojik bir tarihidir. Yedi atayı tanıyan her nesil, yedi çağın tarihini, atalarının halkının yaşamını, bilgisini ve değerlerini öğrenir. Buna dayanarak, atalarının prestijini, ülkelerinin erdemlerini, cesaretini ve bağlılığını vb. örnek alarak iyi insanlar olmaya çalışırlar. Olumsuz karakter özelliklerinden ve eylemlerinden kaçınarak bu tür hatalardan kaçınmaya çalışırlar. Örneğin, dedeleri ülke nazarında onurlu, sevilen ve saygı duyulan biriye gururludur ve atalarının imajını zedelemek istemezler. Yanlış bir şey yapar ve telafisi mümkün olmayan bir hata yaparsanız, bu tüm hanedanın itibarına kara bir leke olarak kabul edilecek ve gelecek nesiller sizden utanacak ve ülkenin gözünde bir işe yaramayacaktır. Makale, Jeti ata gelenekleri ile bağlantılı olarak Kazak halkının yasa ve geleneklerine ilişkin tarihsel veriler, edebi eserler ve bilimsel eserler temelinde Jeti ata geleneklerinin Kazak kùltüründeki rolünü ve önemini analiz etmektedir. Bu

¹⁵⁵ Doç. Dr. Nazarbayev University, zzhumatayeva@nu.edu.kz,

¹⁵⁶ Doç. Dr. Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University, saule.zhumatayeva@mail.ru

nedenle sadece kendileri için değil, gelecek nesiller için de insanlar kötü alışkanlıklardan kaçınmaya çalışırlar. Bu nedenle çocukların yetiştirilmesinde ve kendi kendine eğitiminde Jeti ata geleneği büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Jeti Ata, Kültür, Gelenekler, Kan Saflığı, Hukuk, Vb.

Kazakh Culture: The Significance of the Tradition of Seven Ancestors

Abstract

The culture of each nation consists of different customs and traditions that characterize only its national characteristics and traits, revealing its national essence. In the modern world, one of the important trends in society is the reluctance to be absorbed in a foreign culture and the fear of losing touch with one's own root tradition. Kazakh culture has passed the centuries-long very complex and interesting path of development and up to the twentieth century remained nomadic. Living conditions in the steppe were very difficult. Survival and prosperity in the steppe depended on the stamina, strength, health, patience, dexterity and skill of people. Therefore, the main Kazakh traditions and rituals are associated with life, important stages of life and health of people. One of the most important and ancient traditions of the Kazakhs is Jeti Ata. Literally translated means "Seven grandfathers". Jeti Ata is an old tradition, according to which everyone had to know their ancestors until the seventh generation. This tradition has been handed down from generation to generation preserved to this day. What was the significance of this tradition and why did you need to know your seven ancestors? First of all, it was necessary for human health, the continuation of the generation and for the preservation of the nation. Kazakhs feared incest, feared the spread of diseases, especially hereditary ones, the birth of sick children, so they took care of themselves. At the same time, this is the only secret that calls this tradition "blood purity." Secondly, Jeti Ata is not just a collection of names, it is a chronological history of each family, clan and a whole nation that has formed over the years. Knowing seven ancestors, each generation learns the history of seven eras, the life, knowledge and values of the people of their ancestors. Based on this, they strive to be good people, following the example of the prestige of their ancestors, the virtues of their country, courage and devotion, and so on. They try to avoid such mistakes, avoiding negative character traits and actions. For example, if their grandparents are honored, loved and respected in the eyes of the country, they are proud and do not want to tarnish the image of their ancestors. If you do something wrong and make an irreparable

mistake, it will be considered a black mark on the reputation of the entire dynasty, and future generations will be ashamed of you and will be useless in the eyes of the country. The article analyzes the role and significance of the Jetti ata traditions in Kazakh culture on the basis of historical data, literary works and scientific works on the laws and customs of the Kazakh people in connection with the Jetti ata traditions. Therefore, not only for themselves, but also for future generations, people try to avoid bad habits. Therefore, the tradition of Jetti ata is of great importance in the upbringing of children and self-education.

Keywords: Jetti Ata, Culture, Traditions, Blood Purity, Law, Etc.

Абстракт

Әр ұлттың мәдениеті оның ұлттық мәнін ашатын, тек ұлттық ерекшеліктері мен белгілерін сипаттайтын әртүрлі әдет-ғұрыптар мен салт-дәстүрлерден тұрады. Қазіргі әлемдік маңызды тенденциялардың бірі - шетелдік мәдениетке бой алдырмау және өзіндік төл мәдениетпен тығыз байланысын жоғалтпау. Қазақ мәдениеті ғасырлар бойы өте күрделі және қызықты даму жолынан өтті және XX ғасырға дейін көшпелі болып қала берді. Сайын далада өмір сүру қиын болды. Көшпенді тіршілік пен өсіп-өркендеу адамдардан төзімділік пен қажыр-қайратты, мықты денсаулық пен шыдамдылықты, ептілік пен шеберлікті қажет етті. Осыған орай, қазақ халқының негізгі салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары өмірмен, яғни адамдардың өмір жолының маңызды кезеңдері және оның денсаулығына қатысты құрылды. Қазақтардың ең маңызды және ежелгі дәстүрлерінің бірі - Жеті ата. Жеті ата - ескі дәстүр, оған сәйкес барлық қоғам мүшелері жетінші ұрпаққа дейінгі өз ата-бабаларын білуі керек. Бұл дәстүр ұрпақтан-ұрпаққа жалғасып, бүгінгі күнге дейін сақталып келеді. Бұл дәстүрдің мәні неде және неліктен сіз жеті ата-бабаңызды білуіңіз керек еді? Біріншіден, бұл адамның денсаулығы, ұрпақ жалғастыруы және ұлттың сақталуы үшін қажет болды. Қазақтар ауруды, әсіресе тұқым қуалайтын ауруларды қоздырудан, ауру балалар дүниеге келуден қорықты және осылайша өздеріне қамқорлық жасады. Сонымен қатар, бұл дәстүрді «қан тазалығын» сақтау деп атауының да бірден-бір сыры осыда. Екіншіден, Жеті ата - бұл жай атаулар жинағы ғана емес, бұл әр отбасының, рудың және бүкіл халықтың жылдар бойы қалыптасқан хронологиялық тарихы. Әр ұрпақ жеті атасын білу арқылы жеті дәуірдің тарихын, ата-бабалары өмір сүрген кезеңдегі халықтың тұрмыс-тіршілігі, таным-түсінігі және құндылықтары жайына мәлімет алады. Осының негізінде олар ата-бабаларының абырой-беделі, еліне сіңірген еңбегі, ерлігі мен адалдығы және т.б

жағымды қасиеттерінен үлгі тұтып, өздері де жақсы тұлға болуға ұмтылады. Ал жағымсыз қасиеттері мен іс-әрекеттерінен жеріп, ондай қателіктерден сақтануға тырысады. Мәселен, аталары ел алдында абыройлы, сыйлы, қадірлі тұлғалар болса, оларды мақтан тұта отырып, ата-баба абыройына кір келтіруден сақтанады. Егер жаман іс-әрекетке барып, түзелмес қателікке ұрынар болсаң ол бүкіл әулеттің арына, атақ-абыройына түскен қара дақ ретінде саналып, келешек ұрпақтарың сен үшін ұялатын, ел алдында қадірсіз болады. Сондықтан да тек өзі үшін ғана емес, болашақ ұрпақтары үшін де адамдар жат әдеттерден бойларын аулақ ұстауға талпынады. Демек, жеті ата дәстүрі ұрпақ тәрбиесінде және адамның өзін-өзі тәрбиелеуінде орасан зор мәні бар дәстүр болып саналады. Мақалада қазақ халқының салт-дәстүрі мен заңдарына қатысты тарихи мәліметтерге, әдеби шығармалар мен ғылыми еңбектерге сүйене отырып, жеті ата қазақ дәстүрінің қазақ мәдениетіндегі рөлі мен маңызы жайлы талдау жасалынады.

Кілт сөздер: Жеті ата, мәдениет, салт-дәстүр, қан тазалығы, заң, т.б.

Абстракт

Культура каждого народа состоит из разных обычаев и традиций, которые характеризуют только его национальные особенности и черты, раскрывая его национальную сущность. В современном мире одной из важных тенденций в обществе является нежелание погружаться в чужую культуру и страх потерять связь с собственной корневой традицией. Казахская культура прошла многовековой очень сложный и интересный путь развития и вплоть до XX века оставалась кочевой. Условия жизни в степи были очень тяжелыми. Выживание и процветание в степи зависели от выносливости, силы, здоровья, терпения, ловкости и ловкости людей. Поэтому основные казахские традиции и ритуалы связаны с жизнью, важными этапами жизни и здоровья людей. Одна из самых важных и древних традиций казахов - Жеты-Ата. В буквальном переводе означает «Семь дедушек». Жети Ата - старая традиция, согласно которой каждый должен был знать своих предков до седьмого поколения. Эта традиция передавалась из поколения в поколение, сохранилась до наших дней. Каково было значение этой традиции и почему вам нужно было знать своих семи предков? Прежде всего, это было необходимо для здоровья человека, продолжения поколения и сохранения нации. Казахи боялись инцеста, опасались распространения болезней,

особенно наследственных, рождения больных детей, поэтому позаботились о себе. В то же время это единственный секрет, который называет эту традицию «чистотой крови». Во-вторых, Жети Ата - это не просто коллекция имен, это хронологическая история каждой семьи, клана и целой нации, сформировавшейся на протяжении многих лет. Зная семь предков, каждое поколение узнает историю семи эпох, жизнь, знания и ценности людей своих предков. Исходя из этого, они стремятся быть хорошими людьми, следуя примеру престижа предков, достоинств своей страны, отваги и преданности и так далее. Он старается избегать подобных ошибок, избегая отрицательных черт характера и поступков. Например, если их дедушка и бабушка почитаемы, любимы и уважаемы в глазах страны, они горды и не хотят запятнать имидж своих предков. Если вы сделаете что-то не так и совершите непоправимую ошибку, это будет считаться черной меткой на репутации всей династии, а будущие поколения будут за вас стыдиться и будут бесполезны в глазах страны. Поэтому не только для себя, но и для будущих поколений люди стараются избегать вредных привычек. Поэтому традиция Жети ата имеет большое значение в воспитании детей и самообразовании. В статье анализируется роль и значение традиций Жеты-ата ата в казахской культуре на основе исторических данных, литературных произведений и научных трудов о законах и обычаях казахского народа в связи с традициями Жеты-ата.

Ключевые слова: Жети ата, культура, традиции, чистота крови, законы, итд.

Üniversitede Okuma Sürecinde Öğrencilerde Yaratıcı Düşüncenin Gelişimi

Zhansaya Iskakova¹⁵⁷

Özet

Makale, üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşünme gelişiminin pedagojik yönlerini tartışıyor. Yaratıcı düşünmenin gelişimi, öğrencilerin yaratıcı yeteneklerinin etkinleştirilmesine katkıda bulunan ve bunları etkinleştiren probleme dayalı görevleri hedefleyen öğrenme sürecinin biçimlerinden biri olarak incelenir. Modern dünyada, toplumun gelişiminin her aşamasında yaratıcı bir kişilik çok talep görmektedir. Bir insanın hayatında kısa sürede meydana gelen değişiklikler, onu her türlü değişime üretken ve yaratıcı bir şekilde hazır kılan nitelikler gerektirir. Bu nedenle, sürekli değişimlere uyum sağlamak ve bunları doğru algılamak için kişinin yaratıcı enerjisini harekete geçirmesi gerekir. Aynı zamanda, geleneksel olarak kurulmuş eğitim sisteminin doğasında var olan üretkenlik ile toplumun yaratıcı bir kişisel gelişim sistemine yönelik artan talepleri arasında bir çelişki vardır. Üniversite öğrencilerinin yaratıcı düşüncesinin gelişiminin teorik ve metodolojik temellerinin incelenmesinde, bilimsel literatürün analizi, önerilen teorik varsayımların bilimsel olarak tanımlanması için pratik çalışmalar yapılmıştır. İletişimsel öğrenmenin görevleri arasında, modern disiplinlerin incelenmesi, yavaş yavaş yaratıcı düşünen öğrencilerin gelişimine odaklanmaktadır. Bu, öğrencilerin yaratıcı yeteneklerini harekete geçirmelerini sağlayan, problemleri olan öğrencilerin öğrenme sürecine yönelik formlardan biri olarak düşünülebilir. Bu sorunun incelenmesi, yüksek öğretimin acil sorunlarını çözmeyi amaçlamaktadır, çünkü eğitim sistemini iyileştirme süreci, mesleki faaliyetlerinde ortaya çıkan sorunlarla yaratıcı bir şekilde başa çıkmaya hazır olan psikoloji öğrencilerinin eğitiminde yeni gereksinimler getirmektedir. Yerli ve yabancı literatürde, entelektüel aktivitede kendini gösteren bir kişilik özelliği olarak tanımladığımız "yaratıcılık", "yaratıcı düşünme" kavramlarının içeriğine ilişkin bilimsel fikirler, yeni fikirler üretme, orijinali pratik olarak çözmenin yollarını bulma, standart olmayan durumsal görevler, bir öğretmen psikoloğunun etkinliği için en verimli stratejilerin seçilmesi. Öğrencilerin yaratıcı düşüncesini geliştirmeyi amaçlayan araştırmanın teorik ve pratik temelleri, üniversite öğretmenlerinin bu sorunu inceleme sürecinde öğrencilerin yaratıcılıklarını belirlemelerine olanak tanır.

Anahtar Sözcükler: Yaratıcılık, Düşünme, Gelişim, Öğrenciler, Üniversite.

¹⁵⁷ Al Farabi Kazakh National University, zig019@mail.ru

Development of Creative Thinking Among Students in the Process of Studying at the University

Abstract

The article discusses the pedagogical aspects of the development of creative thinking of university students. The development of creative thinking is studied as one of the forms of the learning process, aimed at problem-based tasks that contribute to and enable the activation of students' creative abilities. In the modern world, a creative personality is very much in demand at all stages of the development of society. Changes in a person's life that occur within a short time require qualities from him that make him productive and creatively ready for any changes. Therefore, in order to adapt to constant changes and perceive them correctly, a person needs to activate his creative energy. At the same time, there is a contradiction between the productivity inherent in the traditionally established system of education and the growing demands of society for a creative system of personal development. In the study of the theoretical and methodological foundations of the development of creative thinking of university students, the analysis of scientific literature, practical work for the scientific specification of the proposed theoretical assumptions were carried out. Among the tasks of communicative learning is the study of modern disciplines gradually focus on the development of creative thinking students. This can be considered as one of the forms aimed at the learning process of students with problematic tasks, which allows them to activate the creative abilities of students. The study of this problem is aimed at solving pressing issues of higher education, since the process of improving the education system imposes new requirements in the training of psychology students who are ready to creatively cope with problems arising in their professional activities. In the domestic and foreign literature, scientific ideas about the content of the concepts of "creativity", "creative thinking", which we define as a personality trait manifested in intellectual activity, consisting in generating new ideas, finding ways to practically solve original, non-standard situational tasks, choosing the most productive strategies for the activity of a teacher-psychologist. The theoretical and practical foundations of the research aimed at the development of creative thinking of students allow university teachers to determine the creativity of students in the process of studying this problem.

Keywords: Creativity, Thinking, Development, Students, University.

Toplum ve Küreselleşme Sorunları

Zholdybaeva S.A.¹⁵⁸ -Ilgidaeva S.M.¹⁵⁹

Özet

Bu aşamadaki dünya sürecinin özellikleri, ilk olarak, sonuçları tarafından planlanmamıştır, ikinci olarak, sosyal sonuçları açısından ve üçüncü olarak, mevcut sosyal teoriler ve paradigmlar bağlamında. Bu nedenle, bize göre, mevcut dünya sürecini anlamak ve anlamak için dünya politikasının bazı temel ilkelerini gözden geçirme ve netleştirme ihtiyacı açıktır. Bugün burada söylendiği gibi, dünya oyuncularının sayısı önemli ölçüde arttı, yeni ilgi alanları ortaya çıktı, olası eylemler için fırsatlar genişledi ve bu eylemler için ihtiyaç duyulan bilgilerin nitelik ve niceliği değişti. Kanaatimizce, mevcut küresel sürecin yukarıda belirtilen özellikleri açısından, Kazakistan'ın bazı dış politika yönlerinin siyasi ve hukuki bakış açılarının gözden geçirilmesi veya ayarlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Sınır Ötesi, Fundamentalizm, Neo-kapitalizm, Liberalizm

Society And Globalization Problems

Abstract

Features of the world process at this stage, firstly, are unplanned by its results, secondly, in terms of its social consequences and, thirdly, in the context of existing social theories and paradigms. Therefore, in our opinion, the need to review and clarify some of the key principles of world politics for understanding and understanding of the current world process is obvious. As it was said here today, the number of world players has increased dramatically, new interests have arisen, opportunities for possible actions have been expanded, and the quality and quantity of information needed for these actions have changed. In our opinion, from the point of view of the above-mentioned features of the current global process, it is necessary to review or adjust the political and legal points of view of some foreign policy aspects of Kazakhstan.

158

159

Keywords: Globalization, Cross-Borderness, Fundamentalism, Neocapitalism,
Liberalism

Edebi Eğitimin Etkinliğini Arttırmada Sağır Pedagog-Öğrencilerin Mesleki Eğitimi Sorunu- Bir Araştırma Nesnesi Olarak

Mamarajabova Zulfiya Norboevna¹⁶⁰

Özet

Dünyanın her yerindeki yükseköğretim kurumlarında kaliteli personelin eğitim ve öğretim kalitesi zemin kazanmaktadır. UNESCO tarafından benimsenen 2030 yılına kadar uluslararası eğitim kavramı, "yaşam boyu kaliteli eğitim için fırsatlar yaratmayı" acil bir görev olarak tanımlamaktadır. Eğitim alanında yenilikçi fikirlerin uygulanması, sağır öğretmen yetiştirme sisteminin modernizasyonunda yüksek sonuçlar elde etmenin temelidir. Özellikle pedagojik-psikolojik ve profesyonel-pedagojik yönelimi, geleceğin sağır pedagog-öğretmeninin pratik etkinliği gelişmiş ülkelerin eğitim sisteminde önemlidir. Ülkemizde yükseköğretim sisteminin reformu, maddi ve teknik tabanın güçlendirilmesi, öğretmen yetiştirme sisteminin radikal modernizasyonu, eğitim sürecinin kalitesinin yeni bir düzeye getirilmesi yoluyla eğitimin etkinliğini sağlama fırsatları genişletilmiştir. Yükseköğretim sisteminin öncelikleri arasında "öğretmenlerin kalite ve profesyonellik düzeyinin sürekli iyileştirilmesi" gibi görevler bulunmaktadır. Bu temelde, gelecekteki sağır pedagogların metodolojik eğitimini, bu süreci organize etme teknolojisini, metodolojik desteği, faaliyetle ilgili yeterliliklerin sistem ve mekanizmalarını geliştirmek önemlidir.

. Yükseköğretim sisteminin reforme edilmesi, maddi ve teknik tabanın güçlendirilmesi, öğretmen yetiştirme sisteminin radikal bir şekilde modernize edilmesi, eğitim sürecinin kalitesinin yeni bir düzeye getirilmesi, "öğretmenlerin kalite ve profesyonellik düzeyinin sürekli iyileştirilmesi" gibi görevler. yükseköğretim sisteminin öncelikleri belirlendi. Bu temelde, çalışmanın amacı, işitme engelli çocukların konuşma geliştirme sisteminin uygulanmasında sağır öğretmenlerin mesleki eğitimini geliştirmek için teknolojiyi, metodolojik desteği, faaliyet yeterlilik sistemlerini ve mekanizmalarını geliştirme sürecini incelemektir. edebiyat eğitimi sürecinde

Anahtar kelimeler: edebiyat eğitimi, işitme engelli çocuklar, konuşma, gelişim, sistem, sağır pedagog-öğrenci, mesleki eğitim, pedagojik sistem, yönergeler.

¹⁶⁰ Prof. Dr. Uzbekistan, botir9494@bk.ru

The Problem of Professional Training of deaf Pedagogues-Students in Increasing the Effectiveness of Literary Education - as an object of research

Abstract

The quality of education and training of quality personnel in higher education institutions around the world is gaining ground. The concept of international education until 2030, adopted by UNESCO, identifies "creating opportunities for quality education throughout life" as an urgent task. The implementation of innovative ideas in the field of education is the basis for achieving high results in the modernization of the system of training deaf teachers. In particular, the pedagogical-psychological and professional-pedagogical orientation, practical effectiveness of the future deaf pedagogue-teacher is important in the education system of developed countries. Opportunities to ensure the effectiveness of education have been expanded in our country through the reform of the higher education system, strengthening the material and technical base, radical modernization of the system of teacher training, bringing the quality of the educational process to a new level. The priorities of the higher education system include such tasks as "continuous improvement of the quality and level of professionalism of teachers." On this basis, it is important to improve the methodological training of future deaf pedagogues, the technology of organizing this process, methodological support, the system and mechanisms of competencies related to the activity.

. Tasks such as reforming the higher education system, strengthening the material and technical base, radically modernizing the system of teacher training, bringing the quality of the educational process to a new level, "continuous improvement of the quality and level of professionalism of teachers" in the priorities of the higher education system marked. On this basis, the purpose of the study was to study the process of improving the technology, methodological support, systems and mechanisms of activity competencies to improve the professional training of deaf teachers in the implementation of the system of speech development of hearing-impaired children in the process of literary education.

Key words and concepts: literary education, hearing impaired children, speech, development, system, deaf pedagogues-students, vocational training, pedagogical system, directions

**Мамаражабова Зулфия Норбоевна,
Ўзбекистон, Низомий номли**

Адабий таълим самарадорлигини оширишда сурдопедагог-талабаларнинг касбий тайёргарлиги масаласи –тадқиқот объекти сифатида

Жаҳон миқёсида олий таълим муассасаларида таълим сифати, сифатли кадрлар тайёрлаш масаласи алоҳида касб этмоқда. ЮНЕСКО томонидан қабул қилинган 2030 йилгача халқаро таълим концепциясида «Бутун ҳаёт давомида сифатли таълим олишга имконият яратиш» долзарб вазифа сифатида белгиланган. Таълим соҳасида инновацион ғояларнинг татбиқ этилиши сурдопедагог-мутахассисларни тайёрлаш тизимини модернизациялаш борасида юқори натижаларга эришилишига асос бўлмоқда. Жумладан, бўлажак сурдопедагог-ўқитувчисининг педагогик-психологик ва касбий-педагогик йўналганлиги, амалий натижавийлиги ривожланган мамлакатлар таълим тизимида муҳим ҳисобланади. Мамлакатимизда олий таълим тизимини ислоҳ қилиш, моддий-техник базани мустаҳкамлаш, педагог кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан янгилаш, таълим-тарбия жараёни сифатини янги босқичга олиб чиқиш орқали таълим самарадорлигини таъминлаш имкониятлари кенгайтирилди. Олий таълим тизими олдида турган устувор йўналишларда «педагог кадрларнинг касбий маҳорати сифати ва савиясини узлуксиз юксалтириш» каби вазифалар белгиланди. Шу асосда бўлажак сурдопедагог-ўқитувчиларининг методик тайёргарлиги, бу жараёни ташкил этиш технологияси, методик таъминоти, фаолиятга оид компетенциялар тизими ва механизмларини такомиллаштириш муҳим аҳамият касб этади.

. Мамлакатимизда олий таълим тизимини ислоҳ қилиш, моддий-техник базани мустаҳкамлаш, педагог кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан янгилаш, таълим-тарбия жараёни сифатини янги босқичга олиб чиқиш, олий таълим тизими олдида турган устувор йўналишларда «педагог кадрларнинг касбий маҳорати сифати ва савиясини узлуксиз юксалтириш» каби вазифалар белгиланди. Шу асосда адабий таълим жараёнида заиф эшитувчи болалар нутқини ривожлантириш тизимини татбиқ этишда сурдопедагог-талабаларнинг касбий тайёргарлигини ошириш технологияси, методик таъминоти, фаолиятга оид компетенциялар тизими ва механизмларини такомиллаштириш жараёнини ўрганиш тадқиқот мақсади сифатида белгиланди.

Таянч сўз ва тушунчалар: адабий таълим, заиф эшитувчи болалар, нутқ, ривожлантириш, тизим, сурдопедагог-талабалар, касбий тайёргарлик, педагогик тизим, йўналишлари

Geleceğin Çevirmenlerinin Dilsel Ve İletişimsel Yetkinliğinin Oluşumunda Pedagojik Teknolojilerin Kullanımının Olumlu Etkisi

Mamarajabov Botir Bahodir oğlu¹⁶¹

Özet

Pedagojik yenilik, bilimsel bilgi, eğitim metodolojisi, toplumun gelişimi, sosyal eğitim düzeninin dünyanın gereksinimlerine göre esnekliği ile karakterizedir. fikir. Pedagojik teknoloji bir eğitim yöntemi, bir anlamda bir dizi eğitim süreci, aracı, formu ve yöntemidir. Eğitim teknolojisi aynı zamanda eğitim materyallerinin seçilmesini, işlenmesini, öğrencilerin güç ve ustalığına göre şekil ve boyut değiştirmeyi de içerir. Pedagojik teknoloji, eğitimin içeriğinin, yöntemlerinin ve araçlarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesi, eğitimin nesnel yasalarına dayanan eğitim süreci, teşhis amaçları: bilim ve teknolojinin yeniliklerini birleştiren eğitim sürecidir. Pedagojik teknoloji eğitiminin ana görevleri şunlardır: öğrenci ve öğretmenin hızlı gelişimi; öğrenci-öğretmen etkileşimi ve iletişiminin demokratikleşmesi; uyumlu bir şekilde gelişmiş bir kişinin oluşumu için faaliyetler; eğitim sürecinin daha da insanlaştırılması; yaratıcı öğretime odaklanmak; Öğrencinin yaratıcı düşüncesini oluşturmaya yardımcı olan araçların, yöntemlerin ve teknolojilerin modernizasyonu Bu makale, gelecekteki çevirmenlerin dilsel ve iletişimsel yetkinliklerinin oluşumunda pedagojik teknolojilerin kullanımının içeriğini açıklamaktadır.

Anahtar kelimeler: Geleceğin çeviri öğrencileri, eğitim, öğrenci, pedagojik, dilsel-iletişimsel yeterlilik, pedagojik teknolojiler, eğitim, araçlar, yöntemler ve teknolojiler, modernizasyon.

¹⁶¹ Taşkent Devlet Şarkiyat Araştırmaları Üniversitesi,

The positive effect of the use of pedagogical technologies in the formation of linguistic and communicative competence of future translators

Abstract

Pedagogical innovation is characterized by the scientific knowledge, methodology of education, the development of society, the flexibility of the social order of education in relation to the level of world requirements. idea. Pedagogical technology is a method of education, in a sense, a set of educational processes, tools, forms and methods. The technology of education also includes the selection, processing of educational materials, changing the shape and size in accordance with the strength and mastery of students. Pedagogical technology is a system of development and improvement of the content, methods and tools of education, the educational process based on the objective laws of education, diagnostic purposes: the educational process that combines the innovations of science and technology. The main tasks of pedagogical technology education are: rapid development of the student and teacher; democratization of student-teacher interaction and communication; activities for the formation of a harmoniously developed person; further humanization of the educational process; focus on creative teaching; Modernization of tools, methods and technologies that help to form the creative thinking of the student This article describes the content of the use of pedagogical technologies in the formation of linguistic and communicative competence of future translators.

Keywords: Future translation students, education, student, pedagogue, linguistic-communicative competence, pedagogical technologies, education, tools, methods and technologies, modernization.

Мамаражабов Ботир Баходир ўғли
Ўзбекистон республикаси,

Бўлажак таржимашунос талабаларни лингвистик-коммуникатив компетентлигини шакллантиришда педагогик технологиялардан фойдаланишнинг ижобий самараси

Педагогик инновациялашув таълимнинг илмий билимлар, методологияларини жамият ривожланиши, таълимга қўйилаётган ижтимоий буюртманинг жаҳон талаблари даражасига боғлиқ ҳолда мослашувчанлиги билан ифодаланади. Таълимни технологиялаштиришнинг асосини, таълим жараёни ва унинг самарадорлигини ошириш ҳамда таълим олувчиларни берилган шароитларда, ажратилган вақт ичида лойиҳалаштирилаётган ўқув натижаларга эришишларини кафолатлаш мақсадида тўлиқ бошқариш ғояси ташкил этади. Педагогик технология – таълим усули, маълум маънода таълим-тарбия жараёнлари, воситалари, шакл ва услублари мажмуи ҳамдир. Ўқув материалларини танлаш, қайта ишлаб, талабаларнинг кучига, ўзлаштириш хусусиятларига мослаб шакл ҳажмни ўзгартириш ҳам таълим технологиясига дахлдор. Педагогик технология таълим-тарбиянинг объектив қонуниятлари, диагностик мақсадлар асосида ўқув жараёнлари таълим-тарбиянинг мазмуни, усул ва воситаларини ишлаб чиқиш ва такомиллаштириш тизими: фан ва техника янгиликларини ўзида мужассамлаштириштирадиган ўқув жараёнидир. Педагогик технология таълимнинг асосий вазифалари сифатида қуйидагиларни ажратиб кўрсатиш мумкин: талаба ва педагог шахсининг жадал ривожланиши; талаба ва педагогнинг ҳамкорликдаги фаолияти ва мулоқотининг демократлашуви; баркамол инсонни шакллантириш фаолияти; ўқув-тарбия жараёнининг янада инсонпарварлашуви; ижодий ўқитишга йўналганлик; талабанинг креатив тафаккурини шакллантиришга ёрдам берадиган воситалар, методлар ва технологияларнинг модернизацияси. Мазкур мақолада бўлажак таржимашунос талабаларни лингвистик-коммуникатив компетентлигини шакллантиришда педагогик технологиялардан фойдаланиш мазмуни ёритилади.

Таянч сўз ва тушунчалар: Бўлажак таржимашунос талабалар, таълим, талаба, педагог, лингвистик-коммуникатив компетентлик, педагогик технологиялар, таълим-тарбия, воситалар, методлар ва технологиялар, модернизация,

Türk Çocuk Edebiyatı: Ortaya Çıkış ve Gelişme Faktörleri

Zilola Khudaybergenova¹⁶²

Özet

Bugün çocuk edebiyatı Türkiye'de ayrı bir alan olarak kabul edilmekte ve bu konu üzerine çalışmalar uluslararası öneme sahiptir. Çocuklar için kitapların yazılması, çocuk yetiştirme alanındaki araştırmaların sonucudur. Sonuç olarak, çocukların dünya görüşleri, bilgi düzeyleri ve zihinsel özellikleri, yetişkinlerden farklı kitaplar okumalarını zorunlu kılmaktadır. Türkiye'de çocuk edebiyatı ancak anayasanın kabulünden sonra ortaya çıkmıştır. Tanzimat dönemi çocuk edebiyatının önünü iki şekilde açmıştır: 1) Çocukların seviyesine uygun bir metin oluşturma ihtiyacı. 2) La Fontaine'in keşif edilmesi ve onun eserlerimin tercümesi. Cumhuriyetten sonra "çocuk edebiyatı" kavramı üzerinde çalışmalar başlamış, kuramsal kitaplar yayımlanmıştır. Bu tür kitapların yirminci yüzyılın sonlarında yaygınlaştığı göz ardı edilmemelidir. Bu kitaplarda genellikle dünya çocuk edebiyatının ve Türk çocuk edebiyatının oluşumu, çocuk edebiyatının daha genel özellikleri, çocuk edebiyatı türleri, bu türlerden örnekler, çocuk edebiyatının çocuk yetiştirmedeki rolü ve önemi, çocuk edebiyatında çalışılması gereken konular üzerinde durulmaktadır. Bu makale, Türk çocuk edebiyatının ortaya çıkmasına neden olan aynı faktörler hakkında bilgi vermektedir.

Anahtar kelimeler: Türkiye, türk edebiyati, çocuk edebiyati, çocuk dergileri ve gazeteleri, çocuk hikayeleri ve romanlari, çocuk şiirleri

¹⁶² Prof. Dr. Bartın Üniversitesi, zkhudaybergenova@bartin.edu.tr

Turkish Children's Literature: Factors of Its Emergence and Development

Abstract

Today, children's literature is considered a separate field in Turkey, and its work is of international importance. The writing of books for children is the result of research in the field of child rearing. Consequently, children's worldviews, levels of knowledge, and mental characteristics make it necessary for them to read books that are different from those of adults. In Turkey, children's literature appeared only after the adoption of the constitution. The period of regulation paved the way for children's literature in two ways: 1) the need to create a text appropriate to the level of children. 2) Discovery and translation activities of La Fontaine. After the Republic, work began on the concept of "children's literature", research on this issue began, theoretical books were published. It should not be overlooked that this type of book proliferated in the late twentieth century. These books often focus on the formation of world children's literature and Turkish children's literature, more general features of children's literature, genres of children's literature, examples of these genres, the role and importance of children's literature in children's upbringing, topics that should be studied in children's books. This article provides information on the same factors that led to the emergence of Turkish children's literature.

Keywords: Turkey, Turkish literature, children's literature, children's magazines and newspapers, children's stories and novels, children's poems

“Dijital Kazakistan” Programı Kapsamında Eğitim Alanındaki Başarılar

Zhaksygul İSSAYEVA¹⁶³ Zhaksygul SADYRBEKOVA¹⁶⁴

Duisenkul İSSAYEVA¹⁶⁵

Özet

Covid-19 sorununun devletin her alanında uzaktan çalışmayı zorlaştırdığı, özellikle eğitim sisteminde önemli krizler yaşattığı bilinmektedir. Ancak Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından uzaktan eğitim sürecinin daha etkin bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli kararları alındı. Kazakistan Cumhuriyetinin İlk Cumhurbaşkanı'nın 31 Ocak 2017'de Kazakistan Cumhuriyeti Halkına mesajından sonra, “Dijital Kazakistan” Devlet Programı 12 Aralık 2017 tarihinde Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından onaylandı. Dijital Kazakistan programı, 2018-2022 dönemi kapsayan amaç ve hedefleri içermektedir. Bu program beş ana alanı kapsamaktadır: ekonomi sektörlerinin dijitalleştirilmesi, dijital devlete geçiş, Dijital İpek Yolu'nun gerçekleştirilmesi, İnsan sermayesinin geliştirilmesi ve inovasyon ekosisteminin oluşturulması. Bu program, insan sermayesinin geliştirilmesine, her şeyden önce nüfusun dijital becerilerinin oluşumuna, yani dijital okuryazarlığın geliştirilmesine odaklanmaktadır.

Eğitim sistemi, müfredat ve programların yeni gereksinimlere uygun olarak geliştirilmesini, yeni model müfredat ve programlarda öğretmenlerin kodlama becerilerinin geliştirilmesini sağlar. Bu programın bir diğer önemli görevi de “yaşam boyu eğitim” ilkesine dayalı olarak iş yerlerinde profesyonellerin teknik becerilerini geliştirmeleri için kurumsal eğitimler vermektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Covid-19 Sorunu, “Dijital Kazakistan” Programı.

ACHIEVEMENTS IN THE FIELD OF EDUCATION WITHIN THE SCOPE OF THE “DIGITAL KAZAKHSTAN” PROGRAM

It is known that the Covid-19 problem makes it difficult to work remotely in all areas of the state, especially in the education system. However, the necessary decisions have been taken by the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan to conduct the distance education process more effectively. After the message of the First President of the Republic of Kazakhstan to the People of the Republic of Kazakhstan on January 31, 2017, the State Program "Digital Kazakhstan" was approved by the Government of the Republic of Kazakhstan on December 12, 2017. The Digital Kazakhstan program includes goals and objectives covering the period 2018-2022. This program covers five main areas: digitization of economic sectors, transition to digital state, realization of Digital Silk Road, Development

¹⁶³ Öğretim Görevlisi, Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi, zhana0000@mail.ru

¹⁶⁴ Öğretim Görevlisi, Sh.Ualihanov Almatı Lisesi, zhaxygul61@mail.ru

¹⁶⁵ Öğretim Görevlisi, Babayev Almatı Lisesi, iduysengul@bk.ru

of human capital and creation of innovation ecosystem. This program focuses on the development of human capital, above all the formation of digital skills of the population, that is, the development of digital literacy.

The education system ensures that curricula and programs are developed in accordance with new requirements, and that teachers' coding skills are developed in new model curricula and programs. Another important task of this program is to provide corporate trainings for professionals to improve their technical skills in the workplace, based on the principle of "lifelong education".

Keywords: Education, Covid-19 Problem, "Digital Kazakhstan" Program.

İSTİKLAL ŞAIRİ
MEHMET AKİF ERSOY
1873-1936

İstiklal Marşı'nın Kabulünün 100. Yılı Anısına

Fatih Başbuğ
Çağatay Akengin
Mine Sezgin Yıldiran
Adilet Davletov
Hülya Sezgin
Aysulu Koponova
Adilet Janapilov
Maksat Monoldorov
Nodir Bobomurodov
Zuhal Başbuğ
Tuğba Güngör
Filiz Öztürk
Halit Yabalak
Sadık Murzahanov